

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2005–2006)

FOR BUDSJETTÅRET 2006

Utgiftskapitler: 300–342

Inntektskapitler: 3300–3342

Innhold

Del I	8	Miljøomtale	26
Innledning	9	8.1 Beskrivelse og mål	26
1	Utfordringer på kultur- og kirkefeltet	8.2 Rapport 2004	26
	11	8.3 Grønn stat	28
2	Regjeringens politikk på kultur- og kirkeområdet	9	Oversikt over budsjettforslaget for 2006
	14		29
2.1	Hovedmål for kulturpolitikken	Del II	
2.2	Hovedmål for mediepolitikken	Budsjettforslag	35
2.3	Hovedmål for idrettspolitikken		
2.4	Hovedmål for kirkepolitikken	<i>Programkategori 08.10 Administrasjon m.m. (kap. 0300–0310)</i>	37
2.5	Hovedmål for frivillighetspolitikken	Kap. 0300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 3300)	41
3	Forslag til kultur- og kirkebudsjet	Kap. 3300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 0300)	43
	17	Kap. 0305 Lotteri- og stiftelsestilsynet (jf. kap. 3305)	43
3.1	Programkategori 08.10 Administrasjon m.m.	Kap. 3305 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser (jf. kap. 0305)	44
3.2	Programkategori 08.20 Kulturformål	Kap. 0310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg	46
3.3	Programkategori 08.30 Film- og medieformål	Kap. 0315 Frivillighetsformål	47
3.4	Programkategori 08.40 Den norske kirke		
4	Fordeling av spilleoverskudd til kultur- og idrettsformål utenfor statsbudsjettet	<i>Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 0320–0329)</i>	49
	19	Kap. 0320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 3320)	55
4.1	Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål	Kap. 3320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 0320)	67
4.2	Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål	Kap. 0321 Kunstnerformål	67
5	Modernisering og forenkling av offentlig sektor	Kap. 0322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)	71
	21	Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 0322)	77
6	Likestilling	Kap. 0323 Musikkformål (jf. kap. 3323)	77
	23	Kap. 3323 Musikkformål (jf. kap. 0323)	83
6.1	Kjønns- og likestillingsperspektivet i budsjettet	Kap. 0324 Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)	84
6.2	Situasjonen på likestillingsområdet	Kap. 3324 Teater- og operaformål (jf. kap. 0324)	91
6.3	Tiltak for å fremme likestilling	Kap. 0325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 3325)	92
7	Samfunnssikkerhet og beredskap	Kap. 3325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 0325)	93
	25		

Kap. 0326 Språk-, litteratur- og bibliotek- formål (jf. kap. 3326)	94
Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotek- formål (jf. kap. 0326)	99
Kap. 0328 Museums- og andre kulturvern- formål (jf. kap. 3328)	99
Kap. 3328 Museums- og andre kulturvern- formål (jf. kap. 0328)	107
Kap. 0329 Arkivformål (jf. kap. 3329)	108
Kap. 3329 Arkivformål (jf. kap. 0329)	110
<i>Programkategori 08.30 Film- og medieformål (kap. 0334-0337)</i>	<i>111</i>
Kap. 0334 Film- og medieformål (jf. kap. 3334)	117
Kap. 3334 Film- og medieformål (jf. kap. 0334)	121
Kap. 0335 Pressestøtte	123
Kap. 0336 Informasjonsberedskap- kringkasting	126
Kap. 0337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk	127
<i>Programkategori 08.40 Den norske kirke (kap. 0340-0342)</i>	<i>128</i>
Kap. 0340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3340)	133
Kap. 3340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 0340)	140
Kap. 0341 Presteskapet (jf. kap. 3341)	140
Kap. 3341 Presteskapet (jf. kap. 0342)	143

Kap. 0342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3342)	144
Kap. 3342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 0342)	145

Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2006, kapitlene 300-342, 3300-3342	150
---	------------

Vedlegg 1

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under kap. 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2005	157
--	-----

Vedlegg 2

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under 78-postene og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2005	159
--	-----

Vedlegg 3

Fylkesvis fordeling av tilskuddsmidler til museer som i 2006 vil bli forvaltet av ABM-utvikling, jf. kap. 328, post 70	164
--	-----

Vedlegg 4

Omtale av lederens ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	166
--	-----

Tabelloversikt

Tabell 10.1	Norsk kulturfond - hovedfordeling 2003-2005:	64	Tabell 10.11	Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2004: .	89
Tabell 10.2	Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2003-2004:	66	Tabell 10.12	Hovedtall for virksomheten ved Riksteatret og tilskuddsinstitusjonene 2002-2004:	90
Tabell 10.3	Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2003 og 2004 på de ulike kunstnergruppene:	70	Tabell 10.13	Scenekunstinstitusjonenes turnévirkosomhet i Norge 2002-2004:	91
Tabell 10.4	Økonomiske nøkkeltall for kunstinstitusjoner i 2004	74	Tabell 10.14	Samlingenes tilvekst i 2004 og ikke tilfredsstillende registrert materiale pr. 31.12.2004	106
Tabell 10.5	Antall besøkende i 2002-2004 ved statlige billedkunstmuseer og knutepunktinstitusjoner innenfor billedkunstområdet ...	76	Tabell 10.15	Økonomisk resultat for dagsaviser 2000-2004:	114
Tabell 10.6	Antall konserter pr. fylke fordelt etter type konserter:	81	Tabell 10.16	Diverse statistikk på filmområdet: 2000-2004:	120
Tabell 10.7	Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2004: .	82	Tabell 10.17	Driftsresultat i 2004 for Norsk filmstudio AS:	121
Tabell 10.8	Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 2002-2004:	83	Tabell 10.18	Diverse statistikk på presseområdet 2000-2004:	124
Tabell 10.9	Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 2002-2004:	83	Tabell 10.19	NRK AS' inntekter i 2006:	125
Tabell 10.10	Antall forestillinger pr. fylke fordelt etter type produksjoner	88	Tabell 10.20	NRK AS' inntekter i 2004:	126
			Tabell 10.21	Resultat for Opplysningsvesenets fond 2003 og 2004:	147

Figuroversikt

Figur 10.1	Andel av befolkningen som benyttet ulike massemedier en gjennomsnittsdag fra 1995 til 2004	112	Figur 10.2	Antall minutter brukt på ulike massemedier en gjennomsnittsdag fra 1995 til 2004	113
			Figur 10.3	Kirkelige handlinger pr. prestestilling 1998 og 2004	142

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2005–2006)

FOR BUDSJETTÅRET 2006

Utgiftskapitler: 300–342

Inntektskapitler: 3300–3342

*Tilråding fra Kultur- og kirkedepartementet av 23. september 2005,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

Del I
Innledning

1 Utfordringer på kultur- og kirkefeltet

Et godt samfunn trenger møteplasser hvor mennesker kan dele opplevelser, tanker, meninger og erfaringer. Et inkluderende og varmt samfunn må ha rom for et bredt spekter av menneskelige uttrykk. Det er viktig for den enkelte å dele, og det er viktig å skape noe sammen. Vi vokser både som individer og som fellesskap når vi møter andres tanker, holdninger og uttrykk – uttrykk som ikke bare gleder og behager oss, men som uansett kan utvide vår erkjennelse og vårt verdensbilde.

Kunst og kultur har egenverdi og danner ulike arenaer for kommunikasjon. Kulturell utfoldelse motvirker fremmedfrykt og bidrar til å skape trygghet i omgang med andre. Regjeringen vil bygge på den kristne og humanistiske kulturarv som et felles grunnlag for samfunnet vårt.

Kulturens egenverdi innebærer at kultur er uunnværlig for menneskets utvikling. Derfor legger Regjeringen opp til en tydelig satsing på kunst og kultur. Dette gjelder den profesjonelle kunsten med faglig forankret kulturinnsats. Men det gjelder også kulturelt engasjement i vid forstand.

Økonomisk og materiell trygghet alene tilfredsstiller ikke menneskets grunnleggende behov. Livskvalitet vokser også ut av tilfredsstillelsen av våre sosiale og åndelige behov. Ved å skape, utøve og oppleve kultur får vi del i ikke-materielle verdier som bidrar til økt livskvalitet.

Kultur- og kirkepolitikken berører mennesket som åndsvesen. For å utvikle identitet og integritet, må individet oppleve nærhet til sitt eget liv og historie. Derfor står formidling av kulturarven sentralt i Regjeringens politikk.

Regjeringen ønsker et utfordrende og stimulerende kulturtilbud til hele befolkningen. I 2004 ga Stortinget sin tilslutning til dette perspektivet ved behandlingen av St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014. Meldingen beskriver de overordnede kulturpolitiske utfordringene det kommende tiåret, og staker ut kursen for framtidige prioriteringer på kulturområdet. En rekke av disse prioriteringene reflekteres i budsjettforslaget for 2006.

Norge har et rikt og mangfoldig kulturliv. Dette er bl.a. en konsekvens av en aktiv kulturpolitikk som sikrer en nødvendig motvekt til de kommersielle kreftenes ensretting. Regjeringen ser det som særlig viktig å sikre rom for det ikke-kommersielle

og «smale» innenfor ulike felt. Dette er ikke bare viktig for å gi utfordringer og noe å strekke seg etter for den enkelte, men også for å sikre en demokratisk utvikling hvor også mindretallet blir ivaretatt.

Samfunnet er i rask utvikling, og det er svært viktig at vi tar vare på våre kulturelle røtter i vid forstand – vårt språk, vår demokratiske utvikling og de måter vi innretter oss på i samfunnet. Den kristne tro har gjennomsyret norsk kultur og historie gjennom tusen år, og er også i dag en sterk kraft i samfunnsutviklingen. I dagens samfunn, som er preget av kulturelt og religiøst mangfold, er det særlig viktig å gi den enkelte trygghet på egen identitet og egne røtter. Det gjør det mulig å leve side om side i dialog med andre.

Regjeringen vil styrke Den norske kirke og bevare den som en bred folkekirke, og vil derfor følge opp St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid. Tilskuddet til trosopplæringen får en vesentlig økning i budsjettforslaget for 2006. Også andre trossamfunn og religioner vil dermed få økt tilskudd.

I lokalmiljøet representerer kirkene verdifull kultur innenfor arkitektur, billedkunst og musikk. Kirkebyggene blir i stadig sterkere grad arenaer for ulike kunstuttrykk. Dette skjer i gudstjenestelivet, som stadig er i utvikling og der en spiller på bredere sjangre innenfor musikkvalg og formidling. Men det skjer også fordi mange kulturarrangementer legges til kirkebygget. Stadig flere aktører ser det som meningsfylt å være i kirkerommet med sine kulturarrangementer.

Våre mange vakre kirkebygg er ressurskrevende å vedlikeholde. Rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkebygg har vist seg å være en suksess. Det er godkjent søknader tilsvarende hele beløpet på 500 mill. kroner. For en ytterligere styrking av kommunenes arbeid med vedlikehold av kirker, foreslås det å utvide rammen med nye 500 mill. kroner. Også nye kirkebygg vil bli omfattet av ordningen.

På idrettsområdet er det viktig å fortsette det målrettede arbeidet mot barn og unge. Tilskuddene som går direkte til idrettslagene er viktig for økt aktivitet. I tillegg gir anleggsmidlene, bl.a. til utallige nærmiljøanlegg og idrettshaller over hele

landet, god mulighet til å styrke idrett og fysisk aktivitet.

På ulike arenaer innenfor kultur, kirke, idrett og annet organisasjonsliv finnes en understrøm av frivillig innsats. Frivillighet er en bærebjelke i samfunnet som gir forhøyet livskvalitet til oss alle. Frivillig arbeid og dugnadsinnsats gir mening og fellesskap for involverte og i tillegg stor nytteverdi for samfunnet. Frivillighet er en del av organisasjoners og nærmiljøets naturlige liv, men ikke alltid like synlig for dem som nyter godt av den. Siden 1. januar 2005 har Kultur- og kirkedepartementet hatt et koordinerende ansvar for frivillighet. Dette gir bedre samordning av den statlige frivillighetspolitikken og økt oppmerksomhet om frivillighetens betydning.

Frivillighetssentralene er en viktig del av den lokale frivilligheten. De 267 frivillighetssentralene har knyttet seg til ulike organisasjoner, de har ulike formål, men bidrar uansett til å utløse frivillig innsats. Frivillighetssentralene bør utvikles videre slik at de kan være levedyktige sentraler i nærmiljøet. Budsjettforlaget legger opp til en styrking av tilskuddet til hver enkelt frivillighetssentral.

Gjennom mediepolitikken bidrar regjeringen til å sikre ytringsfriheten som forutsetning for et levende folkestyre. Det er av sentral betydning å legge forholdene til rette for en bred og uavhengig offentlig debatt gjennom et mangfold av aviser, etermedier og andre informasjonsformidlere. Regjeringen vil derfor videreføre pressestøtten. Allmennkringkasterne, spesielt NRK, har særlige forpliktelser knyttet til norsk språk og kultur. Med økende kommersialisering og en sterkt økende informasjonsstrøm, er det viktigere enn noensinne at NRK ivaretar sine språklige og kulturelle forpliktelser ved overgangen til digitale distribusjonsformer.

Kultur- og kirkedepartementets budsjettforslag er på totalt 6 426,6 mill. kroner. Dette er en økning av departementets budsjetttramme på 175,9 mill. kroner, eller 2,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2005.

I tillegg til de midlene som foreslås bevilget under Kultur- og kirkedepartementets budsjett blir det foreslått 25 mill. kroner til brukerutstyr for Den norske opera under Moderniseringsdepartementets budsjett og 7 mill. kroner i økt bevilgning til rentekompensasjon for kirkebygg under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Det innføres nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006. Som følge av dette er budsjetttrammen redusert med 49,1 mill. kroner. Videre er 11 mill. kroner til politiske partiers informasjonsvirksomhet overført til Moderniseringsdepartementet. Korrigert for dette blir

økningen fra 2005 til 2006 på Kultur- og kirkedepartementets område på 4,3 pst.

Programkategori 08.10 Administrasjon, herunder frivillighetsformål øker med 33,4 mill. kroner, eller 6,9 pst., til 516,4 mill. kroner, som i hovedsak skyldes merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner.

Programkategori 08.20 Kulturformål øker med 51,5 mill. kroner, eller 1,3 pst., til 3 915,0 mill. kroner.

Programkategori 08.30 Film- og medieformål øker med 7,6 mill. kroner, eller 1,0 pst., til 783,9 mill. kroner.

Programkategori 08.40 Den norske kirke øker med 83,4 mill. kroner, eller 7,4 pst., til 1 211,2 mill. kroner.

Budsjettforslaget inneholder en rekke oppfølginger av saker som tidligere er lagt fram for Stortinget, bl.a. St.meld. nr. 22 (1999-2000) om arkiv, bibliotek og museer, St.prp. nr. 48 (2001-2002) Om nytt operahus, St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 og St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid. Følgende områder er prioritert:

- styrking og utvikling av museene i hele landet – 44 mill. kroner
- videreutvikling av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design – 14,5 mill. kroner i økning
- styrking av tilskuddet til Den Norske Opera - omstilling av driften fram mot innflytting i nytt operahus – 22,5 mill. kroner i økning
- styrking av tilskuddet til Hålogaland Teater og Nordland Teater, som begge tar i bruk nytt hus i løpet av 2005 – 9,7 mill. kroner i økning
- Nasjonalbiblioteket - til drift i rehabilitert hovedbygg i Oslo – 27 mill. kroner
- styrking av Arkivverket – nye lokaler for Statsarkivet i Trondheim og drift i den utvidete riksarkivbygningen – 15 mill. kroner
- Ibsenmarkeringen i 2006 – 12,7 mill. kroner i økning, i alt 19 mill. kroner
- styrking av div. tilskudd under Norsk kulturråd:
 - tilskuddet til fri scenekunst og musikkensembler – 5 mill. kroner i økning
 - innkjøpsordningen for sakprosa – 10 mill. kroner
 - tilskuddsordningen for kirkemusikk – 4 mill. kroner
- styrking av tilskuddene til symfoniorkestrene i Bergen, Trondheim og Tromsø med til sammen 6 mill. kroner
- styrking av tilskuddene til Opera Sør og Opera Nordfjord med til sammen 1,5 mill. kroner
- styrking av jazzfeltet med til sammen 3,5 mill. kroner, 3 mill. kroner til Nasjonal Jazzscene og 0,5 mill. kroner til formidling av jazz i Norge

- styrking av bevilgningene til dansefeltet med til sammen 6,3 mill. kroner
- bevilgning til Stavanger som europeisk kulturhovedstad i 2008 – 20 mill. kroner
- fire nye knutepunktsfestivaler - Kortfilmfestivalen i Grimstad, Festspillene i Elverum, Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene, Lillehammer, og Ultimafestivalen
- styrking av tilskuddet til Norsk filmfond med 17,1 mill. kroner
- fortsatt opptrapping av bevilgningene til trosopplæringsreformen i Den norske kirke med en økning på 22,7 mill. kroner
- en økning med 6 mill. kroner til det pågående arbeidet med omstilling av prestatjenesten
- utvidelse av rentekompensasjonsordningen for kirkebygg.

Utgifter fordelt på programkategorier

(i 1 000 kr)

Kat.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
08.10	Administrasjon m.m.	271 959	483 018	516 430	6,9
08.20	Kulturformål	3 683 592	3 863 472	3 915 004	1,3
08.30	Film- og medieformål	761 723	776 364	783 934	1,0
08.40	Den norske kirke	1 129 016	1 127 856	1 211 233	7,4
	Sum utgifter	5 846 290	6 250 710	6 426 601	2,8

2 Regjeringens politikk på kultur- og kirkeområdet

2.1 Hovedmål for kulturpolitikken

Regjeringens hovedmål for kulturpolitikken er å legge til rette for:

- kunstnerisk kvalitet og nyskapning
- bevaring og sikring av kulturarven
- formidling av et rikt og mangfoldig kulturtilbud til hele befolkningen.

Det er kulturmeldingen som Stortinget behandlet i 2004, som er retningsgivende for hovedlinjene i kulturpolitikken og de kulturpolitiske prioriteringene i årene framover, jf. St.meld. nr. 48 (2002–2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 og Innst. S. nr. 155 (2003–2004). Her ble kvalitet understreket som et viktig kriterium for de prioriteringer som må gjøres i den statlige kulturpolitikken. Meldingen la vekt på den profesjonelle kunsten og den faglig forankrede kulturinnsatsen som en verdi i seg selv.

I tillegg kan mange kulturtiltak også ha videre samfunnsmessige ringvirkninger, noe som bl.a. ble drøftet i den meldingen som Stortinget behandlet i juni i år, jf. St.meld. nr. 22 (2004–2005) Kultur og næring og Innst. S. nr. 230 (2004–2005). Også meldingen om arkiv, bibliotek og museum som Stortinget behandlet for fem år siden, vil fortsatt være et relevant referansedokument i den statlige kulturpolitikken, jf. St.meld. nr. 22 (1999–2000) Kjelder til kunnskap og oppleveling og Innst. S. nr. 46 (2000–2001).

Et aktivt og engasjerende kulturliv er av betydning både på individ- og samfunnsnivå. En dynamisk og pulserende kultursektor som kommuniserer godt med brede bruker- og publikumsgrupper, er et uunnværlig aktivum for landet. Kultursektoren er en kilde til kreativ inspirasjon for samfunnet og til rike opplevelser og kunnskaper for alle aldersgrupper, både for det alminnelige publikum og for nærmere definerte grupper med særskilte behov og interesser.

Norge har en rekke kulturinstitusjoner og kulturtiltak og et stort antall kvalifiserte kunstnere og kulturarbeidere som utgjør bærebjelker i kulturlivet. For fullt ut å kunne dra nytte av de rike muligheter dette representerer i et lite land med begrenset folketall og spredt bosetning, er det påkrevd

med en omfattende økonomisk medvirkning fra det offentliges side.

I organiseringen og finansieringen av det offentlige engasjementet i kultursektoren kreves også et hensiktsmessig samspill mellom staten og kommunesektoren. Samtidig forutsetter overordnede nasjonale hensyn at staten fortsatt må ha en sentral rolle i dette samspillet uavhengig av framtidig organisering av kommunesektoren.

Den direkte økonomiske innsats på statens hånd må også ses i sammenheng med andre typer virkemidler i den statlige kulturpolitikken. Det vil si at også legale, informative og organisatoriske virkemidler må tas i betraktning når man skal danne seg et helhetlig bilde av den statlige kulturpolitikken og de kulturpolitiske mål som søkes oppnådd.

Likevel er det bevilgningene over det statlige kulturbudsjettet og den delen av overskuddet fra spillemidlene som kanaliseres til kulturformål, som utgjør det viktigste fundamentet i den statlige kulturpolitikken. Både de totale økonomiske rammene og prioriteringene innenfor disse rammene er derfor viktige instrumenter for å realisere nasjonale kulturpolitiske mål.

2.2 Hovedmål for mediepolitikken

Regjeringens mediepolitikk skal sikre ytringsfrihet som en forutsetning for et levende folkestyre. Staten har et ansvar for å skape grunnlag for en fungerende offentlig dialog. Samtidig har mediene selv et klart ansvar for å ivareta medienes demokratiske funksjon. Særlig gjelder dette i forhold til redaksjonelle spørsmål, som staten av prinsipielle grunner ikke bør gripe inn i.

For at mediene skal fungere som en infrastruktur for informasjon og ytringer i samfunnet må de tilby et mangfold av troverdig informasjon som ivaretar behovene til alle grupper i samfunnet, herunder minoriteter. Særlig viktig i denne sammenheng er norskprodusert innhold som reflekterer norsk språk, kultur og samfunnsforhold.

Målsettingen om mangfold i innhold er avhengig av flere faktorer, bl.a. er det nødvendig med flere uavhengige kilder til informasjon, redaksjonell uavhengighet fra både staten, eierne og andre,

et mangfold i medieeierskap, tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser, journalistisk/redaksjonell kompetanse og et velfungerende medieetisk system.

Stortinget har tidligere sluttet seg til følgende mål for mediepolitikken:

For å ivareta ytringsfriheten som en forutsetning for et levende demokrati skal mediepolitikken sikre:

- et mangfold av informasjonstilbud og ytringsmuligheter for smale og brede grupper i samfunnet; inkl. barn og ungdom, den samiske befolkningen og ulike minoritetsgrupper
- et mangfold av uavhengige nyhets- og aktualitetsmedier av høy kvalitet på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, herunder et mangfold av aviser i alle landsdelene
- grunnlaget for at det kan komme ut alternativer til de ledende nyhets- og aktualitetsmediene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå
- medienes uavhengighet i redaksjonelle spørsmål, både fra myndigheter, eiere og andre
- medienes tilgjengelighet for allmennheten.

Det er også et hovedmål å sikre et godt og mangfoldig audiovisuelt tilbud basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold.

I tillegg er det et hovedmål å beskytte barn og unge mot skadelig medieinnhold og å tilby kvalitativt norskspråklig innhold. Utfordringene her gjelder særlig i forhold til elektroniske medier som Internett og alle former for voldelige og spekulative dataspill.

2.3 Hovedmål for idrettspolitikken

Regjeringens visjon for idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle. Visjonen er nedfelt i St.meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring, som Stortinget har sluttet seg til. Dette innebærer at flest mulig skal gis mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. Departementet vil spesielt satse på at forholdene legges til rette for barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år).

Idrettsanlegg er en viktig faktor i arbeidet for å nå målet om idrett og fysisk aktivitet for alle. Departementet legger stor vekt på å sikre god planlegging og prioritering innenfor anleggssektoren. Departementet har økt tilskuddssatsene til enkelte anleggstyper med høyt brukspotensial og anleggstyper som gir mulighet for egenorganisert aktivitet. I 2005 går om lag en tidel av midlene til idrettsanlegg til et anleggspolitisk program. Regjeringens anleggspolitiske program vil bl.a. ha fokus

på anleggsutbygging i tettbefolkede områder, på fordeling av midler til utstyr og på å stimulere til bygging av moderne anlegg.

For at det skal gis tilskudd av spillemidler, må anlegget inngå i kommunale planer. I samarbeid med planmyndighetene vil departementet bidra til utvikling av kommunenes planlegging på området idrett og fysisk aktivitet.

Samarbeidet med den frivillige medlemsbaserte idretten er viktig for å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. Tilskudd gis gjennom to kanaler. Det gis tilskudd til Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) og til lokale idrettslags arbeid for barn og ungdom fordelt av idrettsrådet i den enkelte kommune.

Tildelingen av spillemidler til Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité deles inn i fire rammetilskuddsposter – grunnstøtte NIF sentralt/regionalt – grunnstøtte særforbund – barn, ungdom og breddeidrett – toppidrett. Målene med tilskuddet er å bidra til et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten og til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig, medlemsbasert organisasjon. Disse målene er i første rekke knyttet til virksomhet som foregår lokalt, i idrettslagene. Det er lagene som står for idrettsaktiviteter, og som er arena for den frivillige innsatsen innenfor idretten. Det er derfor en forutsetning at de organisasjonsledd som mottar statlig tilskudd, retter sin virksomhet inn mot idrettslagenes behov.

Formålet med tilskuddsordningen til lokale idrettslag er å støtte opp om og stimulere til økt aktivitet i den lokale medlemsbaserte idretten. Ved hovedfordelingen i 2005 ble det avsatt 120 mill. kroner til fordeling mellom idrettslagene.

Arbeidet mot bruk av dopingmidler er en sentral oppgave innenfor idrettspolitikken. Kultur- og kirkedepartementet og Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité har i samarbeid opprettet et uavhengig antidopingorgan i Norge. Det uavhengige organet, Stiftelsen Antidoping Norge (ADN), skal arbeide for en dopingfri idrett. ADN mottar tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet til sin virksomhet innenfor den organiserte idretten.

Departementet legger videre vekt på å bidra til styrking av internasjonalt antidopingarbeid, herunder tilskudd til det internasjonale antidopingorganet World Anti-Doping Agency (WADA).

Norge har også generell internasjonal kontakt på idrettsområdet. For å sikre norsk innflytelse og gjensidig utvikling finnes det bl.a. flere bilaterale samarbeidsavtaler på idrettsområdet.

2.4 Hovedmål for kirkepolitikken

Kirkemøtet har satt som mål for Den norske kirke at den skal være en bekjennende, tjenende, misjonerende og åpen folkekirke. Å bevare og videreutvikle Den norske kirke som en levende folkekirke på dette grunnlaget er et hovedmål for regjeringens kirkepolitikk.

Kjennetegnet ved en levende og åpen folkekirke er nærhet mellom kirke og folk, at medlemmene gjør bruk av kirkens tjenester, at kirken samler bred deltakelse og oppslutning, at kirken i sitt arbeid er åpen, og at den møter alle mennesker med respekt ut fra den enkeltes livssituasjon.

Gjennom kirkens 1 300 menigheter og de mange tusen kirkelig ansatte og frivillige medarbeidere er kirken til stede i alle lokalsamfunn. Kirkens virksomhet er kjennetegnet ved et mangfold av arbeidsmåter og uttrykksformer og har en viktig kulturskapende funksjon. Kirkebyggene og kirkegårdene er sterke symbolbærere og kilder til kunnskap om vår kristne kulturarv. Regjeringen ønsker å sikre gode rammebetingelser for kirkens arbeid. Kirkens valgte organer skal understøttes i det ansvaret de har for å forme kirkens framtid.

Spørsmål om tro og livssyn er grunnleggende i et samfunn der det religiøse og kulturelle mangfoldet er økende. Opplæring i egen tro gir grunnlag for å utvikle og være trygg på egen identitet og tilhørighet. Reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble iverksatt i 2004. Styrking av trosopplæringen i Den norske kirke er blant regjeringens viktigste kirkepolitiske mål.

Et offentlig utvalg utreder nå det framtidige forholdet mellom stat og kirke. Utvalget skal avgi sin innstilling ved utgangen av 2005. Spørsmålet om vesentlige endringer i statskirkeordningen og kirkens finansieringsgrunnlag vil bli vurdert på grunnlag av utvalgets innstilling. En framtidig gjennomgang og avklaring av statskirkespørsmålet må ikke være til hinder for utvikling, omstilling og endringer innenfor rammen av dagens kirkeordning. I samarbeid med kirkens valgte organer vil regjeringen legge vekt på å stimulere til reform- og fornyelsesarbeid og å føre videre tiltak overfor kirkebyggene som kan gi en bedre bygningsforvaltning. Den pågående omstilling og omorganisering av prestatjenesten vil bli videreført.

2.5 Hovedmål for frivillighetspolitikken

Regjeringen vil framheve de frivillige organisasjonenes rolle for utviklingen av demokrati og deltakelse i samfunnet og deres rolle som tjeneste- og velferdsprodusenter. Frivillige organisasjoner, interesseorganisasjoner, ulike foreninger og sammenslutninger har vært – og er – sentrale i å bidra til mangfold, livskvalitet, kultur, politikk og demokratiske holdninger. For regjeringen er det viktig å opprettholde et mangfold av frivillige organisasjoner og sammenslutninger slik at mennesker med ulike interesser og forutsetninger kan finne en sosial tilhørighet i sivilsamfunnet.

Frivillig sektor er i Norge av et slikt omfang at den blir betegnet som den tredje sektor ved siden av offentlig og privat sektor. Regjeringen legger stor vekt på å legge forholdene bedre til rette for frivillig virksomhet. Siktemålet er å sikre gode vilkår for frivillig virke lokalt for å styrke enkeltindivids engasjement.

Frivillige organisasjoner er sentrale aktører på en rekke viktige samfunnsområder. De er bygget opp om ulike formål samtidig som de skaper et interessefellesskap hvor deltakelse og samvær inngår som en viktig del. Formidling av gruppeinteresser er en viktig oppgave for organisasjonene, og mange inngår i et nært samarbeid med myndighetene om å løse oppgaver på sitt felt. Derfor er det fortsatt et sektorpolitisk ansvar for frivillig virksomhet i de enkelte departementer, mens Kultur- og kirkedepartementet har samordningsansvaret.

Fundamentet for frivillig virke er den enkeltes engasjement gjennom medlemskap, økonomisk bidrag og aktiv innsats lokalt. Det typiske ved norsk frivillighet har vært at organisasjonene har vært medlemsbaserte og demokratisk oppbygd. Denne organisasjonsformen er ikke lenger enerådende. Endringer i folks oppslutning og måte å delta på skaper nye utfordringer.

Regjeringen ser det som viktig å øke oppmerksomheten om verdien av frivillig virksomhet. Gjennom å synliggjøre den kraft frivillig sektor representerer, vil regjeringen bidra til å øke forståelsen for og betydningen av frivillig sektor.

3 Forslag til kultur- og kirkebudsjet

3.1 Programkategori 08.10 Administrasjon m.m.

Programkategorien omfatter departementets administrasjonsutgifter, utgifter til lotteriforvaltningen, tilskudd til tros- og livssynssamfunn, tilskudd til private kirkebygg og tilskudd til frivillige organisasjoner og frivillighetssentraler m.m.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 516,4 mill. kroner i 2006. Dette er en økning på 33,4 mill. kroner eller 6,9 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2005. Økningen skyldes i hovedsak at tilskuddet til tros- og livssynssamfunn og merverdiavgiftskompensasjonen til frivillige organisasjoner foreslås økt med henholdsvis 8,8 og 30,0 mill. kroner og at driftsbevilgningene under kap. 300 og 305 er redusert med 5,2 mill. kroner som følge av at det foreslås innført nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statlige virksomheter fra 1. januar 2006.

3.2 Programkategori 08.20 Kulturformål

Programkategorien omfatter bevilgninger til billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur, design, kunstnerformål, musikk- og scenekunstformål, språk-, litteratur- og bibliotekformål, museumsformål, kulturvern, arkivformål, kulturbygg samt allmenne kulturformål.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 3 915,0 mill. kroner i 2005. Dette er en økning på 51,5 mill. kroner eller 1,3 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2005.

Budsjettforslaget inneholder følgende hovedprioriteringer:

- styrking og utvikling av museene i hele landet
- styrking av bevilgningen til Norsk kulturfond
- videreutvikling av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
- styrking av tilskuddet til Den Norske Opera – omstilling av driften fram mot innflytting i nytt operahus
- styrking av tilskuddet til Hålogaland Teater og Nordland Teater, som begge tar i bruk nytt hus i løpet av 2005
- styrking av tilskuddet til symfoniorkestrene

- Ibsenmarkeringen i 2006
- Nasjonalbiblioteket – drift i rehabilitert hovedbygg i Oslo
- Arkivverket – nye lokaler for Statsarkivet i Trondheim og drift i den utvidede riksarkivbygningen
- bevilgning til Stavanger som europeisk kulturhovedstad i 2008

3.3 Programkategori 08.30 Film- og medieformål

Programkategorien omfatter pressestøtte, bevilgninger til filmformål og midler til drift av statlige virksomheter på film- og medieområdet. Departementet foreslår en bevilgning på i alt 783,9 mill. kroner i 2006. Dette er en økning på om lag 7,6 mill. kroner eller 1 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2005.

En vesentlig del av økningen for 2006 foreslås bevilget til Norsk filmfond for å styrke satsingen på norsk filmproduksjon ytterligere, og videreføre den positive utviklingen som har vært på dette området de siste årene.

Pressestøtten videreføres på samme nominelle nivå som i 2005.

Regjeringen foreslår å øke kringkastingsavgiften med kr 48 fra kr 1 840 til kr 1 888 ekskl. merverdiavgift. Forslaget innebærer en økning på 2,6 pst., ekskl. merverdiavgift. For 2006 foreslås merverdiavgiften på kringkastingsavgiften økt fra 7 til 8 pst., jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) Skatteavgifts- og tollvedtak. Kringkastingsavgiften for 2006 blir etter dette kr 2 039 inkl. merverdiavgift.

I 2005 ble det etablert en ordning som gir rettighetshaverne til åndsverk en kompensasjon for at det i åndsverkloven gjøres et unntak fra deres rettigheter slik at den enkelte kan ta kopi av åndsverk til privat bruk. Ordningen foreslås videreført på samme realnivå som i 2005.

3.4 Programkategori 08.40 Den norske kirke

Programkategorien omfatter driftsbevilgninger til Kirkerådet, bispedømmerådene, presteskapet, Det praktisk-teologiske seminar, Nidaros Domkirkes

Restaureringsarbeider samt tilskudd til kirkelige formål, bl.a. til de kirkelige fellesrådene og til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet. Også Opplysningsvesenets fond hører inn under kategorien. Fondet er selvfinansierende og belaster ikke statsbudsjettet.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 1 211,2 mill. kroner for 2006. Dette er en økning på 83,4 mill. kroner eller 7,4 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2005.

Reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble igangsatt i 2004. I løpet av de første årene i perioden har bevilgningene til reformen hatt en opptrapping på 55 mill. kroner. For å sikre framdrift og bredde i reformen, som de første årene er basert på forsøk og utprøving med grunnlag i et vidt tilfang av prosjekter, foreslås det en bevilgningsøkning på nær 23 mill. kroner i 2006. Den årlige budsjettinnsatsen på området vil være ca. 78 mill. kroner i 2006.

Den statlige rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirker ble innført fra 2005, begrenset til en investeringsramme på 500 mill. kroner. På grunn av etterspørselen foreslås investeringsrammen utvidet med ytterligere 500 mill. kroner fra

2006. Det foreslås at også investeringer i påbygg og nybygg inkluderes i ordningen.

Over lengre tid har det pågått et omstillingsarbeid overfor preste-tjenesten. Bedre ivaretagelse av ledelsesfunksjonene har vesentlig betydning for gjennomføringen av omstillingsarbeidet og en ressursmessig styrking av prosteembetene ses som særlig viktig. Det foreslås på denne bakgrunn en økning av bevilgningene til presteskapet med 6 mill. kroner i 2006.

I forbindelse med Stortingets behandling av revidert budsjett for 2005 ble statstilskuddet til diakon- og katekestillingene under de kirkelige fellesrådene økt med 3,5 mill. kroner for annet halvår 2005. Årsvirkningen er innarbeidet i forslaget for 2006 med 7 mill. kroner.

Statstilskuddet til de kirkelige fellesrådene foreslås videreført på samme nivå som i 2005. Bevilgningsforslaget er på 92,5 mill. kroner og inkluderer videreføring av fellestiltak bl.a. overfor kirkebyggene.

Fra Opplysningsvesenets fond er det for 2006 budsjettet med et tilskudd på 25,5 mill. kroner til felleskirkelige tiltak. Dette er samme beløp som i 2005.

4 Fordeling av spilleoverskudd til kultur- og idrettsformål utenfor statsbudsjettet

Stortinget vedtok lov av 21. juni 2002 nr. 37 om endring i lov av 28. august 1992 nr. 103 om penge-spill m.v., jf. Besl. O. nr. 52 (2001-2002), jf. Innst. O. nr. 44 (2001-2002). Endringen innebærer at den andel av spilleoverskuddet som går til idrettsformål og kulturformål, skal fordeles i 2005 med en halvdel til idrettsformål og en halvdel til kulturformål. Midlene til idrettsformål skal fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål skal 2/3 fordeles av Stortinget og 1/3 av Kongen. Av midlene som fordeles av Kongen, skal om lag 40 pst. gå til å realisere den kulturelle skolesekken over hele landet, om lag 30 pst. til Frifond og om lag 30 pst. til inves-

teringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser.

4.1 Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål

Av spilleoverskuddet i Norsk Tipping AS for 2004 er 400 mill. kroner i samsvar med Stortingets vedtak avsatt til kulturformål og fordelt ved kongelig resolusjon 13. mai 2005.

Tabellen nedenfor viser fordelingen i 2005 på de tre hovedområdene:

	(i 1 000 kr)
	2005
Den kulturelle skolesekken:	
- lokale tiltak	128 000
- sentrale prosjektmidler	32 000
Sum	160 000
Kulturbygg:	
- desentralisert ordning for tilskudd til kulturhus	48 000
- regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur	72 000
Sum	120 000
Frifond	120 000
Totalt	400 000

Den kulturelle skolesekken omfatter alle kunst- og kulturuttrykk: musikk, scenekunst, film, litteratur, kulturarv, visuell kunst eller en kombinasjon av disse. I samsvar med Stortingets behandling av St.meld. nr. 38 (2002–2003) Den kulturelle skolesekken er det i 2005 avsatt 80 pst. til lokale tiltak og 20 pst. til sentrale prosjekter. Midlene til lokale tiltak er fordelt etter en fordelingsnøkkel der variablene elevtall, avstander og kulturell infrastruktur inngår. En tredjedel av midlene skal forvaltes av fylkeskommunene til regionale formidlingsordninger, en tredjedel skal fylkeskommunene fordele videre til kommunene etter fordelingsnøkkel for kvalitetsutviklingsmidler i grunnopplæringen, og

den siste tredjedelen skal fordeles av fylkeskommunene slik det vurderes som mest tjenlig i de enkelte fylkene. Fire kommuner deltar i 2005 i en prøveordning for kommuner med mer enn 30 000 innbyggere som får utløst hele sin relative del av fylkets midler. Av midlene til lokale tiltak blir det benyttet 6 mill. kroner til videreføring av satsingen på de regionale vitensentrene. Under de sentrale prosjektmidlene er 19 mill. kroner avsatt til skolekonsertordningen under Rikskonsertene etter vedtak i Stortinget. De resterende 13 mill. kroner samt 1 mill. kroner i opptjente rentemidler går til å videreføre satsingen innenfor områdene scenekunst, visuell kunst og film som kunstform.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 sluttet Stortinget seg til forslaget om en ny desentralisert ordning for tilskudd til kulturhus og en ny ordning for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004). Ordningen for kulturhus er tilført 40 pst., mens ordningen for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur er tilført 60 pst. av spillemiddeloverskuddet som skal benyttes til kulturbygg. Departementet fastsetter fordelingen av midler til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur, mens fylkeskommunene får tildelt rammer for viderefordeling av tilskudd til kulturhus. Fylkeskommunene er gitt et vidt handlingsrom for disponeringen av disse midlene, dvs. at de kan velge å prioritere lokale og regionale bygg i samsvar med tidligere praksis eller utvide feltet til også å omfatte biblioteklokaler, bokbusser, kirkebygg eller lignende.

Fra 2005 er tilskuddet til Frifond samlet under Kultur- og kirkedepartementet. Midlene er i 2005 som tidligere fordelt med 62 pst. til Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, 30 pst. til Norsk musikkråd og 8 pst. Norsk teaterråd.

4.2 Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål

I 2004 var det samlede overskuddet fra Norsk Tipping AS til fordeling til tilskuddsformålene 2 400 mill. kroner. I henhold til § 10 i lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill mv. skal halvparten av overskuddet til Norsk Tipping AS for 2004 gå til idrettsformål. Andelen til fordeling til idrettsformål i 2005 var 1 200 mill. kroner, samme beløp som i 2004. Tabellen nedenfor viser fordelingen av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2005, fordelt ved kongelig resolusjon av 29. april 2005:

	(i 1 000 kr)
	2005
Idrettsanlegg i kommunene	596 000
Anleggspolitisk program	63 000
Anlegg for friluftsliv i fjellet	6 500
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	5 250
Forsknings- og utviklingsarbeid	23 600
Antidopingarbeid	22 650
Fysisk aktivitet, lokal tilhørighet og sosial integrasjon	9 050
Friluftstiltak for barn og ungdom	3 200
Landslaget Fysisk Fostring i Skolen	750
Friluftslivets år 2005	1 000
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	349 000
Tilskudd til lokale idrettslag og foreninger	120 000
Sum	1 200 000

5 Modernisering og forenkling av offentlig sektor

Den landsomfattende museumsreformen, som er den største forenkling- og moderniseringsprosessen under Kultur- og kirkedepartementets ansvarsområde, vil i 2006 fortsette på femte året. Etter de planer som opprinnelig ble skissert, skulle reformen i hovedsak vært fullført etter fem år, men det ligger nå an til at prosessen vil fortsette utover dette tidsrom, selv om betydelige resultater til nå er oppnådd. Det har allerede avtegnet seg et museumslandskap som er langt mindre fragmentert enn tidligere. Antallet selvstendige museer som direkte eller indirekte har nytt godt av statlige driftsmidler over kulturbudsjettet, var på sitt høyeste nærmere 350, mens den omfattende samorganiseringen som hittil er gjennomført, har brakt antallet ned i 97 konsoliderte museumsinstitusjoner. Antallet tidligere statsstøttede museer som foreløpig ikke har falt på plass innenfor en konsolidert struktur, er siste året redusert med over 50 enheter, og det gjenstår nå et titall museer. Hovedutfordringen i det videre arbeidet er å sikre god kvalitet og framdrift i de pågående prosessene. Det er samtidig viktig i enda større grad å vektlegge reformens faglige tyngdepunkt, der konsoliderte enheter skal stå bedre rustet til å håndtere og formidle samlinger til beste for brukere og samfunn.

Med etableringen av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design har det visuelle kunstfeltet fått en slagkraftig formidlingsorganisasjon. Formidlingsprofilen har blitt ytterligere styrket ved at virksomheten til tidligere Riksutstillinger har blitt innlemmet i Nasjonalmuseet med virkning fra 1. juli 2005.

De kommende årene må museet få en hensiktsmessig og god løsning på de store bygningsproblemene som institusjonen har slitt med i mange år. Storparten av personalet har i 2005 flyttet inn i Kristian August gate 23, der også det omfattende kunsthaglige biblioteket og dokumentasjonsarkivet har fått plass. Hovedprosjektet de nærmeste årene blir imidlertid å få til en samlet bygningsløsning som skal gi museet betydelig bedre utstillings- og publikumskapasitet i Tullinløkkaområdet, og som dessuten skal løse de store oppgavene som gjelder tilfredsstillende sikring og bevaring av de verdifulle samlingene. Dette arbeidet videreføres i 2006 med nødvendige planprosesser.

Sommeren 2005 flyttet Nasjonalbiblioteket inn i rehabiliterte lokaler i Drammensveien 42. Flere kulturinstitusjoner som Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv, Norsk Visearkiv, NORLA og Norsk barnebokinstitutt er nå samlokalisert med Nasjonalbiblioteket. Som omtalt under kap. 326, post 01, går departementet inn for at arkiv- og dokumentasjonssenter for pop og rock blir lagt til Nasjonalbiblioteket. En slik løsning av arkiv- og dokumentasjonsoppgavene vil i tillegg til at de øvrige institusjonene på feltet er samlokalisert, gi en ytterligere forsterkning av innsatsen på dette området. Samtidig har ABM-utvikling, Språkrådet, Norsk lokalhistorisk institutt og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek flyttet inn i det tilstøtende bygget Halvbroen. På denne måten har man samlet sentrale abm-institusjoner og skapt grunnlag for økonomiske synergier, faglig utvikling og samarbeidsmuligheter som man vil kunne høste fruktene av i årene framover.

Som omtalt i budsjettproposisjonene for 2004 og 2005 ble det i 2004 gjennomført en utviklingsplan for Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek. Biblioteket er inne i en omstillingsperiode, og formålet med utviklingsplanen har vært å legge til rette for best mulig utnyttelse av ny teknologi og å stimulere til økt samarbeid med andre aktører. Det er viktig å legge til rette for et bredest mulig tilbud av litteratur tilrettelagt for blinde og svaksynte. Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek må til enhver tid være kjent med og så langt som mulig benytte seg av de mulighetene til mer effektiv oppgaveløsning som ny teknologi gir. Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek vil i løpet av 2005 inngå et samarbeid med Nasjonalbiblioteket om en del digitaliserings- og lagringsoppgaver, og det arbeides med felles oppgaveløsning mellom de to institusjonene også på andre av Norsk lyd- og blindeskriftbiblioteks områder. Fra midten av 2005 leier Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek lokaler i Nasjonalbibliotekets nye tilbygg, Halvbroen, i Oslo.

Fra 1. januar 2005 er Norsk språkråd i sin opprinnelige form avviklet, samtidig som det er etablert en ny institusjon som foreløpig ledes av interimsstyre oppnevnt av departementet. Den omdannede institusjonen skal etter forutsetningene fungere som et mer utadrettet kompetansesenter for norsk språk. Omleggingen avspeiler behovet

for å tilpasse virkemidler og arbeidsmåter til en språkpolitisk situasjon som er preget av andre utfordringer enn de som var framtreddende på 1970-tallet. Det vil bli lagt sterkere kraft i et målrettet og strategisk arbeid for å motvirke det press som norsk språk generelt og den nynorske målformen spesielt blir utsatt for som følge av internasjonaliseringen og den teknologiske utviklingen. En arbeidsgruppe nedsatt av interimsstyret legger høsten 2005 fram en strategiutredning som skal danne grunnlaget for nærmere konkretisering av språkpolitiske mål og virkemidler både på kort og lang sikt. Interimsstyret har også vedtatt modell for permanent organisering og styring av den nye institusjonen, og departementet foreslår at denne blir satt i verk med virkning fra 1. januar 2006.

Lov 18. mai 1990 nr. 11 om stedsnavn m.m. gjelder fastsetting av skrivemåten av stedsnavn. Det eksisterende regelverket har medført en omstendelig og ressurskrevende behandling av sakene. Etter en evaluering av regelverket ble det besluttet å gjennomføre en endring av den eksisterende loven, slik at den kan praktiseres på en enklere og mer hensiktsmessig måte. Departementet la i desember 2004 fram en odelstingsproposisjon om forslag til endring av loven. Loven ble behandlet av Stortinget 12. april 2005 og vil tre i kraft 1. august 2006.

Departementet arbeider med et forslag til en forenkling og sammenslåing av regelverket for kringkastingsavgiften. I dag er det fire forskrifter som regulerer innbetaling av kringkastingsavgift, meldeplikt og registrering av fjernsynsmottakere: forskrift 23. oktober 1980 nr. 8777 om radiohandlers meldeplikt til Norsk rikskringkasting; forskrift 15. juni 1981 nr. 8629 om radiohandlerkontroll; forskrift 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere og midlertidig forskrift av 9. oktober 1997 nr. 1110 om kringkastingsavgift.

Medietilsynet – som er resultatet av en sammenslåing av de tidligere virksomhetene Eierkapstilsynet, Statens medieforvaltning og Statens

filmtilsyn – ble organisatorisk operativt fra 1. januar 2005. De ulike delene av virksomheten blir samlokalisert i Fredrikstad våren 2006.

Kirkesektoren omfatter 434 kirkelige fellesråd og nær 1 300 sokn og menighetsråd. Det er et kontinuerlig behov for organisatoriske og andre utviklingstiltak som kan gi besparelser og effektiviseringsgevinster for sektoren. De siste årene er det over statsbudsjettet bevilget midler til slik forsøksvirksomhet. Kirkerådet har igangsatt et prosjekt for et systematisk reform- og utviklingsarbeid i kirken. Departementet ser det som viktig å opprettholde og stimulere forsøks- og utviklingsarbeid som kan gi en mer funksjonell kirkeforvaltning, med færre og større forvaltningsenheter.

Norge har mer enn 1 600 kirker. Det pågår sentrale tiltak for å lette og effektivisere forvaltningen av kirkebyggene, bl.a. gjennom energiøkonomiseringstiltak, fornyelse av forsikringsordninger og etablering av en sentral kirkebyggdatabase. Disse tiltakene vil bli videreført.

I samarbeid med bl.a. Statistisk sentralbyrå, Kirkerådet og den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA er det gjennomført prosjekter som innebærer forenklinger og forbedringer i den årlige og systematiske rapporteringen av kirkeidata fra menighetene. Et nytt og forenklet årsstatistikkskjema er tatt i bruk i menighetene i 2005. Rapporteringen vil i økende grad skje elektronisk. Rapporteringsløsningene har paralleller til KOSTRA-systemet i kommunesektoren. Det er under utvikling en personellstatistikk for Den norske kirke, som skal gi bedre tilgang til kunnskap om stillinger, årsverk m.m. i kirken. Forenkling og modernisering av kirkebokføringen er til vurdering.

Prestetjenesten er under omorganisering. Omorganiseringen vil bl.a. styrke ledelsesfunksjonene i presteskapet og åpner for bedre arbeidsdeling, økt samarbeid, kollegafelleskap og spesialisering, med muligheter for større individuell og stedlig tilpasning av tjenesten.

6 Likestilling

Likestillingsloven pålegger offentlige myndigheter en målrettet og planmessig pådriverrolle for likestilling på alle samfunnsområder. Det betyr at alle departementer har et selvstendig ansvar for å fremme likestilling som en integrert del av politikken på sine fagområder.

6.1 Kønns- og likestillingsperspektivet i budsjettet

Trosopplæringsreformen

Ved innføringen av trosopplæringsreformen i 2004 ble det bestemt at det skulle foretas en likestillingsvurdering av midlene som gis til reformen over kap. 340 Kirkelig administrasjon, post 75 Trosopplæring.

Reform av kirkens trosopplæring er en av de største og viktigste reformer for kirken i den nyere tid, jf. St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid – om reform av kirkens dåpsopplæring og Innst. S. nr. 200 (2002-2003). De første fem årene vil være en forsøks- og utviklingsfase, organisert som et erfaringsbasert prosjekt under ledelse av en styringsgruppe oppnevnt av Kirkerådet. Menighetene som tildeles prosjektmidler, vil bli fulgt opp jevnlig og prosjektene vil evalueres årlig, før en samlet evaluering vil foreligge ved forsøksfasens slutt.

Diakonhjemmet høyskole har fått i oppdrag å foreta en likestillingsvurdering av reformen i samarbeid med Det teologiske menighetsfakultet og Otto Hauglin Rådgivning AS. Disse har også fått i oppdrag å evaluere reformen i sin helhet. Da prosjektmenighetene enda må regnes å være i startfasen, har det ikke blitt foretatt en likestillingsvurdering i de to delrapportene som evalueringsgruppen har kommet med i henholdsvis 2004 og 2005.

Målet for trosopplæringsreformen er å favne bredt og nå ut til flertallet av de som er døpt i Den norske kirke. Skal dette målet være realistisk, må reformen sikres mot en strukturell og geografisk ujevnhet og mot indirekte favorisering av ett av kjønnene. For å kunne evaluere hvorvidt slike indirekte kjønnsforskjeller gjør seg gjeldende i fordelingen av prosjektmidler, har evalueringsgruppen fått i oppdrag å kartlegge hvor mange gutter og jenter som har deltatt i de ulike prosjektene,

samt hvordan disse fordeler seg på aldersgrupper og type opplæringstilbud. Gruppen vil likeledes følge opp kjønnsfordelingen hos dem som har ansvaret for planlegging og undervisning i prosjektmenighetene, for å kunne kartlegge hvorvidt det er en sammenheng mellom hvem som deltar i opplæringen og hvem som underviser/tilrettelegger for opplæringen.

Det er et generelt mål å oppnå en jevnere kjønnsfordeling i kirkens råds- og embetsstruktur. En likestillingsvurdering av trosopplæringsreformen vil derfor ikke bare bidra til å kartlegge hvorvidt prosjektmidlene kommer både gutter og jenter til gode. Den vil også kunne føre til en større bevisstgjøring av kjønnsproblematikken på lokalplan i kirken. Omtale av kjønnsfordelingen i de øvrige stillingene i kirken er gitt under programkategori 08.40 Den norske kirke.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken er ikke en del av statsbudsjettet, men finansieres med overskuddet av spillemidler fra Norsk Tipping.

I 2005 er det fordelt i alt 160 mill. kroner til Den kulturelle skolesekken. 80 pst. av midlene fordeles via fylkeskommunene, mens 20 pst. fordeles via sentrale tilskuddsmottakere.

De overordnede målsettingene med Den kulturelle skolesekken er:

- å medvirke til at alle elever i grunnskolen får et profesjonelt kulturtilbud
- legge til rette for at elever i grunnskolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og få et positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemelse av kunstnerlige og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål

Kulturbruksstatistikken viser at jenter/kvinner generelt bruker kulturtilbud i større grad enn gutter/menn. Dette gjelder alle aldersgrupper. Gjennom Den kulturelle skolesekken skal alle skolebarn få et tilbud innenfor områder som musikk, litteratur, film, scenekunst, kulturarv, kulturminner og vitensenter. Dette kan bidra til å utjevne tradisjonelle kjønnsbaserte mønstre med hensyn til kul-

turbruk, og gi både gutter og jenter en økt interesse for og kunnskap om ulike kunst- og kulturuttrykk.

6.2 Situasjonen på likestillingsområdet

Kjønnsfordeling

Av de fast ansatte i Kultur- og kirkedepartementet er 37 pst. menn og 63 pst. kvinner. 47 pst. av mellomlederne er kvinner. Innenfor stillingsgruppene saksbehandler- og kontorstillinger er det derimot flest kvinner. I disse stillingsgruppene er andelen menn økt med 10 pst. i forhold til året før. I kontorstillingene er kvinneandelen dominerende.

Lønn

Den gjennomsnittlige lønnen for kvinnelige ansatte er noe lavere enn for mannlige ansatte. Dette har sammenheng med den relativt skjeve stillingsstrukturen i departementet. Innenfor de ulike stillingskategoriene er det imidlertid ikke vesentlige forskjeller i avlønning mellom kvinner og menn.

Deltid

Ved utgangen av 1. halvår 2005 var det 13 kvinner og en mann som arbeidet deltid. Av disse var tre

kvinner ansatt i redusert stilling. Tre kvinner er delvis uføre og to kvinner har halv stilling pga. studiepermisjon. For lettere å kunne forene arbeid med familieliv har fem kvinner og en mann redusert stilling for en periode på grunn av omsorg for barn/familie.

6.3 Tiltak for å fremme likestilling

Departementet har som mål å oppnå bedre kjønnsbalanse i de ulike stillingskategoriene og dermed bidra til å utjevne lønnsforskjellene mellom kjønnene.

Kvinneandelen blant mellomledere er relativt høy og vil være et godt rekrutteringsgrunnlag for framtidige toppledere i departementet. Som ledd i rekrutteringen av kvinner til sentrale lederoppgaver deltar utvalgte kvinnelige mellomledere i mentorprogram. Departementet legger særlig vekt på å innkalle kvalifiserte mannlige søkere til ledige saksbehandler- og kontorstillinger.

Mange ansatte, flest kvinner, har fått økonomisk støtte og permisjon til relativt omfattende etter- og videreutdanning ved høyskoler og universiteter i inn- og utland for å kvalifisere seg til spesielle arbeidsoppgaver/stillinger.

Et sentralt virkemiddel for å oppnå bedre lønnsfordeling mellom kjønnene er de lokale lønnsforhandlingene.

7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kultur- og kirkedepartementet har i løpet av 2003 og 2004 i første rekke arbeidet med å få på plass nødvendig planverk og en sikkerhetsorganisasjon for departementet. Dette har også medført en bevisstgjøring av departementets ledelse om ansvaret knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. I 2003 ble det også gjennomført et seminar for departementets ledelse med dette som tema. Det tas sikte på å følge opp dette med et nytt seminar i løpet av innværende år.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har på vegne av Justisdepartementet utført tilsyn i Kultur- og kirkedepartementet våren 2005. Kultur- og kirkedepartementet vil følge opp forbedringspunktene i rapporten fra DSB. Det vil særlig bli arbeidet med å tydeliggjøre krav og forventninger til underliggende virksomheter når det gjelder tiltak relatert til samfunnssikkerhet og beredskap. Det vil også bli arbeidet videre med forankring av planverket og breddeforståelse av beredskap i organisasjonen som helhet.

8 Miljøomtale

8.1 Beskrivelse og mål

Kultur- og kirkedepartementets miljøarbeid og virkemidler omfatter følgende felter:

- den norske kirke
- museene og andre miljøtiltak
- tilskudd til anlegg og bygninger
- estetisk kvalitet i omgivelsene.

Det arbeides både sentralt, regionalt og lokalt innenfor Den norske kirke med å bevisstgjøre og fremme et bredt engasjement for en forsvarlig og bærekraftig forvaltning av skaperverket og en rettferdig fordeling av jordas ressurser. Opplysningsvesenets fond eier og forvalter en betydelig eiendoms- og bygningsmasse, hvorav et stort antall bygninger er fredet og klassifisert som verneverdige. Flere prestegårdseiendommer er besluttet beholdt i fondets eie av historiske og kulturelle hensyn. Kirkebyggene er kulturminner som også er i bruk som menighetskirker. Flertallet av kirkenes er fredet eller vernet, og skal forvaltes med dette for øye.

Museenes gjenstandsbaserte bevarings- og formidlingsarbeid bidrar til å spre kunnskap om og opplevelse av sammenhenger og endringer i de natur- og kulturbaserte miljøer som omgir oss. Mange museer forvalter kulturminner i form av bygninger og anlegg, og flere kulturminner er organisert som museer. Over Kultur- og kirkedepartementets budsjett gis det nå driftstilskudd direkte til om lag 90 konsoliderte museer som inngår i det nasjonale museumsnettverket som er under etablering og utvikling, som ledd i den pågående museumsreformen. Reformens målsetting er etablering av sterkere faglige museumsmiljøer over hele landet, som vil kunne legge til rette for et bedre og mer systematisk samarbeid mellom museene og kulturminneforvaltningen, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Norsk kulturråds fagutvalg for kulturvern gir tilskudd til museums- og kulturverntiltak.

Kultur- og kirkedepartementet gir investerings- tilskudd til idrettsanlegg og lokaler for kunst og kultur. For å få investeringsstilskudd til idrettsanlegg og til kulturbygg stilles det krav til at den estetiske og miljømessige kvaliteten blir ivaretatt.

Tilskudd til kunst- og kulturlokaler krever at planene dokumenterer at bygningene blir utformet på en estetisk god måte i samsvar med funksjonene og med respekt for bygde og naturgitte omgivelser.

Kvaliteten på den fysiske formgivingen er av betydning for offentlig rom i byer og tettsteder, bygninger og produkter. God kvalitet må ivareta estetiske, funksjonelle, teknologiske, økologiske og økonomiske hensyn. Statens innsats er spredt på flere departementer. Kultur- og kirkedepartementet vil videreføre samarbeidet med andre departementer for å samordne statens innsats og ressursbruk.

8.2 Rapport 2004

Det er opprettet et nettsted kalt «Kristent nettverk for miljø og rettferd». Målsetting med nettstedet er utveksling av informasjon, tips og ideer knyttet til emner som økologi, forbruk og rettferd. Nettstedet hadde 19 820 enkeltbesøk i 2004.

Prosjektet «Grønne menigheter» får stadig tilslutning av nye menigheter, og det arbeides med å registrere hvilke menigheter som har etablert prosjekter i denne kategori. En «grønn menighet» er en menighet som har startet et arbeid for miljø og mer rettferdig fordeling, som har en arbeidsgruppe som følger opp tiltakene og som har lagt en plan for arbeidet.

Kirkerådet avholdt på oppfordring fra Kirke-møtet en strategikonferanse i november 2004, «Gull og grønne skoger», der Den norske kirkes plattform for videre arbeid med «Forbruk og rettferd» ble drøftet. Bispedømmerådene, de sentral-kirkelige råd og økumeniske samarbeidspartnere var representert på konferansen.

Opplysningsvesenets fond har en kontinuerlig dialog med Riksantikvaren og brukere for å forvalte sine bygninger og sin eiendomsmasse på en måte som tar vare på de kultur- og kirkehistoriske verdiene dette representerer. Miljøhensyn er et grunnleggende aspekt i forvaltningen av fondets landbrukseiendommer. Som eier av betydelige skogarealer har fondet et betydelig fokus på skogvern, og samarbeider på dette feltet med Direktoratet for Naturforvaltning.

Nidaros domkirke og Erkebispegården i Trondheim er blant våre fremste kulturminner. Sikring og vern av dette bygningsanlegget er statens oppgave. Departementet legger stor vekt på at Domkirken og Erkebispegården holdes ved like, og at Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger av stein.

Landets kirker og kirkegårder er en del av kulturarven og formidler kunnskap om vår felles historie. Bevaring av våre eldre kirker, kirkegårder og miljøet omkring er en viktig del av kulturminnevernet. Det er kommunen og kirken lokalt som har ansvaret for å ivareta de verdiene som våre kirker og kirkegårder representerer.

I statsbudsjettet for 2005 er det etablert en rentekompensasjonsordning for i standsetting av kirkebygg, med høy prioritet på kulturhistorisk verdifulle kirker. Siste års etablering bl.a. av en nasjonal kirkebyggdatabase og et sentralt energiøkonomiseringsprosjekt for kirker, er viktige bidrag for et bedre vedlikehold av kirkene, likeså innsatsen i sentrale fagmiljøer for registrering og dokumentasjon om kirkebyggene og kirkekunsten.

Arbeidet med museumsreformen med sikte på regional konsolidering av institusjonsstrukturen på museumsområdet har fortsatt over hele landet i 2004. Museenes arbeid med tiltak knyttet til sikring, bevaring og dokumentasjon av samlinger og bygninger er videreført. Reformen har flere steder ført til økt samhandling mellom museene og kulturminneforvaltningen. Formidlingstiltak overfor barn og unge ble prioritert både ved museene og gjennom tiltaket Den kulturelle skolesekken.

Norsk kulturråd ga i 2004 støtte til om lag 150 kulturvernprosjekter. Disse omfatter ekstraordinære tiltak ved museene, men også prosjekter initiert av fylkeskommuner, frivillige lag, organisasjoner og forlag. Store deler av kulturrådets avsetning til formålet gikk til kulturhistorisk dokumentasjon og til formidling av kunnskap gjennom utstillinger, film-/videoprojekter og fagbøker. Prosjekter relatert til kulturelt mangfold og dokumentasjon/formidling av vår samtid og nære fortid har vært særlig prioritert. Andre prioriterte emner har vært kystkultur, foto- og arkivbygging og formidling til barn og unge. Dokumentasjon og formidling av kultur og levesett i samtida har vært en sporadisk aktivitet ved norske kulturhistoriske museer. Rådet har derfor sett det som viktig å stimulere tiltak som gir dette arbeidet et løft.

I 2004 ble det gitt tilskudd til tusenårssteder i 10 fylker. Det ble videre gitt tilskudd til byggeprosjektene Kvæntunet og Glomdalsmuseets romani-

avdeling. To av tusenårsstedene, Norge og Linderud, ble åpnet sommeren 2004. To andre tusenårssteder, Eidsvoll 1814 og Avaldsnes – Nordvegen Historiesenter, ble åpnet våren 2005. I 2004 ble det gitt 26 mill. kroner i tilskudd til 9 regionale kulturbygg. Det ble videre gitt 29 mill. kroner i rammetilskudd til fylkeskommunene til viderefordeling til lokale kulturbygg.

Departementet vektlegger miljøforhold ved søknad om forhåndsgodkjenning av planer for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. Søkere må redegjøre for miljøforhold ved prosjektene. Følgende temaer skal det redegjøres for: miljøstyring, materialvalg, energi, avfall, transport og naturinngrep.

Det er i tillegg til tidligere veileder «Miljøhensyn ved bygging og rehabilitering av idrettsbygg» utarbeidet en enklere veileder som retter seg først og fremst mot byggherrer, bl.a. kommuner og idrettslag, deres rådgivere og entreprenører som skal planlegge, prosjektere og gjennomføre bygging eller rehabilitering av idrettsbygg. Veilederen er mer generell enn den tidligere og går ikke i dybden på hvert enkelt område, men henviser til ulike fagmiljøer og andre steder hvor man kan finne mer informasjon og hjelpemidler.

Veilederen er et hjelpemiddel for tiltakshaver til å kunne:

- utarbeide egne miljømål og -krav for sitt prosjekt, som grunnlag for utarbeidelse av en enkel miljøplan
- følge opp at prosjekterende planlegger og entreprenør gjennomfører tiltak som sikrer at tiltakshavers miljømålsettinger og -krav blir overholdt i praksis.

Norsk Form og Norsk Designråd er fra 2004 samlokaliserte i Norsk Design- og Arkitektursenter. Samlokaliseringen er i høy grad fundert på tanken om et utvidet samspill mellom kultur og næring og gir gode muligheter for et økt aktivitetsnivå på feltene arkitektur og design.

Norsk Form arbeidet også i 2004 med en rekke prosjekter knyttet til uterom og omgivelser innenfor feltene formidling, arkitektur, design, by- og stedsutvikling. Norsk Form la vekt på kunnskapsformidling i bred forstand og tilrettela tiltak for både smale faggrupper og et bredt publikum, inkl. barn og unge. Tiltakene omfattet bl.a. seminarer, publikasjoner, utstillinger, konferanser og nettverksbygging. Institusjonen la vekt på å videreføre arbeidet med å bidra til økt kompetanse om det offentlige rom i kommuner og fylkeskommuner. Etter ti års virksomhet ble Norsk Form evaluert i 2004. Det arbeides med oppfølgingen av evalueringsrapporten, bl.a. med utvikling av nytt styringsverktøy.

Utsmykkingsfondet for offentlige bygg skal bl.a. sikre at kunst av høy kvalitet preger offentlige rom, og formidle kunnskap om kunst i offentlige rom. Fondet organiserer sitt arbeid innenfor tre hovedområder: skape, forvalte og formidle. I 2004 fortsatte fondet satsingen på kunstnerisk utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg og det ble igangsatt en evaluering av denne ordningen. Prosjekter som gir barn og unge tilgang til kunst, blir prioritert.

Utsmykkingsfondet styrket formidlingsvirksomheten gjennom løpende foredragsvirksomhet, publikasjoner, fagseminarer, utstillinger og rådgivning. Det ble spesielt prioritert å formidle kunstneriske prosesser tilknyttet utsmykkingsprosjektene, som f.eks. ved større prosjekter som utsmykkingen av nytt Operahus, Nobels Fredssenter, Holocaustsenteret, Wergelands hus på Eidsvollsenteret.

8.3 Grønn stat

Kultur- og kirkedepartementet innførte miljøledelse som en del av det løpende lederansvaret i departementet f.o.m. 2003. Dette innebærer at ledere og medarbeidere i departementet forplikter seg til å ta miljøhensyn i sitt daglige virke, og at departementet skal måle og følge opp sitt forbruk på utvalgte satsingsområder der departementet kan gjøre en innsats for miljøet.

Kultur- og kirkedepartementets satsingsområder er papirforbruk, transport/reiser og innkjøp. De etablerte ordningene for kildesortering som er etablert i regjeringskvartalet og returordningene for kopi- og datautstyr blir benyttet.

Kultur- og kirkedepartementets virksomheter arbeider med sikte på å innføre miljøledelse i løpet av 2005.

9 Oversikt over budsjettforslaget for 2006

Utgifter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
	Administrasjon m.m.				
0300	Kultur- og kirke departementet	94 078	97 890	97 776	-0,1
0305	Lotteri- og stiftelsestilsynet	55 363	48 890	47 345	-3,2
0310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg	122 518	117 398	130 947	11,5
0315	Frivillighetsformål		218 840	240 362	9,8
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>271 959</i>	<i>483 018</i>	<i>516 430</i>	<i>6,9</i>
	Kulturformål				
0320	Allmenne kulturformål	644 766	716 570	548 859	-23,4
0321	Kunstnerformål	292 952	303 795	305 474	0,6
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	272 574	287 025	280 652	-2,2
0323	Musikkformål	455 478	454 497	498 537	9,7
0324	Teater- og operaformål	874 399	889 061	942 408	6,0
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	113 660	78 974	84 185	6,6
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	350 576	428 670	451 058	5,2
0328	Museums- og andre kulturvernformål	493 617	507 152	597 374	17,8
0329	Arkivformål	185 570	197 728	206 457	4,4
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>3 683 592</i>	<i>3 863 472</i>	<i>3 915 004</i>	<i>1,3</i>
	Film- og medieformål				
0334	Film- og medieformål	452 632	446 201	473 858	6,2
0335	Pressestøtte	306 592	295 164	272 957	-7,5
0336	Informasjonsberedskap-kringkasting	2 499	2 499	3 579	43,2
0337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		32 500	33 540	3,2
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>761 723</i>	<i>776 364</i>	<i>783 934</i>	<i>1,0</i>
	Den norske kirke				
0340	Kirkelig administrasjon	407 059	425 653	474 522	11,5
0341	Presteskapet	673 849	650 927	698 525	7,3
0342	Nidaros domkirke m.m.	48 108	51 276	38 186	-25,5
	<i>Sum kategori 08.40</i>	<i>1 129 016</i>	<i>1 127 856</i>	<i>1 211 233</i>	<i>7,4</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>5 846 290</i>	<i>6 250 710</i>	<i>6 426 601</i>	<i>2,8</i>

I tillegg til de midlene som foreslås bevilget under Kultur- og kirkedepartementets budsjett blir det foreslått 25 mill. kroner til brukerutstyr til nytt operahus under Moderniseringsdepartementets budsjett og 7 mill. kroner i økt bevilgning til rentekompensasjon for kirkebygg under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Det innføres nettordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. nærmere omtale nedenfor. Som følge av dette er budsjettrammen redu-

sert med 49,1 mill. kroner. Videre er 11 mill. kroner til politiske partiers informasjonsvirksomhet overført til Moderniseringsdepartementet. Korrigert for dette blir økningen fra 2005 til 2006 på Kultur- og kirkedepartementets område 4,3 pst.

Det vil også bli fordelt spillemidler til kulturformål på om lag 400 mill. kroner i 2006 utenfor statsbudsjettet, jf. nærmere omtale under pkt. 4 ovenfor. Disse midlene vil, i likhet med spilleoverskuddet til idrettsformål, bli fordelt av Kongen.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
01-01	Driftsutgifter	1 946 718	1 895 103	1 984 812	4,7
21-23	Spesielle driftsutgifter	90 181	45 290	58 536	29,2
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	29 223	70 823	35 400	-50,0
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	572 124	556 901	599 197	7,6
70-89	Overføringer til private	3 208 044	3 682 593	3 748 656	1,8
	Sum under departementet	5 846 290	6 250 710	6 426 601	2,8

Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
	Administrasjon m.m.				
3300	Kultur- og kirke departementet	2 006	54	56	3,7
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	1 267 803	1 007 690	884 161	-12,3
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>1 269 809</i>	<i>1 007 744</i>	<i>884 217</i>	<i>-12,3</i>
	Kulturformål				
3320	Allmenne kulturformål	1 784	278	287	3,2
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	3 420		200	
3323	Musikkformål	31 124	17 121	28 669	67,4
3324	Teater- og operaformål	20 532	8 570	8 844	3,2
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	37 785	6 149	6 345	3,2
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	20 003	13 478	13 909	3,2
3328	Museums- og andre kulturvernformål	17 483	16 580	17 111	3,2
3329	Arkivformål	9 601	7 458	7 697	3,2
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>141 732</i>	<i>69 634</i>	<i>83 062</i>	<i>19,3</i>
	Film- og medieformål				
3334	Film- og medieformål	75 496	58 634	59 094	0,8
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>75 496</i>	<i>58 634</i>	<i>59 094</i>	<i>0,8</i>
	Den norske kirke				
3340	Kirkelig administrasjon	30 943	7 835	24 500	212,7
3341	Presteskapet	38 584	6 566	12 000	82,8
3342	Nidaros domkirke m.m.	13 124	10 107	10 431	3,2
	<i>Sum kategori 08.40</i>	<i>82 651</i>	<i>24 508</i>	<i>46 931</i>	<i>91,5</i>
	Sum inntekter	1 569 688	1 160 520	1 073 304	-7,5

Rammereduksjon som følge av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift:

			(i 1 000 kr)
Kap.	Post	Benevnelse	Beløp
300	01	Driftsutgifter	817
305	01	Driftsutgifter	4 368
320	01	Driftsutgifter	1 521
322	01	Driftsutgifter	309
323	01	Driftsutgifter	3 349
324	01	Driftsutgifter	4 760
325	01	Driftsutgifter	2 588
326	01	Driftsutgifter	4 890
326	21	Spesielle driftsutgifter	284
326	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	2 548
328	01	Driftsutgifter	764
328	21	Arkeologiske og andre oppdrag	452
328	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	306
329	01	Driftsutgifter	4 209
329	21	Spesielle driftsutgifter	93
329	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	656
334	01	Driftsutgifter	5 766
334	21	Spesielle driftsutgifter	469
340	01	Driftsutgifter	5 013
340	21	Spesielle driftsutgifter	346
341	01	Driftsutgifter	1 798
341	21	Spesielle driftsutgifter	49
342	01	Driftsutgifter	3 019
342	41	Erkebispegården, riksregaliene	755
Sum			49 129

Regjeringen foreslår å innføre av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statlige virksomheter fra 1. januar 2006. Ordningen innebærer at utgiftene til merverdiavgift skal budsjetteres og regnskapsføres på et nytt sentralt kap. 1633 Nettoordning statlig betalt merverdiavgift, post 01 Driftsutgifter. Utgiftene til mer-

verdiavgift vil som følge av dette ikke bli belastet virksomhetenes regnskap. Ovennevnte reduksjoner innebærer derfor ingen reell reduksjon i virksomhetenes budsjettrammer. Reduksjonene er et anslag for utgiftene til merverdiavgift i 2006 og bygger på faktiske påløpte utgifter i 2004.

Oversikt over poster med stikkordet "kan overføres", utenom 30-49 poster:

			(i 1 000 kr)	
Kap.	Post	Benevnelse	Overført pr. 01.01.2005	Forslag 2006
320	73	Nasjonale kulturbygg	22 516	4 300
320	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	5 574	109 126
320	75	Kulturprogram	8	7 453
321	73	Kunstnerstipend m.m.	224	89 256
334	22	Flyttekostnader-Medietilsynet	6 368	
334	71	Filmtiltak m.m.	3 090	22 490
334	75	Medieprogram		17 274
340	75	Trosopplæring	6 194	76 200
340	76	Tilskudd til forsøks- og utvikl.arbeid i kirken		3 500
340	79	Til disposisjon	635	500
342	40	Vestfrontplassen, arkeologiskeutgravn. mv.	2 230	
342	41	Erkebispegården, riksregaliene	3 951	3 831

Når stipendperioden for enkelte stipendmotakere blir endret bl.a. ved permisjoner, blir bevilgningsbehovet på kap. 321, post 73 redusert i en budsjettermin. Behovet vil øke tilsvarende i senere budsjettermin.

Bevilgningene til kontingenter for departementets deltakelse i EUs kultur- og medieprogrammer bygger på anslag og varierer som følge av valuta-svingninger.

Departementets behov for midler under kap. 340, post 79 er vanskelig å forutsi, og behovet varierer fra år til år.

For de øvrige postene blir det gitt tilskudd til prosjekter og formål som trenger lang planleggings- og gjennomføringstid. Tilskuddene til disse prosjektene blir normalt utbetalt over flere år.

Antall årsverk under Kultur- og kirkedepartementet pr. 01.03.2005:

Kap.	Betegnelse	Pr. 01.03.2005
300	Kultur- og kirkedepartementet	139
305	Lotteritilsynet	55
320	Allmenne kulturformål	45
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	36
323	Musikkformål	43
324	Teater- og operaformål	34
325	Samarbeidstiltak for arkiv, bibliotek og museer	63
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	377
328	Museums- og andre kulturvernformål	64
329	Arkivformål	226
334	Film- og medieformål	148
340	Kirkelig administrasjon	238
341	Presteskapet	1345
342	Nidaros domkirke m.v.	48
-	Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	38
Sum årsverk		2 899

Del II
Budsjettforslag

Programkategori 08.10 Administrasjon m.m. (kap. 0300–0310)

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
0300	Kultur- og kirkedepartementet	94 078	97 890	97 776	-0,1
0305	Lotteri- og stiftelsestilsynet	55 363	48 890	47 345	-3,2
0310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg	122 518	117 398	130 947	11,5
0315	Frivillighetsformål		218 840	240 362	9,8
	Sum kategori 08.10	271 959	483 018	516 430	6,9

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på postgrupper

					(i 1 000 kr)
Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
01-01	Driftsutgifter	149 441	146 780	145 121	-1,1
70-89	Overføringer til private	122 518	336 238	371 309	10,4
	Sum kategori 08.10	271 959	483 018	516 430	6,9

Programkategorien omfatter Kultur- og kirke departementets administrasjonsutgifter, utgifter til Lotteri- og stiftelsestilsynet, tilskudd til tros- og livssynssamfunn, tilskudd til private kirkebygg og tilskudd til frivillige organisasjoner og frivillighets-sentraler m.m.

Lotteri- og stiftelsestilsynet utfører forvaltningsoppgaver på lotteriområdet, driver tilsyn i forhold til alle lotteri- og pengespill samt tilsyns- og registreringsoppgaver etter stiftelsesloven.

Økningen på kategorien fra 2005 til 2006 skyldes i hovedsak at tilskuddet til tros- og livssynssamfunn og merverdiavgiftskompensasjonen til frivillige organisasjoner foreslås økt med henholdsvis 8,8 mill. kroner og 30,0 mill. kroner og at driftsbevilgningene under kap. 300 og 305 er redusert med 5,2 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring

av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Hovedlinjene i den statlige kultur- og kirkepolitikken, jf. omtalen i hoved- og kategoriinnledningene innebærer at departementet bl.a. er ansvarlig for:

- analyse og vurdering av utviklingen på kultur-, kirke-, medie- frivillighets- og idrettsområdet
- utforming og evaluering av bruk av statlige virkemidler på de samme områdene
- å spille en aktiv rolle når det gjelder utvikling, igangsetting og koordinering av relevante forsknings- og utviklingsprosjekter
- overordnet styring av statlige institusjoner og virksomheter med vekt på rammestyring, mål- og resultatstyring
- gjennomføring av nødvendig omstilling, effektivisering og andre moderniseringstiltak

- oppfølging av den internasjonale utviklingen på departementets fagområder.

For å ta hånd om dette vil departementet legge vekt på å utvikle:

- styringssystemer som sikrer oppfylling av sektorpolitiske mål og effektiv bruk av ressurser
- en tilpasningsdyktig organisasjon
- høy forvaltningsmessig og faglig kompetanse
- en god og samkjørt ledelse
- kvalifiserte og motiverte medarbeidere.

Spill- og lotteriområdet

Hovedmål

Hovedmålet for norsk lotteri- og pengespillpolitikk er å sikre at pengespill og lotterier avholdes i betryggende former under offentlig kontroll med sikte på å forebygge negative sosiale konsekvenser av lotterier og pengespill, samtidig som det legges til rette for at lotterier og pengespill kan være en inntektskilde for samfunnsnyttig og humanitært arbeid, idrett og kultur.

De viktigste hovedmålene for Lotteri- og stiftelsestilsynets virksomhet på spille- og lotteriområdet er følgende:

Forvalte det norske lotterimarkedet:

- håndheve begrensingene i tilgangen til lotterimarkedet og behandle andre saker etter lotteriloven med forskrifter
- forvalte tilskudd i henhold til fastsatte forskrifter
- gi relevant informasjon og service til aktører, publikum og myndigheter.

Føre tilsyn og kontroll med det norske lotteri- og pengespilltilbudet:

- føre tilsyn og kontroll med statlige lotteri og pengespill i samsvar med instruks
- føre kontroll og tilsyn med private lotteri og bruken av lotterimidler i samsvar med lov og forskrift
- avdekke ulovlig lotteri- og pengespillvirksomhet
- dokumentere at eksisterende gevinstautomater nedkobles i samsvar med Stortingets vedtak.

Bidra til forsvarlig utvikling av lotteri- og pengespilltilbudet i Norge:

- bidra til å gjennomføre regjeringens handlingsplan mot pengespillproblemer
- vurdere risikoeksponering i enkeltspill
- bidra med forslag til endringer i lotteri- og pengespilllovgivningen.

Tilstandsvurdering

Stortinget vedtok 17. juni 2003 lov om endringer i lotteri- og pengespilllovgivningen, jf. Ot.prp. nr. 44 (2002-2003) og Innst. O. nr. 124 (2002-2003). Vedtaket forutsatte at driften av eksisterende utbetalingsautomater ble avviklet, og at Norsk Tipping skulle ha enerett til slik automatdrift. Bakgrunnen for vedtaket var de økende problemene med bl.a. spilleavhengighet som var i ferd med å utvikle seg i deler av befolkningen. Denne sosialpolitiske uheldige utviklingen, som har økt ytterligere i omfang siden Stortingets vedtak forelå, er i all hovedsak knyttet til den eksplosive veksten i bruk av pengespillautomater. Ved enerettsmodellen vil automatvirksomheten bli kraftig redusert, til om lag en tredjedel av dagens nivå, samtidig som myndighetene sikres direkte styring og raskt kan gripe inn å endre eventuelle uheldige sider ved virksomheten som måtte utvikle seg.

Etter at flere nåværende automatoperatører anla sak for domstolene ble gjennomføring av vedtaket i desember 2004 stanset ved rettslig beslutning om midlertidig forføyning, fordi vedtaket ble ansett å være i strid med EØS-avtalen, jf. tidligere redegjørelser til Stortinget senest i St.prp. nr. 65 (2004-2005). Borgarting lagmannsrett har i dom 26. august 2005 gitt staten medhold på alle punkter i saken og funnet at Stortingets vedtak ikke er i strid med Norges EØS-forpliktelser. Retten har også opphevet forbudet mot å gjennomføre eneretten for automater før rettskraftig dom foreligger.

Stortingets vedtak vil dermed bli gjennomført så raskt som mulig. Alle oppstillingstillatelser til eksisterende automater løper ut 31. desember 2005. Disse vil ikke bli forlenget. Norsk Tippings enerett vil bli iverksatt i løpet av 2006, ett år etter Stortingets forutsetning. Lagmannsrettens dom er anket til Høyesterett, med begjæring om ny midlertidig forføyning med krav om at eneretten ikke gjennomføres før rettskraftig dom foreligger. Beslutning om avvikling fra nyttår forutsetter at det ikke foreligger en midlertidig forføyning som hindrer innføringen av eneretten. Spørsmålet om midlertidig forføyning ventes avklart før nyttår. En endelig rettskraftig høyesterettsavgjørelse i saken kan tidligst ventes i løpet av 2006. En eventuell endelig vurdering fra EFTA-domstolen kan også tidligst ventes i løpet av neste år.

Stortingets vedtak i automatsaken innebærer endring i den såkalte tippenøkkelen. Den nye fordelingsnøkkelen innebærer at idretten skal motta 45,5 pst., kulturen 36,5 pst. og 18 pst. skal tildeles samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges Idrettsforbund. Endringen vil gi de organisasjoner som mottok auto-

matinntekter i 2001 en årlig andel av Norsk Tipping's overskudd. Endringen av tippenøkkelen er planlagt iverksatt fra året etter at Norsk Tipping har startet sin automatvirksomhet. Stortingets lovvedtak i automatsaken forutsetter at de frivillige organisasjoner som hadde automater i 2001 skal sikres en inntekt på 2001-nivå når dagens automater avvikles. Vedtaket forutsetter derfor at det gis kompensasjon med 933 mill. kroner i 2005. Dette tilsvarer organisasjonenes automatoverskudd i 2001. Kompensasjonen skal gis ved en overføring av fondsmidler fra Norsk Tipping. Siden automatene ikke ble avviklet som forutsatt fra 1.1.2005 vil de frivillige organisasjonene i år ikke motta kompensasjon, men i stedet motta ca. 2 mrd. kroner i overskudd fra dagens automater, jf. omtalen av dette i St.prp. nr. 65 (2004-2005), hvor det bl.a. heter:

«Det legges til grunn at overskuddet fra eksisterende automater første halvår 2005 ligger godt i overkant av dette nivået og at organisasjonene dermed vil motta godt over 1 mrd. kroner i innspilte inntekter for første halvår 2005. Samlet sett er dermed organisasjonenes inntektsforventninger for hele året 2005 imøtekommet i henhold til Stortingets lovendringsvedtak allerede ved automatinntektene fra første halvår 2005, jf. Ot.prp. nr. 44 (2002-2003) pkt. 4.6.1. Det var her forutsatt at de organisasjoner som hadde automatinntekter i 2001 skulle motta 933 mill. kroner i kompensasjon som følge av at eksisterende automater avvikles fra 2005.»

På bakgrunn av at organisasjonene ved forlengelsen av dagens automateregime til 31.12.2005 vil motta over 1 mrd. kroner mer enn forventet i inntekt fra automater i 2005, legger departementet til grunn at det ikke gis særskilt kompensasjon i 2006 for bortfall av automatinntekter. For årene 2005 og 2006 samlet sett vil de organisasjonene som har krav på kompensasjonen likevel få større inntekter enn forutsatt av Stortinget. Visse organisasjoner som hadde automatinntekter i 2001 mistet sine automatinntekter fra 1.1.2005. Disse vil kunne kompenseres særskilt. Kostnaden ved kompensasjon til disse for 2005 og 2006 vil være om lag 30 mill. kroner til sammen for begge år.

Fra 2007 vil organisasjonene motta kompensasjon for bortfalt automatinntekt gjennom endringen i tippenøkkelen. Fordeling fra tippenøkkelen i 2007 vil sannsynligvis ikke gi organisasjonene full kompensasjon i forhold til måltallet på 933 mill. kroner, fordi Norsk Tipping's automatinntekter fra 2006, som fordeles i 2007, vil være lavere enn i et normalår når automatvirksomheten er i full drift.

De øvrige formålene (idrett og kultur) vil også få lavere tildeling i 2007 som følge av mindre automatinntekter. Departementet legger derfor i stedet til grunn at det benyttes fondsmidler i 2007 og årene framover til å sikre at organisasjonene får en stabil inntekt gjennom tippenøkkelen, basert på måltallet 933 mill. kroner, samt for å sikre at fordelingen til idretts- og kulturformål ikke bli redusert. Uten at det sikres midler til slik fondsanvendelse forventes overføringen fra Norsk Tipping til idrett, kultur og humanitære/ samfunnsnyttige formål i 2007 å bli til sammen omlag 400 mill. kroner lavere enn i 2006.

Norsk Tipping har avskrevet 43 mill. kroner i tap i regnskapet for 2004 som følge av at Stortingets vedtak ikke ble gjennomført i inneværende år. I tillegg er det i 2004-regnskapet gjort avsetning for 87 mill. kroner for det tilfellet at vedtaket ikke kan gjennomføres.

Departementet har gjennomgått departementets styringsverktøy overfor Norsk Tipping, herunder selskapets randsonевirksomhet gjennom datterselskaper, og utarbeidet ny instruks for selskapets virksomhet.

Lotteri- og stiftelsestilsynet vil fortsette å ha et høyt fokus på kartlegging av og informasjon om spilleavhengighet, herunder et særlig fokus på utviklingen av nettpoker og andre spill via Internett. Stortinget vedtok etter forslag i Ot.prp. nr. 44 (2002-2003) at det årlig skal avsettes inntil 0,5 pst. fra Norsk Tipping's spilleoverskudd til forskning, informasjon, forebygging og behandling i forhold til spilleavhengighet. Regjeringen har på den bakgrunn avsatt 12 mill. kroner av spilleoverskuddet til disse formål i 2005. Det legges opp til at forskning om spilleavhengighet blir iverksett som en del av et større forskningsprogram i regi av Norsk Forskningsråd. Det er videre lagt opp til at de midler som fordeles til informasjonsarbeid og kompetansehevende tiltak om spilleavhengighet i sosial- og helsetjenesten forvaltes via Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Sosial- og helsedirektoratet har ansvaret for å gjennomføre disse tiltakene. Mer generelt informasjonsarbeid om pengespillproblemer vil bli ivarettatt av Lotteri- og stiftelsestilsynet, som vil ha en sentral rolle i gjennomføringen av regjeringens handlingsplan mot pengespillproblemer som ble vedtatt i april 2005. Det vil bli gitt rapport om gjennomføringen av handlingsplanen i de årlige budsjettproposisjonene.

Telefontrafikken til Hjelpelinjen for spilleavhengige viser at utbetalingsautomater fortsatt utgjør om lag 90 pst. av alle nye henvendelser. Det siste års henvendelser til hjelpelinjen viser en flerdobling i antallet henvendelser om poker på internett.

Hjelpelinjen er fra 2005 gjort til et permanent tilbud.

Departementet har utarbeidet særskilte retningslinjer for markedsføringen av de statlig kontrollerte pengespillene.

Utfordringer og strategier

Den største utfordring i kommende år vil være gjennomføringen av enerettsmodellen for utbetalingsautomater i regi av Norsk Tipping. Avviklingen av dagens gevinstautomatmarked og tiltak mot oppblomstring av ulovlige spill er nødvendige oppgaver for å sikre at formålet med enerettsmodellen blir realisert. Norsk Tippings automatspill skal sikre et samfunnsmessig forsvarlig spilleteilbud og ikke medføre negative sosiale konsekvenser.

En rekke land i Europa har økt fokus på spilleavhengighet på grunn av økende forekomst av slike problemer, bl.a. i forhold til spill på Internett. Samtidig er Storbritannia og flere mindre jurisdiksjoner i Europa i ferd med å gjennomføre liberale regelverk for slik spillformidling. EU kommisjonen har i forslag til tjenstedirektiv åpnet for en mulig harmonisering av pengespillområdet i framtiden. På grunn av sterk motstand mot forslaget fra en rekke EU-land er forslaget nå under revisjon. Departementet vil samarbeide med de andre nordiske land, samt med spillemyndigheter i andre land, om den videre utvikling av EU-retten på dette området. Departementet vil også vurdere en mer effektiv håndheving av norsk lovgivning, bl.a. i forhold til pengespill som tilbys via Internett fra nettsteder utenfor Norge.

Frivillig sektor

Hovedmål

For å bedre samordningen av den statlige politikken fikk Kultur- og kirkedepartementet et koordinerende ansvar for frivillig sektor fra 2005. Det enkelte departement har fortsatt et sektoransvar for frivillighet på sitt område mens Kultur- og kirkedepartementet har samordningsansvaret for sektorovergripende oppgaver. I tillegg har Kultur- og kirkedepartementet sektoransvar for frivillighet innenfor eget område. Omtalen nedenfor omfatter departementets samordningsoppgaver.

De viktigste hovedmålene for samordningsoppgavene er følgende:

- sikre gode vilkår for frivillig virke lokalt
- øke offentlig oppmerksomhet om frivillig sektors bidrag til velferdssamfunnet
- bedre samordning av statlig politikk.

Utfordringer og strategier

Spillemidlene til Frifond skal gå til barns og unges kulturaktiviteter på lokalt nivå. 62 pst av midlene har til nå blitt fordelt som rundssumtilskudd til Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, 30 pst. til Norsk musikkråd og 8 pst. til Norsk teaterråd.

De tre paraplyorganisasjonene har i brev til departementet vist til at den gjeldende fordelingsnøkkelen for Frifond fører til store skjevheter i tilskudd mellom lokale lag og foreninger, avhengig av hvilken paraplyorganisasjon lokallaget sogner til gjennom sitt medlemskap i en nasjonal barne- eller ungdomsorganisasjon. Etter forslag fra de tre paraplyorganisasjonene vil departementet derfor i forbindelse med spillemiddeltildelingen for 2006 – i samråd med organisasjonene – vurdere den etablerte fordelingsnøkkelen i lys av erfaringstall for 2005 for antall søkere og antall tilskuddsmottakere.

Departementet vil også i tråd med kravene i Økonomiregelverket gjennomgå styrings- og kontrollsystemet for Frifondsordningen.

Kultur- og kirkedepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal utrede etablering av et frivillighetsregister. Arbeidsgruppen skal utrede hvordan et slik register kan bygges opp og organiseres og skal avgi rapport innen 1. juli 2006. Forslaget om å etablere et slikt register er opprinnelig et initiativ fra de frivillige organisasjonene i forbindelse med arbeidet med kompensasjonsordningen for merverdiavgift.

Formålet med et frivillighetsregister er å få til en forenkling gjennom å redusere administrativt arbeid for organisasjonene og for offentlig forvaltning. Et slikt register vil også kunne gi et bedre grunnlag for forskning på feltet. Arbeidsgruppen skal foreslå definisjon og avgrensning av frivillighetsbegrepet, kartlegge eksisterende lover og regelverk som regulerer frivillig sektor og vurdere forholdet til eksisterende registre m.v.

Et frivillighetsregister har et perspektiv som favner bredere enn momskompensasjonsordningen. Det er derfor hensiktsmessig å gjennomføre utredningen om et frivillighetsregister før en tar fatt på arbeidet med en varig ordning for momskompensasjon.

Departementet har våren 2005 foretatt en gjennomgang av erfaringene med momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner og foreslo noen endringer i ordningen i St.prp. nr. 65 (2004-2005) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet m.v. For å finne fram til en god løsning hadde departementet et konstruktivt samarbeid med den nye fellesorganet for frivillige

organisasjoner, Frivillighet Norge (FriNor). Stortinget sluttet seg til forslaget til endringer.

Departementet vil sette i gang arbeidet med å utforme en varig kompensasjonsordning når rapporten om etablering av frivillighetsregister foreligger i 2006, jf. omtale ovenfor.

Frivillig sektor evner å utløse store ressurser og verdier i kraft av befolkningens deltakelse og oppslutning samtidig som sektoren har en sammenbindende kraft i samfunnet. Regjeringen vil bidra til økt oppmerksomheten om verdien av frivillig sektor som en sentral aktør i samfunnet gjennom å vise sektorens bredde og engasjement innen ulike samfunnsområder. For å gjøre det lettere å finne fram til tilskuddsordninger, tiltak, nyheter m.m. i det enkelte departement er det etablert en egen nettportal som omhandler frivillig sektor, www.frivillig.no. Målet med portalen er å utvikle den til en informasjons- og kunnskapsbase om frivillig sektor.

Det er lange tradisjoner for samhandling og samarbeid mellom frivillig sektor og myndighetene. Sektoren er som andre aktører i samfunnet i kontinuerlig endring. For å bidra til utvikling og samhandling er det hensiktsmessig med møteplasser for dialog om sentrale spørsmål knyttet til sek-

toren, innen sektorene og sektorovergripende. For å medvirke til at de frivillige organisasjonene skal ha et samarbeidsorgan og for å utvikle og styrke samarbeidsarenaer mellom organisasjonene og myndighetene gir staten et tilskudd til et sekretariat for organisasjonenes interessepolitiske arbeid. Det nye interessepolitiske organet, FriNor, er en viktig samarbeids- og samtalepartner.

For å styrke frivillig sektor vil regjeringen bidra til å utvikle og systematisere kunnskapen om frivillig sektor. For å få bedre innsikt i de endringsprosessene som foregår i samspillet mellom de frivillige organisasjonene og samfunnet, er det behov for økt forskningsbasert kunnskap. Forskningen bør fortrinnsvis dekke hele organisasjonsfloraen, ha et bredt perspektiv og flere faglige innfallsvinkler. Forskning vil også styrke kunnskapen om sektoren og dermed gi grunnlag for en bedret politikk overfor frivillig sektor. Forskning vil sammen med en god dialog med de frivillige organisasjonene gi viktige bidrag i utviklingen av en statlig frivillighetspolitikk.

Når det gjelder de frivillige organisasjonene og forholdet til spill og lotterier vises det til omtalen av dette feltet foran i kategoriomtalen.

Kap. 0300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 3300)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	94 078	97 890	97 776
	Sum kap. 0300	94 078	97 890	97 776

Budsjettforslag 2006

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke departementets egne lønns- og driftsutgifter. Budsjettforslaget legger til grunn uendret aktivitetsnivå i forhold til 2005.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som departementet får i merinntekter under kap. 3300, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Rapport 2004

På kulturområdet var de viktigste administrative arbeidsoppgavene i 2004:

- oppfølging av St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014, behandlet i Stor-

tinget 1. april 2004, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004)

- oppfølging av St.meld. nr. 9 (2001-2002) Målbruk i offentlig teneste, jf. Innst. S. nr. 109 (2001-2002)
- oppfølging av St.meld. nr. 38 (2002-2003) Den kulturelle skulesekken, jf. Innst. S. nr. 50 (2003-2004)
- videre arbeid med omdanning av Norsk språkråd til et mer utadrettet kompetansesenter for norsk språk
- utarbeidelse av tilleggsnummer til St.prp. nr. 1 (2004-2005) om Nasjonalmuseet for kunst samt videre arbeid med å utvikle institusjonen
- arbeid med operahuset – departementet har i tråd med Stortingets forutsetning hatt en løpende oppfølging av byggeprosjektet

- rullering av investeringsplan for kulturbygg, første gang framlagt i St.prp. nr. 1 (2001-2002)
- implementering av et bedre tilpasset opplegg for mål- og resultatrapportering for institusjonene på scenekunst- og musikkområdet
- samlokalisering av Rikskonsertene og Riks-teatret i Nydalen i Oslo
- evaluering av Office for Contemporary Art Norway (OCA) etter tre års prøveprosjekt
- evaluering av Riksutstillinger og integrering i Nasjonalmuseet for kunst
- evaluering av Norsk Form - oppfølging bl.a. med utvikling av nytt styringsverktøy som innebærer visse endringer i formålsparagrafen og i styrets sammensetning
- Ot.prp. nr. 38 (2004-2005) om lov om endring i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold ble oversendt Stortinget
- Ot.prp. nr. 76 (2004-2005) om lov om endringer i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner og lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard ble oversendt Stortinget
- Ot. prp. nr. 42 (2004-2005) om lov om endringer i lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn m.m. ble oversendt Stortinget i desember
- som varslet i budsjettproposisjonen ble det i 2004 gjennomført en utviklingsplan for Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek
- Stortinget ga samtykke til deltakelse i EØS-beslutningen om innlemmelse av rammeprogrammet for perioden 2000-2004 i EØS-avtalen, jf. St.prp. nr. 37 (1999-2000) og Innst. S. nr. 132 (1999-2000). Stortinget ga 17. juni 2004 forhåndstilslutning til deltakelse i EØS-komiteens planlagte beslutning om deltakelse i det forlenkede programmet, jf. St.prp. nr. 67 (2003-2004) og Innst. S. nr. 258 (2003-2004). EØS-komiteen vedtok deltakelse i programmet 16. desember 2004, jf. EEA Joint Committee Decision 181/2004 of 16.12.2004
- Stavanger med omegn ble utpekt 27. mai 2004 av Rådet for den europeiske unionen til europeiske kulturhovedstad i 2008, sammen med Liverpool
- avtale om bibliotekvederlag ble inngått i desember 2004, og gjelder for perioden 2005-2007.

De viktigste administrative arbeidsoppgavene på kirkens område var i 2004:

- fastsettelse av ny tjenesteordning for proster og endring av tjenesteordning for menighetsprester med virkning fra 1. juli 2004
- fastsettelse av nye saksbehandlingsregler ved utnevning av prost med virkning fra 29. september 2004

- utarbeidelse av Ot.prp. nr. 30 (2004-2005) om endringer i Kirkeloven § 23 første og andre ledd, om døvekirkelig representasjon i Oslo bispedømmeråd, § 24 nytt sjette ledd og sjuende ledd, om forsøk med valgmenigheter, ved kirkelige valg, valg til kirkelige organ hvert annet år og direktevalg til fellesråd og bispedømmeråd, alle etter anmodning fra Kirkemøtet og § 36 om anledning til å legge konfirmantopplæring til skolens tid, jf. Innst. S. nr. 200 (2002-2003)
- fastsettelse og gjennomføring av prøveordning ved nominasjon m.v. ved utnevning av biskop, etter anmodning fra Kirkemøtet
- videreutvikling av rapporteringssystemet i kirken og mellom departementet og underliggende virksomheter.

Departementets viktigste oppgaver på idrettsområdet i 2004 var:

- forvaltning av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS til idrettsformål
- fordeling av tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene
- dialog med Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) vedrørende forbundets økonomi og utvikling av budsjettstruktur, søknad og rapportering
- videreføring av tilskuddsordning til lokale idrettslags arbeid for barn og ungdom
- arbeid innenfor antidopingfeltet.

På medieområdet var 2004 i stor grad preget av arbeid med regelverksforenklinger. De viktigste oppgavene i 2004 var:

- framlegging av odelstingsproposisjon om endring av kringkastingsloven; sanksjonsregler, forbud mot skjult reklame og videresending av ulovlige programmer, jf. Ot.prp. nr. 76 (2004-2005)
- endring av kringkastingsforskriften; nye regler for reklameavbrudd og identifikasjon av sponsorer
- framlegging av odelstingsproposisjon om endringer i åndsverksloven som følge av gjennomføringen av EU-direktiv 2001/29/EF om opphavsrett i informasjonssamfunnet, jf. Ot.prp. nr. 46 (2004-2005)
- framlegging av odelstingsproposisjon om endringer i medieeierskapsloven, jf. Ot.prp. nr. 81 (2003-2004)
- forberedelser til tildeling av en konsesjon for et digitalt bakkenett for fjernsyn
- forberedelser til gjennomføring av evaluering av hele filmsektoren, evalueringen gjennomføres i 2005

- forberedelser til etablering av det nye Medietilsynet fra 1. januar 2005. Dette er en sammenslåing av de tre tidligere virksomhetene Eierskaps-tilsynet, Statens filmtilsyn og Statens medieforvaltning
- deltakelse i internasjonalt arbeid, herunder arbeid i forbindelse med EU, Europarådet og WIPO.

På spill- og lotterifeltet har arbeidet i særlig grad vært konsentrert om problemstillinger knyttet til behovet for bedret kontroll med pengespillautomatmarkedet, jf. bl.a. utsettelsen av Stortingets enerettsvedtak.

Kap. 3300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 0300)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter		54	56
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 292		
18	Refusjon av sykepenger	714		
	Sum kap. 3300	2 006	54	56

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter i forbindelse med seminarer, konferanser m.m., jf. kap. 300, post 01.

Kap. 0305 Lotteri- og stiftelsestilsynet (jf. kap. 3305)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	55 363	48 890	47 345
	Sum kap. 0305	55 363	48 890	47 345

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Lotteri- og stiftelsestilsynet, jf. omtalen under programkategoriinnledningen.

Budsjettforslag 2006

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten skal dekke lønns- og driftsutgiftene for Lotteri- og stiftelsestilsynet. Bevilgningen skal også dekke utgifter til oppgaver som utføres av Statens innkreivingsentral, samt utgifter knyttet til Brønnøysundregistrene. Det er videre avsatt midler til drift av Lotterinemnda og utredningstjenester i regi av departementet m.m.

Det er avsatt midler til 54 faste stillinger, inkludert to faste stillinger i Lotterinemndas sekretariat, 4 faste stillinger til stiftelsestilsynet og en ny fast stilling på IT-området.

Rammen er redusert med 4,4 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen. Korrigert for dette innebærer bevilgningsforslaget en økning i driftsbudsjettet på 2 mill. kroner i forhold til i 2005. Økningen skal dekke utgiftene til tilsynets arbeid med stiftelsesoppgaver og tilsynets forvaltning av merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner, jf. kap. 0315, post 70.

Utgiftene til lotterirelaterte oppgaver skal i sin helhet dekkes ved refusjon og gebyrer som pålegges driftsleddet i spill- og lotterimarkedet, jf. kap. 3305, postene 02 og 03. Aktivitet tilknyttet oppgaver etter stiftelsesloven er forutsatt dekket fullt ut av avgifter og gebyrer etter stiftelsesloven, jf. kap. 3305, post 04 Avgift, gebyr - stiftelser.

Det er lagt til grunn at tilsynsarbeidet knyttet til stiftelser isolert sett vil kreve om lag 10 årsverk avhengig av organisering av tilsynet, jf. pkt. 2.4 i Ot.prp. nr. 88 (2003-2004). En samlokalisering og samorganisering med tilsynet av lotteri og penge-spill har gitt mer rasjonell utnyttelse av eksisterende ressurser og kompetanse. På grunn av endringene i spille- og lotterilovgivningen, jf. Ot.prp. nr. 44 (2002-2003), vil Lotteritilsynets oppgaver endres og bli noe mindre i omfang. Samorganisering av Lotteri- og stiftelsestilsynet vil derved kunne bidra til å opprettholde antall statlige arbeidsplasser i Førde.

Det vil også bli vurdert om en overføring av politiets nåværende forvaltningsoppgaver etter lotteriloven til tilsynsvirksomheten i Førde vil kunne gi tilsvarende synergieffekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteri- og stiftelsestilsynet får i inntekter under kap. 3305, post 06 Inntekter til arbeid mot spilleavhengighet.

Rapport 2004

Stortinget sluttet seg til departementets forslag i Ot.prp. nr 44 (2002-2003) om å oppheve regler for utbetalingsautomater, samt å gi Norsk Tipping AS enerett til oppstilling av slike automater fra 2006. Stortingets vedtak er bragt inn for retten av flere automatoperatører, som påstår at vedtaket er i strid med EØS-avtalen. Ved kjennelse i Borgarting lagmannsrett 30. november 2004 ble staten forbudt å iverksette eneretten før rettskraftig dom om dette foreligger. Gjennomføring av automatereformen er departementets hovedutfordring på spilleområdet i årene framover, jf. statusrapport under programkategorimotalen ovenfor.

Hjelpelinjen for spilleavhengige har vist sin berettigelse og ble i 2004 vedtatt opprettet som en permanent ordning. Telefonsjeneren blir utført av tilsatte ved Sykehuset Innlandet HF Sanderud, mens Lotteritilsynet er prosjektansvarlig for gjennomføring og budsjett. Det ble i 2004 gjennomført 2 475 reelle samtaler.

Når det gjelder private lotterier avdekket Lotteritilsynet 1 954 brudd på lover og forskrifter, hvorav 1 792 var brudd på vilkår for oppstilling av automater. 71 gevinstautomater og 54 underholdningsautomater ble stengt. Dette er en liten økning i påviste brudd sammenlignet med 2003.

Kap. 3305 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser (jf. kap. 0305)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	1 200 000	800 000	800 000
02	Gebyr-lotterier	55 536	3 400	800
03	Refusjon	10 566	43 490	50 061
04	Avgift, gebyr-stiftelser		2 000	900
05	Utjevningsfondet		158 800	32 400
06	Inntekter til arbeid mot spilleavhengighet			
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 089		
17	Refusjon lærlinger	42		
18	Refusjon av sykepenges	570		
	Sum kap. 3305	1 267 803	1 007 690	884 161

Post 01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS

Med virkning fra spilleoverskuddet for 2002 har Stortinget endret reglene for fordelingen av spilleoverskuddet, jf. Innst. O. nr. 44 (2001-2002). End-

ringen innebærer at den delen av overskuddet som tidligere ble fordelt til forskning, og inntektsført i statsbudsjettet, nå skal fordeles likt mellom kultur og idrett. Spilleoverskuddet til forskning er fasert ut

fra 2005. For 2006 skal overskuddet fra Norsk Tipping fordeles med en halvpart til idrett og en halvpart til kultur. Samtlige spillemidler til idrettsformål skal som før fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål skal 2/3 fordeles av Stortinget og 1/3 av Kongen.

På samme måte som for idrettsformål, må tildelingen av spillemidler til kulturformål utenfor statsbudsjettet (1/3) fordeles ved kongelig resolusjon etter at det enkelte års spilleoverskudd er fastsatt i forbindelse med Norsk Tippings årsmøte. Den resterende del av spilleoverskuddet til kulturformål i 2006 (2/3) blir inntektsført i statsbudsjettet etter at Norsk Tipping AS' regnskap for foregående spilleår er godkjent i årsmøtet. Utgifter til kulturformål blir på samme måte som for andre statsutgifter bevilget over statsbudsjettet. Det er ikke direkte sammenheng mellom utgiftene til kulturformål og størrelsen på de årlige spilleoverskuddene fra Norsk Tipping AS. Prognosen fra Norsk Tipping AS over forventet spilleoverskudd i 2005 indikerer samme tildeling til idrett og kultur i 2006 som i 2005 (1 200 mill. kroner).

Departementet vil avsette inntil 0,5 pst. av spilleoverskuddet for 2005 til fordeling i 2006 til forskning, informasjon, forebygging og behandling av spilleavhengighet. I tråd med prosedyre for fondsavsetning skal avsetning til dette formål foretas av Kultur- og kirkedepartementet før fordeling mellom de lovbestemte formålene. Fordeling av de avsatte midlene mellom ulike tiltak vil bli fastsatt av Kongen, jf. pengespilloven § 10 annet ledd.

Post 02 Gebyr - lotterier

Posten gjelder inntekter fra gebyrer for bl.a. behandling av søknader om godkjenning og autorisasjon av aktører i lotterimarkedet, jf. kap. 305, post 01. Som følge av automatreformen vil gebyrinntekter fra oppstilling av automater i det vesentlige bortfalle. Den foreløpige inntektsrammen anslås til 0,8 mill. kroner.

Post 03 Refusjon

Posten gjelder refusjoner for utgiftene ved kontroll av spillene til Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS, jf. kap. 305, post 01. Som følge av automatreformen får Lotteri- og stiftelsestilsynet nye oppgaver knyttet til kontroll og tilsyn med Norsk Tippings drift

av utbetalingsautomater, samt i forbindelse med kontrollen med avviklingen av den eksisterende automatdriften. Refusjonsposten vil også kompensere for den forventede inntektsreduksjonen fra stiftelsesgebyrene i 2006, jf. post 04. Samlede utgifter til kontroll i tilknytning til Norsk Tipping og Norsk Rikstotos spill foreslås derfor økt til 49,3 mill. kroner. I tillegg kommer inntekter knyttet til tilsynets håndtering av merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner, jf. kap. 315, post 70.

Post 04 Avgift, gebyr - stiftelser

Posten gjelder årsavgift og registreringsgebyr i tilknytning til opprettelsen av et stiftelsesregister. Inntektene skal dekke kostnader ved opprettelse og drift av Lotteri- og stiftelsestilsynets virksomhet etter stiftelsesloven. Forventede inntekter fra årsavgift og gebyr for stiftelser er nedjustert som følge av de foreløpige erfaringene med overgangsordningen for etablerte stiftelsers registrering i nytt stiftelsesregister. Overgangsperioden gjelder fram til utløpet av 2006. Fra 2007 forventes at inntektene fra avgifter og gebyr fra stiftelser vil dekke kostnadene ved Lotteri- og stiftelsestilsynets virksomhet etter stiftelsesloven. Det vil også bli lagt opp til at kostnadsunderdekningen i 2005 og 2006 vil bli kompensert av gebyrinntektene i 2007. Den foreløpige inntektsrammen for 2006 foreslås redusert med 1,1 mill. kroner i forhold til 2005, til 0,9 mill. kroner. Den forventede inntektsreduksjonen foreslås kompensert gjennom refusjon over post 03, slik at arbeidet med tilsyn av stiftelser kan opprettholdes som forutsatt.

Post 05 Utjevningsfondet

Den resterende delen av utjevningsfondet avvikles og inntektsføres i statsbudsjettet, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Post 06 Inntekter til arbeid mot spilleavhengighet

Posten gjelder inntekter som følge av oppdrag til Lotteri- og stiftelsestilsynet i forbindelse med oppfølging av handlingsplan mot spilleavhengighet, kap. 305, post 01.

Kap. 0310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	109 048	105 218	117 877
75	Tilskudd til private kirkebygg	10 532	9 079	9 370
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	2 938	3 101	3 700
	Sum kap. 0310	122 518	117 398	130 947

Kapitlet omfatter tilskudd til:

- trossamfunn etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna
- livssynssamfunn etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn
- Norges frikirkeråd
- Norges kristne råd
- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
- prosjekter for å styrke dialog mellom livssyn
- oppføring av privateide kirkebygg.

Budsjettforslag for 2006**Post 70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, overslagsbevilgning**

Tilskuddsordningen skal sikre økonomisk lik behandling mellom Den norske kirke og tros- og livssynssamfunnene utenfor Den norske kirke, ved at disse får en tilsvarende bevilgning pr. medlem som statskirken. Tilskuddsordningen har hjemmel i lov, jf. lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna, og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn.

Det blir gitt tilskudd pr. medlem. Sats for statlig og kommunalt tilskudd beregnes på grunnlag av de årlig budsjetterte utgiftene til Den norske kirke etter fradrag for visse utgifter, herunder merutgifter som følge av fredede eller vernede kirkebygg og utgifter til kirkegårder, krematorier og gravkapeller. Det framkomne nettoutgiftsbeløpet divideres med tallet på medlemmer i Den norske kirke.

Samfunnene skal hvert år sende årsrapport og årsregnskap til fylkesmannen, som sender rapport til departementet.

Kultur- og kirkedepartementet foreslår at tilskuddsordningen videreføres for 2006 i samsvar med gjeldende lov. Det er tatt hensyn til forventet økning i medlemstallene. Lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn er endret

slik at det kan kreves fødselsnummer for alle tilskuddsberettigede medlemmer av tros- og livssynssamfunn, jf. Ot.prp. nr. 9 (2003-2004) og Innst. O. nr. 24 (2003-2004). Endringen skal gi bedre grunnlag for korrekt beregning av det enkelte tilskuddet.

Fra og med 2005 utbetales det tilskudd kun for medlemmer av tros- og livssynssamfunn som har gyldig fødselsnummer. Det kontrolleres videre for dobbeltmedlemskap i det enkelte tros- eller livssynssamfunn, samt dobbeltmedlemskap i ett eller flere andre trossamfunn og i Den norske kirke. For å gi samfunnene nødvendig tid til å rydde opp ble det som overgangsordning i 2005 ikke korrigerert for dobbeltmedlemskap i flere tros- eller livssynssamfunn. Det samme gjelder dobbeltmedlemskap i ett tros- eller livssynssamfunn og Den norske kirke. Fra og med 2006 vil det nye systemet bli gjennomført fullt ut og slik at det ikke vil bli utbetalt tilskudd for medlemmer som tilhører mer enn ett tros- eller livssynssamfunn eller som tilhører både Den norske kirke og et tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke.

Post 75 Tilskudd til private kirkebygg

En viktig forutsetning for religionsfrihet er muligheten til å utøve sin tro. Under denne posten gis det derfor tilskudd til bygging av private kirkebygg.

Formålet med tilskuddsordningen er å gi trossamfunn utenfor Den norske kirke og private stiftelser og frivillige organisasjoner innenfor Den norske kirke anledning til å bygge kirkebygg med lavere egenfinansiering. Med kirkebygg menes et bygg, eller deler av et bygg, som brukes av et trossamfunn til utøvelse av sin religiøse tro. Det blir gitt et tilskudd på kr 825 pr. kvm. til nybygg, kjøp av lokaler eller utvidelse av lokaler. Det er fastsatt regler for største og minste tilskuddsareal sett i forhold til antall medlemmer i trossamfunnet.

Departementet foreslår en bevilgning til nye byggeprosjekter i 2006 på 9,4 mill. kroner.

Post 76 Tilskudd til råd for tro og livssyn

Norge er et fler-religiøst samfunn. Det er derfor viktig å bygge gode relasjoner og dialoger mellom ulike religiøse retninger. Under denne posten gis det ulike tilskudd til dialogprosjekter og det er opprettet stipend for å fremme forståelse og dialog.

Tilskuddet vil bli fordelt slik:

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn: kr 645 000, Norges frikirkeråd: kr 850 000 og Norges kristne råd: kr 955 000.

Det er ført opp kr 250 000 til øvrige dialogprosjekter, herunder Gandhistipend. Dette stipendet skal benyttes til fremme av dialog mellom ulike tros- og livssyn.

Det er videre satt av inntil 1 mill. kroner til utgifter knyttet til nytt system for beregning av korrekte tilskuddsbeløp, jf. omtale under post 70.

Rapport for 2004

Tilskudd til tros- og livssynssamfunn

Kultur- og kirkedepartementet betalte i 2004 ut i overkant av 109 mill. kroner til om lag 398 000

medlemmer i tros- og livssynssamfunn. Dette innebærer en økning på om lag 13 000 medlemmer i forhold til 2003.

Fra 2004 er Den norske kirke omfattet av ordningen med skattefritak for gaver til frivillige organisasjoner. Tilsvarende skattefritak gjelder for gaver til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke, forutsatt at de er landsomfattende og har ett sentrallidd som kan oppfylle kravene fra forskriftsmyndighetene. Fra og med 2005 er også trossamfunn og ikke-religiøse livssynssamfunn som ikke har nasjonalt omfang, gitt anledning til å opprette en registreringsenhet for administreringen av gavefradagsordningen.

Tilskudd til private kirkebygg

Kultur- og kirkedepartementet mottok 35 søknader om tilskudd i 2004. Av disse var 25 tilskuddsberettigede, og det ble utbetalt til sammen 10,0 mill. kroner til ulike trossamfunn. Tilskuddsatsen var kr 825 pr. kvm. for de kirkebyggene som oppfyller vilkårene for tilskudd.

I tillegg ble det i 2004 utbetalt 0,5 mill. kroner i forbindelse med omgjøring av tre vedtak fra 2003 som ble påklaget.

Kap. 0315 Frivillighetsformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner		139 259	173 715
71	Tilskudd til frivillighetssentraler		63 161	64 932
72	Tilskudd til frivillig virksomhet		15 000	
73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet		1 420	1 715
Sum kap. 0315			218 840	240 362

Kapitlet omfatter bevilgninger til frivillighetsformål under Kultur- og kirkedepartementet; midler til kompensasjon for merverdiavgift på tjenester, tilskudd til frivillighetssentraler, tilskudd til frivillig virksomhet (Frifond) og tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet.

Budsjettforslag for 2006

I lys av den stramme budsjettsituasjonen for kulturbudsjettet har det vært nødvendig å omprioritere midler til styrking av andre deler av kulturbudsjettet. Etter dette vil alle midler til Frifond komme fra spillemidlene. Det forventes om lag 120 mill. kroner i spillemidler til fordeling til Frifond i 2006.

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

Det foreslås en bevilgning på 173,7 mill. kroner til tilskudd til kompensasjon for merverdiavgift på tjenester i 2005. Dette er en videreføring av bevilgningsnivået for 2005 til kompensasjon av merverdiavgift for 2004.

Tilskuddsordningen ble innført for å kompensere for merutgifter som de frivillige organisasjonene fikk ved merverdiavgiftsreformen 1. juli 2001. I St.prp. nr. 65 (2004-2005) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet m.v. ble det redegjort for erfaringene med ordningen så langt og foreslått noen endringer. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag.

Kompensasjonsordningen er nå utformet slik at den enkelte organisasjon må velge å søke enten på grunnlag av dokumenterte utgifter eller etter en sjablonordning. Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvis avkortning være lik for alle. Kompensasjonen tildeles i etterkant, og budsjettforslaget for 2006 gjelder kompensasjonen for 2005. Forvaltningen av ordningen er lagt til Lotteri- og stiftelsestilsynet, med Lotterinemnda som klageinstans. Det er opprettet en referansegruppe med representanter for de frivillige organisasjonene. Som for 2005 er det innenfor foreslått bevilgning avsatt kr 750 000 til Lotteri- og stiftelsestilsynets administrasjon av ordningen, jf. kap. 305 og 3305.

Kultur- og kirkedepartementet legger til grunn at ordningen for tildelingen i 2005 (for 2004) skal forlenges til å gjelde også for tildelingen i 2006 (for 2005), eventuelt med mindre tilpasninger ut fra erfaringer med tildelingen i 2005, jf. omtale under programkategoriinnledningen.

Post 71 Tilskudd til frivillighetssentraler

Formålet med bevilgningen er å legge til rette for lokalt engasjement og å skape gode vilkår for frivil-

lig innsats lokalt. Frivillighetssentralene skal fungere som møteplasser og være et kraftsenter for et mangfold av frivillig virke i samarbeid med enkeltpersoner, frivillige organisasjoner, menigheter og det offentlige.

Det foreslås bevilget 64,9 mill. kroner til frivillighetssentraler i 2006. Tilskuddet vil gi rom for å justere tilskuddsnivået til eksisterende sentraler med kr 10 000. Inntil 3,6 mill. kroner av den delen av bevilgningen som ikke går til driftstilskudd til sentralene, kan benyttes til informasjon, kompetanseutvikling, rådgivning, evaluering m.v. primært knyttet til frivillighetssentralene.

Departementet har i 2005, i samarbeid med berørte parter, utarbeidet nye retningslinjer for frivillighetssentralene, og disse vil bli gjort gjeldene fra 1.januar 2006. De nye retningslinjene fokuserer på utvikling av frivillighetssentraler til sektorovergripende sentra for nærmiljøaktiviteter.

Post 73 Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet

Frivillige organisasjoners interessepolitiske arbeid, nettverksbygging og erfaringsutveksling er viktige bestanddeler i et demokrati. Det foreslås bevilget 1,7 mill. kroner i 2006 til drift av et sekretariat for denne virksomheten. Mottaker for tilskuddet vil være det nyopprettede samarbeidsforumet for frivillige organisasjoner i Norge, Frivillighet Norge (FriNor) som har medlemmer fra tidligere FRISAM Kontaktforum og Forum for Innsamlingsorganisasjoner (FIO). En forutsetning for bevilgningen er at organet er bredt sammensatt og at medlemskapet i FriNor er åpent for alle frivillige organisasjoner som driver frivillig virke på ikke-kommersiell/ikke-offentlig basis i Norge. Tilskuddet inkluderer også midler til utdeling av en årlig frivilligpris som FriNor får ansvaret for.

Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 0320-0329)

Programkategorien omfatter bevilgninger til billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur, design, kunstnerformål, musikk- og scenekunstformål, språk-,

litteratur- og bibliotekformål, museums- og andre kulturvernformål, arkivformål, kulturbygg og allmenne kulturformål.

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
0320	Allmenne kulturformål	644 766	716 570	548 859	-23,4
0321	Kunstnerformål	292 952	303 795	305 474	0,6
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	272 574	287 025	280 652	-2,2
0323	Musikkformål	455 478	454 497	498 537	9,7
0324	Teater- og operaformål	874 399	889 061	942 408	6,0
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	113 660	78 974	84 185	6,6
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	350 576	428 670	451 058	5,2
0328	Museums- og andre kulturvernformål	493 617	507 152	597 374	17,8
0329	Arkivformål	185 570	197 728	206 457	4,4
	Sum kategori 08.20	3 683 592	3 863 472	3 915 004	1,3

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
01-01	Driftsutgifter	836 948	821 156	860 707	4,8
21-23	Spesielle driftsutgifter	55 190	35 520	35 827	0,9
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	21 404	53 023	31 569	-40,5
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	315 919	315 667	340 249	7,8
70-89	Overføringer til private	2 454 131	2 638 106	2 646 652	0,3
	Sum kategori 08.20	3 683 592	3 863 472	3 915 004	1,3

I forhold til 2005 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- 28,7 mill. kroner til kunstmuseene er overført fra kap. 322 til kap. 328

- kap. 320 er redusert med 15,9 mill. kroner som følge av ompostering av ulike tiltak
- kap. 323 er økt med 13,5 mill. kroner som følge av ompostering av ulike tiltak

- kap. 324 er økt med 3,0 mill. kroner som følge av ompostering av ulike tiltak
- kap. 328 er redusert med 0,6 mill. kroner som følge av ompostering av tiltak.

Rammen under programkategorien er i tillegg redusert med til sammen 26,7 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Departementet foreslår en bevilgning for 2006 på i alt 3 915,0 mill. kroner. Dette er en økning på 51,5 mill. kroner eller 1,3 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2005.

Hovedmål

Hovedmålene for kulturområdet er knyttet til produksjon og formidling av kunst og bevaring og formidling av kulturarven.

De to overordnede målene er:

- å sikre publikum et stabilt og mangfoldig kunst- og kulturtilbud med vekt på kunstnerisk og faglig kvalitet
- å sikre at materiell og immateriell kulturarv fra fortid og samtid blir bevart og gjort tilgjengelig for ettertiden.

De hovedmål som følger av dette, er

- å bidra til utbygging av en hensiktsmessig og tilpasset infrastruktur av kulturbygg
- å befeste og utvikle en kjerne av etablerte kulturinstitusjoner som en uunnværlig basis i norsk kulturliv
- å fremme et nyskapende kunstliv, bl.a. ved å styrke ikke-institusjonell kunstnerisk aktivitet
- å bidra til økonomiske rammebetingelser som gir skapende kunstnere bedre muligheter for kunstnerisk virke
- å samordne, effektivisere og styrke arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet gjennom et aktivt, strategisk utviklingsarbeid
- å verne og styrke norsk språk, slik at bokmål og nynorsk kan bestå som fullverdige bruksspråk i alle deler av samfunnslivet
- å legge til rette for kvalitet, bredde og mangfold i norsk bokutgivelse og bokdistribusjon
- å legge til rette for norske kulturaktørers deltakelse i internasjonalt kultursamarbeid og for utenlandske kulturimpulser i Norge.

Tilstandsvurdering – utfordringer og strategier

Målene for musikk- og scenekunstpolitikken søkes oppnådd gjennom de statlige virksomhetene Rikskonsertene og Riksteatret, faste tilskudd til etab-

lerke orkestre, ensembler, festivaler og festspill, teater-, dans- og operavirksomheter samt gjennom prosjekttilskudd fra Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde til frie danse- og teatergrupper, musikkensembler og festivaler. Det er en utfordring å ta vare på det beste som er produsert, og samtidig fremme utvikling og fornyelse. Gjennom støtte til institusjoner og prosjekter gis det arbeidsmuligheter for et stort antall kunstnere. Ulike stipendordninger og garantiinntekter er også svært viktige for norske kunstnere.

Det er behov for vesentlig økte tilskudd til prosjektfinansiert virksomhet innenfor musikk og scenekunst og for å legge til rette for at symfoni- orkestrene kan utvikle seg videre som formidlere av et bredt musikktilbud til flest mulig. For å gi et godt tilbud til publikum over hele landet, er det også i løpet av noen år nødvendig å styrke de mindre virksomhetene innenfor teater, dans og opera. Dansens Hus arbeider med planer for permanente lokaler, og det er antatt at innflytting kan skje i slutten av 2006. Med det vil en milepæl være nådd, og grunnlaget for å formidle moderne dans vil være betydelig styrket. En annen viktig milepæl er nådd ved at skolekonsertordningen kan gjøres landsomfattende fra 2006. Det må legges til rette for utvikling og styrking av de rytmiske musikksgangrene, samtidig som det er nødvendig med større grad av samvirke mellom eksisterende ordninger og strukturer.

Stavanger Symfoniorkester arbeider for å realisere tidligmusikkprosjektet «Sounds from the Cathedral», som er et av hovedprosjektene når Stavanger blir kulturhovedstad i 2008. Prosjektet har en kostnadsramme på 32 mill. kroner, hvorav Stavanger 2008 har gitt tilsagn om inntil 12 mill. kroner i perioden 2006–2008. For å sikre varig effekt av prosjektet ønsker Stavanger Symfoniorkester å videreføre satsingen etter prosjektperioden gjennom en varig økning av driftstilskuddet. Departementet tar sikte på å bidra til å realisere prosjektet gjennom et tilskudd i årene 2007 og 2008, samt å bidra til nødvendig varig tilskuddsøkning fra 2009. Det er en forutsetning at prosjektet blir fullfinansiert, herunder at regionen bidrar med sin andel etter gjeldende avtale for region-/landsdelsinstitusjoner.

Institusjonene må også selv bidra til fornyelse og utvikling gjennom samarbeid både med ensembler og frie grupper og med andre institusjoner. Et aktuelt eksempel er initiativet fra de fire største symfoniorkestrene om utvekslingskonserter. De etablerte institusjonene må kontinuerlig vurdere egen organisasjon og kostnadsstruktur. Samarbeidsløsninger som den som er etablert mellom Den Nationale Scene og Carte Blanche, bør vurde-

res gjennomført av flere og mellom både faste og prosjektfinansierte virksomheter. Samtidig som institusjonene skal ha trygge rammevilkår, må de offentlige støtteordningene gjøres mer fleksible, og det må gjennom et revidert system for mål- og resultatstyring skapes aksept for at tilskudd kan bli redusert dersom resultatene ikke står i rimelig forhold til tilskuddet.

Det gjenstår nå om lag tre år av Den Norske Operas omstillings- og opptrappingsperiode før det nye operahuset åpnes for publikum. Opptrappingsmidlene har så langt muliggjort en økning i bemanningen med 20 årsverk, men ifølge Den Norske Opera gjenstår om lag 150 årsverk for å nå målet om en fullt utbygd operaorganisasjon. Viktige forberedende prosesser er igangsatt innenfor bl.a. publikumsbygging, kompetanseutvikling, organisasjonsutvikling, revisjon av avtaleverk med personalorganisasjonene, helse-, miljø- og sikkerhetstiltak og innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Nytt repertoar og nye oppsetninger for nytt hus er under kunstnerisk og produksjonsmessig forberedelse. Men det kreves intensivt innsats i den gjenstående treårsperioden for å gjøre Den Norske Opera i stand til å drive det nye huset på en forsvarlig og god måte. Driftstilskuddet foreslås økt med 22,5 mill. kroner i 2006.

Året 2008 vil være spesielt krevende for Den Norske Opera. Det er enda en del uavklarte spørsmål før det kan tas stilling til et endelig tilskuddsnivå.

Det er stigende interesse og engasjement for operakunst over hele landet. Både når det gjelder regionopera og distriktsopera produseres og formidles det operakunst på høyt nivå med utgangspunkt i lokale forutsetninger. Samtidsopera framføres i stigende grad.

I årene framover er det en hovedutfordring å legge til rette for større grad av kontinuitet i tilbudet på de stedene der det produseres og formidles opera. Som det er understreket i kulturmeldingen fra 2003, forutsetter dette både at grunnfinansieringen til aktørene på feltet blir trappet opp, og at økt tilgang til prosjektmidler blir styrket gjennom etablering av støtteordninger i Norsk kulturråd. Videre er det lagt til grunn at Den Norske Operas riksoperavirksomhet bygges videre ut. Nettverksbygging og kompetanseformidling er prioriterte oppgaver i hele operamiljøet, og dette er en forutsetning både for å styrke kvaliteten og for å bedre ressursutnyttelsen.

I kulturmeldingen ble det understreket at grunnlaget for den statlige politikken innenfor arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet i årene framover fortsatt vil være de utfordringer og planer

som ble skissert i den såkalte abm-meldingen, St.meld. nr. 22 (1999-2000).

Gjennom ABM-utvikling er grunnlaget lagt for et samlet, operativt utviklingsarbeid med utgangspunkt i nasjonal samordning og faglig gjennomtenkte løsninger både på tvers av tradisjonelle sektorgrenser og for arkiv-, bibliotek- og museumssektoren hver for seg. Samtidig har institusjonen til dels omfattende oppgaver av mer forvaltningsmessig karakter. Det er derfor en krevende utfordring på kort sikt å innfri fullt ut de forventninger og realisere de muligheter som denne institusjonen representerer når det gjelder prosjektbasert utviklings- og utredningsarbeid.

Arkiverket har de siste årene opplevd en sterk økning i arbeidsmengden, bl.a. som følge av omfattende omstillinger i offentlig sektor, nødvendig kartlegging av bevaringsverdig elektronisk arkivdanning, oppfølging av arkivloven m.m. Staten har fortsatt for liten kapasitet til å gjennomføre avleveringer av elektronisk arkivmateriale i det omfang som skal til for å sikre bevaringsverdig materiale for ettertiden, men en videre kapasitetsoppbygging er påbegynt. Utfordringene de kommende år består i å fortsette opptrappingen slik det er skissert i abm-meldingen og kulturmeldingen. I 2006 er det imidlertid nødvendig å prioritere økte husleieforpliktelser og utstyrsanskaffelser i forbindelse med innflytting i nytt statsarkivbygg i Trondheim og økte kostnader til drift av den utvidede riksarkivbygningen i Oslo.

Ellers er ABM-utvikling inne i siste fase av arbeidet med en kartlegging av det norske arkivlandskapet, bl.a. som grunnlag for en statusrapport om bevarings- og formidlingssituasjonen for privat og offentlig arkivmateriale av lokalt og regionalt opphav. Et utvalg nedsatt av Riksarkivaren har nettopp lagt fram en utredning om et nytt regionalt arkivlandskap.

Visjonen for Nasjonalbiblioteket er å utvikle seg til et multimedialt kunnskapssenter. Institusjonen har som mål å være på høyde med de beste nasjonalbibliotekene i Europa. Nasjonalbiblioteket vil utgjøre en hovedkomponent i det norske digitale biblioteket og tar mål av seg til å tilby kunnskap og opplevelse av høy kvalitet, å gi både kulturforståelse og teknologikunnskap og å være en omstillingsdyktig organisasjon. I de følgende årene er Nasjonalbibliotekets hovedutfordringer knyttet til forholdet mellom konvensjonelt og digitalt materiale, globalisering, nye formidlingsmetoder, målgrupper og synliggjøring.

For å nå målene ønsker Nasjonalbiblioteket å gjennomføre en rekke strategiske tiltak og bygge opp ressurser, kunnskap og kompetanse. Viktige deler av dette arbeidet vil bl.a. være å etablere et

enhetlig digitalt bibliotek og å utarbeide strategier for bevaring, tilstandskontroll og digitalisering. Et sentralt strategisk tiltak i 2006 vil være å øke lagringskapasiteten og styrke infrastrukturen i det digitale sikringsmagasinet. Andre strategiske tiltak vil være å utvikle et senter for produksjon av bibliografier, utarbeide plan for tilgjengelige og brukervennlige publikumstilbud, herunder program for reell og virtuell formidling, samt være et kompetansesenter for kunnskapsorganisering, IKT, digital bevaring og opphavsrett. For å nå målet om å være en omstillingsdyktig organisasjon vil Nasjonalbiblioteket også evaluere organiseringen av institusjonen og arbeide for å effektivisere driften.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek flyttet sommeren 2005 til nye lokaler i Nasjonalbibliotekets nye tilbygg, Halvbroen, i Oslo. Gjennom flyttingen og de samtaler som er ført mellom de to institusjonene, er det lagt til rette for et utvidet samarbeid, særlig når det gjelder ny teknologi. I løpet av 2005 vil Nasjonalbiblioteket utføre en rekke oppgaver knyttet til digitalisering og lagring for Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek. Det forventes at dette vil gi resultater i form av mer effektiv ressursutnyttelse og derved forbedrede bibliotektenester til blinde og synshemmede. Det er et mål at disse bibliotektenestene skal forbedres vesentlig i årene framover både når det gjelder produksjon og distribusjon.

Museumsreformen har gått videre med større eller mindre intensitet over hele landet. Den innebærer store endringer i en sektor som i liten grad har vært vant til omstruktureringer. Endringene har ikke vært smertefrie, og flere steder har det oppstått problemer som har forsinket prosessene. Det samlede inntrykk er likevel at det utvises stort engasjement både av ansatte og museumsstyrer, og at samfunnet omkring i større grad enn tidligere er opptatt av museenes innhold og videre utvikling.

Reformen er nå kommet så langt at et tydelig museumslandskap er i ferd med å avtegne seg, i tråd med abm-meldingens målsetting om færre og sterkere enheter i hvert fylke. Hovedutfordringen videre er å sikre god kvalitet og framdrift i de pågående prosessene med konsolidering og nettverksbygging. Dette krever fortsatt økonomisk stimulans fra statlig hold, samtidig som reformens faglige tyngdepunkt må understrekes. De konsoliderte enhetene skal stå bedre rustet til å håndtere og formidle samlingene til beste for samfunnet og det alminnelige publikum.

Nasjonalmuseet for kunst er nå godt etablert som institusjon, men museet har behov for større og bedre egnede lokaler. I 2006 vil nødvendige

planprosesser bli videreført for å skaffe museet tilfredsstillende bygningsforhold.

Riksutstillinger ble integrert i Nasjonalmuseet 1. juli 2005, og museet har utarbeidet en handlingsplan for landsdekkende kunstformidling i perioden fram mot 2014. Formidling av kunst, arkitektur og design til et bredt publikum i hele landet inngår dermed som en viktig del av Nasjonalmuseets virkefelt.

Ranet ved Munch-museet i august 2004 har introdusert et trusselbilde som setter andre krav til sikkerhetstiltak enn det som til nå har vært vurdert som normalt. Sammen med eksterne spesialister på sikkerhetstiltak og i kontakt med politiet har ABM-utvikling kartlagt behovet for tiltak av både kortsiktig og langsiktig karakter. Som følge av behovet for ekstraordinære sikringstiltak ble det vedtatt en tilleggsbevilgning under Kultur- og kirkedepartementets budsjett for 2004 på 5,0 mill. kroner. Midlene ble fordelt til aktuelle museer, og sikkerhetstiltakene er gjennomført eller vil bli gjennomført i løpet av 2005. Hendelsen ved Munch-museet vil også få konsekvenser for sikringsplaner og sikringstiltak i nybygg og eksisterende bygg. Sikring må imidlertid også vurderes i forhold til bl.a. formidling og tilgjengelighet. Det vil være viktig å øke institusjonenes bevissthet om sikringstiltak generelt.

Ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 22 (2004-2005) Kultur og næring, fattet Stortinget 8. juni 2005 følgende vedtak, jf. Innst. S. nr. 230 (2004-2005):

«Stortinget ber Regjeringen om å bidra til at planene om senteret for kunst og håndverk, Birka, blir realisert, og foreslå de nødvendige tiltak i budsjettet for 2006.»

Stortinget har også tidligere omtalt behovet for å se på problemstillinger i tilknytning til utdanning, rammebetingelser og utviklingsmuligheter for håndverksfagene, jf. omtale i Innst. S. nr. 155 (2003-2004), Innst. S. nr. 164 (2003-2004) og Innst. S. nr. 227 (2004-2005).

Kultur- og kirkedepartementet gir i dag driftstilskudd til flere aktører på håndverksfeltet, som Norges Husflidslag, Norsk handverksutvikling, Bunad- og folkedraktrådet og Norske kunsthåndverkere. Disse og flere andre er sentrale aktører med et landsomfattende virke og med oppgaver rettet bl.a. mot å styrke de levende husflidstradisjonene i Norge, verne, videreføre og utvikle håndverk som kunnskap, uttrykksform og yrke og å høyne faglig standard.

Det foreslås for 2006 et tilskudd til Birka på 0,5 mill. kroner, jf. omtale under kap. 320, post 74.

Det er imidlertid behov for en gjennomgang av eksisterende strukturer, aktører og ressursbruk på feltet. Videre utvikling av Birka må vurderes i forhold til andre aktører og bevilgninger og hvilke behov som eksisterer.

På denne bakgrunn vil Kultur- og kirkedepartementet gjennomføre en utredning med en vurdering av hvilke tiltak som vil være tjenlige for å utvikle håndverks- og husflidsfeltet i Norge.

Prosessen med omdanning av Norsk språkråd til et mer utadrettet kompetansesenter for norsk språk blir avsluttet ved at departementet med virkning fra 1. januar 2006 tar sikte på å fastsette en permanent organisasjons- og styringsmodell for den nye institusjonen. Modellen bygger på et forslag som er lagt fram av interimsstyret, og tar sikte på å legge til rette for en bred samfunnsmessig forankring av institusjonens virksomhet. Det vil ellers bli arbeidet videre med å følge opp det strategidokumentet som en arbeidsgruppe oppnevnt av interimsstyret vil legge fram i løpet av høsten 2005. Det er fastsatt at den nye institusjonens offisielle navn skal være Språkrådet.

11. desember 2003 gjorde Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det nedsettes en arbeidsgruppe som utreder spørsmålet om bygging og drift av en nasjonal kulturbåt, og legge saken fram for Stortinget.»

På denne bakgrunnen ble utredningen «Ny nasjonal kulturbåt?» avgitt september 2004 av en arbeidsgruppe oppnevnt av Norsk kulturråd på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet. Utredningen fastslår at bygging og drift av en kulturbåt vil være kostbart. Investeringskostnadene anslås til mellom 250 og 500 mill. kroner, og det er ikke gitt signaler fra kommuner eller fylkeskommuner om økonomisk medvirkning for å realisere prosjektet. Det framgår også av utredningen at sentrale formidlingsinstitusjoner som Rikskonsertene og Riksteatret ikke ser en slik båt som interessant. Videre vil driften være mer kostnadskrevende enn tilsvarende landbasert virksomhet på grunn av særlige kostnader knyttet til drift av fartøy og de lønns- og avtalemessige konsekvensene turnevirksomhet vil utløse. Bruken av båt som kulturarena legger i tillegg visse begrensinger på hvilke kulturuttrykk som kan vises, da en båt for eksempel ikke egner seg til danseforestillinger og heller ikke vil ha et gunstig inneklima for visning av visse typer billedkunst.

Interessen for en kulturbåt er først og fremst knyttet til fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane og

Møre og Romsdal, og byggingen av en eventuell kulturbåt må derfor ses i sammenheng med behovet for et slikt tilbud i disse fylkene. Tilleggsutredningen «Arenaer for profesjonell kunstformidling i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal» utarbeidet av Østlandsforskning og avgitt av Kulturrådet i juni 2005, kartlegger eksisterende landbaserte arenaer for profesjonell kunstformidling i disse tre fylkene. Utredningen konkluderer med at nærmere 90 pst. av innbyggerne i de tre nevnte fylkene har tilgang til et bredt spektrum av kulturtilbud innenfor en reisetid på inntil én time gjennom landbaserte, eksisterende arenaer for formidling av kunst og kultur.

Utredningene som Norsk kulturråd har utført på oppdrag fra departementet, viser dermed at det vil kreve store investeringskostnader og driftskostnader å bygge en kulturbåt som vil dekke et forholdsvis begrenset behov hos en liten publikumsgruppe. En kulturbåt kan derfor ikke betraktes som et hensiktsmessig kulturpolitisk virkemiddel.

I et samarbeid mellom Kultur- og kirkedepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet vurderes det om videreføringen av Kultur- og helsearbeidet skal skje ved årlige nasjonale konferanser f.o.m. 2006, og at økonomiske ressurser kan tas fra Opptappingsplanen for psykisk helse.

Konkrete satsinger i 2006

Nasjonalbiblioteket flyttet i 2005 inn i den rehabiliterte hovedbygningen i Oslo. For 2006 er det i bevilgningen til Nasjonalbiblioteket lagt inn 27 mill. kroner til dekning av økte drifts- og husleiekostnader.

Arkivverket får i 2006 økte kostnader til drift i den utvidede riksarkivbygningen i Oslo. Statsarkivet i Trondheim vil få utgifter til flytting og investeringer i forbindelse med nye lokaler. Kostnadene på i alt 15 mill. kroner er lagt inn i budsjett-rammen til Arkivverket.

Norsk kulturfond øker med i alt 19 mill. kroner.

Det er lagt inn en bevilgning på 20 mill. kroner til Stavanger som europeisk kulturhovedstad i 2008. Av i alt 100 mill. kroner gjenstår det å bevilge 80 mill. kroner i årene 2007 og 2008.

I tillegg foreslås det bl.a. følgende:

- 44 mill. kroner til styrking og utvikling av museene i hele landet
- 22,5 mill. kroner i økt driftstilskudd til Den Norske Opera
- 14,5 mill. kroner i økt bevilgning til Nasjonal-museet for kunst, arkitektur og design
- 12,7 mill. kroner i økt tilskudd til Ibsen-markeringen i 2006, i alt 19 mill. kroner

- 5,3 mill. kroner i økt bevilgning til prosjekt- og utviklingstiltak innenfor arkiv, bibliotek og museum
- 10 mill. kroner til innkjøpsordningen for sakprosa
- 4 mill. kroner til tilskuddsordningen for kirke-musikk
- 5 mill. kroner i økt tilskudd til musikkensembler og fri scenekunst under Norsk kulturfond
- 6,9 mill. kroner i økt tilskudd til Hålogaland Teater til drift og aktivitet i nytt teaterhus
- 2,8 mill. kroner i økt tilskudd til Nordland Teater til drift i nytt hus
- 4,1 mill. kroner til ekstraordinære bygningsmessige investeringer i 2006 ved Den Nationale Scene og Det Norske Teatret
- 4,4 mill. kroner i økt tilskudd til Bergen Filharmoniske Orkester
- 2,2 mill. kroner i økt tilskudd til Tromsø Symfoniorkester
- 1,8 mill. kroner i økt tilskudd til Trondheim Symfoniorkester
- 1,2 mill. kroner i økt tilskudd til Festspillene i Bergen
- 5,1 mill. kroner i økt tilskudd til Dansens Hus
- 3 mill. kroner til Nasjonal Jazzscene i Oslo og 0,5 mill. kroner i økt tilskudd til jazzformidlingen utover landet
- 1 mill. kroner i økt tilskudd til arbeidet med Norsk Ordbok som skal ferdigstilles innen 2014
- 1,7 mill. kroner i økt tilskudd til drift av Kvæntunet – norsk senter for kvensk språk og kultur, herunder opprettelse av en språknemnd
- bevilgningen til Frifond under kap. 315, post 72 avvikles slik at Frifond kun får tilskudd fra spillemidler til kulturformål utenfor statsbudsjettet f.o.m. 2006, på samme måte som Den kulturelle skolesekken og kulturbygg
- bevilgningen til nasjonale kulturbygg under kap. 320, post 73 reduseres ved at tilskudd til Østsamisk museum i Neiden og Bergen Kunstmuseum utsettes.

Ultimafestivalen, Festspillene i Elverum og Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene foreslås som knutepunktinstitusjoner.

Særskilte kulturbygg – Stavangerregionen og Sørlandet

For å dekke behovet for konserthus for Stavangerregionen godkjente Stavanger bystyre i 2002 et prosjekt innenfor en arealramme på om lag 14 000 kvm. og en foreløpig kostnadsramme på 1 025 mill. kroner.

I 2002 vedtok Kristiansand kommune utvikling av to prosjekter: et konserthus og et teaterhus. Året etter vedtok kommunen å gå for et samlet konsert- og teaterhus, som vil være en langt billigere og bedre løsning. Funksjonene skal dekkes innenfor et areal på 16 200 kvm. Kommunen har estimert kostnadene til 1 100 mill. kroner.

Konserthuset for Stavangerregionen har en finansieringsplan med 600 mill. kroner fra Stavanger kommune, 75 mill. kroner fra Rogaland fylkeskommune, 100 mill. kroner fra private og 250 mill. kroner fra staten. Finansieringsplanen for teater- og konserthuset for Sørlandet forutsetter 605 mill. kroner fra Kristiansand kommune/Stiftelsen Cultiva, 87 mill. kroner fra Vest-Agder fylkeskommune og 408 mill. kroner fra staten (i prisnivå 2003).

Stavanger kommune har ansvaret for planlegging og gjennomføring, og vil være eier av det nye konserthuset. For teater- og konserthuset for Sørlandet vil det interkommunale selskapet Teater- og Konserthus for Sørlandet IKS ta ansvaret for disse funksjonene. Det er gjennomført behovsanalyser, alternativvurderinger, valgt lokalisering, vedtatt finansiering fra lokale og regionale myndigheter og gjennomført arkitektkonkurranser. Stavanger kommune har hittil brukt 15 mill. kroner til planlegging, mens Kristiansand kommune har brukt 27 mill. kroner til dette. For å skape mer sikkerhet om rammene og for å få en kvalitetssikring av prosjektene, må forprosjektene gjennomføres.

Stavanger og Kristiansand kommuner har søkt om tilsagn om henholdsvis 250 mill. kroner og 408 mill. kroner i tilskudd fra staten. Uten tilsagn fra staten kan ikke forprosjektene igangsettes, noe som medfører stopp i planleggingen, utsatt byggestart, fordyring av prosjektene og nedbemanning av prosjektorganisasjonene.

For begge prosjektene vil kommunene forskut-tere det statlige tilskuddet, dersom staten gir tilsagn om tilskudd.

Departementet foreslår at staten gir tilsagn om tilskudd til de ovennevnte prosjektene. De årlige tilskuddene fastsettes i forbindelse med utarbeidelsen av de årlige budsjettforslagene. Det legges opp til å utbetale tilskuddene over en periode på åtte år fra 2008–2015, men Kultur- og kirkedepartementet legger allerede nå til grunn at staten ikke skal ta ansvar for den videre kostnadsutviklingen i prosjektene, dvs. at de statlige tilsagnene blir fastsatt til i alt 658 mill. kroner uten senere justering for endringer i kroneverdien, prosjektkostnader, innhold e.a.

Kultur- og kirkedepartementet foreslår tilsagn om 250 mill. kroner i tilskudd til konserthus for Stavangerregionen og tilsagn om 408 mill. kroner i

tilskudd til teater- og konserthus for Sørlandet, jf. forslag til vedtak III, nr. 2 og 3.

Forutsetninger for statlig tilskudd

Det er en forutsetning for statlig tilskudd at tilskuddsinstitusjoner har kontinuerlig drift og kan vise til virksomhet i samsvar med de fastsatte målene. Der finansieringen er delt mellom staten og regionen, er det en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel. Det er videre en forutsetning at institusjonene som får tilskudd, følger de lover og regler som gjelder for arbeidslivet.

Institusjonene må sikre at driften er økonomisk forsvarlig, herunder at likviditeten i institusjonene er god, at bygninger og utstyr blir vedlikeholdt, og at det blir avsatt tilstrekkelige midler til fri egen-

kapital som sikkerhet mot uforutsette kostnads- og inntektssvingninger.

Det vil ikke bli gitt statlig støtte til gjeldssanering. Et eventuelt årsunderskudd må dekkes gjennom overføringer fra fri egenkapital eller over driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår. I særskilte tilfeller kan det gis anledning til å dekke inn årsunderskuddet over en lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i den sammenheng skjerpe kravene til institusjonenes økonomistyring og kontroll.

Institusjonene skal målrette virksomheten og utvikle styringssystemer som sikrer god kunstnerisk, faglig og publikumsmessig måloppnåelse, og som gir god ressursforvaltning. Reduksjon i tilskuddet vil bli vurdert dersom disse kravene ikke ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Kap. 0320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 3320)

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	40 329	40 545	38 897
50	Norsk kulturfond	249 551	254 218	273 527
51	Fond for lyd og bilde	25 000	19 500	19 500
52	Norges forskningsråd	2 117	2 161	2 203
53	Samiske kulturformål	31 734	32 113	33 743
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	119 521	164 800	4 300
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	110 925	117 843	109 126
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	4 699	7 222	7 453
76	Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	23 500	35 000	
78	Ymse faste tiltak	21 700	22 356	22 834
79	Til disposisjon	5 690	4 612	558
80	Tilskuddsordning for frivillig virksomhet	10 000		
82	Nobels fredssenter		16 200	16 718
83	Stavanger som europeisk kulturby			20 000
Sum kap. 0320		644 766	716 570	548 859

Kapitlet omfatter Norsk kulturråd, Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde. Videre omfatter kapitlet bevilgninger til kulturbygg, Nobels Fredssenter, deltakelse i EUs kulturprogram, Norges forskningsråd, samiske kulturformål, ulike faste tiltak og departementets disposisjonspost for ulike engangstiltak. Kapitlet omfatter også tilskuddsordninger som kompletterer andre budsjettkapitler og bidrar til at det finnes en infrastruks-

tur som kan huse og formidle kunsten. Under dette kapitlet gis det hovedsakelig støtte til ikke-institusjonell kunstnerisk aktivitet.

Post 01 er redusert med 1,5 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

I forhold til 2005 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- post 50 er redusert med 5,1 mill. kroner som følge av ompostering av ulike tiltak, jf. kap. 320, post 74 og kap. 323, postene 72 og 78
- post 74 er redusert med 10,8 mill. kroner som følge av ompostering av ulike tiltak, jf. kap. 320, post 50, kap. 323, post 78, kap. 324, postene 75 og 78 og kap. 328, post 78.

Budsjettforslag 2006

Post 01 Driftsutgifter

Norsk kulturråd forvalter Norsk kulturfond samt tilskudd til en rekke faste tiltak, og er tillagt sekretariatsfunksjonen for Fond for lyd og bilde og Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Norsk kulturråd, inkl. sekretariatsfunksjoner.

Videre blir utgifter til kulturstatistikk, evalueringer og oppfølging av operahusprosjektet dekket her.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Norsk kulturråd får i merinntekter under kap. 3320, post 01 Ymse inntekter og regnskapsførte inntekter under kap. 3320, post 03 Refusjon, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Norsk kulturfond

Fondet har som formål å stimulere skapende virksomhet innenfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgodene til så mange som mulig. I arbeidet med å forvalte Norsk kulturfond legger Norsk kulturråd vekt på å støtte nyskapende kunst og stimulere nye kunstneriske uttrykksformer, nye formidlingsmåter og kulturelt mangfold. Viktige forsøks- og utviklingsprosjekter skal evalueres.

Hovedfordelingen for disponeringen av bevilgningen til Norsk kulturfond fastsettes i henhold til vedtektene for Norsk kulturfond ved kongelig resolusjon etter forslag fra Norsk kulturråd.

Til innkjøpsordningen for sakprosa er det lagt inn 10 mill. kroner, og til tilskuddsordningen for kirkemusikk 4 mill. kroner.

Tilskuddsordningen for kirkemusikk har som formål å styrke rekrutteringen til kirkemusikeryrket, fremme regional og lokal satsing på kirkemusikalske aktiviteter, utvikle kirken som konsert- og kunstarena, samt vitalisere og fornye profesjonelt musikkarbeid og konsertproduksjon i kirken. Det er utarbeidet retningslinjer for ordningen. Søknadsbehandlingen skal sikre faglig relevant skjønn i vurderingen. Kunstnerisk kvalitet skal være det overordnede kriteriet for tildeling, og utvikling av ordningen skal skje i dialog med kirken og kirkemusikkmiljøene.

Norsk kulturfond er styrket med i alt 5 mill. kroner til musikkensembler og fri scenekunst. Det skal tas hensyn til mangfold og bredde ved tildeling av midler, spesielt gjelder dette prosjekter innen dans.

Post 51 Fond for lyd og bilde

Fondets midler skal nyttes til å fremme produksjon og formidling av innspillinger i lyd og/eller bilde og skal støtte tiltak som stimulerer til nyskapende virksomhet. Tiltak som stimulerer utviklingen av en levende barne- og ungdomskultur og kulturelt mangfold skal vektlegges. Det foreslås en bevilgning på 19,5 mill. kroner i 2006.

Ved innføring av EU-direktivet om opphavsrett er det etablert en kompensasjonsordning med individuell fordeling til rettighetshavere i tillegg til en videreføring av den eksisterende kollektive ordningen under denne posten, jf. omtale under kap. 337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk, post 70.

Post 52 Norges forskningsråd

Posten omfatter bevilgninger til prosjekter på kulturområdet under Norges forskningsråd. I 2006 gjelder dette oppfølging av bevilgningen til program for kulturforskning (2003-2007).

Post 53 Samiske kulturformål

Midler til samiske tiltak under Kultur- og kirkedepartementets budsjett er samlet under denne posten, med unntak av midler til Samisk bibliografi under kap. 326, post 01, midler til samisk arkiv under kap. 329, post 01, og midler til samiske filmproduksjoner under kap. 334, post 72.

Bevilgningen under post 53 overføres til og blir disponert av Sametinget.

Midlene skal dekke følgende formål: samiske musikkfestivaler, samiske kunstnerstipend og stipendkomitevederlag, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, Beaivváš Sámi Teáhter, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språklov, samisk spesialbibliotek, mobil bibliotek-tjeneste og samiske museer.

Som et ledd i arbeidet med museumsreformen, jf. St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving, er det foreslått en økning på 1 mill. kroner til arbeidet med konsolidering av de samiske museene.

Det foreslås midler til investeringsstøtte til de samiske bokbussene på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett under kap. 540, post 50 Sametinget.

Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Over denne posten gis det tilskudd til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet, og/eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging og/eller nybygg. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet.

I behandlingen av søknader om tilskudd blir det krevd redegjørelse for hvordan tiltaket ivaretar formålene, det kulturfaglige grunnlaget for byggeprosjektet, samarbeidet med andre institusjoner som ivaretar formålet, og eventuelle aktiviteter ut over hovedformålet.

Hovedregelen er at den statlige finansieringssandelen ikke skal overstige 60 pst. av det offentlige tilskuddet.

Søknader om tilskudd skal redegjøre for eieransvar og driftsfinansiering. Nye institusjoner skal i tillegg redegjøre for styring og organisering. Gjennomførings- og fullfinansieringsansvaret skal være dokumentert. Organiseringen av byggherrefunksjonen vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Bevilgningsforslag 2006

Den vedtatte budsjettrammen for prosjektet Østsamisk museum i Neiden er 30 mill. kroner. Tilbudene fra entreprenørene ligger betydelig over de budsjetterte entreprisekostnadene. Dette innebærer at prosjektet ikke kan gjennomføres innenfor budsjettrammen. Byggingen kunne derfor ikke igangsettes som planlagt høsten 2005. Departementet vil drøfte videreføringen av prosjektet med Sametinget og Statsbygg, og vil komme tilbake til Stortinget med saken. Det tas sikte på å igangsette prosjektet i 2007.

Innenfor rammen for kulturbudsjettet i 2006 har departementet prioritert å opprettholde driften av kulturinstitusjonene og sørge for midler til økte bundne utgifter til bl.a. husleie, flytting, inventar og utstyr. Det er ikke rom for investeringstilskudd til vedtatte byggeprosjekter som ikke er igangsatt eller til nye prosjekter som ble varslet i investeringsplanen som ble lagt fram i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Bevilgningsforslagene til statlige kulturbygg er ført opp under Moderniseringsdepartementets budsjett, jf. kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg.

Kultur- og kirkedepartementet foreslår i 2006 en bevilgning på 4,3 mill. kroner.

Som følge av at prosjektet Østsamisk museum i Neiden utsettes, frigjøres det 9,5 mill. kroner i

2005. Departementet legger opp til å disponere disse midlene sammen med den foreslåtte bevilgningen på 4,3 mill. kroner for 2006, slik at det totalt kan disponeres 13,8 mill. kroner til disse prosjektene:

Glomdalsmuseets romaniavdeling

Bygningen ble ferdig sommeren 2005. Glomdalsmuseet vil fram til åpningen våren 2006 etablere utstillinger og innrede bygget. Det gjenstår å utbetale 5,9 mill. kroner til dette prosjektet. Hele beløpet foreslås utbetalt i 2006.

Hålogaland Teater

Bygningen ble ferdig sommeren 2005. Hålogaland Teater har flyttet. Teaterhuset åpnes for publikum 4. november 2005. Det gjenstår å utbetale 3,8 mill. kroner til prosjektet. Hele beløpet foreslås utbetalt i 2006.

Ekstraordinært vedlikehold

Det foreslås 4,1 mill. kroner til større utbedrings- og investeringsoppgaver ved Den Nationale Scene og Det Norske Teatret. På bakgrunn av fremlagte planer foreslås beløpet fordelt med 1,6 mill. kroner til Den Nationale Scene og 2,5 mill. kroner til Det Norske Teatret. De to teatrene står overfor langsiktige investeringsbehov som bevilgningen for 2006 er et første steg i finansieringen av.

Investeringsplan for nasjonale kulturbygg

Formål og innhold

Det foreligger udekkede behov og mange urealiserte kulturbyggplaner og prosjekter. For å få et bedre beslutningsgrunnlag for tilskudd til nasjonale kulturbygg har departementet de seneste årene lagt fram en investeringsplan for kulturbygg.

I tillegg til å være et styringsdokument i beslutninger om kulturbygginvesteringer i kommende fireårsperiode, skal planen gi en oversikt over prosjekter som er aktuelle etter fireårsperioden. Planen inneholder derfor anslag over bevilgningsmessige konsekvenser for de mest aktuelle prosjektene, mulig realiseringstid og prioritering mellom prosjekter. Den oppdateres hvert år og presenteres for Stortinget i de årlige budsjettproposisjonene.

Realiseringen av investeringstiltak i perioden etter 2006 vil avhenge av størrelsen på bevilgningene i det enkelte år i perioden.

Kultur- og kirkedepartementet må ta forbehold om at noen av prosjektene som kan være aktuelle

fra 2007 og senere, er på et forberedende stadium og at kostnadsanslag ikke er basert på gjennomført prosjektering. Anslagene er derfor bare foreløpige illustrasjoner av tilskuddsbehov. Først når nødvendig informasjon og dokumentasjon av ansvar foreligger, vil departementet i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen ta stilling til kostnadsrammer og statlig finansiering. Anslått bevilgningsbehov i årene etter 2006 vil derfor måtte justeres for prosjekter som nå er i utrednings- eller planleggingsfasen og for prosjekter som ennå ikke er avklart. Kultur- og kirkedepartementet vil komme tilbake til dette i den årlige rulleingen av investeringsplanen.

Alle beløp for årene etter 2006 er foreløpige plantall og innebærer ikke tilsagn om statlig tilskudd.

Tilskudd til prosjekter i 2006

I 2006 vil det bli gitt tilskudd til følgende nasjonale kulturbygg: Glomdalsmuseets romaniavdeling, Hålogaland Teater, Den Nationale Scene og Det Norske Teatret, jf. omtale ovenfor.

Tilskudd til tusenårsstedet i Nordland, Petter Dass-museet, gis fra kulturdelen av spillemidlene. Det samme gjelder tilskuddsbehov til Oslos tusenårssted.

Nye prosjekter i perioden 2007-2009

Det legges opp til at følgende prosjekter mottar statstilskudd i perioden 2007-2009:

Nationaltheatret gjennomførte i 1999 første byggetrinn av Amfiscenen. Teatret har planer om ny investeringstiltak. Departementet legger til grunn en tilskuddsramme på 15 mill. kroner fordelt på 2007 og 2008.

Lokalene for Bergen Kunstmuseum i den ombygde bygningen for det kommunale lysverket ble åpnet i 2003. Bygningens bruksareal er 6 878 kvm. Ombyggingen kostet 48,2 mill. kroner. Departementet foreslår at det statlige tilskuddet justeres til 20 mill. kroner og bevilges i 2007.

Det planlagte Hamsunsenteret i Hamarøy skal formidle Knut Hamsuns forfatterskap. Senteret skal omfatte utstillingsarealer, bibliotek, lesesal, kafé og auditorium. Departementet legger til grunn en tilskuddsramme på 30 mill. kroner. Av dette er 1 mill. kroner bevilget.

Ája Samisk Senter i Kåfjord planlegger utvidelse med 1 556 kvm. for å huse bibliotek, bokbussgarasje, duodji, verksted, miljø- og kulturvern-avdeling for Sametinget, museum og språksenter. En delutbygging av senteret finansieres med til-

skudd fra Troms fylkeskommune, Sametinget og Kåfjord kommune.

De Samiske Samlinger har behov for planleggingsmidler til utvikling av prosjektet Samisk Kunstmuseum, som skal inngå som en avdeling i museet. Departementet legger til grunn at det i første omgang utarbeides et rom- og funksjonsprogram innenfor rammen av 1 000 kvm. netto nybygg.

Agder naturmuseum og botaniske hage planlegger utbygging av museet med 2 282 kvm. Tilbygget skal inneholde rom for utstillinger, undervisningsvirksomhet, kontorer, verksted, magasin og personalrom. Kostnadsanslaget på 61,9 mill. kroner inkluderer estimert prisstigning fram til ferdigstilling i 2008.

Bok- og blueshuset i Notodden er planlagt til 3 240 kvm. Det skal inneholde bluesutstilling, bibliotek, bluesteater, bluesklubb, kurs- og konferanselokaler, øvingsrom, musikkstudio, butikk, kafé og kontorer. Kostnadene er anslått til 69 mill. kroner. Notodden kommune har vedtatt tilsagn på 7,5 mill. kroner. I og med at hoveddelen av prosjektet er et lokalt ansvar, kan statens bidrag bli maksimalt 30 mill. kroner.

Norsk Industriarbeidermuseum har i mange år hatt planer om å bygge om den tidligere reservekraftstasjonen på Rjukan til museumsformål. Prosjektet er anslått til 28 mill. kroner, og museet har søkt departementet om 21,1 mill. kroner i tilskudd.

Haugesund kommune planlegger tiltak for informasjon og tilrettelegging av monumentet Haraldshaugen.

Vadsø museum – Ruija kvenmuseum (Varanger museum) mangler lokaler for utstillinger om bl.a. kvenenes kultur og historie, gjenstandsmagasin og verksted. Museet er planlagt i tilknytning til bibliotek, og det er planer om etablering av arkivfunksjoner i samme område. Museumsdelen for utbyggingen har en planlagt arealramme på 1 900 kvm. Foreløpig kostnadsestimat er satt til 50 mill. kroner. I tillegg til 30 mill. kroner i statlig tilskudd vil prosjektet bli finansiert med tilskudd fra Finnmark fylkeskommune og Vadsø kommune.

Skimuseet i Holmenkollen har planer om utbygging av museet. Utstillingsarealet må utvides for å vise bl.a. temautstillinger og museets skisamling. I tillegg har museet behov for auditorium og gjenstandsmagasin. Det foreligger planer om et tilbygg på 600 kvm. Kostnadene er anslått til 14 mill. kroner og museet søker om halvparten av dette i tilskudd fra staten.

Norsk Skogmuseum planlegger ny utstilling om møtet mellom natur og kultur. Utstillingen vil ha et areal på 2 000 kvm. og anslås til 15 mill. kroner.

Sametinget har gitt Saemien Sijte musealt ansvar for den sørsamiske kulturen. I den forbindelse har institusjonen behov for utvidelse av lokalene med bl.a. en ny permanent utstilling, auditorium og bibliotek/lesesal. I tillegg planlegger institusjonen etablering av kontorer som kan leies ut til andre samiske institusjoner. Det foreslåtte romprogrammet omfatter 2 578 kvm., hvorav ombygging av eksisterende arealer utgjør 800 kvm. og nybygget 1 778 kvm. Saemien Sijte har anslått kostnadene inkludert utstillinger til 54 mill. kroner, og lagt til grunn tilskudd fra Nord-Trøndelag fylkeskommune, Kommunal- og regionaldepartementet og Kultur- og kirkedepartementet.

Sogn og Fjordane kunstmuseum leier i dag lite egnede lokaler og har behov for nye lokaler. Museet planlegger oppføring av et nytt bygg på 2 500 kvm. der en kan ta vare på og formidle samlingene på forsvarlig måte. Prosjektet skal bl.a. inneholde utstillingsarealer, magasin, verksteder og kontorer. De samlede kostnadene for prosjektet er anslått til 55 mill. kroner. Det er i finansieringsplanen lagt opp til 10 mill. kroner i tilskudd fra Førde kommune og 20 mill. kroner fra Sogn og Fjordane fylkeskommune, mens det søkes om 25 mill. kroner fra staten.

Tilskudd til følgende nasjonale kulturbygg prioriteres i perioden 2006-2009:

(i mill. kr)							
Prosjekter	Kostn. anslag	Samlet tilskudd	Tidligere bevilget	2006	2007	2008	2009
Glomdalsmuseets romaniavdeling	51,6	51,6	45,7	5,9			
Østsamisk museum i Neiden ¹					16,0		
Hålogaland Teater	259,9	181,9	178,1	3,8			
Sum vedtatte prosjekter				9,7	16,0		
Ekstraordinært vedlikehold				4,1	4,5		
Nationaltheatret				5,0	10,0		
Bergen Kunstmuseum	43,0	20,0			20,0		
Hamsunsenteret, Hamarøy	70,0	30,0	1,0		29,0		
Aja Samisk Senter, Kåfjord	21,3	21,3			2,0	8,0	11,3
Samisk kunstmuseum, Karasjok					1,0	5,0	24,0
Agder naturmuseum og botaniske hage, Kristiansand	61,9	37,0			20,0	17,0	
Bok- og blueshus, Notodden	69,0	30,0	1,0		10,0	19,0	
Norsk Industriarbeider-museum, Tinn	28,0	21,0			5,0	10,0	6,0
Haraldshaugsenteret, Haugesund ²							
Vadsø museum – Ruija kvenmuseum	50,0	30,0				10,0	20,0
Skimuseet i Holmenkollen, Oslo	14,0	7,0				7,0	
Norsk Skogmuseum, Elverum	15,0	5,0				5,0	
Saemien Sijte, Snåsa	54,0	39,0				9,0	30,0
Sogn og Fjordane Kunstmuseum, Førde	55,0	25,0				10,0	15,0
Sum nye prosjekter				4,1	96,5	110,0	106,3
Sum nasjonale kulturbygg				13,8	112,5	100,0	106,3

¹ Som omtalt over vil departementet drøfte videreføringen av prosjektet med Sametinget og Statsbygg og komme tilbake til Stortinget med saken. Med byggestart i 2007, vil likviditetsbehovet for dette året være 16 mill. kroner. Behovet senere år vil være en funksjon av kostnadsrammen.

² Haraldshaugsenteret har varslet at de vil komme med ny søkand.

For teater- og konserthusene i Kristiansand og Stavanger vises det til omtale i innledningen til programkategori 08.20 Kulturformål.

Departementet må ta forbehold om at det ikke har vært foretatt endelig budsjettmessig behandling av prosjektene som er ført opp fra 2007 og 2008. For disse prosjektene er tallene å anse som foreløpige plantall, der en må ta forbehold om den videre bearbeidelsen av prosjektene og den årlige budsjettbehandlingen.

Prosjekter som er aktuelle etter 2007

Kultur- og kirkedepartementet gjør oppmerksom på at planene som er listet opp under dette punktet varierer i graden av bearbeiding og avklaring, fra ideer til prosjekterte tiltak. Departementet tar forbehold om at byggesakene ikke er ferdigbehandlet. Listen må derfor ses på som illustrasjon på hvilke typer prosjekter som er aktuelle etter 2007. I alfabetisk rekkefølge foreligger følgende ideer og planer:

Institusjon	Tiltak
Alta Museum	Utvidelse av museet
Arne Ekeland-galleri, Eidsvoll	Utstillingsarena
Aust-Agder-museet, Arendal	Museums- og arkivbygg
Østfoldmuseene, Mysen	Magasin.
Galleri F 15, Moss	Utbygging i sammenheng med fylkesgalleri
Halden historiske Samlinger	Gjenstandsmagasin
Halti, Nordreisa	Kvenkultursenter
Hardinghuset i Nordheimsund	Kulturhus
Havråatunet, Osterøy	Servicebygg
Ibsenmuseet og Grimstad bymuseum	Ny utstilling
Lofotr Vikingmuseet, Vestvågøy	Ny utstilling
Maihaugen, Lillehammer	Magasin for flere museer
Museet Kystens Arv, Rissa	Båthall
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim	Tilbygg for tekstilkunst
Nordmøre Museum, Kristiansund	Nytt administrasjons- og formidlingsbygg
Nord-Troms Museum, Lyngen	Nytt sentralmagasin
Norsk Bergverksmuseum, Kongsberg	Fellesmagasin
Norsk Folkemuseum, Oslo	Etablering av utstillinger i byavdelingen
Norsk Folkemuseum, Oslo	Verksted og lager
Norsk Luftfartsmuseum, Bodø	Ny luftfartsutstilling
Norsk Reiselivsmuseum, Balestrand	Nytt museum
Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum, Odda	Etablering av kulturhusfunksjoner i fredet kraftstasjon
Oslofjorden trebåtsamling, Asker	Nytt museum
Ringve Museum, Trondheim	Utvidelse av museet
Stavanger Museum	Ny administrasjonsbygning
Sunnhordland Museum, Stord	Ombygging og ny utstilling
Svalbard Museum	Ny utstilling
Telemark Museum, Skien	Tilbygg til museet
Trøndelag Folkemuseum, Trondheim	Ombygging av Norsk Døvemuseum
Vardobaiki, Evenes/Skånland	Lokaler for samisk senter
Vestnorsk Utvandrersenter, Radøy	Utbygging av senteret
Vitensenteret, Trondheim	Lokaler for økt utstillingsplass

Gjennom de ordinære budsjettøknadene er Kultur- og kirkedepartementet i tillegg kjent med foreløpige planer om investeringstiltak ved en rekke kulturinstitusjoner. Dels gjelder dette planer og ideer som må utvikles mer eller vurderes nærmere av relevant fagmyndighet før de kan presenteres i investeringsplanen, og dels gjelder det planer og tiltak som departementet vil vurdere i forhold til den delen av spillemidlene som vil gå til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur.

Arne Ekeland-galleri

Akerhus fylkeskommune har søkt departementet om 24,3 mill. kroner i tilskudd til kjøp og rehabilitering av den tidligere kraftstasjonen Mago B på Eidsvoll til visningssted for billedkunst av Arne Ekeland. Kostnadene estimeres av fylkeskommunen til 40,5 mill. kroner. I tillegg kommer kostnader til utstillinger, inventar og utstyr.

Det er utarbeidet en foreløpig romprogram på 1 471 kvm. netto, der utstillingsarealet er på 927 kvm. Fylkeskommunen har ansvaret for å planlegge og gjennomføre prosjektet, og legger til grunn at ombyggingen er ferdig ved årsskiftet 2007/2008. Planene er oversendt til ABM-utvikling for vurdering.

Statlige kulturbygg

I tillegg til prosjekter som omfattes av investeringsplanen bevilges det midler under Moderniseringsdepartementets kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, til bl.a. nytt operahus. Under Moderniseringsdepartementets kap. 2445 Statsbygg bevilges midler til statlige bibliotek, kunstmuseum og arkiv. Følgende statlige kulturbygg gjennomføres eller planlegges:

Operahusprosjektet

Rapport for 2004

I 2004 ble detaljprosjekteringen videreført, og flere anbudskonkurranser ble avholdt. Blant de største entreprisene var teaterteknikk, råbygg, steinleveranse til tak og forplass, glassfasader og yttervegger. Ny kontraktstrategi for innredningsentreprisene, som utlyses i 2005, ble lagt, med større grad av oppdeling av kontraktene. Bakgrunnen for valget var det stramme bygge- og anleggsmarkedet i Osloområdet og et ønske om å legge til rette for bedre konkurranse blant leverandørene.

Grunnsteinen for operahuset ble lagt ned 3. september 2004 av kong Harald V, og innen

utgangen av året var de første grunn- og fundamenteringsarbeidene for bygget avsluttet.

Statsbygg gjennomførte i samarbeid med Den Norske Opera og Kultur- og kirkedepartementet forprosjektet for brukerutstyr i operahusprosjektet.

Status 2005

Ved utgangen av august 2005 var det utbetalt 1 320 mill. kroner, som er i samsvar med budsjettet. Prosjektet har totalt forpliktet 2 246 mill. kroner. Pr. august er prosjektet økonomisk og framdriftsmessig i rute.

Detaljprosjekteringen er inne i sin avslutningsfase, og de fleste anbudskonkurransene vil være avholdt og kontrakter inngått innen utgangen av 2005.

Grunn- og fundamenteringsarbeidene er ferdigstilt, og de arkeologiske undersøkelsene er avsluttet. De arkeologiske funnene som er gjort, dokumenteres og tas vare på av Sjøfartsmuseet. Funnene har ikke hatt vesentlig innvirkning på framdrift og økonomi for prosjektet. Råbygget har reist seg, og flere av de teatertekniske sceneelementene er levert og på plass i bygget. I løpet av høsten 2005 vil legging av stein på tak og forplass begynne.

Hovedaktivitet i 2006

I 2006 vil milepælen "tett hus" bli nådd, og arbeidene inne i bygget kan starte for fullt. Store deler av det teatertekniske utstyret vil bli montert og de tekniske arbeidene vil bli videreført. Innredningsarbeidene, som er til dels svært kompliserte, spesielt i hovedsalen og publikumsområdene, vil bli påbegynt.

Bindende kostnadsramme for operahuset er 3 858 mill. kroner og Statsbyggs styringsramme er 3 265 mill. kroner i prisnivået 15. mars 2005, jf. omtale i Moderniseringsdepartementets budsjettforslag for 2006. Oppjustering av kostnads- og styringsramme er i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 48 (2001-2002) Nytt operahus i Bjørvika.

Bevilgning til videreføring av prosjektet er foreslått over Moderniseringsdepartementets budsjett, jf. kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, med 760 mill. kroner.

I Budsjettinnstilling S. nr. 2 (2004-2005) skrev familie-, kultur- og administrasjonskomiteen følgende:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er klar over at brukerutstyret i nytt nasjonalt operahus ikke har vært en

del av kostnadsrammen for bygget, og konstaterer at det nå foreligger et forprosjekt hvor kostnadsrammen er satt til 150 mill. kroner. Flertallet anser dette som en rimelig kostnadsramme, og forutsetter at bevilgningene kommer som et tillegg til byggebevilgningene slik forutsetningen hele tiden har vært, og budsjetteres på kap. 1580 i årene 2006-2008.»

Kostnadsrammen er prisjustert til 159 mill. kroner pr. mars 2005. Det er fremmet forslag om bevilgning på 25 mill. kroner for 2006, jf. Moderniseringsdepartementets budsjettproposisjon kap. 1580.

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalbibliotekbygningen i Oslo er rehabilitert og bygget om. Det ble åpnet for publikum 15. august 2005, jf. omtale under kap. 326, post 01.

Nasjonalmuseet for kunst

Statsbygg har igangsatt ombyggingen av den tidligere bankbygningen på Bankplassen 3 i Oslo til lokaler for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design. Formålet med prosjektet er å disponere bygningen og et tilbygg til denne først og fremst til bevaring og formidling av kunnskap og materiale om arkitektur. Etter planen vil prosjektet være ferdig i desember 2006. Status i byggeplanene i Tullinløkka-området i Oslo er omtalt i hovedinnledningen til denne proposisjonen under pkt. 5 Modernisering og forenkling av offentlig sektor.

Arkiv

Riksarkivbygningen i Oslo er bygget om og utvidet for å gi plass til bl.a. nye kontorer, møterom, undervisningsrom, utstillingsarealer og lesesal. Statsbygg har hatt ansvaret for planlegging og gjennomføring av prosjektet. Nybygget ble åpnet 8. september 2005.

Statsarkivet i Trondheim skal samle aktiviteten til den tidligere ubåtbunkeren Dora og nytt tilbygg til denne. Dora AS er byggherre, og byggearbeidene er igangsatt. Ombyggingen av bunkeren skal etter planen være ferdig sommeren 2006 og tilbygget høsten 2006, slik at Statsarkivet kan ta i bruk nybygget fra 1. januar 2007. Statsarkivet i Trondheim vil dermed være lokalisert sammen med andre institusjoner innen arkiv-, bibliotek- og museumssektoren.

Statsbygg har på oppdrag fra departementet igangsatt forprosjekt for utvidelse av Statsarkivet i Bergen og utvidelse av magasinene ved arkivanlegget i Oslo.

Planleggingen av nye lokaler for Samisk Arkiv er igangsatt. Lokaler vil være en del av Samisk Vitenskapsbygg i Kautokeino. Forprosjektet forelå i juni 2005 og bygget skal etter planen være ferdig i 2009.

Statsbygg har igangsatt forundersøkelser vedrørende mulighet for lokalisering av Statsarkivet i Hamar på eiendommen Åker gård i Hamar.

Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, kan overføres

Under denne posten er det ført opp midler til tiltak på områdene allmenne kulturformål, billedkunst og kunsthåndverk, musikk og scenekunst. Forvaltningsansvaret for tilskudd til tiltakene på denne posten er lagt til Norsk kulturråd.

Norsk kulturråd har innenfor de føringer som gis i de årlige budsjetter anledning til å behandle de ulike tiltakene ut fra en faglig vurdering når bevilgningen under posten skal fordeles.

Evalueringen av tiltak som får tilskudd under denne posten, er i slutfasen. Resultatene vil bli vurdert og kan føre til omlegginger på sikt.

Tilskuddet til Nidarosdomens guttekor og Oslo Domkor er overført fra post 50. Tilskuddet til Norsk komponistforening (trykking av noter), Trondheim Int. Kammermusikkonkurranse og Regionalt kirkemusikksenter i Bodø er overført fra kap. 323, post 78, tilskuddet til Norsk Dramatikkfestival fra kap. 324, post 78 og tilskuddet til kulturhistoriske film- og videoopptak i museene fra kap. 328, post 78.

Ved Stortingets behandling av St. meld. nr. 22 (2004-2005) Kultur og næring, fattet Stortinget 8. juni 2005 følgende anmodningsvedtak, jf. Innst. S. nr. 230 (2004-2005):

«Stortinget ber Regjeringen om å bidra til at planene om senteret for kunst og håndverk, Birka, blir realisert, og foreslå de nødvendige tiltak i budsjettet for 2006.»

Det foreslås at 0,5 mill. kroner av bevilgningen under denne posten tildeles Birka i 2006, jf. også omtale i programkategoriomtalen.

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under kap. 320, post 74 og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2005, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 1.

Post 75 Kulturprogram, kan overføres

EUs første rammeprogram for kultur, Kultur 2000-programmet, ble vedtatt i 2000 for perioden 2000-2004. Europaparlamentet og Rådet vedtok 31. mars 2005 en forlengelse av det eksisterende kulturprogrammet med to år, for perioden 2005-2006. Det er ingen endringer i programmet ut over forlengelsen og tilføring av nødvendige midler for de to nye årene.

Stortinget ga 17. juni 2004 tilslutning til deltakelse i det forlengede programmet, jf. St.prp. nr. 67 (2003-2004) og Innst. S. nr. 258 (2003-2004).

Programmet omfatter hele kulturfeltet. Det vil ikke være sektorvise prioriteringer i 2006. Støtte vil bli gitt til prosjekter innen visuell kunst, utøvende kunst, kulturarvsformål, litteratur og oversettelse.

EØS/EFTA-landenes finansielle bidrag til EUs kulturprogram fastsettes i henhold til EØS-avtalens artikkel 82. På bakgrunn av Stortingets beslutning om deltakelse i programmet også for 2005 og 2006, er det avsatt midler til norsk deltakelse over Kultur- og kirke departementets budsjett. Det samlede bidraget skal dekke Norges andel av EØS/EFTA-landenes bidrag til EUs budsjett for programkostnader for Kultur 2000-programmet. Det er også avsatt midler til pilotprosjekter for et planlagt nytt rammeprogram for kultur.

De årlige utgiftene innenfor rammen av Norges samlede bidrag til programmet varierer. Det tas forbehold om EUs endelige budsjettvedtak og endringer i utgiftene som følge av valutasvingninger.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter midler til en rekke faste tiltak. Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2005, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Post 79 Til disposisjon

Bevilgningene på kulturbudsjettet utenom denne posten er i sin helhet bundet til bestemte mottakere. Det er imidlertid nødvendig for departementet å kunne disponere midler for å dekke uforutsette behov av særskilt karakter som oppstår i budsjettåret. Eksterne søknader om tilskudd vil normalt bli oversendt Norsk kulturråd for behandling.

Bergen kommune planlegger en markering av Edvard Grieg i forbindelse med hundreårsdagen for hans død i 2007. Departementet legger opp til et tilskudd på inntil 2,5 mill. kroner i 2007 til

markeringen. Det forutsettes et lokalt bidrag med tilsvarende beløp.

Post 82 Nobels fredssenter

Til drift av Nobels Fredssenter foreslås et tilskudd på 16,7 mill. kroner. Nobels Fredssenter skal formidle informasjon om fredsprisvinnerne, Alfred Nobel, Nobels Fredspris, aktuelle konflikter og internasjonal fredsinnsett gjennom dokumentasjon, utstillinger, forelesninger, konferanser og andre aktiviteter for barn og voksne.

Post 83 Stavanger europeisk kulturhovedstad

Stavanger og omegn er utpekt av EU til å være europeisk kulturhovedstad i 2008 sammen med Liverpool. Tiltaket har en totalramme på 300 mill. kroner. Stortinget fattet 16. juni 2003 følgende vedtak, jf. St.prp. nr. 69 (2002-2003) og Innst.S. nr. 248 (2002-2003):

«Stortinget samtykker i at Kultur- og kirke departementet gir tilsagn til Stavanger og Sandnes kommuner samt Rogaland fylkeskommune om et statstilskudd på inntil en tredjedel av driftsutgiftene ved gjennomføring av det europeiske kulturhovedstadsåret, dersom Stavanger-regionen tildeles status som europeisk kulturhovedstad i år 2008. Støtten er begrenset oppad til 100 mill. kroner og fordeles over årene 2006-2008.»

Det foreslås 20 mill. kroner i tilskudd i 2006.

Rapport 2004

Hundreårsmarkeringen-Norge 2005 AS

Departementet redegjorde i St.prp. nr. 65 (2004-2005) og i eget brev til Stortinget datert 8. juni 2005, om den svært vanskelige økonomiske situasjonen i selskapet og behovet for en styrking av selskapets økonomi med om lag 50 mill. kroner i 2005, hvorav 26,9 mill. kroner allerede er bevilget av Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 65 (2004-2005).

Departementet vil komme tilbake med endelig behov for styrking av selskapets økonomi i egen sak til Stortinget i løpet av høsten 2005. Departementet vil også gi Stortinget en fullstendig redegjørelse for selskapets økonomiforvaltning når selskapets sluttregnskap foreligger og en redegjørelse for alle aktiviteter og arrangementer som er gjennomført i markeringsåret.

De viktigste begivenhetene i jubileumsåret er naturlig nok knyttet til sentrale historiske datoer.

Markeringen ble åpnet med en tv-overført forestilling fra Drammen Teater i februar 2005. Dette markerte åpningen av den offisielle 100-årsmarkeringen. Deretter fulgte store og små arrangementer ut over hele våren og sommeren, med markeringen av 7. juni-vedtaket som et foreløpig høydepunkt med festforestilling i Oslo Konserthus og folkefest på Rådhusplassen. Begge arrangementene ble tv-overført.

Det har vært et viktig mål for markeringen at denne skulle sikre deltakelse fra alle deler av landet og alle deler av befolkningen. Særlig gjennom sommermånedene har dette kommet til uttrykk gjennom en lang rekke festivaler og andre arrangementer over hele landet.

Markeringene har så langt vært preget av stort lokalt engasjement og stor deltakelse. Noen steder har selskapet vært ansvarlig for arrangementene, mens det andre steder har vært lokale initiativ og ansvarlige. I tillegg har selskapet også vært pådriver og deltaker i utviklingen av flere oppset-

ninger på ulike teater- og revyscener, film- og fjernsynsproduksjoner, samt bokutgivelser, konserter og utstillinger.

Tusenårsstedene har hatt en viktig rolle i markeringen av jubileet over hele landet. I løpet av 2005 vil 16 av tusenårsstedene være åpnet. Tusenårsstedene skal ivareta kulturelle og historiske verdier for framtiden, og er dermed en varig del av hundreårsmarkeringen.

Det videre programmet ut over høsten 2005 vil også romme markeringen av sentrale historiske datoer, særlig knyttet til inngåelsen av fredsavtalen i Karlstad 23. september 1905 og den nye kongefamiliens ankomst og kongens edsavleggelse for Stortinget i november 1905.

Norsk kulturråd

Norsk kulturråd tildelte i 2004 midler i tråd med følgende hovedfordeling, vedtatt ved kongelig resolusjon:

Tabell 10.1 Norsk kulturfond - hovedfordeling 2003-2005:

	(i 1 000 kr)		
	2003	2004	2005
Litteratur	75 401	77 889	79 369
Tidsskrift	2 622	2 708	2 759
Musikk	52 312	63 583	65 391
Billedkunst og kunsthåndverk	13 843	14 300	14 571
Kulturvern	14 751	15 238	15 528
Barne- og ungdomskultur	8 681	8 967	8 737
Kulturbygg/rom for kunst ¹	12 073	12 471	
Scenekunst:			
- frie sceniske grupper	27 500	28 460	29 000
- andre tiltak scenekunst	8 486	8 714	8 880
Andre formål	16 613	17 221	
Rom for kunst/andre formål ²			29 983
Sum	232 282	249 551	254 218 ³

¹ Det treårige satsingsprosjektet «Rom for kunst» ble avsluttet i 2002. Avsetningen til prosjektet ble fra 2003 lagt inn i kulturbyggavsetningen.

² Avsetningen til «Kulturbygg/rom for kunst» og avsetningen til «Andre formål» er fra 2005 slått sammen til én avsetning til «Rom for kunst/andre formål» til kulturbygg/rom for kunst og forsøks- og utviklingsvirksomhet.

³ Gjennom Stortingets behandling av St. prp. nr 65 (2004-2005) ble avsetningen til Norsk kulturfond styrket med 13 mill. kroner som kommer i tillegg til hovedfordelingen.

Hovedområder

Fondet har som formål å stimulere skapende virksomhet innenfor litteratur og kunst, verne om kul-

turarven og formidle kulturgodene til så mange som mulig. Ved siden av innkjøpsordningene for litteratur, billedkunst og fonogram går fondsmidlene i hovedsak til prosjekter etter søknad. I tillegg

tar Norsk kulturråd selv initiativ til prosjekter. I 2004 mottok rådet 4 201 søknader og 1 437 prosjekter fikk tilskudd. I tildelingene er det lagt særlig vekt på å støtte nyskapende kunst, nye kunstneriske uttrykksformer og å stimulere til nye formidlingsmåter for kunst og kultur.

Litteratur

Litteratur utgjorde som i tidligere år det største innsatsområdet. Målet er å sikre et bredest mulig tilbud av nye bøker innenfor gitte sjangrer, av allmenne kulturtidsskrift og nye norske tegneserier. Avsetningen til litteraturformål er i stor grad knyttet til innkjøpsordninger for ny norsk skjønnlitteratur til voksne, barn og unge, oversatt skjønnlitteratur og faglitteratur for barn og unge. I 2004 ble det kjøpt inn 216 skjønnlitterære titler for voksne og 116 for barn og unge, og det ble gitt tilskudd til 57 tidsskrift.

Musikk

Hovedmålet for musikkområdet er å støtte skapende og utøvende virksomhet på et høy kunstnerisk nivå og å bidra til å verne og gjøre den norske musikkarven tilgjengelig. Innenfor avsetningen til musikk er det bl.a. gitt tilskudd til 48 musikkfestivaler, 64 musikkensembler, innkjøp av 147 nye norske fonogram og 69 bestillingsverk, i tillegg til musikkdramatikk og klassikerutgivelser for fonogramområdet samt turné- og arrangørstøtte innenfor populærmusikalske sjangrer. Kulturrådet forvalter også ordninger utenfor Norsk kulturfond, herunder tilskudd til lokale musikktiltak og musikkverkstedordningen.

Billedkunst og kunsthåndverk

Målet er å stimulere til skapende virksomhet innenfor billedkunst, kunsthåndverk og kunstnerisk fotografi, og å stimulere til utprøving av nye formidlingsformer, med sikte på å øke publikums adgang til og forståelse for kunst. Prioriterte innsatsområder har vært kunst og offentlighet, internasjonalisering og globalisering av kunstområdet, forholdet mellom kunstproduksjon og formidling og betydningen av ny teknologi i utformingen av kunstuttrykk. Gjennom innkjøpsordningen for samtidskunst ble det kjøpt inn 59 verk til offentlige kunstsamlinger.

Kulturvern

Målet er å verne kulturarv i Norge og gjøre kulturverdiene bedre kjent og tilgjengelig for flest mulig.

I den siste fireårsperioden har Kulturrådet hatt som mål å stimulere til prosjektbasert arbeid med bevaring, dokumentasjon og formidling av materiale som utgjør grunnlaget for økt kunnskap om kultur og levesett i Norge. Det er i 2004 gitt tilskudd til 150 kulturvernprosjekter, hvorav rundt 80 ved museene. Prosjekter som dokumenterer og formidler kulturelt mangfold i Norge er blitt særlig prioritert, både med nyere innvandring som tema og prosjekter som gjelder samisk kultur og nasjonale minoriteters historie.

Kulturbygg – rom for kunst

Norsk kulturråd har prioritert tilskudd til bygg og rom for produksjon og formidling av profesjonell kunstnerisk virksomhet innenfor scenekunst, billedkunst/design, kunsthåndverk, litteratur og musikk. Det er også gitt tilskudd til kulturhistoriske museer og formidlingsprosjekter. Særlige innsatsområder har vært arenaer for produksjons- og formidlingsformer innenfor det prosjektbaserte feltet, tverrfaglige/sjangeroverskridende prosjekter, nye uttrykk og medier, samt prosjekter med driftsmodeller som legger til rette for nettverksarbeid mellom institusjoner og kunstnergrupper.

Barne- og ungdomskultur

Målet er å bidra til å igangsette nyskapende kunst- og kulturprosjekter og å stimulere til økt kvalitet i kunst- og kulturtilbudene til barn og unge. Å synliggjøre og å stimulere barn og unges egne initiativ og uttrykk, samt å bidra til å tilrettelegge arenaer der barn og unge kan være skapende, har vært viktige innsatsområder. Det har videre vært et mål å øke formidlingskompetansen hos kunstnere, kulturarbeidere, lærere og personell i skolefritidsordningen. 78 prosjekter fikk tilskudd i 2004.

Rådet hadde i 2004 ansvaret for å behandle søknader til Den kulturelle skolesekken innenfor scenekunstområdet.

Scenekunst

Målet er å styrke vitalitet og mangfold i norsk scenekunst og bedre betingelsene for produksjon, formidling og distribusjon av scenekunst. Under støtteordningen for fri scenekunst ble det i 2004 fordelt midler til 83 prosjekter innenfor dans, teater, musikkteater og performance. Det er lagt vekt på store flerårige prosjekter med utviklingspotensial, sjangerspredning innenfor feltet, økende nyrekruttering og geografisk fordeling. Samtidsdans er et prioritert område. Totalt i 2004 gikk om lag 40 pst. av midlene fra fri scenekunst til dans.

13 historiske spill fikk tilskudd i 2004. Det ble videre gitt tilskudd til 76 gjestespill i inn- og utland.

Utredninger og evalueringer

Utredningsvirksomheten utgjør en stadig viktigere del av Kulturrådets arbeid, og seksjonen har initiert og produsert forskningsbaserte utredninger og evalueringer av ulike typer og formater innenfor kunst- og kulturfeltet. I 2004 er det foretatt en evaluering av alle tiltak under kap. 320, post 74. Evalueringen har som formål å gi Kulturrådet et godt grunnlag for beslutninger om både de enkelte tiltak og den langsiktige samlede oppfølging av posten. Evalueringen forventes ferdigstilt og behandlet i Norsk kulturråd i løpet av 2005.

Nasjonale kulturbygg

Statsbygg har hatt byggherreansvar for Glomdalsmuseets avdeling for romanifolkets kultur og historie, Østsamisk museum i Neiden, Kvæntunet og Hålogaland Teater. Planleggings- og gjennomføringsansvaret for tusenårsstedene Domkirkeodden i Hedmark, Hundorp i Oppland, Trøndelag Folkemuseum i Sør-Trøndelag, Norge i Nord-Trøndelag, Fredriksten Festning i Østfold, Avaldsnes i Rogaland, Hringariki i Buskerud, Telemarkskanalen i Telemark, Lindesnes i Vest-Agder, Øystese i Hordaland, Gulen i Sogn og Fjordane og Vardø by i Finnmark ble ivaretatt av lokale og regionale myndigheter. Eidsvoll 1814 hadde ansvaret for planlegging og gjennomføring av nybygget Wergelands Hus.

Tusenårsstedene Norge - senter for kystkultur og kystnæring og formidlingsanlegget ved Lindesnes Fyr ble åpnet for publikum i juni 2004. Wergelands Hus ble tatt i bruk av Eidsvoll 1814

høsten 2004 og åpnet for publikum våren 2005. Tusenårsstedene Avaldsnes - Norge Historie-senter, Vernebygg over ruiner på Domkirkeodden i Hamar, Hundorp, Vardø og Gulen ble åpnet i 2005. Byggingen av kunst- og kultursenteret i Øystese ble igangsatt høsten 2004. De fleste tiltakene ved Fredriksten festning er ferdige og en rekke arrangementer er gjennomført i 2005. Lyssettingen av festningen blir ferdig i desember 2005. Langhuset ved Hringariki ble åpnet for publikum våren 2005. Den estetiske opprustingen av Telemarkskanalen ble ferdig høsten 2004. Istandsetting og vedlikehold av antikvariske bygninger ved Trøndelag Folkemuseum fortsatte i 2004 og tusenårsstedet ble åpnet sommeren 2005.

I samarbeid med Østsamisk museum i Neiden bearbeidet Statsbygg vinnerutkastet fra arkitektkonkurransen i 2003. Forprosjektet ble gjennomført våren 2005. Tilbygget og ombyggingen av Glomdalsmuseet for å etablere en avdeling for romanifolkets kultur og historie ble igangsatt våren 2004 og avsluttet sommeren 2005. Byggearbeidene ved Kvæntunet ble igangsatt sommeren 2004 og bygningene blir ferdige til høsten 2005. Byggingen av det nye teaterhuset for Hålogaland Teater fortsatte i 2004 og ble ferdig sommeren 2005.

Nobels Fredssenter

Ombyggingen av Vestbanebygningen ble ferdig vinteren 2005. Nobels Fredssenter bygde deretter utstillingene og senteret ble åpnet 11. juni 2005.

Fond for lyd og bilde

Midlene til Fond for lyd og bilde er de siste to år fordelt på følgende måte:

Tabell 10.2 Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2003-2004:

	(i 1 000 kr)	
	2003	2004
Fonogram/produsenter	4 157	4 092
Fonogram/kunstnere	2 612	2 571
Video/film	7 533	7 337
Musikk	4 275	4 209
Tekst	1 907	1 870
Scene	3 205	3 155
Til disposisjon for styret	3 454	3 490
Sum	27 143	26 724

Bevilgningen til Fond for lyd og bilde for 2004 var 25 mill. kroner, mens tildelinger i 2004 var 26,7 mill. kroner. Differansen skyldes tilbakeføring

av midler på grunn av ikke fullførte prosjekter. Midlene ble i 2004 fordelt på 621 prosjekter. Samlet søknadssum til fondet i 2004 var 344 mill. kroner.

Kap. 3320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 0320)

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	370	278	287
03	Refusjon	245		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	611		
18	Refusjon av sykepenger	558		
	Sum kap. 3320	1 784	278	287

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Norsk kulturråd, jf. kap. 320, post 01.

Post 03 Refusjon

Posten gjelder refusjon fra EU i forbindelse med Norsk kulturråds arbeid som kontaktpunkt for EUs kulturprogram, jf. kap. 320, post 01.

Kap. 0321 Kunstnerformål

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	12 435	13 303	14 034
72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 573	11 909	12 290
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	90 087	92 448	89 256
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	84 136	85 209	85 738
75	Vederlagsordninger	95 721	100 926	104 156
	Sum kap. 0321	292 952	303 795	305 474

Kapitlet omfatter statsstipend, stipend og garantiinntekter til kunstnere og vederlag til stipendkomiteene. I tillegg omfatter kapitlet bibliotekvederlag, visningsvederlag, utstillingsstipend og vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og registrerte trossamfunn.

Budsjettforslag 2006

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke utgiftene til statsstipendiater. Departementet fremmer forslag om nytt statsstipend til Bjørn Stendahl, Eugene Schoulgin, Guttorm Rogdaberg og Britt Karin Larsen. Stipend til Nina Karin Monsen foreslås økt fra 50 pst. til 100 pst. Stipendet er tidsavgrenset til stipendiaten oppnår pensjonsalder, for tiden 67 år. Stipendiatene følger kode 1017 Stipendiat i statens lønnsplaner som for 2006 gir nye stipendiater innplassering i ltr. 39.

Formålet med ordningen er å gi støtte til personer som på grunn av sitt tverrfaglige eller uvanlige arbeidsfelt har begrensede muligheter til å gjøre sitt arbeid til erverv. Departementet vil presisere visse sider ved ordningen: Statsstipendiater kan ikke inneha full stilling annetsteds, men departementet legger til grunn at stipend kan tildeles eller opprettholdes helt eller delvis dersom stipendiaten er i del av stilling eller er delvis uføretrygdet. Likeledes bør det ikke være adgang til å ha vedvarende høy næringsinntekt i tillegg til statsstipend. Tildeling av stipend og vurdering av opprettholdelse eller midlertidig/permanent bortfall må også i vurdering av inntektsforhold bero på skjønn der det legges vekt på størrelsen og varigheten av ulike inntektstyper. Begrensningen i adgang til å inneha næringsinntekt gjøres gjeldende for nye stipendiater. Stipendiater plikter selv å melde fra om han/hun går inn i inntektsforhold som her nevnt.

Post 72 Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, overslagsbevilgning

Bevilgningen under posten går til stipend basert på gjennomført kunstutdanning. Stipendet tildeles alle studenter som er berettiget til studiefinansiering fra Statens lånekasse for utdanning og som uteksamineres fra de utdanningsinstitusjonene som omfattes av forskrift om stipend basert på gjennomført kunstutdanning. Stipendet utgjør 26,6 pst. av den årlige basisstøtten som alle studenter i fulltidsutdanning kan få gjennom Lånekassen, multiplisert med antall år i det normerte studieløpet for den respektive utdanningen. Studenter som tar avkortet utdanningsløp kan også på nærmere vilkår og etter særskilt søknad tildeles avkortet stipend.

Statens kunstnerstipend, som er sekretariat for Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, har ansvaret for administrasjonen av ordningen. Statens kunstnerstipend baserer stipendtildelingen på innsendte opplysninger fra de aktuelle utdanningsinstitusjonene og fra Statens lånekasse for utdanning.

Post 73 Kunstnerstipend m.m., kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til æresstipend/-lønn, stipend for eldre, fortjente kunstnere, arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere, reise-, studie- og vikarstipend, etablerings- og materialstipend.

Det var 215 ordinære arbeidsstipend og 167 arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere i 2005.

Bevilgningen er noe redusert som følge av at det i 2006 også kan disponeres ubrukte midler fra tidligere år.

Alle arbeidsstipend for 2005 videreføres med uendret beløp.

Det foreslås opprettet fire nye ordinære arbeidsstipend i 2006. Utgiftene til de nye arbeidsstipendene utgjør ca. 0,7 mill. kroner. Av dette beløpet dekkes ca. 0,4 mill. kroner ved omdispensering av midler fra to ledige garantiinntekter.

Stipendkomiteene bestemmer selv antall stipend og stipendbeløp innenfor de rammer som er gitt og de maksimumsbeløp som departementet har fastsatt for de ulike typer av såkalte diverse stipend (reise- og studiestipend, materialstipend, etableringsstipend m.m.).

Tre æresstipend og en æreslønn à kr 200 000 videreføres i 2005.

Det er regnet med 281 stipend for eldre fortjente kunstnere. Stipendet er på kr 20 000.

Bevilgningen dekker også utgifter til de ulike stipendkomiteene som gir sakkyndig innstilling til Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere om fordeling av midlene.

Post 74 Garantiinntekter, overslagsbevilgning

Gjennom garantiinntektsordningen gis kunstnere tilsagn om garantert inntekt fram til pensjonsalder, under forutsetning av at kunstneren opprettholder sin kunstneriske aktivitet. Tilskuddet avkortes i forhold til annen inntekt.

Den maksimale garantiinntekten svarer til lønnstrinn 1 i statens lønnsregulativ, med et fradrag på 65 pst. av annen inntekt to år før. Av ledige garantiinntekter foreslås to omdisponert til nye arbeidsstipend i 2006, jf. omtale under post 73. Det vil bli videreført støtte til om lag 507 kunstnere i form av garantiinntekter.

Post 75 Vederlagsordninger

Posten omfatter bibliotekvederlag, visningsvederlag, utstillingsstipend og vederlag for framføring av musikk innen Den Norske kirke og øvrige trosamfunn.

Bibliotekvederlag

Staten betaler et årlig kollektivt vederlag for utnyttelse av verk som er utgitt her i landet og som disponeres til utlån i offentlige bibliotek. Ordningen er regulert i lov av 29. mai 1987. Bibliotekvederlaget er et kulturpolitisk tiltak som skal stimulere til skapende arbeid, i første rekke forfattervirk-

somhet. Vederlaget fordeles til godkjente fond som forvaltes av opphavsmannsorganisasjoner innen de områder loven omfatter. Fondene fordeler vederlaget videre til opphavsmenn, bl.a. som stipend etter søknad. Fordelingen mellom fondene avtales mellom de forhandlingsberettigede opphavsmannsorganisasjonene. Det er i 2004 inngått avtale om bibliotekvederlag mellom departementet og organisasjonene for perioden 2005-2007.

Visningsvederlag

Staten betaler årlig et kollektivt vederlag for offentlig visning av norsk og samisk billedkunst, fotografisk kunst og kunsthåndverk i offentlige eller offentlig støttede institusjoners eie. Ordningen er regulert i lov av 28. mai 1993.

Vederlaget fordeles til godkjente fond som forvaltes av opphavsmannsorganisasjoner innen de områder loven gjelder. Avtalen om visningsvederlag for perioden 2003-2005 fornyes automatisk for ett år av gangen inntil den sies opp skriftlig.

Utstillingsstipend

Norsk kulturråd administrerer ordningen som skal gi billedkunstnere, kunsthåndverkere og fotografer bedre betingelser i deres arbeid med utstillinger, og heve kvaliteten og styrke profesjonaliteten i utstillingsvirksomheten i kommuner og fylkeskommuner.

Vederlag for musikk brukt i gudstjenester m.m.

Det inngås årlig avtale mellom Kultur- og kirkedepartementet og TONO om vederlag for den framføring av musikkverk med eller uten tekst som skjer innen Den norske kirke og registrerte trossamfunn. Vederlaget/kompensasjonen omfatter framføring ved alle gudstjenester og seremo-

nier, jf. bestemmelsene i Åndsverkloven om at en rettighetshaver har krav på et vederlag av den ansvarlige når et verk gjøres tilgjengelig for allmennheten.

Rapport 2004

Statsstipendiater

Det var i 2004 34 stipendiater i statsstipendiatorordningen. I tillegg mottok 13 stipendiater over 67 år et fast stipendbeløp i henhold til tidligere ordning.

Stipendiatene avgir årlig rapport om sitt arbeid til departementet.

Stipend basert på gjennomført utdanning

Stipend basert på gjennomført kunstutdanning tildeles ferdig uteksaminerte kunststudenter fra en rekke høyere norske kunstutdanningsinstitusjoner. Totalt antall tildelinger i 2004 var 179. Stipendbeløpet var på kr 21 280 multiplisert med antall år i det normerte studieløpet.

Kunstnerstipend og garantiinntekter

Det ble opprettet 10 nye arbeidsstipend i 2004, slik at totalt antall var 205. 167 arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere ble videreført i 2004. Stipendbeløpet for begge ordningene var på kr 158 000. I 2004 ble det bevilget 11,4 mill. kroner til diverse stipend (reise-, studie-, etablerings-, materialstipend m.fl.).

Det ble fordelt 27 nye garantiinntekter til erstatning for kunstnere som var gått ut av ordningen.

Gjennom aspirantordningen for kunstnere i etableringsfasen ble det gitt tilskudd til 18 tidsbegrensede stillinger. Nye stipend i 2004 ble finansiert ved midler fra tidligere tilsagn fra Norsk kulturfond som ikke kom til utbetaling.

Tabell 10.3 Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2003 og 2004 på de ulike kunstnergruppene:

	Antall					
	Garanti- inntekter 2003	Garanti- inntekter 2004	Arbeids- stipend ¹ 2003	Arbeids- stipend ¹ 2004	Diverse stipend ² 2003	Diverse stipend ² 2004
Billedkunstnere	270	269	99	101	2 501	2 227
Kunsthåndverkere	98	98	48	49	1 680	1 515
Skjønnlitterære forfattere	44	43	50	51	1 505	1 357
Barne- og ungdomsbokforfattere	10	10	8	8	548	494
Dramatikere	3	2	6	7	484	435
Oversettere	2	2	6	6	395	356
Faglitterære forfattere	3	3	2	2	75	68
Musikere/sangere/dirigenter	21	20	28	29	1 222	1 099
Komponister	14	13	10	11	326	293
Populærkomponister	1	1	10	11	466	420
Skuespillere	10	10	18	18	648	584
Sceneinstruktører	2	2	5	5	199	180
Scenografer	2	2	3	4	172	155
Teatermedarbeidere					51	48
Dansekunstnere	21	21	24	24	621	559
Kritikerlagene					91	91
Journalister					59	54
Fotografer	9	9	9	10	357	322
Filmkunstnere	2	2	14	14	395	356
Arkitekter	3	3	1		66	61
Interiørarkitekter	3	3	1	0	61	56
Diverse andre	1	1	14	16	430	430
Folkekunstnere			6	6	212	191
Sum	519	514	362	372	12 564	11 351

¹ Gjelder både arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere.

² Posten omfatter følgende stipendordninger: reise eller studie-, vikar-, material-, etableringsstipend og etableringsstipend for skjønnlitterære forfattere og oversettere, samt Svalbardstipend.

Vederlag

Midlene fra bibliotekvederlag blir fordelt til fond og viderefordelt bl.a. som stipend. Fordelingen mellom fondene foretas av opphavsmannsorganisasjonene. For 2004 ble det utbetalt 65,6 mill. kroner. Det er inngått avtale mellom staten og 23 opphavsmannsorganisasjoner om bibliotekvederlag for perioden 2005-2007.

I 2004 ble det fordelt 24,9 mill. kroner som visningsvederlag til godkjente fond. Fordelingen av vederlagsmidlene til fondene foretas av de for-

handlingsberettigede organisasjonene. Det er inngått en avtale med de berørte kunstnerorganisasjonene om visningsvederlag for perioden 01.01.2003-31.12.2005. Etter avtaleperiodens utløp fornyes avtalen automatisk for ett år av gangen inntil den sies opp av en av avtalepartene.

Det ble overført 1,4 mill. kroner i vederlag til TONO i 2004 for framføring av musikk ved gudstjenester og seremonier.

I 2004 ble det gitt tilskudd på til sammen 3,8 mill. kroner til utstillingsstipend som ble fordelt av Norsk kulturråd.

Kap. 0322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	33 803	9 185	10 236
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 453		
50	Utsmykking av offentlige bygg	7 517	7 675	11 276
72	Knutepunktinstitusjoner	31 765	33 016	4 406
73	Nasjonalmuseet for kunst	129 317	169 280	183 810
75	Offentlig rom, arkitektur og design	19 873	19 541	20 924
77	Henie Onstad Kunstsenter	5 759	5 880	6 195
78	Ymse faste tiltak	43 087	42 448	43 805
	Sum kap. 0322	272 574	287 025	280 652

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Utsmykkingsfondet for offentlige bygg, stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst, stiftelsen Henie Onstad Kunstsenter og to knutepunktinstitusjoner med ansvar for formidling av billedkunst og kunsthåndverk. Videre omfatter kapitlet en rekke mindre institusjoner og tiltak som formidler billedkunst og kunsthåndverk. Innenfor kapitlets område faller også utstillingsvederlag og tiltak rettet mot offentlig rom, arkitektur og design.

Post 01 er redusert med 0,3 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. pkt. 9 i hovedinnledningen.

Tilskuddene til Nordnorsk kunstmuseum, Trondheim kunstmuseum, Bergen kunstmuseum, Lillehammer kunstmuseum, Rogaland kunstmuseum og Sørlandets kunstmuseum bevilges fra 2006 under kap. 328, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Som følge av dette er bevilgningen under post 72 redusert med 28,7 mill. kroner.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter til Utsmykkingsfondet for offentlige bygg, herunder økte husleieutgifter. Det er lagt inn 0,5 mill. kroner til styrking av arbeidet med forvaltning og sikring av kunst i offentlige bygninger.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Utsmykkingsfondet får i merinntekt under kap. 3322, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Utsmykking av offentlige bygg

Bevilgningen skal benyttes til kunstnerisk utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg, herunder utsmykking av offentlige uterom, samt til innkjøpsordningen for utsmykking av leiebygg og eldre statsbygg. Midler til utsmykking av statlige bygg tildeles av Moderniseringsdepartementet gjennom Statsbygg, og kommer i tillegg til rammen under post 50. Det er lagt inn en økning i bevilgningen på 3,45 mill. kroner til å reise et minnesmerke i Norge etter flodbølgekatastrofen i Sørøst-Asia.

Departementet fremmer forslag om at Utsmykkingsfondet for offentlige bygg får fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd til kunstnerisk utsmykking for inntil 8,3 mill. kroner utover bevilgningen i 2006, jf. forslag til vedtak III, nr. 1.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet til disse institusjonene at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Nordnorsk Kunstnersenter	1 691	1 724
Galleri F15	2 631	2 682
Sum	4 322	4 406

Departementet forutsetter at billedkunstinstitusjonene setter av midler innenfor budsjettrammen til å arbeide i samsvar med intensjonene med knutepunktfunksjonen.

Når staten går inn som tilskuddspart, må knutepunktinstitusjonene forplikte seg til å betale utstillingsvederlag i tråd med avtalen staten har med kunstnerorganisasjonene. Statstilskuddet inkluderer midler til utstillingsvederlag.

Post 73 Nasjonalmuseet for kunst

Målet med Nasjonalmuseet for kunst er å skape en sterk kunst- og museumsfaglig institusjon for formidling av billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur og design.

Nasjonalmuseet ble etablert som egen stiftelse 1. juli 2003, og Riksutstillinger ble integrert i museet med virking fra 1. juli 2005. Museet har fått på plass ny organisasjonsstruktur, og slik sett er den første fasen i etableringen av institusjonen avsluttet.

Den store utfordringen for museet de kommende årene er å finne løsninger på de betydelige bygningsmessige behovene. Museet flyttet våren 2005 store deler av personalet samt bibliotek og dokumentasjonsarkiv til Kristian August gate 23. Dette innebærer et viktig skritt videre når det gjelder å gi museet formålstjenlige lokaler. I Nasjonalgalleriet frigis dermed arealer til ytterligere utstillings- og formidlingstiltak.

Departementet har utført et omfattende utredningsarbeid for å få oversikt over museets totale bygningsbehov og hvordan eksisterende bygninger i Tullinløkka-området kan brukes i en total-løsning. Stortinget ble i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2004-2005) orientert om en løsning bestående av følgende fire elementer:

- bruk av nåværende Nasjonalgalleriet og Historisk museum i oppgradert stand
- bruk av Kristian Augusts gate 23 som administrasjonsbygning
- nybygg i Tullinløkka-området, med hovedvekt på utstillings- og publikumsfunksjoner
- ombygging og bruk av et tidligere industribygg utenfor Tullinløkka-området til magasin- og

konserveringsfunksjoner, slik at det legges mindre utbyggingspress på Tullinløkka-området, samtidig som museet får en fullgod magasinløsning.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2002-2003) åpnet departementet dessuten for å regne inn Kristian August-kvartalet som aktuelt areal for Nasjonalmuseets utbyggingsprosjekt, for slik å kunne imøtekomme ønsket fra Stortinget og Oslo kommune om å beholde Tullinløkka som en i hovedsak åpen plass.

Departementet vil arbeide videre i 2006 med nødvendige planprosesser for å sikre en best mulig bygningsløsning for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Den delen av Nasjonalmuseet som gjelder arkitektur, får sin bygningsmessige løsning på Bankplassen 3. Etter planen skal prosjektet være ferdig slik at Nasjonalmuseet kan ta bygningene i bruk i 2007.

I bevilgningsforslaget på 183,8 mill. kroner er det lagt inn midler til dekning av økte husleie-utgifter, samt midler som sikrer at museet kan ivareta sin brukermedvirkning i forberedelsene til byggeprosjektet.

Post 75 Offentlig rom, arkitektur og design

Midlene under denne posten skal i hovedsak gå til dekning av kostnader ved driften av Norsk Form og til prosjekter institusjonen har ansvaret for. Bevilgningen omfatter også tilskudd til Galleri ROM, Institutt for Romkunst, samt til enkelte andre tiltak og prosjekter innenfor området offentlig rom, arkitektur og design.

Departementet foreslår et tilskudd på om lag 20 mill. kroner til Norsk Form. Tilleggsbevilgningen på 1 mill. kroner, vedtatt i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2005, foreslås videreført i 2006 for å styrke Norsk Forms utstillingsvirksomhet samt videreutvikle plattformen etablert gjennom Designåret 2005.

Norsk Form og Norsk Designråd er nå samlokalisert i Norsk Design- og arkitektursenter og vil sammen kunne skape en arena for formidling av

og debatt om design, samtidsarkitektur, byplanlegging og byutvikling.

Post 77 Henie Onstad Kunstsenter

Bevilgningen til Henie Onstad Kunstsenter skal dekke deler av kostnadene ved den museumsfaglige driften. Det er foreslått en økning på 0,2 mill. kroner til faglig styrking av institusjonen.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak innenfor feltet formidling av billedkunst og kunsthåndverk.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten, og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Office for Contemporary Art Norway (OCA) har som formål å skape en plattform for internasjonalt samarbeid og formidling på området samtidskunst. Det er lagt opp til en økning på 0,5 mill. kroner i driftstilskuddet for 2006. Det bevilges også midler til OCA over Utenriksdepartementets budsjett.

Inngåelse av avtale om forsikringsansvar

Ordningen med statlig forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger som skal vises i Norge, gjør det mulig å arrangere utstillinger av høy kvalitet som vanskelig kunne vært vist dersom utstillingsinstitusjonene skulle ha betalt

vanlig forsikringspremie. Ordningen har dermed stor kulturpolitisk betydning.

Rammen for ordningen ble i 2004 økt fra 750 mill. kroner til 1 200 mill. kroner fordi den gamle rammen kun muliggjorde gjennomføring av fire til fem utstillinger av høy kvalitet pr. år.

Innlån av større utenlandske utstillinger ved norske museer har økt i løpet av det siste året og markedsverdien på innlånte verk øker. Departementet foreslår derfor at rammen for det samlede forsikringsansvaret i 2006 settes til 2 000 mill. kroner, jf. forslag til vedtak IV.

ABM-utvikling administrerer ordningen. Forslag om forsikringsansvar på over 10 mill. kroner må avgjøres av Kongen. Forsikringsansvar under 10 mill. kroner avgjøres av Kultur- og kirkedepartementet.

Utstillingsinstitusjonene har et egenandelsansvar på kr 200 000. Departementet har ikke fått krav om utbetaling så lenge ordningen har eksistert.

Rapport 2004

For alle institusjonene på billedkunstområdet gjelder det at de skal sikre at flest mulig får tilgang til, forståelse for og opplevelse av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur av god kvalitet. Rapporten omhandler aktivitets- og økonomieresultater for de institusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen på billedkunstfeltet. Aktivitetstallene for 2004 er hentet fra institusjonenes årsrapporter.

Tabell 10.4 Økonomiske nøkkeltall for kunstinstitusjoner i 2004

Tiltak	(i 1 000 kr)							
	Stats- tilskudd (KKD)	Reg. drifts- tilskudd	Andre inn- tekter	Drifts- kost- nader	Drifts- res.	Års- resultat	Egen- kapital	Antall års- verk
Bergen Kunstmuseum ¹	3 353	29 413	4 212	37 125	-147	703	955	19,5
Galleri F 15 AS	2 577	1 955	1 772	6 425	-121	-116	795	7,0
Lillehammer Kunstmuseum	4 222	2 814	3 278	9 817	497	564	3 673	8,8
Nordnorsk Kunstmuseum	9 736	150	462	10 679	-331	-323	963	5,5
Nordnorsk Kunstnersenter ²	1 657	710	1 162	3 478	51	48	-3	6,0
Rogaland Kunstmuseum	2 966	1 961	1 147	6 064	10	-4	715	8,0
Sørlandets Kunstmuseum	4 720	3 147	1 287	9 189	-35	13	2 654	9,0
Trondheim Kunstmuseum	3 534	2 085	2 028	7 598	49	54	10 295	11,0
Nasjonalmuseet for kunst ³	129 317		26 617	135 771	20 163	20 578	17 400	95,8
Henie-Onstad Kunstsenter ⁴	5 759	8 309	10 031	24 824	-725	-807	64 012	16,8

¹ Tilskuddet til Bergen Kunstmuseum går til den delen av virksomheten som gjelder knutepunktoppgaver. Egenkapitalen er benyttet til å dekke deler av det negative årsresultat.

² Nordnorsk Kunstnersenter har benyttet egenkapitalen til å dekke det negative årsresultat i 2003.

³ Nasjonalmuseet for kunst mottok i 2004 en donasjon fra Umoe AS på 12,4 mill. kroner øremerket forskning og utvikling, i den hensikt å frigjøre midler fra museets ordinære driftsbudsjett til prosjektering og bygging av en paviljong tegnet av Sverre Fehn i tilknytning til Arkitekturmuseet på Bankplassen 3.

⁴ Egenkapitalen ved Henie Onstad Kunstsenter avspeiler en forsiktig bokført verdi av bygg og samling. Verdien ble fastsatt ved stiftelsens etablering i 1968 og er ikke blitt justert siden. Både bygget og samlingen eies av stiftelsen.

Kilde: Institusjonenes årsrapporter/årsmeldinger og årsregnskap

For de fleste billedkunstinstitusjoner er store deler av driftsmidlene knyttet opp til faste utgifter som lønninger, husleie, løpende vedlikehold og drift av bygninger og samlinger. For den enkelte institusjonen kan aktiviteten og de økonomiske resultatene variere fra et år til et annet.

Nasjonalmuseet for kunst

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble formelt etablert som en stiftelse med virkning fra 1. juli 2003. I 2004 ble det i tillegg vedtatt å integrere Riksutstillinger i Nasjonalmuseet fra 1. juli 2005, og Nasjonalmuseet ble gitt i oppdrag å utarbeide en handlingsplan for landsdekkende formidling av kunst innen samme dato.

Både 2003 og til en viss grad 2004 var å betrakte som overgangsår der Nasjonalmuseet arbeidet med å få på plass nødvendige strukturer og arbeidsmåter. Oppbygging av fellesfunksjoner og styringssystemer preget det interne arbeidet i denne perioden. Det ble også utarbeidet et nytt organisasjonskart for institusjonen der de fire opprinnelige museene ble forent i én struktur med avdelingene kommunikasjon, utstillinger, samling

og administrasjon. I løpet av 2004 ble det også utført et omfattende utredningsarbeid for å få oversikt over museets totale bygningsbehov og hvordan eksisterende bygninger i Tullinløkka-området kan brukes i en totalløsning. Et ledd i dette arbeidet var istandsettelsen av nye lokaler for museets administrasjon i Kristian Augusts gate 23. I tillegg til administrasjonen skal bygningen romme et stort bibliotek og dokumentasjonsarkiv, noe som frigir arealer i Nasjonalgalleriet til flere utstillings- og formidlingstiltak.

2004 var det første ordinære driftsåret for Nasjonalmuseet. Museet hadde en omfattende utstillingsvirksomhet med totalt 26 utstillinger ved de fire museale arenaene som inngår i museet, samt et stort antall omvisinger og andre formidlingstiltak, deriblant foredrag og byvandring. Utlån av kunstverk til utstillinger i inn- og utland utgjorde også en viktig del av formidlingsvirksomheten, og museet arrangerte en rekke vandreutstillinger i utlandet på arkitekturfeltet. Etter en omfattende ombygging av lokalene til det tidligere Kunstindustrimuseet ble det i 2004 åpnet en ny basisutstilling som er utformet som en stilhistorisk vandring fra 1100 til moderne tid.

I 2004 hadde Nasjonalmuseet et samlet besøkstall på 594 573, en økning på ca. 50 000 fra 2003. Publikumsøkningen var spesielt markert i den delen av museets aktivitet som foregikk i det tidligere Museet for samtidskunst, som oppnådde sitt største besøkstall på ti år.

Riksutstillinger

2004 ble det siste hele året for Riksutstillinger som selvstendig institusjon, som følge av Stortingets vedtak om at Riksutstillinger skal integreres i Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design fra 1. juli 2005.

Etter den brede markeringen av institusjonens femtiårsjubileum i 2003 satte Riksutstillinger i 2004 ny rekord i publikumstallet med 220 033 besøkende. Riksutstillinger hadde 354 turnéstopper fordelt på 31 utstillinger. Den største aktivitetsøkningen kom på kunstarenaene offentlig rom og skole.

Utsmykkingsfondet

Utsmykkingsfondet skal sikre at kunst av høy kvalitet preger offentlige bygg og rom. Gjennom arbeidet innenfor tre hovedområder – skape, forvalte, formidle – bidrar fondet til at kunst når flest mulig i Norge. Dette skjer bl.a. gjennom forvaltningen av tre ulike utsmykkingsordninger som sørger for at det skapes kunst i statlige bygg, for statsinstitusjoner i leiebygg samt i kommunale- og fylkeskommunale bygg og offentlige uterom.

Utsmykkingsfondet hadde i 2004 i alt 228 prosjekter i arbeid, herav 69 i statlige bygg, 140 i kommunale og fylkeskommunale bygg og 19 i offentlige uterom. Samlede utbetalinger til utsmykkingsprosjekter i regi av fondet i 2004 var 24,9 mill. kroner – en økning på nærmere 50 pst. sammenlignet med året før. Denne aktivitetsøkningen fordeles seg på alle fondets tre utsmykkingsordninger. Aktivitetsøkningen innen utsmykking av statlige bygg skyldes bl.a. utvidet bruk av konkurranser og at de store utsmykkingsprosjektene som ble igangsatt i 2002 og 2003 var i en intensiv fase. Fondets virksomhet var dermed i 2004 fortsatt preget av de store utsmykkingsprosjektene Nytt Operahus, Forsvarsbygg Utbyggingsprosjekt, Eidsvoll 1814, Nobels Fredssenter m.fl. Prosjektet Nytt Operahus alene har et budsjett på 34,0 mill. kroner og består av en rekke delutsmykkingsprosjekter som grunnstein, foajé, sceneteppe, osv.

Det ble i 2004 registrert 29 avsluttede prosjekter under ordningen for utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg, og det ble igangsatt en evaluering av ordningen. Tre prosjekter om utsmykking av offentlige uterom ble ferdigstilt i 2004. I forbindelse med ordningen for innkjøp av kunst til statlige leiebygg og eldre statsbygg ble det utlyst 3,5 mill. kroner til fordeling etter søknad.

Kunstverkene som fondet produserer for utsmykking av statlige bygg, blir nå forvaltet gjennom skriftlige avtaler som inngås med brukeretatene og ved registrering i fondets database og billedarkiv. I forbindelse med omorganisering og flytting av statlige virksomheter er det en stor utfordring å følge opp kunstens tilstand og plassering. Omorganisering av statlige virksomheter, herunder Statsbygg, har, og vil i økende grad ha, stor innvirkning på Utsmykkingsfondets virksomhet og arbeidsform.

Norsk Form

Stiftelsen Norsk Form, som arbeider for å skape større forståelse og samordnet innsats for arkitektur, design og offentlig rom, rettet søkelyset mot kvaliteten på de fysiske omgivelsene i ulike fora i 2004. Fra 2004 er Norsk Form og Norsk Designråd samlokaliserte i Norsk Design- og Arkitektursenter. Samlokaliseringen er i høy grad fundert på tanken om et utvidet samspill mellom kultur og næring og gir gode muligheter for et økt aktivitetsnivå på feltene arkitektur og design. Arbeidet med å øke kompetansen på utforming av fysiske omgivelser i kommunene ble videreført. Norsk Form la vekt på formidlingsarbeid for både smale faggrupper og et bredt publikum, inkludert barn og unge, gjennom seminarer, publikasjoner, utstillinger, konferanser og nettverksbygging. Det ble arbeidet med oppfølgingen av evalueringsrapporten om institusjonen, bl.a. med utvikling av nytt styringsverktøy.

Institusjonen administrerte for fjerde år på rad bruken av Villa Stenersen, som er etablert som et senter for arkitektur, design og estetikk, der både publikum og et bredt fagmiljø har adgang. Det ble avholdt en rekke omvisninger, foredrag og seminarer i villaen i 2004. Arbeidet i villaen ble også preget av restaurering. Hele fasaden med glassbygggesten ble skiftet ut i samsvar med det opprinnelige. Norsk Forms mandat vedrørende Villa Stenersen er forlenget foreløpig ut 2005.

Tilgjengelighet og formidling

Tabell 10.5 Antall besøkende i 2002-2004 ved statlige billedkunstmuseer og knutepunktinstitusjoner innenfor billedkunstområdet

Institusjon	Antall besøkende ¹		
	2002	2003	2004
Nasjonalgalleriet	389 000		
Museet for samtidskunst	72 000		
Kunstindustrimuseet i Oslo	43 398		
Norsk Arkitekturmuseum	23 044		
Nasjonalmuseet for kunst ²		544 357	594 573
Riksutstillinger	139 000	181 342	220 033
Nordnorsk Kunstmuseum	14 000	16 391	19 154
Nordnorsk Kunstnersenter	14 000	6 456	13 178
Trondheim Kunstmuseum	35 000	51 000	51 000
Bergen Kunstmuseum	46 000	73 158	57 743
Lillehammer Kunstmuseum	16 000	21 350	28 208
Rogaland Kunstmuseum	32 000	26 530	25 208
Sørlandets Kunstmuseum	33 000	23 562	44 938
Galleri F15	20 000	17 324	23 599
Totalt	876 442	961 470	1 077 634

¹ Institusjonene har ulike systemer for å registrere antallet besøkende på utstillingsarrangementer. Dessuten holdes en del arrangementer i fellesrom som kulturhus, sykehus, biblioteker, foajéer, parker o.l., noe som gjør det vanskelig å registrere eksakte besøkstall. Noen institusjoner viser til at besøkstallene antakelig er høyere enn oppgitt.

² Besøkstallet for Nasjonalmuseet for kunst omfatter besøkstallene ved de fire institusjonene som gikk inn i stiftelsen fra 1. juli 2003: Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet i Oslo og Norsk Arkitekturmuseum.

Institusjonene har barn og unge som en prioritert målgruppe i sine formidlingstilbud. Riksutstillinger hadde en stor aktivitet på Kunstarena skole, ikke minst fordi institusjonen fikk tildelt 2,0 mill. kroner fra Den kulturelle skolesekken i 2004. Riksutstillinger har inngått samarbeidsavtaler som dekker 12 fylkeskommuner under Kunstarena skole. Om lag 80 500 barn og unge besøkte institusjonens utstillinger. I tillegg til Riksutstillinger fikk også Nordnorsk Kunstnersenter, Trondheim Kunstmuseum, Lillehammer Kunstmuseum, Sørlandets Kunstmuseum, Rogaland Kunstmuseum og Norsk Form tildelt midler fra Den kulturelle skolesekken for å styrke formidlingen til barn og unge. Både

Utsmykkingsfondet og Norsk Form arbeider målrettet med å heve barn og unges estetiske bevissthet gjennom utsmykking og utforming av skoler/skoleanlegg.

Ny teknologi har gitt institusjonene på området en ny mulighet både til katalogisering og formidling. Flere institusjoner lager egne nettutstillinger og bruker Internett aktivt til å nå sitt publikum. Utsmykkingsfondets kunstverkdatabase inneholder informasjon om over 700 statlige bygg/prosjekter som inkluderer over 5 200 kunstverk utført med midler fra fondet i perioden fra 1977 til i dag.

Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 0322)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	2 952		200
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	367		
18	Refusjon av sykepenger	101		
	Sum kap. 3322	3 420		200

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak inntekter knyttet til utsmykkingsprosjekter i regi av Utsmykkingsfondet, jf. kap. 322, post 01.

Kap. 0323 Musikkformål (jf. kap. 3323)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	125 086	111 396	121 166
70	Nasjonale institusjoner	151 676	155 861	161 886
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	115 585	117 177	122 476
72	Knutepunktinstitusjoner	25 310	29 137	35 808
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	13 556	13 841	14 113
78	Ymse faste tiltak	24 265	27 085	43 088
	Sum kap. 0323	455 478	454 497	498 537

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Rikskonsertene, to nasjonale symfoniorkestre, fem region-/landsdelsorkestre og sju festspill/festivaler med status som knutepunktinstitusjoner. Kapitlet omfatter også tilskudd til faste tiltak på musikkområdet. I tillegg bevilges det midler til musikkformål over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 50 Norsk kulturfond og post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd.

Post 01 er redusert med 3,3 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9. i hovedinnledningen.

I forhold til 2005 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- post 78 er økt med 12,7 mill. kroner som følge av ompostering, jf. kap. 320, post 50 og post 74

- post 72 er økt med 0,8 mill. kroner som følge av ompostering, jf. kap. 320, post 50.

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 48 (2005-2006) Kulturpolitikk fram mot 2014 ba Stortinget om at spørsmålet om et museum eller opplevelsessenter for norsk pop- og rockhistorie ble utredet, noe ABM-utvikling har gjort. Utredningen har våren 2005 vært på bred høring. Det er stor interesse for å formidle pop- og rockhistorie i mange regioner. Etter en samlet vurdering av både faglige og økonomiske hensyn, herunder at flere tunge aktører har pekt på Oslo som det beste alternativet, legger departementet til grunn at det ligger klart best til rette for å opprette et slikt opplevelsessenter i Oslo. Her vil tiltaket også kunne ses i sammenheng med en scene for folkemusikk og folkedans, samt nasjonal jazzscene. Oslo kom-

mune har signalisert vilje til å medvirke økonomisk til å realisere et opplevelsessenter for pop og rock i Schous-kvartalet på Grünerløkka. Under forutsetning av at det oppnås enighet med kommunen om at statens innsats begrenses til 60 pst. av de samlede investerings- og driftskostnadene, vil departementet arbeide videre med dette prosjektet og komme tilbake til saken i budsjettproposisjonen for 2007. Samtidig synes det naturlig å legge til rette for etablering av mindre regionale arenaer for formidling av historien om disse musikkssjangrene. Bl.a. har Namsos og Halden ønsker om et slikt senter. Med de samme forutsetninger for deling av kostnader som nevnt ovenfor, vil departementet også vurdere støtte til ett eller flere slike regionale sentre.

Budsjettforslag 2006

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Rikskonsertene.

Rikskonsertene har i samarbeid med fylkeskommunene ansvaret for skolekonsertordningen. Fra 2006 vil Rikskonsertene disponere kommunenes egenandeler til dekning av utgifter til disse konsertene, jf. Stortingets behandling av St.prp. nr. 60 (2004-2005) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2006. Dette innebærer at Rikskonsertenes inntekter under kap. 3323, post 01 øker med om lag 11 mill. kroner i 2006. Som følge av dette er rammen under utgiftspost 01 økt tilsvarende. Etter dette er det budsjettmessig grunnlag for å utvide skolekonsertordningen til å

omfatte alle grunnskoleelever i alle landets kommuner fra 2006.

Rikskonsertene er også produsent og leverandør av kvalitetskonserter innenfor alle musikkssjangrer til et hundretalls konsertarrangører over hele landet. Rikskonsertene, som skal legge til rette for kunstnerisk og formidlingsmessig utvikling og nyskaping, bestiller årlig en rekke nye verk fra skapende kunstnere og engasjerer årlig om lag 600 musikere, fra alle deler av landet og fra utlandet. INTRO-programmene lanserer unge norske utøvere innenfor klassisk musikk, jazz og folke-musikk. Det legges økende vekt på dialog med lokale konsertarrangører om repertoar og markedsføring for å øke publikumsoppslutningen om offentlige konserter. Rikskonsertene utfører også internasjonale representasjons-, rådgivnings- og operative oppgaver innen musikkfeltet, i samarbeid med Utenriksdepartementet og NORAD. For tiden gjennomføres bl.a. større programmer i det sørlige Afrika, Palestina, Nepal og India.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Rikskonsertene får i merinntekter under kap. 3323, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter tilskudd til Oslo-Filharmonien og til Stiftelsen Harmonien i Bergen. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse to orkestrene.

Orkesterselskapene har plikt til å la NRK sende, gjøre opptak av og produsere konserter på samme vilkår som tidligere.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Oslo-Filharmonien	83 535	85 142
Stiftelsen Harmonien	72 326	76 744
Sum	155 861	161 886

Tilskuddet til Stiftelsen Harmonien er styrket. Det er lagt inn midler under post 78 til dekning av økt husleie for Oslo-Filharmonien som følge av akustikkforbedring i Oslo Konserthus.

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forut-

setning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor.

Vilkårene for statlig tilskudd til drift av disse institusjonene fastsettes etter samråd med de regionale bidragsyterne. Ytterlige vilkår for tilskudd til drift må godkjennes av departementet.

Trondheim Symfoniorkester og Stavanger Symfoniorkester har plikt til å la NRK sende, gjøre

opptak av og produsere konserter etter samme vilkår som tidligere.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Trondheim Symfoniorkester	39 678	41 457
Stavanger Symfoniorkester	36 915	37 639
Stiftelsen KSO - Kristiansand Symfoniorkester	23 159	23 614
Tromsø Symfoniorkester	8 796	10 968
Det Norske Blåseensemble anno 1734	8 629	8 798
Sum	117 177	122 476

Tilskuddet til Tromsø Symfoniorkester og Trondheim Symfoniorkester er styrket. Det vises til omtale av Stavanger Symfoniorkesters planer for prosjektet «Sounds from the Cathedral» under programkategoriinnledningen.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet til disse institusjonene at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

Bevilgningen under denne posten omfatter de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Festspillene i Bergen	11 275	12 496
Festspillene i Nord-Norge	6 915	7 050
Olavsfestdagene i Trondheim	4 810	4 904
Molde International Jazz Festival	4 137	4 219
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	2 000	2 039
Ultima Oslo Contemporary Music Festival		3 500
Festspillene i Elverum		1 600
Sum	29 137	35 808

Tilskuddet til Festspillene i Elverum er overført fra kap. 320, post 50. Det foreslås knutepunktstatus for denne festivalen og for samtidsmusikkfestivalen Ultima fra og med 2006. Tilskuddet til Festspillene i Bergen og Festspillene i Elverum er styrket.

Post 74 Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge

Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge omfatter Musikk i Nordland, Musikk i Troms, Musikk i

Finnmark, Nordnorsk Jazzsenter og Festspillene Turné. Med unntak av tilskuddet til Festspillene Turné dekker staten 75 pst. og regionen 25 pst. av det offentlige tilskuddet til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak på musikkområdet, herunder tilskudd til utenlandsturneer for symfoniorkestrene, Den Norske Opera og Det Norske Kammerorkester.

Tilskuddet til Det Norske Kammerorkester er overført fra kap. 320, post 50 og er økt til 4,1 mill. kroner.

Musikkinformasjonscenteret, Visearkivet, Norsk jazzarkiv og Jeunesses Musicales er overført fra kap. 320, post 74. Tilskuddet til Jeunesses Musicales er lagt inn i tilskuddet til Norsk musikkråd.

Tilskudd til Musikkinformasjonscenteret, Norsk Jazzarkiv og Norsk Visearkiv er noe styrket i 2006, jf. omtale under kap. 326. I årene framover vil den utadrettede virksomheten disse institusjonene har ansvaret for bli ytterligere styrket.

Tilskuddet til Norsk jazzforum er styrket med 3 mill. kroner til videre utvikling av en nasjonal jazzscene i Oslo og med 0,5 mill. kroner til formidling av jazz i Norge. Tilskuddet til Rådet for folke-musikk og folkedans er styrket for å videreføre danseprosjektet «Snu nordvest» i Møre og Romsdal.

For å øke turnévirksomheten i Norge er det lagt inn 0,8 mill. kroner til reise- og transportkostnader i forbindelse med gjennomføring av forsøk med utvekslingskonserter i konsertsesongen

2006-2007 mellom Oslo-Filharmonien og orkestrene i Bergen, Trondheim og Stavanger. Dette innebærer at Oslo-Filharmonien gjester de tre andre orkestrenes faste konsertsaler i Bergen, Trondheim og Stavanger og tar imot gjensitt i Oslo Konserthus.

Oversikt over hvilke tiltak det ellers foreslås midler til i 2006 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Rapport 2004

Resultatrapporten omfatter aktivitets- og økonomiresultater for de institusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen, dvs. Rikskonsertene, orkestre med status som nasjonale institusjoner, region-/landsdelsinstitusjoner og festspill/festivaler med status som knutepunktinstitusjoner. Aktivitetstallene for 2004 er levert av Rikskonsertene og Norsk teater- og orkesterforening på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet.

Tabell 10.6 Antall konserter pr. fylke fordelt etter type konserter:

Fylke	2002			2003			2004		
	Skole-kons.	Barne-hage-kons.	Off. kons.	Skole-kons.	Barne-hage-kons.	Off. kons.	Skole-kons.	Barne-hage-kons.	Off. kons.
Østfold	303	44	11	301	44	25	351	20	13
Akershus	730		5	756		11	780		6
Oslo			43			42	329		42
Hedmark	358	20	9	330	20	12	340	20	6
Oppland	307	164	16	294	199	14	330	157	10
Buskerud	188	60	14	185	54	21	312	28	25
Vestfold	144		21	125		27	268		24
Telemark	326	100	15	324	113	24	336	109	25
Aust-Agder	181	82	10	222	80	9	218	80	8
Vest-Agder	136	20	7	141	20	13	252	20	10
Rogaland	398	72	19	391	101	26	344	140	34
Hordaland	963		15	971		19	1 018		21
Sogn og Fjordane	262	60	14	259	60	11	248	60	10
Møre og Romsdal	493		15	475		18	540		14
Sør-Trøndelag	284	50	13	261	40	11	387	36	13
Nord-Trøndelag	292	15	21	282	60	6	317	30	3
Nordland	587		33	622		22	828		26
Troms	491		20	479		18	491		19
Finnmark	147		16	161		18	190		11
Svalbard	10		2	8		2	10		2
Sum	6 600	687	319	6 587	791	349	7 889	700	322

Kilde: Rikskonsertene.

I 2004 stod Rikskonsertene bak 8 911 konserter for et totalt publikum på 1 002 982. Av disse var 322 offentlige konserter, 7 889 skolekonserter og 700 barnehagekonserter. Repertoaret omfattet klassisk musikk, jazz, viser, pop, rock, norsk folke-musikk og verdensmusikk. En rekke produksjoner representerte møter mellom flere sjangrer. I skole-året 2004/2005 ble 46 nye kommuner med i skole-konsertordningen. Utvidelsen blir finansiert med midler fra Den kulturelle skolesekken.

Formidlingen av offentlige konserter er basert på samarbeid med konsertmottakere over hele landet. Kulturhus, klubber og andre konsertarran-gører innlemmer Rikskonsertenenes tilbud i sine programmer for å styrke mangfoldet og kvaliteten i sine lokale konserttilbud.

Tilskuddsinstitusjonene

For 2004 er det for orkestrene oppgitt totale besøkstall, jf. tabell 10.8. De totale besøkstallene er viktige som mål på oppnåelse av hovedmålet om å gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig.

Festivaler og festspill har i større grad enn orkestrene åpne arrangementer der det bare kan gis anslag over publikumsbesøk. For å gi et mest mulig korrekt bilde av publikumstallet har departementet i tabell 10.9 for knutepunktinstitusjonene valgt å oppgi samlet publikumstall for arrangementer der det utstedes billetter. Tallet inkluderer også publikum med fribilletter og sponsorbilletter, dvs. billetter som er betalt på annet vis eller som inngår i markedsføring etc.

Festivalene og festspillene hadde samlet 614 arrangementer i 2004. Arrangementene kan omfatte andre sjangre enn musikk, bl.a. teater og dans.

Institusjonene avgir i tillegg en utvidet rapport til departementet om virksomheten, som inngår i en samlet vurdering av institusjonenes måloppnåelse.

De syv orkestrene spilte i alt 675 konserter for tilnærmet 356 000 publikummere i 2004. Sett

under ett er den totale aktiviteten og publikumsoppslutningen ved disse institusjonene stabil, selv om resultatet for den enkelte institusjon kan variere fra år til annet. Antallet konserter økte fra totalt 625 i 2003 til 675 i 2004. Fire av syv orkestre har negativt årsresultat i 2004, mens tre av syv orkestre har negativ egenkapital pr. 31.12.2004, jf. tabell 10.7.

Tabell 10.7 Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2004:

Institusjon	Statlig drifts-tilskudd	Reg. drifts-tilskudd	Andre inn-tekter	Drifts-kost-nader	Drifts-res.	Års-resultat	Egen-kap. pr. 31.12.04	Antall årsverk
Oslo-Filharmonien	81 817	-	29 407	112 433	- 1 209	- 854	- 2 254	128
Stiftelsen Harmonien	69 859	-	9 509	80 590	- 1222	- 544	13 398	107
Trondheim Symfoniorkester	38 862	16 656	3 667	60 012	- 827	23	6 610	84
Stavanger Symfoniorkester	36 156	15 496	8 197	59 430	419	501	2 088	83
Kr.sand Symfoniorkester ¹	26 954	11 597	2 848	40 573	827	962	3 914	56
Tromsø Symfoniorkester	8 552	3 665	670	13 253	-366	-389	-447	24
Det Norske Blåseensemble ¹	14 216	4 807	1 017	21 986	- 1947	-1880	- 1040	32
Festspillene i Bergen	11 044	7 852	18 033	40 514	- 3 585	- 3 408	2 233	11
Festspillene i Nord-Norge	6 728	2 883	3 681	11 712	1 580	1 579	2 486	5
Molde Int. Jazz Festival	2827	1 885	15 391	19 388	716	605	- 90	5
Olavsfestdagene i Trondheim	4 711	3 144	9 845	17 715	-15	15	1 450	9
Sum	301 762	67 985	102 265	477 606	- 5 630	- 3 390	28348	544

¹ Inkl. tilskudd til drift fra Forsvarsdepartementet.

Kilde: Institusjonenes årsregnskap 2004 og budsjettsøknader for 2006.

Tabell 10.8 Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 2002-2004:

	Totalt antall konserter			Totalt antall publikum		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Oslo-Filharmonien	103	104	99	98 820	100 057	92 219
Stiftelsen Harmonien	97	102	117	97 235	91 637	82 010
Trondheim Symfoniorkester	95	86	93	56 484	46 135	52 453
Stavanger Symfoniorkester	92	92	110	64 306	54 625	67 788
Kristiansand Symfoniorkester	77	115	121	25 499	27 977	34 959
Det norske blåseensemble		57	70		8 000	16 091 ¹
Tromsø Symfoniorkester	77	69	65	20 348	12 672	10 414
Totalt	541	625	675	362 692	341 103	355 934

¹ Publikum på billetterte arrangementer var 8 600.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabell 10.9 Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 2002-2004:

	Totalt antall arrangement			Antall publikum på billetterte arrangementer		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Festspillene i Bergen	162	184	211	33 689	32 496	32 557
Festspillene i Nord-Norge	136	107	107	20 883	19 870	11 655
Olavsfestdagene i Trondheim	233	219	157	25 947	33 693	32 900
Molde Int. Jazz Festival	80	130	139	36 648	30 935	29 032
Totalt	611	640	614	117 167	116 994	106 144

Kilde: Norsk teater - og orkesterforening.

Kap. 3323 Musikkformål (jf. kap. 0323)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Inntekter ved Rikskonsertene	29 671	17 121	28 669
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	52		
18	Refusjon av sykepenger	1 401		
	Sum kap. 3323	31 124	17 121	28 669

Post 01 Inntekter ved Rikskonsertene

Posten gjelder inntekter fra offentlige konserter, skolekonserter, barnehagekonserter og prosjektvirksomhet m.m., jf. kap. 323, post 01.

Kap. 0324 Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	108 507	89 809	87 177
70	Nasjonale institusjoner	524 153	543 102	571 556
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	189 776	198 137	210 523
73	Region- og distriktsopera	17 982	19 659	20 728
75	Dans		10 000	17 841
78	Ymse faste tiltak	33 981	28 354	34 583
	Sum kap. 0324	874 399	889 061	942 408

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Riksteatret, fire nasjonale institusjoner, tolv region-/landsdelsinstitusjoner, ti region- og distriktsoperatiltak, sju dansetiltak samt ulike faste tiltak.

I tillegg bevilges det midler til scenekunstformål over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 50 Norsk kulturfond og post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd.

Post 01 er redusert med 4,8 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

I forhold til 2005 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- post 75 er økt med 0,9 mill. kroner som følge av ompostering, jf. kap. 320, post 74
- post 78 er økt med 2,1 mill. kroner som følge av ompostering, jf. kap. 320, post 7.

NRK og Den Norske Opera har inngått en avtale om transmisjon av Operaens forestillinger. Avtalen gjelder for to år fra 1. januar 2005. Departementet vil komme tilbake til spørsmålet om transmisjoner for scenekunstheltet generelt i lys av erfaringene med avtalen mellom NRK og Den Norske Opera.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Riksteatret samt visse fellestiltak.

Riksteatret viser et bredt repertoar med 10-12 forestillinger årlig på faste spillesteder. Repertoaret omfatter i tillegg til ordinære teaterforestillinger, særskilte forestillinger for barn og unge, danseforestillinger og figurteater. Riksteatrets produksjoner er dels egenproduserte og dels forestillinger som er produsert i samarbeid med eller innkjøpt fra andre teatre og frie grupper.

Riksteatret arbeider med sin strategiplan for perioden 2006-2010. Her drøftes bl.a. satsing på kulturelt mangfold og styrking av samarbeidet med de andre teatrene. På bakgrunn av stor etterspørsel etter Riksteatrets forestillinger, bl.a. som følge av at det bygges nye kulturhus, vurderes også antall spillesteder og besøksfrekvens.

Godt samarbeid mellom teatrene og med de frie gruppene må fremmes både av kunstneriske, praktiske og økonomiske grunner. De gode produksjonene må nå ut til et større publikum. Den gode tilgangen på teaterproduksjoner fra både institusjoner og frie grupper tilsier at Riksteatret skal prøve ut ulike former for samarbeid med andre teatre og frie grupper. For å lette en slik omlegging venter departementet at teaterinstitusjonene har for øye at en nærmere definert del av oppsetningene skal kunne tilpasses et turnéformat.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter under kap. 3324, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse institusjonene.

I 2006 foreslås en byggebevilgning på 760 mill. kroner til nytt operahus over Moderniseringsdepartementets budsjett. Det er nødvendig at denne betydelige investeringen nå følges opp på driftssiden. For at omstillingen fra gammelt til nytt hus skal lykkes, må det gjennomføres en planmessig prosess over flere år. I 2006 må omstillingsarbeidet forsterkes slik at Den Norske Opera blir i stand til å ta i bruk det nye huset på en tilfredsstillende måte. Operaen må starte en betydelig oppbe-

mannings både av kunstnerisk og teknisk personell i 2006. Teknologien i det nye huset er svært komplisert og det er spesielt viktig med kompetanseutvikling innenfor de tekniske fagene. Videre må arbeidet med å utvikle nye opera- og ballettproduksjoner med henblikk på det nye huset intensiveres.

Det vil kapasitetsmessig være umulig å produsere alt etter at man er flyttet inn i nytt hus.

Det foreslås et tilskudd på 261,5 mill. kroner til Den Norske Opera i 2006. Dette er en økning på 22,5 mill. kroner.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Den Nationale Scene	76 660	78 164
Den Norske Opera	238 970	261 458
Det Norske Teatret	107 549	109 659
Nationaltheatret	119 923	122 275
Sum	543 102	571 556

Det vises til omtale under kap. 320, post 73 av tilskudd til vedlikehold og investeringer til Den Nationale Scene og Det Norske Teatret.

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionene. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Vilkårene for statlig tilskudd til drift av disse institusjonene blir fastsatt etter samråd med de regionale bidragsyterne. Ytterlige vilkår for driftstilskudd må godkjennes av departementet.

Hålogaland Teater tok eget teaterhus i bruk sommeren 2005. Driftstilskuddet er økt med

6,9 mill. kroner for å dekke økte driftsutgifter og for å styrke den kunstneriske aktiviteten i nytt hus og på turne. Nordland Teater flytter inn i nytt teaterhus høsten 2005. Driftstilskuddet er økt med 2,1 mill. kroner for å tilpasse driften til nye lokaler og for å styrke den kunstneriske aktiviteten i nytt hus og på turne. I tillegg er husleietilskuddet under post 78 økt med 0,7 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). For ytterligere å styrke den kunstneriske aktiviteten, tar departementet sikte på en videre opptrapping av driftstilskuddet til Hålogaland Teater og Nordland Teater med hhv. 4 og 2 mill. kroner fordelt på 2007 og 2008.

Tilskuddet til Carte Blanche AS er styrket for at overgangsordningen for danserne i kompaniet skal bli iverksatt fra 2006, jf. St.prp. nr. 48 (2002-2003).

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Agder Teater	11 801	12 033
Carte Blanche	14 270	14 850
Haugesund Teater	4 619	4 710
Hedmark Teater	7 814	7 967
Hordaland Teater	6 091	6 211
Hålogaland Teater	23 176	30 031
Nordland Teater	13 512	15 577
Rogaland Teater	34 271	34 943
Sogn og Fjordane Teater	11 050	11 267
Teater Ibsen	14 261	14 540
Teatret Vårt	12 563	12 809
Trøndelag Teater	44 709	45 585
Sum	198 137	210 523

Post 73 Region- og distriktsopera

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de operatiltakene som er ført opp i tabellen nedenfor.

Driftstilskuddene til Opera Sør og Opera Nordfjord foreslås styrket i 2006.

En forutsetning for økt statlig tilskudd til utviklingen av en profesjonell regionopera i Bergen er at det etableres et forpliktende samarbeid som

omfatter den tunge infrastrukturen som byen har gjennom sine institusjoner på kunstfeltet, jf. bl.a. kulturmeldingen av 2003. Departementet mener det initiativ som nå er tatt av Bergen Filharmoniske Orkester, Den Nationale Scene, Festspillene i Bergen og Grieghallen AS er verdifullt og kan gi en løsning som tilfredsstillende disse forutsetningene.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Musikkteater i Bodø	566	577
Musikkteatret i Trondheim	2 600	2 651
Opera Nord	752	767
Opera Nordfjord	770	1 285
Opera Sør	1 252	2 276
Opera Vest	1 864	1 901
Operaen i Kristiansund	7 569	7 717
Ringsakeroperaen	977	996
Steinvikholm Musikkteater	975	994
Vest Norges Opera	1 534	1 564
Sum	18 859	20 728

Post 75 Dans

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de tiltakene som er ført opp i tabellen nedenfor. Stellaris DansTeater og Scenehuset i Oslo er overført fra kap. 320, post 74.

Dansens Hus arbeider med å realisere permanente lokaler for virksomheten i løpet av 2006, og har i mellomtiden tilhold i midlertidige lokaler. Til-

skuddet er styrket med 5,1 mill. kroner til husleie, drift og finansieringskostnader ved innkjøp av teknisk utstyr og inventar til nye lokaler.

Tilskuddet til Stellaris DansTeater i Hammarfest, er økt med vel 0,5 mill. kroner til videre oppbygging som Nordnorsk landsdelsscene for dans. Tilskuddet til Senter for Dansekunst, Scenehuset og Gratis Daglig Trening er styrket.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Dansens Hus	6 000	11 500
Senter for Dansekunst	1 985	2 150
Oslo Danse Ensemble	1 095	1 115
Gratis Daglig Trening	1 020	1 220
Bårdar Danseinstitutt	300	306
Stellaris DansTeater		1 050
Scenehuset i Oslo		500
Sum	10 400	17 841

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter midler til ulike faste tiltak. Nord-Trøndelag Teater er overført fra kap. 320, post 74, og tilskuddet er økt med vel 0,6 mill. kroner til 3,2 mill. kroner. Tilskuddet til Akershus Teater er økt med 0,6 mill. kroner til 1,9 mill. kroner. Det tas sikte på videre oppbygging mot status som region-/landsdelsinstitusjon for begge teatrene.

Teater Manu norsk tegnspråketeater får 1,2 mill. kroner til innkjøp av teknisk utstyr og stoler til teatersalen.

Norsk Dramatikkfestival er overført til kap. 320, post 74.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Rapport 2004

Rapporten omfatter aktivitets-, publikums- og økonomieresultater for de scenekunstinstitusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen, dvs. Riksteatret, Den Norske Opera, Carte Blanche og teatre med status som nasjonale institusjoner og

region-/landsdelsinstitusjoner. Aktivitetstallene for 2004 er levert av Riksteatret og Norsk teater- og orkesterforening på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet. Rapporteringssystemet for kap. 324 ble justert fra 2003. Aktivitetstallene for 2004 og 2003 fra Norsk teater- og orkesterforening er derfor kun tilnærmet sammenlignbare med tallene for 2002.

Riksteatret

I 2004 spilte Riksteatret 459 forestillinger på turne samt 158 forestillinger/prøveforestillinger i Oslo, fordelt på 13 produksjoner for et publikum på 132 414. Seks av årets oppsetninger var egenproduserte, mens fem produksjoner ble gjennomført i samarbeid med andre teatre. To av oppsetningene var produsert av andre teatre/frie grupper.

Riksteatret legger vekt på tett samarbeid med arrangørene for å sikre profesjonaliteten i formidlingsarbeidet og derved styrke publikumsoppslutningen. Etterspørselen etter Riksteatrets tilbud viser at det blir stadig mer attraktivt å være arrangør for teatret.

Tabell 10.10 Antall forestillinger pr. fylke fordelt etter type produksjoner

Fylke	2002			2003			2004		
	Egen- prod.	Samarb.- prod.	Andres prod.	Egen- prod.	Samarb.- prod.	Andres prod.	Egen- prod.	Samarb.- prod.	Andres prod.
Østfold	3	1	4	6	1	3	5	1	1
Akershus	5	2	7	5	1	3	5	1	4
Hedmark	9	7	12	16	3	13	15	3	9
Oppland	12	8	28	18	2	9	20	2	12
Buskerud	20	6	9	17	3	15	17	3	10
Vestfold	11	8	11	17	4	14	20	4	10
Telemark	11	7	11	14	3	9	15	3	9
Aust-Agder	6	4	8	10	2	6	11	2	6
Vest-Agder	9	4	8	14	4	5	15	2	5
Rogaland	13	7	22	19	4	11	20	4	12
Hordaland	3	1	10	5	1	13	5	1	3
Sogn og Fjordane	11	6	15	13	3	8	16	3	5
Møre og Romsdal	11	6	16	17	4	7	21	4	12
Sør-Trøndelag	11	5	7	12	2	5	10	4	4
Nord-Trøndelag	15	10	19	15	5	10	22	4	12
Nordland	13	8	14	15	5	9	20	5	12
Troms	8	6	12	15	2	10	14	2	10
Finnmark	5	2	14	19		16	12	2	8
Svalbard						1			
Sum ¹	176	98	227	247	49	167	263	50	144

¹ I tillegg kommer Riksteatrets prøvevisninger samt ordinære forestillinger i Oslo; hhv 114 forestillinger/prøvevisninger i 2002, 27 prøvevisninger i 2003 og 158 forestillinger/prøvevisninger i 2004.

Kilde: Riksteatret.

Tilskuddsinstitusjonene

Når det gjelder rapportering av publikumstall for 2004 er det oppgitt totale besøkstall inkludert publikum med ulike typer fribilletter. Institusjonenes totale besøkstall er viktige som mål på oppnåelse av hovedmålet om å gjøre teater, opera og dans av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig. Institusjonene avgir i tillegg en utvidet rapport om sin virksomhet til departementet som inngår i en samlet vurdering av institusjonenes måloppnåelse.

For den enkelte institusjon kan aktiviteten, publikumsoppslutningen og det økonomiske resultatet variere betydelig fra et år til annet. Det er bl.a. vanskelig å forutsi hvorledes de kunstneriske valgene vil slå an hos publikum, og billettinntektene vil variere tilsvarende.

Det ble vist i alt 6 481 forestillinger for om lag 1 320 000 besøkende, jf. tabell 10.12. 10 av 16 institusjoner hadde positivt årsresultat, og alle utenom én institusjon hadde ved utgangen av 2004 positiv egenkapital, jf. tabell 10.11.

Flere teatre, bl.a. Nationaltheatret, Det Norske Teatret, Trøndelag Teater, Rogaland Teater og Teatret Vårt, rapporterer om høy aktivitet og god publikumsoppslutning i 2004.

Det Norske Teatret fikk i 2004 et årsoverskudd på omlag 6,5 mill. kroner. Teatret hadde ved utgangen av 1999 et akkumulert underskudd på 24,9 mill. kroner, men teatret har siden lagt ned et stort arbeid med å effektivisere driften og redusere kostnadene. Ved utgangen av 2004 var underskuddet redusert til 3,3 mill. kroner. Teatrets økonomiske situasjon tilsier imidlertid fortsatt stram økonomistyring,

Den høye egenkapitalen i Det Norske Teatret og delvis også i Nationaltheatret skyldes bokført verdi av teaterbygget. Rogaland Teater har opparbeidet sin egenkapital gjennom streng økonomistyring og gode publikumsinntekter. Teatret skal utarbeide en plan for styrking av den kunstneriske aktiviteten gjennom disponering av deler av egenkapitalen.

Agder Teater, som i 2004 budsjetterte for å dekke inn et restunderskudd fra 2002 på om lag 0,6 mill. kroner, fikk et årsunderskudd på nærmere 1,2 mill. kroner i 2004. Teatret har fått aksept for å dekke inn det akkumulerte underskuddet innen utgangen av 2006. Departementet følger utviklingen ved teatret i samarbeid med lokale og regionale tilskuddsparter.

Sogn og Fjordane Teater fikk et årsunderskudd på drøye 2,4 mill. kroner i 2004 og egenkapitalen er negativ med om lag 2,5 mill. kroner. Teatret har etter pålegg fra departementet og i samarbeid med lokale og regionale tilskuddsparter, engasjert ekstern hjelp til en nærmere vurdering av teatrets rutiner for økonomiforvaltning og kontroll. Teatret planlegger å dekke inn mesteparten av underskuddet i 2005.

Teatrenes totale turnéaktivitet og publikumsoppslutning er noe lavere i 2004 enn i 2003, jf. tabell 10.13. Riksteatret står for om lag en fjerdedel av institusjonenes turnétilbud og en tredjedel av publikumsbesøket. Region-/landsdelsinstitusjonene står for to tredjedeler av turnéforestillingerne og vel halvparten av publikummet på disse forestillingene.

Tabell 10.11 Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2004:

(i 1 000 kr)								
Institusjon	Statlig drifts-tilskudd	Reg. drifts-tilskudd	Andre- inn-tekter	Drifts- kost- nader	Drifts- res.	Års- resultat	Egen- kap. pr. 31.12.04	Antall årsverk
Agder Teater ¹	11 558	4 964	4 886	22 215	-807	-1 166	1 365	46,0
Carte Blanche	13 977	6 253	2 144	22 213	161	271	1 761	26,0
Den Nationale Scene	75 083		12 568	88 451	-800	-551	9 112	155,2
Den Norske Opera	226 277		40 848	265 160	1 965	2 822	2 930	415,8
Det Norske Teatret	105 337		39 882	139 401	5 818	6 448	23 806	210,0
Haugesund Teater	4 524	2 340	1 004	7 107	761	774	1 064	9,0
Hedmark Teater	7 654	3 863	1 708	13 389	-164	-90	1 205	17,0
Hordaland Teater	5 966	2 557	1 809	10 874	-542	-544	314	14,0
Hålogaland Teater	18 554	7 952	2 835	29 071	270	491	4 462	38,0
National-theatret	117 456		47 759	161 885	3 330	1 733	17 618	250,0
Nordland Teater	13 092	5 611	1 779	20 630	-148	115	2 371	23,5
Rogaland Teater	33 566	14 968	16 409	62 483	2 461	3 075	21 708	97,5
Sogn og Fjordane Teater	10 823	4 575	3 347	21 123	-2 378	-2 439	-2 475	24,6
Teater Ibsen	13 968	5 986	5 957	25 844	67	160	2 158	27,4
Teatret Vårt	12 305	5 274	6 759	24 367	-29	3	1 914	31,0
Trøndelag Teater	43 789	18 766	20 516	83 775	-704	-501	8 856	151,0
Sum	713 929	83 109	210 210	997 988	9 260	10 601	98 169	1 536,0

¹ Agder Teater driver også kulturhuset for Kristiansand kommune. Tallene for Agder Teater gjelder bare teaterdriften så nær som årsresultat, egenkapital og årsverk, hvor kulturhusdriften er inkludert.

Kilde: Institusjonenes årsregnskap for 2004 og budsjettsoknader for 2006.

Tabell 10.12 Hovedtall for virksomheten ved Riksteatret og tilskuddsinstitusjonene 2002-2004:

	Totalt antall oppsetninger			Totalt antall forestillinger			Totalt antall publikum		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Agder Teater	30	38	26	372	351	423	83 780	76 166	79 903
Carte Blanche	8	11	9	67	68	83	15 445	12 826	17 255
Den Nationale Scene	22	38	27	525	618	617	92 889	120 106	100 881
Den Norske Opera	34	28	32	184	183	182	129 825	125 524	140 387
Det Norske Teatret	24	52	50	568	866	900	136 850	143 939	188 794
Haugesund Teater	14	24	36	115	224	157	12 475	50 297	19 029
Hedmark Teater	16	8	7	127	110	153	17 048	14 196	15 017
Hordaland Teater	8	9	6	263	284	184	27 873	35 165	23 597
Hålogaland Teater	10	9	15	161	227	173	32 618	25 862	24 003
National-theatret	24	44	58	775	860	955	180 027	243 051	242 975
Nordland Teater	22	13	16	309	290	294	35 840	32 750	28 691
Riksteatret ¹	15	13	13	615	490	617	144 192	134 591	132 414
Rogaland Teater	16	14	13	485	484	637	81 847	104 262	119 905
Sogn og Fjordane Teater	21	18	15	269	232	176	31 001	24 647	30 279
Teater Ibsen	10	14	11	202	236	156	26 122	27 735	27 772
Teatret Vårt	10	18	19	248	291	305	39 306	34 184	50 951
Trøndelag Teater	21	31	26	497	524	588	82 717	97 543	109 915
Sum	305	382	379	5 782	6 338	6 600	1 169 855	1 302 844	1 351 768
Sum justert for samarbeid ²	294	356	364	5 692	6 186	6 481	1 152 025	1 269 223	1 319 925

¹ Tallene for Riksteatret inkluderer prøvevisninger samt ordinære forestillinger i Oslo og oppsetninger som ble formidlet fra andre teatre/frie grupper.

² Når teatrene samarbeider om oppsetninger, rapporterer begge institusjoner om tilknyttede resultater. I 2004 samarbeidet teatrene om 15 oppsetninger med 146 forestillinger og et publikumstall på 34 293.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabell 10.13 Scenekunstinstitusjonenes turnévirsomhet i Norge 2002-2004:

	Antall forestillinger			Publikumsbesøk		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Agder Teater	88	32	93	21 184	6 626	8 249
Carte Blanche	16	17	19	4 372	3 442	8 408
Den Nationale Scene	40	1	29	2 970	979	7 060
Den Norske Opera	44	32	17	20 008	11 967	10 329
Det Norske Teatret	54	40	115	8 000	5 200	20 321
Haugesund Teater	81	137	73	9 615	40 937	4 810
Hedmark Teater	88	94	141	7 693	10 488	12 334
Hordaland Teater	182	199	129	17 086	25 063	14 008
Hålogaland Teater	60	94	50	11 297	13 905	9 182
Nationaltheatret	13	102	45	2 755	11 967	9 728
Nordland Teater	246	253	161	30 063	27 367	14 575
Riksteatret	501	463	459	124 028	131 603	103 909
Rogaland Teater	38	28	180	2 165	2 265	23 163
Sogn og Fjordane Teater	201	194	124	23 050	21 112	26 934
Teater Ibsen	79	194	108	9 352	21 178	18 613
Teatret Vårt	181	146	173	22 500	19 899	32 163
Trøndelag Teater		31	20		2 552	3 392
Sum	1 912	2 057	1 936	316 138	356 550	327 178

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Kap. 3324 Teater- og operaformål (jf. kap. 0324)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Inntekter ved Riksteatret	17 875	8 570	8 844
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	25		
18	Refusjon av sykepenger	2 632		
	Sum kap. 3324	20 532	8 570	8 844

Post 01 Inntekter ved RiksteatretInntektene gjelder salg av billetter og program
m.m., jf. kap. 324, post 01.

Kap. 0325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 3325)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	65 745	56 985	56 699
21	Spesielle driftsutgifter	26 624	5 356	5 527
73	Prosjekt- og utviklingstiltak	21 291	16 633	21 959
	Sum kap. 0325	113 660	78 974	84 185

Kapitlet omfatter drifts- og prosjektmidler til det felles faglig-administrative samordnings- og utviklingsorganet for arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet, ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum (ABM-utvikling).

Post 01 er redusert med 2,6 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter til ABM-utvikling. Bevilgningen dekker også drift og utvikling av Kulturnett Norge samt sekretariats- og samordningsfunksjoner, herunder drift av nettsted for tiltaket Den kulturelle skolesekken, som ABM-utvikling ivaretar.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomheten får i merinntekter under kap. 3325, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten skal dekke oppdragsvirksomhet ved ABM-utvikling og sekretariatsfunksjonen for den nordiske litteratur- og bibliotekkomiteen NORDBOK. Bevilgningen kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som ABM-utvikling får i merinntekter under kap. 3325, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 73 Prosjekt- og utviklingstiltak

Denne posten skal dekke et variert spekter av samarbeids- og prosjekttiltak innenfor arkiv-, bibliotek- og museumsområdet.

Prosjektmidler er en viktig forutsetning for at ABM-utvikling skal fungere etter hensikten. Midlene kan brukes både til egeninitierte prosjekter og til å støtte tiltak i regi av andre aktører.

Hoveddelen av midlene blir utlyst av ABM-utvikling. En forutsetning for støtte er at midlene går til prosjekter som er nyskapende og har overføringsverdi til større grupper av institusjoner.

Områder som vil bli særlig prioritert, er samarbeid mellom arkiv, bibliotek og museer, nye former for samarbeid innenfor de enkelte sektorene og på tvers av forvaltningsgrenser, formidling i form av kompetanseoppbygging, nye metoder og bruk av nye medier, bevaring, herunder kompetanseoppbygging og samarbeidstiltak innenfor sikring og bevaring, ny bruk av digital teknologi i bevaring, tilgjengeliggjøring og formidling av kunnskaps- og opplevelseskilder, utvikling av metoder for bevaring, tilgjengeliggjøring og formidling av digitalt skapt informasjon, dokumentasjon og formidling av minoritetskulturer og det multikulturelle samfunn. Videre kan det gis støtte til vitensentre. Dette er interaktive tilbud til barn og unge for å gi mulighet til læring gjennom eksperimenter og erfaring.

Posten foreslås økt med 5,3 mill. kroner.

Rapport 2004

ABM-utvikling driver aktivt, strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet. Målet er at institusjonene og sektorene skal settes bedre i stand til å løse faglige oppgaver og til å møte nye utfordringer i samfunnet, samt arbeide med hele spekteret av funksjoner innenfor arkiv, bibliotek og museum. ABM-utvikling arbeider dessuten på tvers av faglige sektorgrenser og ivaretar departementsovergripende samarbeidsoppgaver i tilknytning til arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet.

I perioden 2004-2006 er ABM-utviklings hovedsatsingsområder å:

- fremme læring og formidling i arkiv, bibliotek og museer

- utvide nettbasert tilgang til kunnskap og kultur
- kartlegge og utvikle regionale og lokale arkiv-institusjoner
- utvikle ny bibliotekpolitikk som avspeiler endringene i samfunnet i forhold til teknologi, kunnskapsbehov og kultur
- heve kvaliteten til museene gjennom museums-reformen, jf. kategoriomtalen og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål
- synliggjøre arkivenes, bibliotekenes og museenes funksjoner og roller i samfunnet.

ABM-utvikling arbeider til enhver tid med interne og eksterne prosjekter som skal reflektere hovedsatsningsområdene. Prosjektmidlene har gått til

utviklingstiltak for arkiv, bibliotek og museer, til utvikling av tiltak innenfor kulturnett.no, til kulturhistorisk film og videodokumentasjon og til ekstraordinære sikringstiltak i museene. Midlene tildeles etter søknad eller til prosjekter initiert av ABM-utvikling. Siden det i 2004 kom inn få søknader til samarbeidsprosjekter mellom arkiv, bibliotek og museer, vedtok styret høsten 2004 å stimulere dette feltet ved å lyse ut øremerkede prosjektmidler for abm-samarbeid på regionalt nivå og for abm-samarbeid om utvikling av læringsressursene. Disse midlene blir tildelt i 2005.

I 2004 fordelte ABM-utvikling 35,4 mill. kroner i prosjektmidler. Midlene ble fordelt slik:

	(i mill. kr)
prosjekter for hele abm-sektoren	5,8
fellesprosjekt for arkiv og museum	0,8
fellesprosjekt for arkiv og bibliotek	0,5
prosjekt for arkivsektoren	4,0
prosjekt for biblioteksektoren	10,4
prosjekt for museumssektoren, inkl. 5 mill. kroner til ekstraordinære sikringstiltak	10,5
prosjekt Kulturnett Norge	3,4

Kulturnett Norge

Kulturnett.no er den offisielle portalen til norsk kultur på nettet. Nettstedet blir driftet av ABM-utvikling og omfatter også nettstedene kunstnett.no, museumsnett.no, biblioteknett.no og arkivnett.no. Kulturnettet tilbyr bl.a. nyheter fra norsk kulturliv og stoff om ABM-institusjonene.

Det er utviklet en ny versjon av kulturnett.no. I denne er hovedfokus rettet mot det tematiske inn-

holdet slik at publikum lettere skal finne fram til de temaene de er interessert i uten kjennskap til hvilken institusjon som forvalter kilden. Samarbeidet med de regionale kulturnettene er styrket og det er lagt vekt på å utvikle løsninger som også kan brukes av de regionale nettstedene for å få en mer effektiv utnyttelse av ressursene.

Kap. 3325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 0325)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	10 367	793	818
02	Inntekter ved oppdrag	26 624	5 356	5 527
16	Refusjon av fødselspenger/adopsonspenger	391		
18	Refusjon av sykepenger	403		
	Sum kap. 3325	37 785	6 149	6 345

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved ABM-utvikling, jf. kap. 325, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder oppdragsinntekter ved ABM-utvikling, jf. kap. 325, post 21.

Kap. 0326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	245 474	287 866	316 721
21	Spesielle driftsutgifter	8 129	8 949	8 951
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 682	41 081	16 295
73	Noregs Mållag	1 505	1 536	1 566
74	Det Norske Samlaget	8 399	8 576	8 744
75	Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.	7 942	9 712	11 823
78	Ymse faste tiltak	65 445	70 950	86 958
	Sum kap. 0326	350 576	428 670	451 058

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet. Kapitlet omfatter også tilskudd til Det Norske Samlaget, Noregs Mållag og til andre formål og institusjoner på feltet, bl.a. Norsk Forfattersentrum, Norsk Barnebokinstitutt, Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet (NORLA) og Leser søker bok.

Postene 01, 21 og 45 er redusert med henholdsvis 4,9 mill. kroner, 0,3 mill. kroner og 2,5 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for de statlige virksomhetene Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3326, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)

	2005	2006
Nasjonalbiblioteket	235 189	262 232
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	37 033	36 184
Språkrådet	15 644	18 305

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalbiblioteket skal være landets fremste kilde til kunnskap om Norge, nordmenn og norske forhold, her og i utlandet. Biblioteket favner også

utenlandsk stoff. Virksomheten omfatter oppbygging, bevaring og tilgjengeliggjøring av samlinger av svært forskjellig karakter innen alle medietyper. Aktiviteten omfatter depotsamling for fjernlån og gjenbruk, arkivsamling, mikrofilming av aviser,

innsamling, bevaring og formidling av lyd- og bildemedier, restaurering og konservering, digitalisering og utvikling i tilknytning til digitalt bibliotek.

En av Nasjonalbibliotekets viktigste oppgaver er forvaltning av lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument av 9. juni 1989 nr. 32, som trådte i kraft 1. juli 1990. Formålet med loven er å trygge avlevering av dokumenter med allment tilgjengelig informasjon til nasjonale samlinger, slik at vitnemål om norsk kultur og samfunnsliv blir bevart og gjort tilgjengelig som kildemateriale for forskning og dokumentasjon. Tidligere omfattet pliktavlevering kun trykte dokumenter som bøker og tidsskrifter. I dag blir dette for snevert. Skal ettertiden få med seg bredden av informasjon i dagens samfunn, må man også bevare radio- og tv-opptak, plater og film, elektroniske dokumenter som CD-ROM og disketter, samt Internett-dokumenter.

Fra 15. august 2005 er Nasjonalbibliotekets avdeling i Oslo samlokalisert med Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv, Norsk Visearkiv, NORLA og Norsk Barnebokinstitut i nye og rehabiliterte lokaler i Drammensveien 42. Disse institusjonene er budsjettmessig noe styrket i 2006. På sikt må institusjonene settes i stand til ytterligere å styrke sin utadrettede formidling.

ABM-utvikling, Språkrådet, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Norsk lokalhistorisk institutt flyttet samtidig inn i det tilstøtende bygget Halvbrøren.

I forbindelse med den brede debatten om et opplevelsessenter for pop og rock, jf. omtale under kap. 323, har også spørsmålet om arkiv og dokumentasjon av disse musikksjangrene blitt vurdert. Allerede i kulturmeldingen ble det fra departementets side lagt til grunn at dette måtte ses i sammenheng med utviklingen av det nye kunnskapsknutepunktet i Drammensveien 42. Både utredningen fra ABM-utvikling om pop og rock og flertallet av høringsuttalelsene til denne slutter seg til dette, men det er flere syn på organiseringen. Nasjonalbiblioteket argumenterer imidlertid entydig og overbevisende for at disse bevarings- og formidlingsoppgavene må ivaretas innenfor rammen av denne institusjonen, noe departementet slutter seg til. Nasjonalbiblioteket er landets største musikkbibliotek, og musikkfeltet er et stort og viktig arbeidsområde i biblioteket. Med basis i pliktavleveringsloven, som fra 1990 også omfatter lydfestinger og kringkastingsmateriale, skal institusjonen motta alle allment tilgjengelige dokumenter med relevans for populærmusikkområdet. I tillegg har Nasjonalbiblioteket blitt tilført betydelige samlinger (eldre) musikkrelatert materiale gjennom gaver, kjøp og deponeringsavtaler. Bl.a. er store

mengder masterbånd/studiobånd med populærmusikk fra en rekke produksjonsselskap på denne måten overført til Nasjonalbiblioteket. Tilgjengeliggjøring og formidling av det store materialet Nasjonalbiblioteket forvalter, er avhengig av gode registreringer, gode systemer for teknisk tilgang, juridisk kompetanse for avklaring av rettighetsforhold og formidlingskompetanse, noe denne institusjonen har. Departementet vil be Nasjonalbiblioteket om å føre en dialog med relevante aktører innenfor populærmusikkfeltet med sikte på å sikre (eldre) private samlinger samt å fange opp særlige formidlingsbehov knyttet til denne musikksjangeren.

Bevilgningen til Nasjonalbiblioteket foreslås styrket i 2006, hovedsaklig som følge av økt husleie og økte driftsutgifter etter innflytting i Oslo samt tiltak for å styrke sikkerheten. På grunn av manglende erfaringstall knytter det seg en viss usikkerhet til driftsutgiftene ved det nybygde magasinet og den rehabiliterte bygningen i Oslo. Innflyttingen innebærer dessuten at Nasjonalbiblioteket overtar samlokaliseringspartenes forpliktelser knyttet til husleie og store deler av driftsutgiftene, inkludert utgifter til fellestjenester i bygningen.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) produserer og låner ut allmenn litteratur og studielitteratur til blinde og synshemmede. Virksomheten ble bygd opp av Norges Blindeforbund og Vestlandske Blindeforbund, men ble overtatt av staten i 1989.

Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2005. Fordelingen av midler mellom Nasjonalbiblioteket og NLB kan bli noe justert som følge av at Nasjonalbiblioteket overtar oppgaver som i dag ivaretas av NLB, jf. for øvrig omtale av NLB under Modernisering og forenkling av offentlig sektor.

Språkrådet

Ny organisasjons- og styringsmodell for Språkrådet, tidligere Norsk språkråd, gjøres gjeldende fra 1. januar 2006. Språkrådet vil bli ledet av et departementsoppnevnt styre. Sammensetningen må være slik at det sikres nødvendig likevekt mellom målformene. For å legge til rette for god samfunnsmessig forankring av virksomheten skal styret oppnevne fire fagråd med eksterne medlemmer. Av det totale antall fagrådsmedlemmer skal det være tilnærmet like mange representanter for hver målform.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 9 (2001–2002) Målbruk i offentlig teneste sluttet Stortinget seg til departementets forslag om å etablere en konsulenttjeneste for offentlig språkbruk i tilknytning til Språkrådets sekretariat, jf. Innst. S. nr. 109 (2001–2002). Nødvendige forberedelser til etableringen er nå gjennomført. Det er for 2006 lagt inn midler til to språkkonsulentstillinger, dessuten til å gjennomføre den nye organisasjons- og styringsmodellen.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene ved Nasjonalbibliotekets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som institusjonen får i merinntekter under kap. 3326, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen gjelder Nasjonalbibliotekets investeringer. I 2005 var bevilgningen over post 45 ekstraordinær stor på grunn av innkjøp av inventar til den rehabiliterte bygningen i Drammensveien 42. I 2006 foreslås post 45 tilbakeført til et tilnærmet normalnivå og skal i hovedsak dekke oppgraderinger og utskiftninger av den tekniske infrastrukturen, inkludert styrking av digitalt sikringsmagasin.

Post 73 Noregs Mållag

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til Noregs Mållag. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk skriftkultur på alle samfunnsfelt. Departementet foreslår å videreføre bevilgningen på samme nivå som i 2005.

Post 74 Det Norske Samlaget

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til Det Norske Samlaget. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk språk, litteratur og kultur og skal bidra til å gi et bredere tilbud av bøker utgitt på nynorsk. Departementet foreslår å videreføre bevilgningen på samme nivå som i 2005.

Post 75 Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.

Bevilgningsforslaget under denne posten er i hovedsak knyttet til prosjektet Norsk Ordbok 2014. Prosjektet får tilskudd fra departementet og

Universitetet i Oslo, som fortsatt bærer en stor del av de samlede utgiftene. Arbeidet med ordboken er siden 2002 trappet betydelig opp. For å sikre at arbeidet følger opptrappingsplanen slik at verket foreligger komplett i jubileumsåret 2014, ble bevilgningen til Norsk ordbok 2014 økt med om lag 2,8 mill. kroner i 2005, inkludert en tilleggsbevilgning på 1 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett. For 2006 foreslås det en videreføring av den samlede bevilgningen til Norsk Ordbok 2014 for 2005 og en styrking på vel 1 mill. kroner, til nær 10,7 mill. kroner.

Posten dekker også tilskudd til Det Norske Akademi for Sprog og Litteraturs arbeid med å digitalisere de fire opprinnelige bindene av Norsk Riksmålsordbok. Dette vil muliggjøre en ny samlet utgave av verket, der de to supplementsbindene og nyere ordtilfang settes inn i ett verk.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten, og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Nasjonalkomiteen for Ibsensatsingen har som oppdrag å planlegge og koordinere hundreårsmarkeringen i 2006 av Henrik Ibsens død. Markeringen vil alt i alt omfatte over 3 000 små og store arrangementer verden over. Programmet er laget i samarbeid mellom kulturinstitusjoner, akademia, offentlige instanser og næringsliv i inn- og utland. Utenlandsmarkeringene skjer i samspill med Utenriksdepartementet og norske utenriksstasjoner. Det legges særlig vekt på å synliggjøre den inspirasjonen Ibsen er for vår tids kunstnere, filosofer, politikere og menneskerettighetsforkjempere over hele verden. Programmet vektlegger aktualitet, bredde, nyskaping og langsiktighet for å formidle Ibsen til allmenheten og særlig til unge mennesker. En internasjonalt tilrettelagt åpningsforestilling skal fokusere på Ibsen som inspirator for kunstnere innen teater, film, billedkunst, dans og musikk. Avslutningen av året markeres med en oppsetning i Egypt av Peer Gynt med Griegs musikk. Det er innhentet ekstramidler fra en rekke sponsorer. Tilskuddet fra Kultur- og kirkedepartementet dekker Ibsen-arrangementer i Norge og komiteens og sekretariatets drift. Det foreslås bevilget 8 mill. kroner over Utenriksdepartementets budsjett til avslutningsarrangementet i Egypt. Det foreslås at bevilgningen under Kultur- og kirkedepartementet styrkes med 12,7 mill. kroner til 19 mill. kroner i 2006.

I mandatet for Nasjonalkomiteen for Ibsensatsingen fra 1997, er det bestemt at komiteen ikke

selv skal ha ansvar for den praktiske gjennomføringen av prosjektene, men skal komme med forslag om ansvarlig for hvert prosjekt.

Gjennomføringsansvaret må derfor tillegges et selvstendig rettssubjekt. Dette drøftes nå med Norsk Folkemuseum med sikte på å inngå en avtale. Det er en klar forutsetning at Folkemuseet ved å påta seg denne oppgaven ikke skal belastes på en måte som går ut over museets primære virksomhet.

Regjeringen ser det som viktig at Ibsen-satsingen også sees i et lengre perspektiv, og viser i denne sammenheng til det tiårige prosjektet Henrik Ibsens Skrifter ved Universitetet i Oslo. Prosjektet skal lage en ny, komplett og gjennomkommentert historisk-kritisk utgave av Ibsens verk, som etter planen skal foreligge som femten dobbeltbind og i elektronisk utgave i løpet av 2008. Det vil i senere års budsjettforslag bli vurdert om en skal videreføre deler av bevilgningen til Ibsen-satsningen i 2006 til slutføringen av dette prosjektet.

Foreningen lles er en ideell organisasjon som arbeider for å fremme lesing, særlig blant barn og unge. Foreningen har 32 medlemmer, både private og offentlige, som alle er sentrale aktører i bokbransjen. Foreningen har i tillegg en rekke samarbeidspartnere. Den organiserer en rekke arrangementer og lesefremmende tiltak, bl.a. den årlige Aksjon tXt, som er rettet mot skolen. Det foreslås en økning på 1,1 mill. kroner til Foreningen lles.

NORLA (Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet) er en ideell stiftelse som skal informere om og formidle norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet i samarbeid med norske forlag og andre organ. Stiftelsen forvalter støtte til oversettelse av norsk fag- og skjønnlitteratur og skal initiere tiltak som kan fremme norsk litteratur i utlandet. NORLA er samlokalisert med Nasjonalbibliotekets avdeling i Oslo fra august 2005. Det foreslås en økning på 1,5 mill. kroner i tilskuddet til NORLA.

Bibliotek tjeneste i fengsler inngår i arbeidet med rehabiliteringen av domfelte, og soningsfanger låner mange ganger flere bøker enn befolkningen for øvrig. Fengslene som er med i ordningen for statlig finansierte fengselsbibliotek, omfatter vel halvparten av soningsplassene. Gjennom fengslene holder Justisdepartementet lokaler og inventar, mens Kultur- og kirkedepartementet dekker utgifter til lønn og utlånsmedier. ABM-utvikling forvalter ordningen. Som ledd i utviklingen av kriminalomsorgen ble det i revidert nasjonalbudsjett 2005 gitt en tilleggsbevilgning på 1 mill. kroner til bibliotek tjeneste i fengslene. Midlene skal sikre drift ved eksisterende bibliotek og bidra til å opprette nye bibliotek der tjenesten mangler.

Det foreslås at den samlede bevilgningen for 2005 videreføres i 2006.

For å styrke utviklingen av samisk språkteknologi vil Kultur- og kirkedepartementet bidra med 1,5 mill. kroner over tre år til et prosjekt for utvikling av samisk korrekturprogram i regi av Sametinget. Den første bevilgningen ble gitt i 2005. For 2006 foreslås det en bevilgning på 0,5 mill. kroner til dette formålet.

Rapport 2004

Nasjonalbiblioteket

Året 2004 var preget av omorganisering, slutføring av flere byggeprosjekter og revisjon av strategi. Nasjonalbiblioteket sysselsetter over 300 personer fordelt mellom Mo i Rana og Oslo.

Visjonen for Nasjonalbiblioteket er å være et viktig element i nasjonens hukommelse og et multimedialt kunnskapssenter i forkant av framtidens etterspørsel. Nasjonalbiblioteket skal være en hovedkomponent i norsk digitalt bibliotek, tilby kunnskap og opplevelse av høy kvalitet, gi både kulturforståelse og teknologikunnskap og være en omstillingsdyktig institusjon.

På Solli Plass i Oslo har Nasjonalbiblioteket fått nye magasiner under bakkenivå med et samlet areal på vel 5 000 kvm. Samtidig er det gjennomført en omfattende ombygging og rehabilitering av den gamle bibliotekbygningen.

Depotbiblioteket i Rana er Nordens første automatlager for bibliotek. Med den nye teknologien er det etablert en bedre samlings- og eksemplarkontroll, og dokumenttilbudet er utvidet bl.a. til også å omfatte lydbøker. Automatlageret gir raskere utlånsbehandling, og dette innebærer at betydelig større samlinger er gjort tilgjengelige gjennom fjernlån.

Nasjonalbibliotekets elektroniske samlinger er åpne for publikum via Internett og er av sentral betydning for tilgjengeliggjøring av kulturarven. Nasjonalbiblioteket har i 2004 ledet arbeidet med å utrede det teknologiske rammeverket for norsk digitalt bibliotek. Prosjektet har som mål å gjøre alle digitale informasjonsressurser tilgjengelige for alle på en enkel måte via Internett, med basis i en organisert samling av tjenester og innholdsressurser. Lagringssystemene i det digitale sikringsmagasinet ble betydelig oppgradert i 2004.

Tilveksten av pliktavlevert materiale øker. I desember startet historiens første pliktavlevering av radioprogrammer on-line. Både lyd og metadata overføres nå for kanalene P1, P2, P3 og Alltid Nyheter fra NRK. Totalt antall registreringer av materiale økte i 2004 i forhold til året før. Det totale antall oppslag i Nasjonalbibliotekets databaser

økte med 16,3 pst. fra 2003, hvor databasene Norart, NOSP, Base Bibliotek og Norske aviser og tidsskrifter på Internett stod for den største økningen.

Bruken av Nasjonalbibliotekets samlinger har vært på nivå med tidligere år, men unntaket er billedsamlingen som har opplevd en kraftig økning i etterspørsel. Bildesalget har økt med 95 pst. fra 2003. Innen mediebevaring har produksjonen stort sett vært gjennomført som planlagt innenfor produksjonsløpene foto, mikrofilm, lyd, video, film og papir og grafisk.

Publikumstjenester og utlånsaktiviteter i Oslo gikk som normalt i 2004, med unntak av fjernlånet som var stengt i to måneder i løpet av sommeren på grunn av flytting av magasin. Publikumstjenester som musikkformidling, lesesal, veiledning og mikrofilmtilbud har hatt midlertidige lokaler i påvente av innflytting i det rehabiliterte bygget. En merkbar tendens for utlånsvirksomheten i Oslo var stigende etterspørsel. Årsaken til dette er sannsynligvis at flere titler er konvertert fra kort til elektronisk form.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

I 2004 har Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek hatt full nytte av de investeringer og tilrettelegginger som ble gjort mulig ved at institusjonens budsjett ble vesentlig økt i 2003. Både på folkebibliotek-siden og for studielitteraturen har det vært en økning i produksjonen i forhold til 2003.

Studielitteraturen produseres etter søknader fra studentene. Antall studenter og hvilke fag de velger, veksler fra år til år. Produksjon av studielitteratur er derfor vanskelig å planlegge. Studenter med produksjonsrett kan velge om de ønsker ny produksjon i blindeskrift, lyd eller e-tekst. Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek produserer all studielitteratur i DAISY-format. Utlånssystemet er tilpasset brukernes behov. De samlede utlånstall for 2004 viser en klar økning i forhold til 2003. Utlånstallene for studie bøker på lyd viser også en klar stigning i forhold til 2003.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek investerte i 2004 i programvare som muliggjør produksjon i syntetisk tale. Den nye teknologien er velegnet for produksjon av en del fagstoff, som for eksempel artikler fra tidsskrifter og kompendier for studenter. I 2004 ble den nye teknologien benyttet til produksjon av 16 kompendier til studenter. Dette er en tjeneste Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek tidligere ikke har kunnet yte.

Norsk språkråd

Arbeidet med å omdanne Norsk språkråd tok flere avgjørende skritt framover i løpet av 2004. Fra 1. januar skjedde det tiltredelse i nyopprettet direktørstilling. Ved kgl.res. av 8. januar 2004 ble det gjort endringer i vedtektene for å legge til rette for en smidig overgang mellom gammel og ny institusjon. I januar ble også et omfattende dokument som drøftet strategien for og innretningen av den nye institusjonen sendt på bred høring med frist 20. april. I regi av Norsk språkråd selv ble omdanningen drøftet på et dagsseminar med bl.a. eksterne innledere og kommentatorer i tilknytning til rådsmøtet i februar.

I mai fastsatte departementet mandat for et interimsstyre, som fikk i oppgave bl.a. å lede det videre omdanningsarbeidet innenfor de rammer departementet hadde fastlagt. Departementet oppnevnte kort tid etter et interimsstyre, som senere oppnevnte en arbeidsgruppe til å forestå utarbeidelse av et strategidokument for den nye institusjonen.

I juni fremmet departementet forslag til oppheving av lov om Norsk språkråd. I forbindelse med budsjettforslaget for 2005 foreslo departementet at Norsk språkråd i sin opprinnelige form ble nedlagt fra 1. januar 2005, og at den nye institusjonen ble formelt etablert fra samme dato. Stortinget sluttet seg til begge disse forslagene. Etter dette har departementet etter forslag fra interimsstyret fastsatt Språkrådet som offisielt navn på den nye institusjonen, og interimsstyret har senere lagt fram forslag til permanent styrings- og organisasjonsmodell for den nye institusjonen.

Parallelt med omorganiseringen har den løpende virksomheten i Språkrådet fortsatt, men man har samtidig prioritert tiltak som er i tråd med forutsetningene bak omdanningen. Bl.a. har Språkrådet arrangert den tredje nordiske konferansen om offentlig «klarspråk», dvs. om arbeidet med et enklere og mer forståelig språk i offentlig forvaltning. Konferansen ga et nyttig grunnlag for å forberede etableringen av en statlig språkkonsulent-tjeneste, jf. nærmere omtale i St.meld. nr. 9 (2001–2002) og Innst. S. nr. 109 (2001–2002). Det har ellers vært arbeidet videre med tiltak for å styrke norsk språk mot presset fra engelsk, særlig innenfor forskning og høyere utdanning. Det er også arrangert en strategikonferanse om terminologi og fagspråk, og interimsstyret oppnevnte en egen faggruppe for terminologispørsmål.

Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 0326)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	5 724	4 529	4 674
02	Inntekter ved oppdrag	8 129	8 949	9 235
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	333		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 538		
17	Refusjon lærlinger	9		
18	Refusjon av sykepenger	4 270		
	Sum kap. 3326	20 003	13 478	13 909

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Nasjonalbiblioteket, Språkrådet og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, jf. kap. 326, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter i forbindelse med oppdragsvirksomheten ved Nasjonalbiblioteket, jf. kap. 326, post 21.

Kap. 0328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	33 699	34 435	34 206
21	Arkeologiske og andre oppdrag	14 990	15 093	15 124
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 259	2 300	2 030
70	Det nasjonale museumsnettverket	405 047	420 350	511 247
75	Seilskutene	4 543		
78	Ymse faste tiltak	33 079	34 974	34 767
	Sum kap. 0328	493 617	507 152	597 374

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Arkeologisk museum i Stavanger og Bunad- og folkedraktrådet, tilskudd til museer i det nasjonale museumsnettverket, jf. post 70, og til ymse faste tiltak på museums- og kulturvernområdet.

Postene 01, 21 og 45 er redusert med henholdsvis 0,8 mill. kroner, 0,5 mill. kroner og 0,3 mill. kroner på grunn av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. pkt. 9 i hovedinnledningen.

Av økningen på post 70 fra 2005 til 2006 er 28,7 mill. kroner en teknisk endring som skyldes

overføring av kunstmuseer fra kap. 322, jf. nærmere om dette under postomtalen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkeologisk museum i Stavanger og Bunad- og folkedraktrådet. Budsjettrammen for Arkeologisk museum i Stavanger ble i 2005 styrket med 1 mill. kroner til å arrangere en utstilling om den kinesiske keiseren Jing Dis grav. Denne økningen

videreføres for å styrke museets arbeid med gjenstandssikring og elektronisk kildesikring.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under

kap. 3328, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	Forslag 2006
Arkeologisk museum i Stavanger	31 474	31 382
Bunad- og folkedraktrådet	2 961	2 824

Post 21 Arkeologiske og andre oppdrag

Arkeologisk museum i Stavanger får inntekter fra arkeologiske undersøkelser. Bevilgningen under denne posten kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3328, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Midlene under denne posten skal benyttes til oppbygging av utstillinger og kjøp av inventar og utstyr ved Arkeologisk museum i Stavanger.

Post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Bevilgningen under denne posten gjelder ordinært driftstilskudd til museer i det nasjonale museumsnettverket. Det har vært en forutsetning at museer av alle typer skal kunne inngå i det nasjonale nettverket, og fra 2006 omfatter posten også kunstmuseer som tidligere var oppført under kap. 322. Dette gjelder Nordnorsk Kunstmuseum, Trondheim Kunstmuseum, Lillehammer Kunstmuseum, Rogaland Kunstmuseum og Sørlandets Kunstmuseum. I tillegg kommer Bergen Kunstmuseum, som nå har gått inn i den nye institusjonen Museum for Visuell Kunst og Musikk, jf. omtale nedenfor. Det vises også til omtale under kap. 322.

Etableringen av det nasjonale museumsnettverket er et resultat av den strukturreformen som ble skissert i St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001). En oppdatert gjennomgang av forutsetningene for reformen og den videre utviklingen av nettverket ble gitt i St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004). Grunnlaget for den nasjonale nettverksorganiseringen er institusjonell konsolidering på regio-

nalt nivå. Dette innebærer at en rekke små og mellomstore museer er gått sammen i større enheter, noe som både gir en mer robust økonomisk-administrativ basis og bredere og sterkere fagmiljøer. Det er samtidig lagt vekt på å bevare og styrke det lokale engasjementet og den lokale deltakelsen i kulturvernet.

Status i konsolideringsarbeidet

Før konsolideringsarbeidet kom i gang for fire år siden, fikk om lag 280 museer statlig driftstilskudd, for de flestes vedkommende kanalisert og fordelt gjennom fylkeskommunene. I løpet av et par år hadde det av dette utkrystallisert seg vel 90 konsoliderte enheter, og fra 2004 er statstilskuddet til alle disse blitt fordelt og utbetalt direkte fra staten. Som en midlertidig ordning har man i tillegg videreført tidligere statstilskudd til museer som ikke har funnet sin plass innenfor en konsolidert struktur.

Videre konsolideringsdrøftinger har imidlertid ført til at den sistnevnte gruppen er blitt sterkt redusert de to siste årene. Bare i løpet av det siste året er over 50 av disse museene blitt konsolidert, og det gjenstår nå bare et titall museer som fortsatt står utenfor. Tilskuddet til disse i 2006 vil som tidligere år bli forvaltet av ABM-utvikling. Fordelingen av tilskudd til de nevnte museer følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 3. Det legges til grunn at også disse museene vil avklare sin eventuelle deltakelse i den institusjonelle konsolideringen i løpet av 2006. Dette blir derfor det siste året at disse får videreført et eget statstilskudd.

De fleste av de drøyt 50 museene som er konsolidert det siste året, er fanget opp av institusjoner som var ført opp som egne konsoliderte enheter også i 2005. To enkeltinstitusjoner utmerker seg spesielt ved at de det siste året har tatt opp i seg en særlig betydelig gruppe av de museene som til nå har stått utenfor den konsoliderte strukturen.

Dette gjelder Akershus fylkesmuseum og Vest-Agder-museet.

Tre museer i Hordaland, Bymuseet i Bergen, Museum Vest og nydannelsen Museum for Visuell Kunst og Musikk, bør også trekkes fram som eksempler på omfattende konsolideringer. Den sistnevnte institusjonen har også tatt opp i seg Vestlandske Kunstindustrimuseum, som i fjor var oppført som egen konsolidert enhet, i tillegg til Bergen Kunstmuseum og to tidligere ukonsoliderte museer.

En interessant nydanning er Østfoldmuseet, som har tatt opp i seg det tidligere Borgarsyssel Museum, tre tidligere ukonsoliderte museer, Østfold fylkes billedarkiv, den fylkeskommunale museumstjenesten og ellers museumsvirksomheten i Moss. Dessuten er de to andre konsoliderte enhetene i fylket invitert til å gå inn i Østfoldmuseet, og departementet vil i tilfelle se positivt på en slik løsning.

I noen tilfeller har også grupper av ukonsoliderte museer gått sammen og dannet helt nye konsoliderte institusjoner. Kunstnerdalen Museum i Buskerud, Vestlandsmuseet i Hordaland og Atlanterhavsparken i Møre og Romsdal er alle et resultat av slike prosesser. Dette innebærer at listen over konsoliderte institusjoner øker med tre enheter fra 2005 til 2006.

Til gjengjeld er listen redusert med fire andre institusjoner. Det gjelder for det første Hordamuseet. Her drøftes alternative konsolideringsløsninger, og i påvente av en avklaring er dette museet i 2006 overført til gruppen av museer som midlertidig får videreført sitt tilskudd gjennom ABM-utvikling. Derne er det tre eksempler på sammenslåing av institusjoner som tidligere var oppført som egne konsoliderte enheter. I Finnmark har Nordkappmuseet og Gjenreisningsmuseet gått sammen under navnet Museene for kystkultur og gjenreisning, mens Vadsø Museum og Vardø-museene er slått sammen til Varanger Museum. Den siste sammenslåingen har skjedd i Oppland, mellom Gjøvik historiske samlinger og Toten Økomuseum. Den nye institusjonen har dessuten tatt opp i seg det tidligere ukonsoliderte museet Mjøssamlingene i Akershus og er dermed et eksempel på at konsolideringer gjerne også kan skje på tvers av fylkesgrensene.

Endelig påvirkes tallet på konsoliderte enheter av at fem av de seks kunstmuseene som er overført fra kap. 322, er oppført som egne konsoliderte institusjoner. Nettovirkningen av de omtalte endringene i institusjonsstrukturen blir dermed at listen over konsoliderte enheter øker med fire fra 2005 til 2006. I 2005 var antallet 93, etter at Haugar - Vestfold Kunstmuseum var tatt opp som egen

institusjon som følge av Stortingets budsjettbehandling. Antallet konsoliderte enheter i budsjettforslaget for 2006 er dermed 97. Tilskuddet til de konsoliderte enhetene foreslås fordelt slik det framgår av den spesifiserte fordelingstabellen nedenfor. Tilskuddet til Bymuseet i Bergen inkluderer 2,5 mill. kroner til forvaltning av statseiendommene Håkonshallen og Rosenkrantzårnet. Tilskuddet til Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum inkluderer 2,7 mill. kroner til Norske Kunsthåndverkeres fond for innkjøp av norsk samtidskunsthåndverk.

Budsjettøkninger i 2006

I budsjettforslaget for 2006 er det under denne posten lagt inn til sammen nærmere 7 mill. kroner til Norsk Folkemuseum og Maihaugen som kompensasjon for overførte pensjonsforpliktelser og til sammen 0,75 mill. kroner til Museum Nord og Salten Museum som kompensasjon for omlegging av arbeidsgiveravgiften. Dessuten foreslås en økning på 0,4 mill. kroner til Norsk Litteraturfestival - Sigrid Undset-dagene, som mottar statstilskudd via Maihaugen, som følge av at dette tiltaket fra 2006 gis status som knutepunktinstitusjon. Samlet tilskudd til dette tiltaket blir dermed 1,3 mill. kroner.

Utover dette er det i forbindelse med museumsreformen lagt inn 44 mill. kroner, herav 1 mill. kroner under kap. 320, post 53 til styrking av Sametingets forvaltning av samiske museer. Påplusningen omfatter foruten en generell styrking av posten en særskilt prioritering av i alt 35 av de konsoliderte enhetene. Her er det lagt vekt på å prioritere institusjoner som kan vise til substansielle resultater med hensyn til gjennomført konsolideringsarbeid. Så vel identifiseringen av konsoliderte enheter som vurderingen av de enkelte konsolideringsprosessene og prioriteringene i budsjettforslaget er foretatt i samråd med ABM-utvikling og baserer seg på foreliggende museumsplaner i fylkene og innhentede innspill fra alle fylkeskommunene. Det er lagt inn særskilte påplusninger til Akershus fylkesmuseum, som overtar forvaltningen av Linderud gård, og Nordøsterdalsmuseet, som overtar forvaltningen av Bjørgan Prestegård.

Det er lagt inn 2,6 mill. kroner til Glomdalsmuseet i forbindelse med at nybygget og de nye utstillingene ved romaniavdelingen åpner for publikum våren 2006, og 0,4 mill. kroner for å dekke økte driftsutgifter til nybygget ved Eidsvoll 1814.

Styrkingen av Rogaland Kunstmuseum, Lillehammer Kunstmuseum, Sørlandets Kunstmuseum, Nordnorsk Kunstmuseum, Drammens Museum for kunst og kulturhistorie og Kulturkvartalet i Ålesund

må ses i sammenheng med at disse museene vil inngå i et nytt kunstformidlingsnettverk som forutsettes etablert i forbindelse med at Riksutstillinger nå er integrert i Nasjonalmuseet for Kunst, jf. omtale under kap. 322, post 73. Kulturkvartalet i Ålesund omfatter Jugendstilsenteret og Kunstmuseet KUBE og var i fjor oppført under navnet Artes Maris.

Videre reformarbeid

For å stimulere den videre reformprosessen tar departementet også i kommende år sikte på å fordele friske midler på en måte som premierer gjennomførte konsolideringer i samsvar med de skisserte forutsetningene. Departementet legger til grunn at det fortsatt er mye som kan gjøres for å bygge større og sterkere institusjoner og for å utvikle hensiktsmessig samarbeid og arbeidsdeling innenfor rammen av det nasjonale nettverket.

I tillegg til forutsatt konsolidering av den lille gruppen som fortsatt står utenfor den konsoliderte strukturen, forventer departementet at videre prosesser vil føre til ytterligere sammenslåing av institusjoner som i 2006 er ført opp som egne konsoliderte enheter. Dette gjelder også prosesser som kan føre til at flere kunstmuseer inngår i en konsolidert struktur med andre typer museer. Alt i alt bør den nåværende listen på 97 enheter på landsbasis kunne reduseres en god del.

Det tilskuddssystemet som ble gjennomført fra 2004 med utgangspunkt i prinsippene i abm-meldingen og forslaget i kulturmeldingen, endrer ikke den situasjon at fylkeskommunene og i mange tilfelle de aktuelle kommunene har et grunnleggende delansvar for finansieringen av museene. Forutsetningen vil normalt være at regionen skal dekke minst 40 pst. av det samlede offentlige driftstilskuddet.

For de museene som også før 2004 fikk direkte tilskudd bevilget over 70-post, vil den tidligere tilskuddsfordelingen i utgangspunktet bli lagt til grunn. Også i de tilfellene et slikt museum inngår i en konsolidering med andre museer, kan det tas utgangspunkt i tidligere institusjonsstruktur.

I de tilfeller der det tidligere er inngått avtale om knutepunktinstitusjoner, er statstilskuddet til de aktuelle enhetene betinget av at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

For øvrig vil det fra statens side være aktuelt å gi øremerkede tilskudd for å ivareta særlige oppgaver uten motkrav om regional medvirkning. Tilsvarende vil også regionen uten statlig medfinansiering kunne etablere nye tiltak organisert innenfor rammen av en konsolidert enhet.

Det legges opp til nær kontakt mellom staten, fylkeskommunene og de aktuelle kommunene i forvaltning av museene.

Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall:

Tiltak	(i 1 000 kr)			
	Årsverk 2004	Publikum 2004	Bevilget 2005	Forslag 2006
Fredrikstad Museum	13,6	12 511	2 419	2 496
Halden historiske Samlinger	12,5	27 561	3 610	3 726
Østfoldmuseet	22,0	32 994	4 442	6 584
Akershus fylkesmuseum	61,6	94 157	3 720	6 839
Eidsvoll 1814	8,8	35 695	8 085	8 744
Fetsund Lenser	15,0	30 000	1 736	1 792
Follo museum	9,2	8 000	2 474	2 553
Norsk Folkemuseum	141,0	274 984	56 453	60 260
Norsk Sjøfartsmuseum	23,0	65 405	957	988
Norsk Teknisk Museum	41,0	133 382	19 771	20 404
Oslo Bymuseum	15,5	28 426	1 374	1 418
Domkirkeodden	28,6	34 318	5 397	6 070
Glomdalsmuseet	21,4	13 520	5 798	8 584
Kvinnemuseet - Solør-Odalmuseene	4,7	8 800	2 872	3 212

(i 1 000 kr)

Tiltak	Årsverk 2004	Publikum 2004	Bevilget 2005	Forslag 2006
Nordøsterdalsmuseet	8,5	1 558	928	17 026
Norsk Skogmuseum	45,0	111 046	11 813	12 191
Gjøvik og Toten museum - Mjössamlingene	39,8	97 708	2 802	3 892
Lillehammer Kunstmuseum	8,8	28 208	4 811	5 465
Maihaugen	86,5	139 133	31 314	32 716
Museet i Nord-Gudbrandsdalen	4,4	8 257	981	1 012
Randsfjordmuseene	17,9	16 434	3 716	3 835
Valdres Folkemuseum	16,0	26 704	2 147	2 216
Blaafarveværket	30,0	120 000	4 998	5 158
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie	16,7	24 475	3 607	4 222
Hallingdal Museum	5,5	15 375	1 234	1 774
Hringariki	4,2	6 000	508	1 024
Kongsberg, Numedal og Øvre Eiker kultur- historiske museum	22,6	43 368	3 159	3 760
Kunstnerdalen Kulturmuseum	12,5	37 500	944	1 474
Norsk Bergverksmuseum	22,0	69 117	10 969	11 320
Haugar Vestfold Kunstmuseum	10,6	7 963	1 500	1 548
Larvik Museum	8,0	26 276	1 969	2 032
Nord-Jarlsbergmuseene	9,7	23 562	1 994	2 058
Preus museum	10,1	10 296	7 575	7 817
Sandefjordmuseene	12,7	30 750	3 188	3 290
Vestfold Fylkesmuseum	15,0	21 431	2 404	2 481
Norsk Industriarbeidermuseum	13,0	31 907	6 775	6 992
Telemark Museum	16,6	64 359	7 548	7 790
Vest-Telemark Museum	18,0	64 087	2 009	2 073
Aust-Agder kulturhistoriske senter	28,0	9 857	4 622	5 270
Ibsenhuset og Grimstad Bymuseum	3,5	21 176	980	1 011
Næs Jernverksmuseum	5,1	7 997	1 566	1 616
Setesdalsmuseet	7,2	16 174	1 533	1 582
Sørlandets Kunstmuseum	9,0	44 938	4 819	5 473
Agder naturmuseum og botaniske hage	14,4	16 896	2 626	2 710
Vest-Agder museet	33,1	59 740	6 736	9 452
Dalane Folkemuseum	7,0	11 456	2 074	2 140
Haugalandsmuseene	14,0	35 000	1 533	2 082
Jærmuseet	25,3	47 913	4 115	4 247
Rogaland Kunstmuseum	8,0	25 208	3 028	3 925
Ryfylkemuseet	11,7	10 744	2 106	2 173
Stavanger Museum	26,8	50 246	4 717	4 868
Baroniet Rosendal	19,0	60 544	875	903

(i 1 000 kr)

Tiltak	Årsverk 2004	Publikum 2004	Bevilget 2005	Forslag 2006
Bergens Sjøfartsmuseum	13,8	22 080	1 697	1 751
Bymuseet i Bergen	32,1	153 000	5 683	7 865
Hardanger Museum	42,7	35 894	3 319	4 925
Museum for Visuell Kunst og Musikk	42,7	192 137	7 909	10 662
Museum Vest	15,6	116 850	2 350	4 425
Museumssenteret i Salhus	11,3	5 057	2 392	2 469
Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum	18,5	11 604	2 433	2 511
Sunnhordland Museum	8,8	9 826	1 565	2 115
Vestlandsmuseet	16,9	18 369	2 705	3 292
De Heibergske Samlinger, Sogn Folkemuseum	15,2	18 647	3 250	3 354
Kystmuseet i Sogn og Fjordane	9,1	11 967	2 444	2 522
Nordfjord Folkemuseum	7,6	19 206	1 927	1 989
Sogn og Fjordane Kunstmuseum	10,9	25 849	2 298	2 372
Sunnfjord Museum	6,8	13 436	1 304	1 346
Atlanterhavsparken	8,5	102 164	1 103	1 138
Kulturkvartalet	6,0	18 500	3 495	4 107
Nordmøre Museum	16,5	26 668	4 132	4 764
Nynorsk kultursentrum	12,0	18 809	7 226	7 457
Romsdalsmuseet	17,0	42 718	3 921	4 046
Sunnmøre Museum	37,5	49 327	6 789	7 006
Kystmuseet i Sør-Trøndelag	8,0	19 077	1 068	1 102
Museet Kystens Arv	12,5	22 500	1 053	1 087
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum	11,0	65 635	8 835	9 118
Orkla Industrimuseum	14,0	24 689	1 302	1 344
Ringve	10,6	65 871	7 240	7 472
Rørosmuseet	15,8	50 978	3 116	3 216
Trondheim Kunstmuseum	11,0	51 000	3 608	3 723
Trøndelag Folkemuseum	43,4	200 642	6 574	6 784
Namdal Fylkesmuseum	19,6	47 433	4 130	4 262
Stiklestadmuseene	61,7	154 250	12 044	13 429
Helgeland museum	27,5	38 466	6 759	8 475
Lofotr - Vikingmuseet på Borg	18,5	66 304	1 445	1 491
Museum Nord	24,0	19 477	4 997	6 937
Norsk Luftfartsmuseum	26,4	47 591	8 974	9 261
Salten Museum	27,0	41 287	5 864	8 022
Midt-Troms Museum	12,7	11 756	1 761	2 317
Nordnorsk fartøyvernssenter og Indre Sør-Troms museum	19,0	3 915	1 508	1 556
Nordnorsk Kunstmuseum	5,5	19 154	10 015	10 835

(i 1 000 kr)

Tiltak	Årsverk 2004	Publikum 2004	Bevilget 2005	Forslag 2006
Nord-Troms Museum	4,8	6 040	1 666	1 719
Perspektivet Museum	6,0	5 309	1 323	1 865
Trondarnes Distriktsmuseum	9,0	21 707	1 783	1 840
Alta Museum	15,8	68 320	1 741	1 797
Museene for kystkultur og gjenreisning	13,6	25 840	2 947	3 541
Sør-Varanger Museum - Grenselandmuseet	12,5	21 040	1 193	1 231
Varanger Museum	11,0	10 492	2 850	3 441
Sum	1 874,5	4 279 505	451 069	504 801

I tillegg kommer tilskudd på i alt kr 6 446 000 til de museer under denne posten som får tilskudd fra ABM-utvikling. Fordelingen av dette tilskuddet følger som eget trykt vedlegg, jf. vedlegg 3. Samlet forslag til bevilgning under posten blir dermed kr 511 247 000.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen under denne posten omfatter ymse tiltak på museums- og kulturvernområdet. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten, og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

De tre skværriggerne Christian Radich, Statsraad Lehmkuhl og Sørlandet har i tillegg til fast driftstilskudd, gjennom flere år mottatt tilskudd til ekstraordinært vedlikehold, dels over statsbudsjettet (post 75) og dels gjennom spillemidler (i 2004 og 2005). I 2006 vil Sørlandet motta ytterligere tilskudd fra spillemidler, og dermed vil den forventede statlige medvirkning i den opprustningsplanen som ble utarbeidet i 2002, være innfridd.

Tilskudd til kulturhistoriske film- og videoopptak for å sikre ny kulturhistorisk dokumentasjon, flyttes fra og med 2006 fra denne posten til kap. 320, post 74, som forvaltes av Norsk kulturråd.

Tilskuddet til Norsk Etnologisk Gransking, som for 2006 foreslås til kr 1 370 000, overføres fra denne posten til post 70 under samme kapittel, som en del av tilskuddet til Norsk Folkemuseum.

Nybygget ved Kvæntunet - Norsk senter for kvensk språk og kultur stod ferdig sommeren 2005. For 2006 er driftstilskuddet foreslått økt med 1,7 mill. kroner, til nær 3,3 mill. kroner, for å dekke økte drifts- og husleieutgifter samt opprettelse av en språknemnd i forbindelse med at kvensk ved kongelig resolusjon av 24. juni 2005 ble anerkjent som eget språk.

Rapport 2004

Museumsreformen

For styrking av museumssektoren skisseres det i St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving og i de påfølgende statsbudsjettene en prosess for regional konsolidering av museene og etablering av nasjonale nettverk. Målet er en institusjonsstruktur med vesentlig færre og dermed faglig og administrativt sterkere enheter enn i dag, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002). Museumsreformen er forankret i bevaring og styrking av lokalt engasjement og deltakelse i kulturvernet, styrking av faglig kompetanse på regionalt nivå og utvikling av nasjonale nettverk.

Museene har tatt aktiv stilling til prosessene, og i hovedsak vært konstruktive med å finne fram til løsninger for etablering av større, faglige fellesskap. Fylkeskommunene har gjennomgående spilt en aktiv rolle med prioriterte innspill til ABM-utvikling i forberedelsen til utarbeidelse av statsbudsjettet, og mange har også bidratt med økonomisk stimulering av prosesser og støtte i form av juridisk bistand og veiledning i organisasjonsutvikling.

ABM-utvikling gjennomførte våren 2005 møter om reformen med samtlige fylkeskommuner. Det ble også arrangert et møte om nettverk med museer som har ansvar for nasjonale nettverk. Utenom arbeidet med museumsreformen har aktiviteten og besøkstallene ved museene vært forholdsvis stabile de siste årene. For de fleste museer er store deler av driftsmidlene knyttet opp til lønninger, husleie, løpende vedlikehold og drift av eksisterende anlegg og samlinger.

Samlinger

Museenes samlinger skal være framtidens arkiv for materiell kultur. I dag ser vi klart at nedbrytning

av samlingene i museene er et betydelig problem. ABM-utvikling har derfor, i samarbeid med museene, utarbeidet et opplegg for tilstandsregistrering av museenes samlinger. Opplegget gjennomføres som et samarbeid mellom fylkeskommunene og ABM-utvikling, slik at en skal få en mer fullstendig oversikt over behovene.

Gjennom tilskuddsordningen til sikringstiltak ved museene, er det i perioden 1984-2003 gitt til sammen ca. 83 mill. kroner i statlige bevilgninger. I 2004 ble om lag 6 mill. kroner fordelt til sikringstiltak ved museene. I 2004 hadde 51 pst. av museene

som svarte på statistikk skjemaet, vedtatt en sikringsplan, mens 36 pst. hadde vedtatt en bevaringsplan.

Museumsstatistikken som omfatter alle museene viser at det sett under ett er en økning i omfanget av kunst-, natur- og kulturhistoriske gjenstander som er tilfredsstillende registrert. I 2004 hadde 54,6 pst. av museene som rapporterte til statistikken, utarbeidet tiltaksplaner for å komme à jour med katalogiseringen. 56,1 pst. av institusjonene hadde tatt i bruk programvare for elektronisk registrering av samlingene.

Tabell 10.14 Samlingenes tilvekst i 2004 og ikke tilfredsstillende registrert materiale pr. 31.12.2004

Type samlingsobjekt	Tilvekst i 2004 (antall)	Tilvekst i 2004 (pst.)	Ikke tilfredsstillende registrert materiale i pst. av totalt materiale
Fotografi	1 985 824	13,2	41,9 pst.
Kunsthistorisk	6 124	1,7	28,9 pst.
Kulturhistorisk	941 147	17,2	15,7 pst.
Naturhistorisk	133 304	1,1	5,9 pst.

Kilde: ABM-utvikling/SSB

Den store tilveksten av fotografier kommer hovedsakelig fra Hedmarksmuseet og Domkirkeodden, som har hatt en tilvekst på 1 306 064 fotografier i 2004.

Forskning

Det er først og fremst de største museene som har tilrettelagt for forskningsaktivitet. Ved flere av museumsinstitusjonene under Kultur- og kirkedepartementet arbeider hovedfagsstudenter og doktorgradsstipendiater med forskningsprosjekter i tilknytning til samlingene. 25,4 pst. av museene som rapporterte til museumsstatistikken i 2004, hadde utarbeidet forskningsplaner.

Det er behov for å styrke forskning om museer og museenes virksomhet. Slik forskning er en viktig basis for museenes rolleforståelse.

Besøk og tilgjengelighet

96,7 pst. av museene som rapporterte til museumsstatistikken for 2004, svarte at museet var åpent for publikum. Museene hadde til sammen 8,9 millioner besøkende. Besøktallet viste en liten økning i forhold til 2003. For en oversikt over besøket i 2004 ved museene i det nasjonale museumsnettverket

vises det til tabellen med forslag til fordeling av bevilgningen under post 70 i 2006.

Mange museer har utvidede åpningstider om sommeren for å møte behov fra publikum. Om vinteren utgjør elever og pensjonister en stor andel av besøket på dagtid, og de fleste museer prioriterer å holde åpent i helger for å kunne gi tilbud til familier og andre som ønsker å benytte fritid til museumsbesøk. Mange museer har også kveldsåpent en eller to hverdager, men erfaringene så langt viser at publikumsbesøket på kveldstid er lavt hvis museet ikke tilbyr foredrag, omvisninger eller andre aktiviteter.

Formidling til barn og unge

Samarbeid med skolen er en sentral utfordring for museene. I de senere årene er det gjennomført betydelige reformer både i grunnskolen og i videregående skole. Dette har gitt viktige innspill til forståelsen av hvordan museer i samarbeid med skolen kan være en kunnskaps- og undervisningsressurs i forhold til utfordringen i læreplanene for grunnskolen. Det nasjonale tiltaket Den kulturelle skolesekken har gitt en rekke museer muligheten til å utvikle undervisningstilbud i samarbeid med grunnskolen.

Den pedagogiske tankegangen som ligger til grunn for utvikling av vitensentre, kan være viktig som inspirasjon og forbilde for mange forskjellige typer av museer. ABM-utvikling deltar i et samarbeid med Norges forskningsråd om etablering og utvikling av vitensentre.

Det kulturelle mangfoldet

Nyere historie- og samfunnsforskning har fokusert på storsamfunnets behandling av minoriteter. Norge har gjennom internasjonale avtaler og konvensjoner påtatt seg forpliktelser både i forhold til den samiske urbefolkningen og de nasjonale minoritetene. Noen museer arbeider bevisst med disse utfordringene og med å etablere kontakt med relevante miljøer, men det er behov for en større innsats på feltet. For museene har dette arbeidet to hovedmål:

- å legge forholdene til rette for at minoritetene selv kan få fram kunnskap om seg selv, slik at de kan bevare, utvikle og uttrykke sine kulturer
- å få fram og formidle kunnskap om minoritetene og bidra til at alle får bedre kunnskaper om gruppene.

Viktige bidrag på dette feltet er arbeidet med romanifolkets kultur og historie ved Glomdalsmuseet og arbeidet med å utvikle museumstilbud for nye innvandrergupper. Det er etablert et samarbeid mellom museer som arbeider med dokumentasjon, forskning og formidling av minoritetsgruppens kultur, og flere tiltak er satt i gang.

På oppdrag fra Nordisk Ministerråd har ABM-utvikling gjennomført et testkurs på nordisk basis for kompetanseutvikling innenfor feltet blant medarbeidere i abm-institusjonene. Bakgrunnen for kurset er at de fleste institusjonene mangler den

nødvendige kunnskapen for å fungere i et flerkulturelt samfunn. Målet er å tilby kurs både på grunnutdannings- og etterutdanningsnivå som vil fremme slik kompetansebygging.

Informasjonsteknologi

Utvikling av informasjonsteknologien gir klare utfordringer både til museenes formidling til publikum som avlegger et fysisk besøk i museet, og i forhold til de mulighetene museene nå har til å nå et publikum som primært bruker museenes tilbud på Internett. Utvikling av regionale kulturnett og Kulturnett.no har bidratt til at museer har prioritert bruk av ressurser på hjemmesider, på å legge ut elektroniske kataloger og til å produsere utstillinger og undervisningsopplegg for Internett.

Kompetanseheving

Det arrangeres en rekke kurs og seminarer som bidrar til kompetanseheving og nettverksbygging. Mange av disse gjennomføres med statlig prosjektstøtte gjennom bidrag fra ABM-utvikling. ABM-utvikling arrangerer også selv kurs på flere områder på museumsfeltet.

I samarbeid med ti museer og en fylkeskommune har ABM-utvikling siden 2003 drevet prosjektet BRUDD, et prosjekt om vanskelige og marginale historier og om kritisk formidling. Målet er å stimulere museene til å våge å ta opp problematiske tema gjennom dokumentasjon, forskning og formidling og å gi de ansatte kunnskap om hvilke metoder som kan benyttes for å få dette til.

For å styrke samarbeidet med fylkeskommunene arrangerer ABM-utvikling et årlig møte om arkiv, bibliotek og museer.

Kap. 3328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 0328)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	1 438	1 487	1 535
02	Inntekter ved oppdrag	15 009	15 093	15 576
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	29		
17	Refusjon lærlinger	18		
18	Refusjon av sykepenger	989		
	Sum kap. 3328	17 483	16 580	17 111

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder billett- og salgsinntekter ved Arkeologisk museum i Stavanger m.m., jf. kap. 328, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter i forbindelse med oppdragsvirksomheten ved Arkeologisk museum i Stavanger, jf. kap. 328, post 21.

Kap. 0329 Arkivformål (jf. kap. 3329)

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	171 870	177 632	181 571
21	Spesielle driftsutgifter	5 447	6 122	6 225
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 010	9 642	13 244
78	Ymse faste tiltak	4 243	4 332	5 417
	Sum kap. 0329	185 570	197 728	206 457

Kapitlet omfatter det statlige Arkivverket og den statlige virksomheten Norsk lokalhistorisk institutt. Arkivverket ledes av Riksarkivaren og består av Riksarkivet og åtte statsarkiv. Kapitlet omfatter ellers tilskudd til Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Landslaget for lokal- og privatarkiv, stiftelsen Asta (standardisert datasystem for elektronisk katalogisering) og Norsk Misjonsselskaps arkiv.

Postene 01, 21 og 45 er redusert med henholdsvis 4,2 mill. kroner, 0,1 mill. kroner og 0,7 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt. Det er lagt inn til sammen 5 mill. kroner til dekning av økte husleieutgifter som følge av ombygging og utvidelse av riksarkivbygningen samt innflytting i nye lokaler for Statsarkivet i Trondheim i siste kvartal 2006.

Samisk Arkiv er fra 2005 etter ønske fra Sametinget overført fra Sametinget til Riksarkivaren. Bevilgningen til Samisk Arkiv videreføres i 2006 på samme nivå som i 2005.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter under kap. 3329, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)		
	2005	2006
Arkivverket	173 821	176 901
Norsk lokalhistorisk institutt	3 811	4 670

Post 21 Særskilte driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene ved Arkivverkets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare brukes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter under kap. 3329, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til inventar og utstyrsinvesteringer i Arkivverket. Innenfor den foreslåtte bevilgningen for 2006 er det rom for å dekke flytteutgifter samt investeringer i inventar og utstyr på til sammen 10 mill. kroner i forbindelse med ferdigstillelse av nybygg for Statsarkivet i Trondheim.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter driftstilskudd til Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Landslaget for lokal- og privatarkiv, stiftelsen Asta (standardisert datasystem for elektronisk katalogisering) og Norsk Misjonsselskaps arkiv.

I revidert nasjonalbudsjett 2005 ble det bevilget et tilskudd på 0,5 mill. kroner til Norsk Misjonsselskaps arkiv. Tilskuddet foreslås økt med 0,5 mill. kroner til 1 mill. kroner i 2006.

Oversikt over hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Rapport 2004**Avlevering og bevaring av arkivmateriale**

Arkivverket skal ha en sentral, koordinerende og initierende rolle i arbeidet med utforming av bevarings- og kassasjonsplaner for sektorvis eller etatsvis prosjekter for både papirbasert og elektronisk arkivmateriale, jf. nærmere omtale i kulturmeldingen, St.meld. nr. 48 (2002-2003).

Elektronisk arkivmateriale

Siden 2001 har Arkivverket gjennomført egne prosjekter for å utforme etats- og sektorvis bevaringsplaner for elektronisk arkivmateriale. I tråd med anbefalingene i rapporten fra Riksarkivarens bevaringsutvalg (2002) ble det i 2003 besluttet å gjennomføre etatsprosjekter for å utforme integrerte bevaringsplaner for elektronisk og papirbasert arkivmateriale. Det ble derfor ikke igangsatt nye etatsprosjekter eksklusivt for elektronisk arkivmateriale i 2004. Fire etatsprosjekter for elektronisk arkivmateriale ble avsluttet med bevaringsforslag i 2004: trygdeetaten, domstolene, tolletaten og helsesektoren inkludert statlige sykehus. Ved utgangen av 2004 var bare ett bevaringsprosjekt av denne kategorien fortsatt under gjennomføring (Statens kartverk).

Bevaringsforslagene fra flere av etatsprosjektene som ble avsluttet i 2003 og 2004, har krevd et

omfattende oppfølgingsarbeid. Omstillinger og omprioriteringer medførte også at færre ressurser ble disponible for dette arbeidet i 2004 enn forutsatt i arbeidsplanen. Ved årets utgang gjenstod det fortsatt å utforme innstilling til bevarings- og kassasjonsbestemmelser for sju avsluttede prosjekter:

- fylkesmannsetaten
- utdanningssektoren
- landbrukssektoren
- direktoratet for brann- og elsikkerhet
- helsesektoren
- domstolene
- tolletaten

Problemene med å ferdigstille og følge opp bevaringsprosjektene var et viktig tema i den interne organisasjonsvurderingen som ble foretatt i Riksarkivet høsten 2004. Riksarkivaren besluttet å opprette en egen tilsynsavdeling i 2005 for bl.a. å muliggjøre en mer konsentrert og samlet oppfølging av Arkivverkets bevaringsprosjekter.

Det ble mottatt færre elektroniske avleveringer og deponeringer i 2004. Antallet avleveringer og deponeringer som ble godkjent etter testing i løpet av 2004, var imidlertid noe høyere enn i 2003. Noe av årsaken til dette var at avleverings- og deponeringstallene for 2003 var mye høyere enn tidligere år, sannsynligvis som et resultat av aktiv kontaktpåvirkning i 2002, hvor det ble gjort mer forpliktende avtaler med en rekke statsorganer om tidspunktet for periodisering og deponering av Noark-3-systemer. Det var imidlertid et karakteristisk trekk ved 2003 at en rekke organer foretok en samlet deponering av Noark-uttrekk fra underliggende etatsorganer i forbindelse med overgangen til et Noark-4-basert system. Dette kan ha gjort 2003 til et noe spesielt år. Det står likevel fast at det er nødvendig å opprettholde et sterkt trykk på statsorganene for å få avtalt konkrete tidspunkt for avleveringer og deponeringer.

For de fleste av de mottatte arkivuttrekkene i 2004 avdekket avdelingens godkjenningstesting i første omgang feil eller behov for utfyllende informasjon fra arkivskaperen. Det er derfor planlagt å foreta en ny gjennomgang av det konkrete opplegget for godkjenningsprosessen i 2005.

Papirbasert arkivmateriale

Avleveringsomfanget av papirbasert arkivmateriale fra statlige arkivskapere til Arkivverket forsøkes stabilisert gjennom bevarings- og kassasjonsplaner, med sikte på å unngå økning i avleveringssatterslepet. I 2004 gikk antall hyllemeter avlevert arkivmateriale til Riksarkivet ned, mens de samlede avleveringene til statsarkivene økte. Omorga-

niseringen av statlig sektor bidrar både til økningen i avlevering og til økt avleveringsetterslep. Dette medfører at det også er knapt med magasinplass, og noen av statsarkivene vil få store problemer de nærmeste årene. Pga. manglende kapasitet er Riksarkivet forsiktig med å ta imot materiale fra etter 1980.

Arkivverket har mottatt svært lite arkivmateriale som fortsatt er administrativt aktivt, men det er et generelt press fra arkivskaperne for å få avlevert arkivmateriale som er yngre enn 25 til 30 år gammelt. Dette gjelder spesielt for etater som er under omstrukturering.

Informasjon til arkivskapere

Arkivverket har trappet ned sin inspeksjonsvirksomhet, men har samtidig trappet opp informasjonsvirksomheten i form av møter, brev og telefoner. En viktig del av informasjons- og inspeksjonsvirksomheten er fortsatt besøk i arkivskaperens lokaler for å få en fullstendig oversikt over hvordan arkivskaperne ordner og tar vare på sine arkiver.

Mye av Arkivverkets prosjektvirksomhet rettet mot arkivskaperne dreier seg om elektroniske

arkiver, og det gis også informasjon om arkivloven med forskrifter i ulike sammenhenger. I forbindelse med Arkivverkets 100-årsjubileum ga statsarkivene i Oslo, Kristiansand, Stavanger og Bergen ut jubileumsbøker. Det er dessuten holdt foredrag om bevarings- og kassasjonsbestemmelser.

Tilgjengelighet

Riksarkivet registrerer alle nye avleveringer og kataloger samt en del eldre kataloger i det elektroniske arkivinformatjonssystemet ASTA, noe som betyr mye for tilgjengeligheten av arkivmateriale. Systemet er utviklet i samarbeid med Landslaget for lokal- og privatarkiv og fungerer både som et internt arkivinformatjonssystem i Arkivverket og andre arkivinstitusjoner og som et system som letter publikums tilgang til arkivene.

Gjennom Digitalarkivet gjør Riksarkivaren et vidt spekter av historiske kilder tilgjengelige for søk på Internett. Digitalarkivet er resultat av et samarbeid mellom Historisk institutt, Universitetet i Bergen og Statsarkivet i Bergen. Digitalarkivet holder nå på med registrering av folketellingen av 1910.

Kap. 3329 Arkivformål (jf. kap. 0329)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	1 660	1 336	1 379
02	Inntekter ved oppdrag	5 456	6 122	6 318
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	521		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	598		
17	Refusjon lærlinger	41		
18	Refusjon av sykepenger	1 325		
	Sum kap. 3329	9 601	7 458	7 697

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak inntekter fra salg av kildepublikasjoner, fotokopier og transkripsjoner av arkivmateriale i Arkivverket, jf. kap. 329, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder oppdragsinntekter i Arkivverket, jf. kap. 329, post 21.

Programkategori 08.30 Film- og medieformål (kap. 0334-0337)

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
0334	Film- og medieformål	452 632	446 201	473 858	6,2
0335	Pressestøtte	306 592	295 164	272 957	-7,5
0336	Informasjonsberedskap-kringkasting	2 499	2 499	3 579	43,2
0337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		32 500	33 540	3,2
	Sum kategori 08.30	761 723	776 364	783 934	1,0

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
01-01	Driftsutgifter	119 318	122 979	129 267	5,1
21-23	Spesielle driftsutgifter	12 210	3 462	3 104	-10,3
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	256 205	241 234	258 948	7,3
70-89	Overføringer til private	373 990	408 689	392 615	-3,9
	Sum kategori 08.30	761 723	776 364	783 934	1,0

Programkategorien omfatter statlige virksomheter og tilskuddsordninger m.m. på film- og medieområdet.

Rammen under programkategorien er redusert med til sammen 6,2 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Hovedmål for medieområdet

Det er gjort rede for hovedmålene for mediepolitikken i pkt. 2.2 i hovedinnledningen i proposisjonen.

De viktigste målsetningene på filmområdet er å:

- sikre norske audiovisuelle produksjoner av høy kvalitet
- sikre høy publikumsoppslutning om norske audiovisuelle produksjoner
- sikre barn og unge tilgang til produksjoner basert på norsk innhold og språk
- bevare, formidle og profilere norske audiovisuelle produksjoner
- ivareta idé-, talent- og kompetanseutvikling på området, samt å sikre et profesjonelt og sterkt produksjonsmiljø og kostnadseffektive produksjoner.

De viktigste målsetningene på presseområdet er å:

- opprettholde grunnlaget for utgivelse av dags-aviser, samiske aviser, minoritetsspråklige publikasjoner
- sikre lokale, regionale og nasjonale alternativer til de ledende daglige avisene.

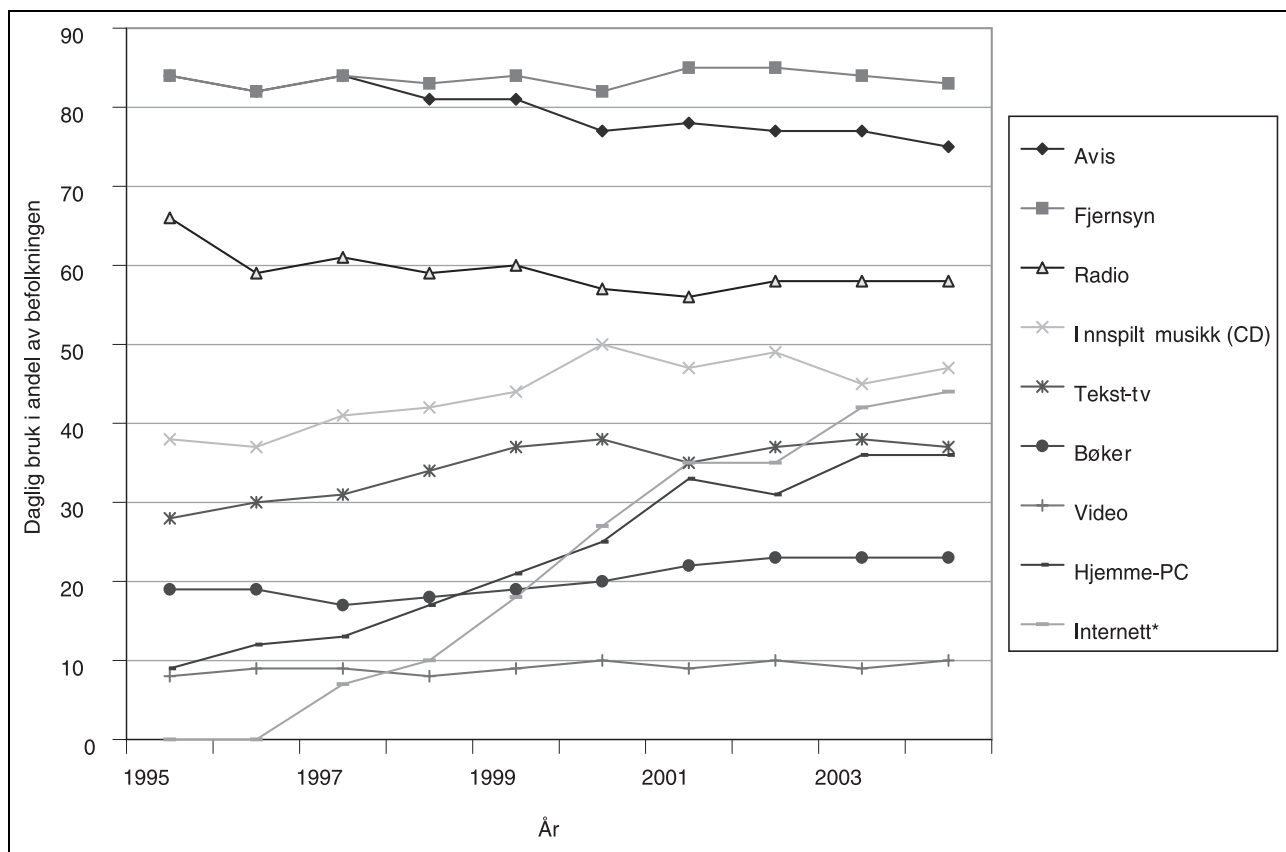
Tilstandsvurdering

De siste årenes teknologiske utvikling og framveksten av digitale interaktive medier har ført til omfattende endringer på svært kort tid. Digitaliseringen innebærer bl.a. at grensene mellom telekommunikasjon, medier og informasjonsteknologi viskes ut. Dette gir publikum økt tilgang på informasjon og nye ytringskanaler, og fører til at nye aktører, f.eks. telekommunikasjonsforetak, etablerer seg på medieområdet. Samtidig ser man at etablerte medieaktører i økende grad opererer på tvers av mediegrensene, og at tidligere atskilte medier blir distribusjonskanaler for samme innhold. Utviklingen reiser nye problemstillinger, som

f.eks. muligheten for utnyttelse av monopolstilling og flaskehalser i informasjonsstrømmen, forholdet mellom nye medier og brukere/publikum, og regulering av digitalt medieinnhold. Regulering er særlig aktuelt i forbindelse med skjerming av barn og unge mot skadelig og uønsket innhold, samt ulovlig nedlasting og distribusjon av opphavsrettsbeskyttet materiale.

Mediebruk

Den mest markante endringen av norske medievaner de siste årene er den økte bruken av hjemme-PC og Internett, jf. figur 10.1. Bruken har økt jevnt siden midten av 1990-tallet. 36 pst. av befolkningen brukte hjemme-PC en gjennomsnittsdag i 2004 mot ni pst. i 1995. Andelen som brukte Internett en gjennomsnittsdag steg fra sju pst i 1997 til 44 pst. i 2004. For de tradisjonelle massemediene har publikums medievaner endret seg de siste ti årene. Bruken av aviser og radio går ned.

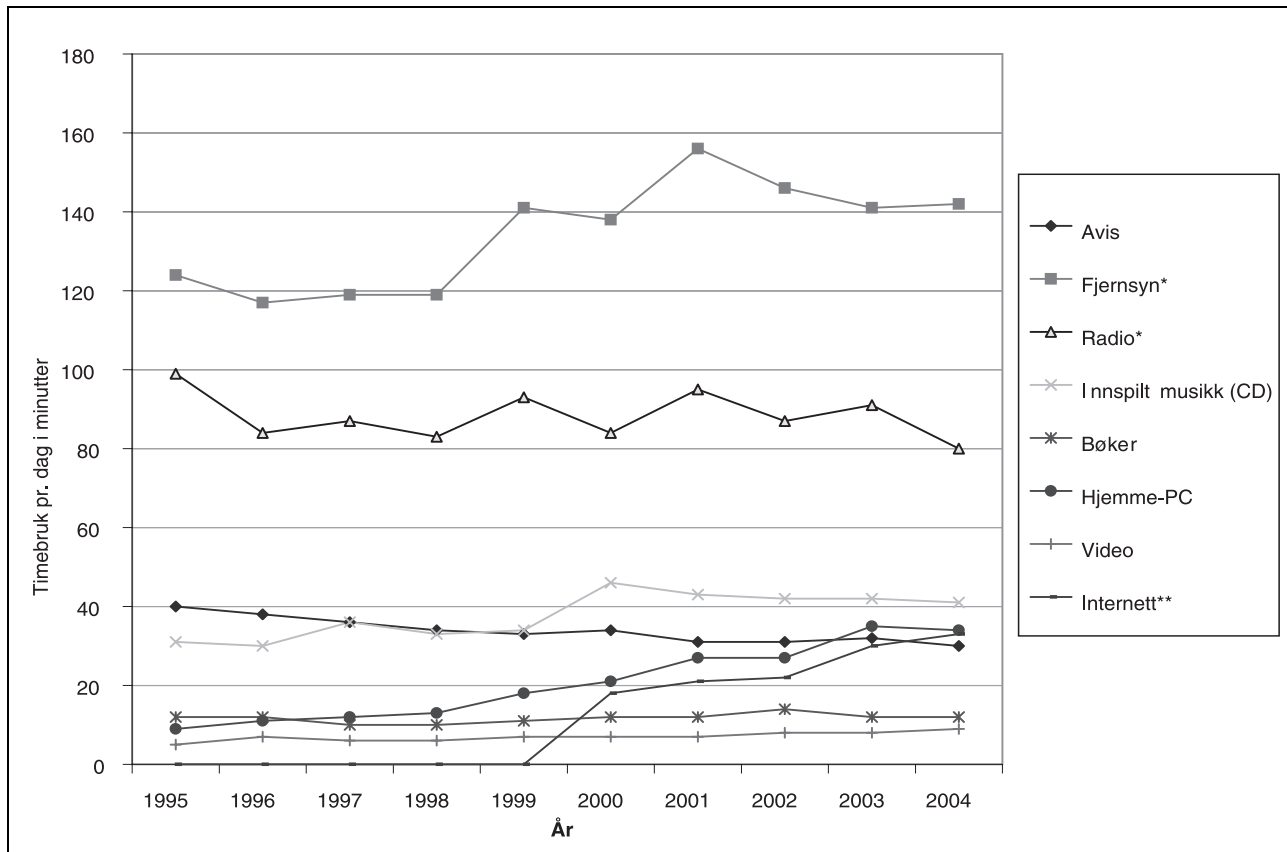
Figur 10.1 Andel av befolkningen som benyttet ulike massemedier en gjennomsnittsdag fra 1995 til 2004

* Andel som brukte Internett er først oppgitt fra 1997

Kilde: Norsk mediebarometer 2004, Statistisk sentralbyrå 2005

I 2004 brukte vi i gjennomsnitt 6 timer og 32 minutter på massemedier pr. dag mot 5 timer og

34 minutter i 1995. Økningen skyldes mer bruk av hjemme-PC og Internett.

Figur 10.2 Antall minutter brukt på ulike massemedier en gjennomsnittsdag fra 1995 til 2004

* Spørreteknikken for tid brukt til radio og fjernsyn er endret f.o.m. 1999

** Tid brukt på Internett er først oppgitt fra 1997

Kilde: Norsk mediebarometer 2004, Statistisk sentralbyrå 2005

Film- og audiovisuelle produksjoner

Målt i antall seere er fjernsyn den viktigste visningsskanalen for norsk film. Om lag ti ganger så mange ser norske filmer på fjernsyn som på kino. Norske filmer når også et stadig større publikum gjennom utleie og salg av video/dvd. Dette gjelder både eldre og nyere norske filmer.

2004 ble et noe svakere norsk filmår enn rekordåret 2003. Det samlede besøket på kino sank fra vel 2,3 millioner i 2003 til 1,8 millioner i 2004. Markedsandelen for norske filmer sank også fra 18,2 pst. i 2003 til ca. 15 pst. i 2004. På tross av dette var 2004 det nest beste filmåret etter 1977, målt i antall kinobesøkende.

Produksjonen av norske filmer er økende. 20 norske langfilmer hadde premiere i 2004, noe som er en økning på to fra 2003. Det blir også produsert flere barne- og ungdomsfilmer enn tidligere.

Presse

Tiden som brukes på avislesing går ned. Det samme gjør andelen av befolkningen som leser

aviser, jf. figur 10.1 og 10.2 ovenfor. Det er klare indikasjoner på at ungdommen er på vei bort fra avisene som massemedium.

Ifølge Norsk Gallup leste 85 pst. av befolkningen minst en avis en gjennomsnittlig dag i 2004. Norge er fremdeles på verdenstoppen når det gjelder avisforbruk med 652 solgte aviser pr. 1 000 voksne innbyggere.

For 2004 er avisenes samlede opplag anslått til 3 019 000. Dette er 42 000, eller 1,4 pst., lavere enn året før. 2004 er det femte året på rad med nedgang i samlet opplag, og samlet opplag har falt med omtrent 130 000 eller 4,2 pst.

De samlede inntektene i avisbransjen utgjorde i overkant av 13 mrd. kroner i 2004. Dette er noe mer enn i 2003. Annonse- og abonnementsinntektene i bransjen økte, mens løssalg- og finansinntektene gikk ned. Den samlede egenkapitalandelen i dagspressen økte med ett prosentpoeng i 2004, fra 51 pst. i 2003 til 52 pst. i 2004. Avisene som mottar produksjonstilskudd hadde et underskudd før støtte på 181 mill. kroner i 2004, omlag 14 mill. kroner mer enn i 2003. Etter støtte

utgjorde overskuddet for denne gruppen 63 mill. kroner i 2004, jf. tabell 10.15.

Posten Norge har fra 2004 fram til 2006 gradvis innført et nytt prissystem for distribusjon av aviser. Departementet følger nøye med hvilke kostnads-

økninger dette vil medføre for de avisene som i dag mottar pressestøtte og vil vurdere endringer i regelverket for produksjonstilskuddet for de avisene som rammes hardest.

Tabell 10.15 Økonomisk resultat for dagsaviser 2000-2004:

År	(i mill. kr)				
	2000	2001	2002	2003	2004
Totalt samlet dagsaviser	1 334	1 121	881	1 300	1 260
Støtteberettigede aviser, før støtte	-175	-160	-177	-167	-188
Støtteberettigede aviser, etter støtte	-19	17	57	64	63

Kilde: Medietilsynet

Kringkasting

58 pst. av befolkningen lyttet på radio en gjennomsnittsdag i 2004. Dette er det samme som de to foregående år. Andelen radiolyttere har holdt seg i underkant av 60 pst. siden andre halvdel av 1990-tallet. Gjennomsnittlig lyttetid var på en time og 20 minutter i 2004, en nedgang fra 2003. På en gjennomsnittsdag i 2004 så 83 pst. av befolkningen fjernsyn. Vi brukte ca. 2 timer og 22 minutter til fjernsynsseing per dag, noe som er det samme som i 2003. Menn har de senere årene sett noe mer på fjernsyn enn kvinner. Det har ikke skjedd noen betydelig endringer i de ulike kanalenes seeroppslutning i 2004 i forhold til de siste årene.

Norsk mediebarometer viser at om lag én pst. av befolkningen har sett på lokal-tv en gjennomsnittsdag de siste årene, mens 11 pst. har lyttet til lokalradio. Om lag 51 pst. av befolkningen har tilgang til lokal-tv, mens 86 pst. kan motta lokalradio.

Ved utgangen av 2004 var det 259 lokalradiokonsesjonærer mot 267 året før. Det var ved utgangen av 2004 registrert 23 konsesjonærer for lokal-fjernsyn i bakkenett, mens det ved utgangen av 2003 var 22 konsesjonærer.

Lokalradiobransjen går fremdeles med underskudd. Samlet sett gikk lokalradiobransjen med et driftsunderskudd på 13 mill. kroner i 2004. Resultatet er en forbedring med vel tre mill. kroner i forhold til året før. Samlede driftsinntekter er 321 mill. kroner, en økning på 33 mill. kroner. Samlede driftsutgifter er 334 mill. kroner, en økning på 30 mill. Resultatene varierer mye fra konsesjonær til konsesjonær. De dårligste resultatene har enkelte kommersielle stasjoner i de største byene.

Lokalfjernsynsbransjen går samlet sett med underskudd i 2004 på 26 mill. kroner. Dette innebærer likevel en forbedring på over 10 mill. kroner

i forhold til 2003. Femten konsesjonærer gikk med underskudd, og sju med overskudd. Stasjonene uten avtale med TVNorge har de svakeste resultatene. Bransjens samlede omsetning sank med knapt seks mill. kroner til 159 mill. kroner. Reklamainntektene viser en beskjeden vekst. Kostnadene er redusert med 16 mill. kroner til 185 mill. kroner, i hovedsak som følge av reduserte lønns-kostnader i bransjen.

Eierforhold i mediesektoren

Norsk mediebransje er dominert av fire norske aktører - Schibsted, Orkla, A-pressen og NRK. I tillegg er flere utenlandske aktører representert på eiersiden i medieforetak som har stor seer- eller lytteroppslutning, bl.a. svenske Modern Times Group (MTG), danske Egmont og det amerikanske medieselskapet SBS. Innenfor kabel- og satellittoverført fjernsyn, men også gjennom sine posisjoner innenfor telekommunikasjon og elektroniske medier, er Telenor en stor aktør. Telenor ble i 2003 deleier i A-pressen gjennom Telenor Broadcast Holding.

Medieeierskapsloven trådte i kraft fra 1. januar 1999. I årene før dette var det en klar tendens til konsentrasjon av eierskapet i de etablerte mediene, og konsentrasjonen var relativt sterk sammenliknet med andre europeiske land. I den tiden loven har virket har eierstrukturen for dagspressen og kringkastingsområdet ikke endret seg dramatisk. Det er likevel noen tendenser som kan observeres. Eiermessig har Norden utviklet seg i retning av ett mediemarked. Et annet trekk er framveksten av nettversjoner av aviser og kringkastingskanaler, nettaviser, internettportaler og annen bruk av Internett. Et tredje trekk er tenden-

sen til erverv på tvers av tidligere bransjegranser. Teleselskap og kabelselskap kjøper innholdsleverandører, aviser kjøper lokal-TV-selskap. Telenors oppkjøp i Canal Digital og i A-pressen og Bergens Tidendes kjøp av TVHordaland er eksempler på dette. Porteføljen til de tre store medieeierne i Norge viser en spredning av eierskap på de aller fleste medieområdene. Det er således tendenser både til økt vertikal og økt horisontal integrasjon.

I november 2004 vedtok Stortinget regjeringens forslag til endringer i medieeierskapsloven, jf. Innst. O. nr. 13 (2004-2005) og Ot.prp. nr. 81 (2003-2004). Endringen innebar bl.a. at grensen for medieeierskap på nasjonalt nivå ble hevet fra 33 til 40 pst. og at adgangen til å gripe inn mot eierkonsentrasjon på lokalt nivå ble opphevet. I tillegg ble det vedtatt nye regler om samarbeidsavtaler og eierskap innenfor flere mediesektorer, såkalt multimediekonsentrasjon. På regionalt nivå ble den skjønnsmessige inngrepsadgangen erstattet med en lovfestet grense på 60 pst. av opplaget til lokal- og regionaviser i en region. En regioninndeling som gir grunnlag for beregning av regionale markedsandeler ble vedtatt og satt i kraft fra 1. juli 2005.

Utfordringer og strategier

Følgende hovedpunkter beskriver viktige satsinger på medieområdet i 2006:

Film og audiovisuelle produksjoner

Vurdert i forhold til publikumsoppslutning på kino, video og fjernsyn, er film trolig det viktigste kulturuttrykket i vår tid. I tillegg er det en stor og økende bruk av nye digitale innholdsprodukter. Særlig er det en kraftig vekst i produksjon og bruk av dataspill. Film og andre audiovisuelle produksjoner blir derfor enda mer sentrale i kultur- og mediebildet, særlig for den yngre generasjonen.

Regjeringen foreslår å bevilge i overkant av 230 mill. kroner til Norsk filmfond til film- og fjernsynsproduksjon, samt til utvikling av dataspill. Dette er en økning på over 17 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2005. Når man i tillegg tar hensyn til den økonomiske effekten av at kino- og filmbransjen ble innlemmet i merverdiavgiftssystemet med full fradragsrett fra og med 2005, er rammebetingelsene for norsk filmproduksjon vesentlig forbedret de siste årene. Dette vil sikre økt aktivitet i bransjen, som igjen vil bidra til å opprettholde den positive utviklingen for norske audiovisuelle produksjoner.

Virkemidlene for den statlige filmpolitikken ble lagt om i 2001. EØS-avtalens overvåkingsorgan

ESA har godkjent det nåværende regelverket fram til februar 2007. Det er forutsatt at virkemidlene og regelverket evalueres før ny godkjenning. Etter en åpen anbudsrunde er et konsulentfirma engasjert til å foreta evalueringen, som blir gjennomført i nært samarbeid med bransjen. Eventuelle forslag til endringer i virkemidlene som følge av evalueringen vil bli sendt på bred høring før de legges fram for Stortinget høsten 2006.

I forbindelse med behandlingen av Innst. S nr. 228 (2003-2004), jf. St. meld. nr. 25 (2003-2004) Økonomiske rammebetingelser for filmproduksjon, fattet Stortinget bl.a. følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Stortingsmeldingen om kultur og næring legge fram en gjennomgang av ulike tiltak som kan bidra til at flere utenlandske filmer produseres i Norge, slik at dette kan behandles i inneværende stortingsperiode.»

I St. meld. nr. 22 (2004-2005) Kultur og næring ble det konkludert med at det ikke er grunnlag for å ta i bruk særskilte incentivordninger for å stimulere til økt utenlandsk filmproduksjon i Norge. Ved behandling av meldingen fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber Regjeringen etablere en prøveordning med 15 pst. refusjon av utgifter for utenlandske filmproduksjoner i Norge og komme tilbake i budsjettet for 2006 med forslag om dette.»

Utenlandske filmproduksjoner kan ha positive ringvirkninger for flere næringer i Norge. Fra et kulturpolitisk ståsted blir likevel hovedspørsmålet om utenlandske filmproduksjoner i Norge er så viktige for å fremme målene for den norske filmpolitikken, at det bør innføres incentivordninger for disse. Hovedmålene for filmpolitikken er å sikre publikum tilgang til et godt og mangfoldig audiovisuelt tilbud basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold, og bevilgninger til filmformål bør derfor kanaliseres til slike produksjoner. Tiltak for å fremme utenlandske filmproduksjoner i Norge faller klart utenfor hovedmålene for filmpolitikken.

Det foreligger ingen holdbare utredninger som tyder på at slike refusjonsordninger vil være samfunnsøkonomisk lønnsomme her i landet. Dersom man skulle kunne forsvare støtte til utenlandsk filmproduksjon ut fra hensynet til verdiskaping, måtte det være fordi man ønsket å oppnå virkninger overfor reiseliv eller sysselsettingsmønster i et særskilt område av landet. Det måtte videre kunne

påvises at slik støtte hadde større effekt enn støtte til en hvilken som helst annen næring. Det er ikke sannsynliggjort at så er tilfelle.

Kultur- og kirkedepartementet mener at det ikke er grunnlag for å ta i bruk særskilte incentivordninger for å stimulere til økt utenlandsk filmproduksjon i Norge

Kortfilmfestivalen i Grimstad vil fra og med 2006 få status som knutepunktsinstitusjon, jf. nærmere omtale under kap. 334 post 72.

Presse

Ved behandlingen av Innst. S nr. 142 (2001-2002), jf. St. meld. nr. 57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste, sluttet Stortinget seg til forslaget om å åpne for å dispensere fra forbudet mot at aviser som mottar produksjonstilskudd utbetaler utbytte til eierne. I et høringsbrev av 1. desember 2003 la departementet fram forslag som innebar at dispensasjon kan gis til aviser som etter aksjelovens krav til forsvarlig kapitalgrunnlag har behov for tilførsel av ny kapital. I høringen ga samtlige representanter for avisbransjen uttrykk for at de foreslåtte vilkårene var så strengt utformet at de ikke ville ha noen funksjon. På bakgrunn av dette har departementet vurdert å oppheve forbudet mot utbetaling av utbytte og erstatte det med andre bestemmelser som kan sikre at pressestøtten faktisk blir benyttet til avisutgivelse. Departementet ser imidlertid en fare for at oppheving av utbytteforbudet kan svekke legitimiteten til pressestøtteordningene og at det kan føre til økt press om avkastning fra lokale eiere og svekke lokalt aviseierskap. Videre tilsier den økonomiske situasjonen i avisbransjen klart at det ikke er noe stort behov for en slik endring, jf. tabell 9.15 foran. Departementet ser derfor ikke grunnlag for å gå videre med saken.

Kringkasting

Regjeringen foreslår å øke kringkastingsavgiften med kr 48 fra kr 1 840 til kr 1 888 ekskl. merverdiavgift. Samtidig foreslås merverdiavgiften på kringkastingsavgiften økt fra 7 til 8 pst. Kringkastingsavgiften for 2006 blir etter dette kr 2 039, inkl. merverdiavgift. Forslaget innebærer en økning på om lag 2,6 pst., ekskl. merverdiavgift. Økningen skal kompensere for forventet pris- og lønnsvekst og for merutgifter som følge av at NRK ble innlemmet i merverdiavgiftssystemet, jf. nærmere omtale under kap 335. Departementet legger til grunn at NRK styrker tilbudet rettet mot barn og unge.

Ved behandlingen av Kultur- og kirkedepartementets budsjettforslag for 2005 vedtok Stortinget

følgende, jf. Budsjett-innst. S nr. 2 (2004-2005), vedtak XI:

«Stortinget ber Regjeringa bidra til at det vert utvikla teknologi for talegjenkjenning slik at ein kan nå måla for teksting av direktesendte program»

Regjeringen foreslår å bevilge 4 mill. kroner til dette formålet, jf. omtale under kap. 334 post 78. Tiltaket vil sikre at hørselshemmede og normalt-hørende får lik tilgang til nyheter og aktualitetsstoff i fjernsynssendingene, slik at også hørselshemmede kan delta aktivt i samfunnsdebatten. Det foreslås en ordning hvor utgiftene deles mellom staten og allmennkringkasterne (NRK og TV2).

Departementet kunngjorde i 2002 konsesjon for utbygging og drift av et digitalt bakkenett for fjernsyn. Norges televisjon AS (NTV), eid av NRK og TV 2, var eneste søker til konsesjonen. Stortinget sluttet seg i 2004 til departementets forslag til kriterier som må oppfylles før digitale tv-signaler kan erstatte de eksisterende analoge signalene, jf. Innst. S. nr. 128 (2003-2004) til St.meld. nr. 44 (2002-2003) Om digitalt bakkenett for fjernsyn. NTV ba i februar 2005 om forlengelse av konsesjonsperioden fra 12 til 15 år. Konsesjonsmyndighetene la til grunn at en utvidet konsesjonsperiode på tre år er rimelig, men besluttet at en slik endring vil kreve at eventuelle andre interesserte parter måtte få anledning til å melde sin interesse for å søke. På den måten kunne myndighetene foreta en forsvarlig vurdering av hvorvidt det var grunnlag for å kunngjøre konsesjonen på nytt. Telenor Broadcast Holding AS meldte sin interesse for å søke innen fristens utløp, og tilfredsstiller kriteriene som ble stilt i kunngjøringen av interesseanmeldelsen. Konsesjonen for digitalt bakkenett ble følgelig kunngjort på nytt i juni 2005, med søknadsfrist 30. september 2005.

Andre mediepolitiske spørsmål

Ved behandlingen av St. meld. nr. 33 (2001-2002) Tilleggs melding til St. meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken, gikk Stortinget bl.a. inn for at tilskuddet i noe større grad skal rettes inn mot de samiskspråklige avisene i ordningen. Et flertall i kommunalkomiteen presiserte likevel at en økning av tilskuddet til samiskspråklige aviser ikke må finansieres ved reduksjon i støtten til samiske aviser som skriver på norsk. Et flertall i kommunalkomiteen anbefalte også at det kan gis offentlig støtte til innstikk på lulesamisk i norskspråklig lokalavis.

Departementet har hatt forslag til endringer av forskriften for samiske aviser ute på høring, og har etter dette justert forskriften i samsvar med Stortingets forutsetninger. Revidert forskrift trer i kraft høsten 2005. Forskriften åpner for tilskudd til innstikk e.l. på lulesamisk i aviser som i utgangspunktet faller utenfor forskriftens definisjon av samisk avis. Ordningen vil bli utvidet til også å gjelde innstikk e.l. på sørsamisk.

I Dokument nr. 8:31 (2002-2003) la stortingsrepresentantene May Hansen og Magnar Lund Berge fram følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å endre lov om film og videogram av 15. mai 1987, slik at aldersgrensene differensieres til 5-7-10-13-15-18 år, ledsagerregelen fjernes, og at det blir et lovforbud mot reklame på kino på filmer for barn fra 7 år og nedover.»

Saken har vært på bred høring. Saken blir lagt fram for Stortinget i vårsesjonen 2006.

Regjeringen fremmet i St. meld. nr. 26 (2003-2004) Om endring av Grunnloven § 100 forslag om å oppheve forbudet mot fjernsynsreklame for livssyn og politisk budskap i kringkastingsloven. Regjeringen ga Demokratifinansieringsutvalget i oppdrag å utrede bl.a. problemstillinger knyttet til en opphevelse av forbudet mot politisk reklame. I utvalgets innstilling, NOU 2004:25, skisseres det fire reguleringsregimer. Felles for regimene er at det allmenne lovforbudet opprettholdes, og at adgangen til å reklamere for politiske budskap på fjernsyn reguleres positivt. På bakgrunn av de innkomne høringssvarene i den etterfølgende høringsrunden så departementet ikke grunnlag for å gå videre med noen av forslagene. Departementet sendte derfor våren 2005 et nytt forslag på høring, hvor reklame for livssyn og politisk budskap i fjernsyn tillates generelt, men forbys i en periode på fire uker i forkant av valg. Departementet tar sikte på å utarbeide en odelstingsproposisjon våren 2006.

Kap. 0334 Film- og medieformål (jf. kap. 3334)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	119 318	122 979	129 267
21	Spesielle driftsutgifter	11 578	3 462	3 104
22	Flyttekostnader - Medietilsynet, <i>kan overføres</i>	632		
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	228 500	212 900	230 108
51	Audiovisuelle produksjoner	26 105	26 751	27 206
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	22 714	29 835	22 490
72	Knutepunktinstitusjoner	5 916	5 416	6 989
73	Regional filmsatsing		5 500	5 676
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	13 705	14 800	17 274
78	Ymse faste tiltak	20 976	23 243	30 387
79	Til disposisjon	3 188	1 315	1 357
	Sum kap. 0334	452 632	446 201	473 858

Kapitlet omfatter driftstilskudd til de statlige virksomhetene Norsk filminstitutt, Norsk filmfond, Norsk filmutvikling og Medietilsynet. Kapitlet omfatter også tilskudd til filmproduksjon, regional filmsatsing og kontingent for å delta i internasjonale programmer og andre tiltak på film- og medieområdet.

Postene 01 og 21 er redusert med henholdsvis 5,8 og 0,5 mill. kroner som følge av innføringen av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsmidler til Norsk filminstitutt, Norsk filmutvikling, Norsk filmfond og Medietilsynet.

Bevilgningen foreslås økt med 6,5 mill. kroner. Hoveddelen av økningen er en følge av merkostnader knyttet til sammenslåing av tre virksomheter til Medietilsynet, og flytting til nye lokaler i 2006. Bevilgningen skal også dekke økte kostnader til EU-prosjektene NONO og AWARE. Videre er kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2005 innarbeidet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten omfatter oppdragsvirksomhet ved Norsk filminstitutt og inntekter fra kursvirksomhet i regi av Norsk filmutvikling. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes oppdragsinntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Norsk filmfond, kan nyttes under post 71

Norsk filmfond forvalter de statlige tilskuddsordningene til audiovisuelle produksjoner i henhold til gjeldende forskrifter.

Det foreslås en bevilgning på 230,1 mill. kroner, en økning på 17,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2005. Høyere publikumsoppslutning, mer kostnadseffektive produksjoner og mer privat investeringskapital har vært og er de viktigste målene for filmstøtten siden omleggingen i 2001. Disse målene er langt på vei nådd. En viktig årsak til dette er en kraftig økning i produksjonsvolumet. Et fortsatt høyt produksjonsvolum vil bidra til ytterligere kompetanseoppbygging og profesjonalisering av bransjen, noe som igjen vil bidra til å heve kvaliteten på norske audiovisuelle produksjoner ytterligere og sikre høy publikumsoppslutning.

Post 51 Audiovisuelle produksjoner

I hht. konsesjonsvilkårene for TV2 AS for perioden 1. januar 2002 – 31. desember 2009, er det fastsatt at TV2 AS hvert år skal betale et inntektsuavhen-

gig vederlag til Norsk filmfond, jf. omtale under kap. 3334, post 71.

Post 71 Filmtiltak m.m., kan overføres, kan nyttes under post 50

Posten er redusert som følge av tekniske justeringer knyttet til tilskuddene til manuskriptutvikling og lokalkringkastingsformål, samt at tilskuddet til Norsk filmstudio AS bortfaller fordi virksomheten er vedtatt solgt, jf. Budsjett-innst. S nr. 2 (2004-2005) og Innst. S nr. 240 (2004-2005). Bevilgningsforslaget under posten omfatter i hovedsak:

- tilskudd til Vestnorsk filmsenter AS til kortfilmproduksjon
- tilskudd til manuskriptutvikling. Midlene forvaltes av Norsk filmutvikling
- tilskudd til lokalkringkastingsformål. Midlene forvaltes av Medietilsynet.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter tilskudd til Nordnorsk filmsenter AS og Kortfilmfestivalen i Grimstad.

Det er overført 1,5 mill. kroner fra kap. 334 post 78 Ymse faste tiltak som følge av at Kortfilmfestivalen i Grimstad fra og med januar 2006 gis status som knutepunktinstitusjon. Dette innebærer at staten dekker 60 pst. av de offentlige overføringene og regionen 40 pst. Det er en forutsetning for stats-tilskuddet at regionen dekker sin del av tilskuddet, jf. forslag til vedtak V, nr. 3. Avtale mellom staten og de regionale partene om Kortfilmfestivalen i Grimstad som knutepunktinstitusjon vil bli inngått i løpet av høsten 2005.

Bevilgningen til Nordnorsk filmsenter omfatter både tilskudd til drift av senteret og produksjon av kortfilm. Staten dekker 70 pst. og regionen 30 pst. av driftstilskuddet. Det er en forutsetning for stats-tilskuddet at regionen bevilger sin del av tilskuddet, jf. forslag til vedtak V, nr. 2. Det skal produseres minst én samisk film årlig med støtte fra Nordnorsk filmsenter AS.

Post 73 Regional filmsatsing

Posten ble opprettet på statsbudsjettet for 2005. Det ble bevilget 2 mill. kroner til Film 3 (Lillehammer-regionen), 2 mill. kroner til Fuzz (Bergens-regionen), 0,75 mill. kroner til Medieparken i Fredrikstad og 0,75 mill. kroner til Midtnorsk filmsenter (Trondheim). Det ble forutsatt at midlene skal brukes innenfor de reglene som gjelder for statsstøtte i EØS-avtalen, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Departementet foreslår at bevilgningsnivået fra 2005 videreføres, kompensert for forventet lønns- og prisvekst, og at bevilgningen fordeles tilsvarende som i 2005 på de samme mottakerne. Tildelingene forutsetter at regionen bevilger minst tilsvarende beløp som staten.

Post 75 Medieprogram, kan overføres

Bevilgningen på denne posten dekker kontingenten til norsk deltakelse i EU-programmet MEDIA Plus (2001-2006). MEDIA Plus er et program for utvikling av den europeiske audiovisuelle industrien.

Bevilgningen dekker også Norges deltakelse i det nye EU-programmet Safer Internet Plus, som vil vare fra 2005 til 2008. Dette er en fortsettelse av tidligere tilsvarende program. Rammene for norsk deltakelse i det nye programmet vil bli lagt fram for Stortinget senere.

Bevilgningen foreslås økt med 2,5 mill. kroner for å dekke økte utgifter til Norges andel av programkostnadene for 2006.

Det tas forbehold om det endelige budsjettforlaget fra EU-kommisjonen, EUs endelige budsjettvedtak og endringer i utgiftene som følge av valuta-svingninger.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike tiltak på film- og medieområdet. Posten foreslås økt med 7,1 mill. kroner i forhold til 2005. Dette skyldes dels at midler til enkelte medietiltak som tidligere ble bevilget over kap. 335, post 73 er flyttet til denne posten, dels at kostnader til medlems-

avgifter i internasjonale organisasjoner har økt som følge av valutaendringer.

Det foreslås en bevilgning på 4 mill. kroner til utvikling av teknologi for teksting av direktesendte fjernsynsprogram, jf. omtale under programkategoriiinnledningen.

Departementet iverksatte i 2004 en to-årig prøveordning med teksting av film for hørselshemmede. Ordningen vil strekke seg noe inn i 2006.

Tilskuddet til et treårig utviklingsprosjekt for etablering av et kompetansesenter for filmskapere ved Mediefabrikken i Akershus foreslås økt fra 0,2 mill. kroner til 0,5 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å avvikle tilskuddet til prosjektet «Vold i billedmediene». Intensjonen med dette prosjektet ivaretas nå av deltakelsen i EU-programmet «Safer Internet Plus», jf. omtale under kap. 334, post 75.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2006 under denne posten, og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2005, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Post 79 Til disposisjon

Det er nødvendig for departementet å kunne disponere midler for å dekke uforutsette behov av særskilt karakter som oppstår i budsjettåret. Under denne posten er det derfor satt av 1,4 mill. kroner som departementet kan nytte til ulike tiltak innenfor film- og medieområdet.

Rapport 2004

Rapporteringen for 2004 tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Tabell 10.16 Diverse statistikk på filmområdet: 2000–2004:

	2000	2001	2002	2003	2004
Premiere langfilmer	9	7	14	18	20
Tilskudd kortfilmer	96	101	108	102 ¹	150 ²
<i>Publikumsbesøk:</i>					
Norske filmer (tall i tusen)	702	1 865	832	2 300	1 800
Norske filmer – pst.andel av totalbesøk	6,1	14,9	7,8	20	14,9
Antall norske barne- og ungdomsfilm	3		3	5	5
Antall meter restaurert historisk filmmateriale ³	6 348	4 450	4 529	1 913	6 408
Antall meter restaurerte norske spillefilmer ³	34 311	22 811	18 957	22 179	27 969

¹ Inkluderer støtte til kategoriene fiksjon, dokumentar og animasjon fra Fond for lyd og bilde.

² Inkluderer tall fra Norsk filmfond, Vestnorsk filmsenter, Nordnorsk filmsenter og Fond for lyd og bilde.

³ Antall meter ferdigrestaurert film gir ikke uttrykk for arbeidets omfang eller kostnader. Variasjonene i antall meter restaurert film og historisk filmmateriale fra år til år skyldes først og fremst ulikheter i utgangsmaterialets fysiske tilstand.

I 2004 hadde 20 norske langfilmer kino-premiere. Sju av filmene oppnådde et besøk på over 100 000, og tre filmer hadde over 200 000 besøkende. Besøk på norske filmer gikk samlet sett ned fra 2003 til 2004, men nedgangen i besøk på norske filmer er lavere enn nedgangen i kinobesøket totalt. Uansett var kinoåret 2004 det nest beste for norsk film etter 1977, målt i antall besøk.

39 kortfilmer og 16 novellefilmer med støtte fra Norsk filmfond ble ferdigstilt i 2004. Dette er en økning på hhv. seks og åtte fra 2003. Det er stor interesse for den norske kortfilmen også i utlandet, der norske kortfilmer gjør det svært godt på internasjonale festivaler.

Det ble tildelt produksjonstilskudd til seks barne- og ungdomsfilm i 2004. Tallet på norske barne- og ungdomsfilm har gått vesentlig opp siden 1990-tallet. I tillegg er det gitt støtte til en fjernsynsdokumentar, et fjernsynsdrama og en fjernsynsserie for barn- og ungdom i 2004. Sju interaktive produksjoner for barn- og ungdom har fått utviklingstilskudd.

Det ble i 2004 gitt utviklingstilskudd til 46 enkeltstående tv-prosjekter med totalt 2,7 mill. kroner, samt tilsvarende beløp til utviklingstilskudd til 19 TV-serier. Siden det ble opprettet en egen støtteordning for fjernsyn i 2003, har 61 dokumentarfilmer fått støtte. Flesteparten av disse filmene hadde ikke blitt produsert uten denne støtten.

I løpet av 2004 har de første sju selskapene som fikk innvilget produsentstøtte i 2002 mottatt hele støttebeløpet. Produsentstøtten skal fremme filmkulturen i Norge, og styrke bransjen gjennom opp-

bygging av stabile produksjonsmiljøer. Til nå har 15 selskaper mottatt støtte fra ordningen.

Norsk filmutvikling ga manuskriptstøtte til 22 nye prosjekter i 2004, mot 32 året før, og tilleggssøtte til 34 prosjekter mot 43 i 2003. Videre ble det avholdt 18 ulike kurs og seminarer, samt tre regionale kurs og seminarer (i Bergen, Grimstad og Trondheim). Formålene med kurs- og seminarvirksomhetene er å ivareta talent- og kompetanseutvikling for medarbeidere på ulike plan innenfor bransjen. Det er nå innført egenandeler på kurs, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Norsk filmutvikling delte i 2004 ut til sammen 1,3 mill. kroner i ulike reisestipend. I tillegg ble det delt ut 25 stipend fra «Troll»-fondet, dvs. fondet for stipend til audiovisuell utdanning i Frankrike.

Både manuskriptstøtteordningene og stipendene som deles ut fra Norsk filmutvikling er nå mer målrettet mot spesifikke grupper, slik at virkningen av de enkelte tiltakene lettere kan vurderes og synliggjøres.

I 2004 ble det kanalisert til sammen 19,1 mill. kroner fra EUs Medieprogram til den norske filmbransjen i form av direkte og betinget støtte. Tilskuddene gikk bl.a. til norske produsenter, distributører, festivaler og kinoer. Tilskuddene i 2004 innebærer en økning på vel 4 mill. kroner i forhold til 2003.

EURIMAGES, Europarådets fond for støtte til europeiske samproduksjoner, ga i 2004 støtte til to norske spillefilmer og et prosjekt med norsk minoritetsdeltakelse, total ca. 4,5 mill. kroner.

Norsk filminstitutt har en rekke filmrelaterte tilbud til yngre aldersgrupper, bl.a. Amandus filmfestival på Lillehammer og nettstedet mzoön.

Amandus filmfestival, som fokuserer på barn og unges egne filmproduksjoner, har hatt en sterk økning i antall innsendte bidrag og festivaldeltakere i løpet av de tre siste årene. I 2004 var det 6 200 deltakere, med 315 filmer som deltok i konkurranse og 80 innmeldte manus.

Det har vært stor interesse for nettstedet mzoon, som har arrangert workshops, manuskonkurranser og filmvisninger samt gitt tilbud om kursing, råd og veiledning fra profesjonelle filmarbeidere. Dette har bidratt til å gi yngre målgrupper kunnskap om film og filmforståelse. Nettstedet ble avsluttet som prosjekt 1. januar 2004, og det arbeides nå med utviklingen av et forprosjekt til en nordisk versjon av tjenesten.

Norsk filminstitutt har som en viktig oppgave å tilgjengeliggjøre filmer som ellers ikke ville blitt utgitt pga. liten kommersiell interesse. I 2004 ble det utgitt 59 filmer, hvorav 50 ble utgitt som antologier på tre DVD-er.

I 2004 ble prosjektet Digitalt filmarkiv II videreført og avsluttet. Prosjektets målsetting var å utvikle en tjeneste for distribusjon av film fra den norske filmhistorien over digitale høyhastighetsnett, og ble gjennomført i samarbeid med Agder Energi AS og med støtte fra Høykom. Prosjektet har utviklet en video-on-demand-tjeneste over Internett. I løpet av 2004 inngikk Norsk filminstitutt en avtale med NorgesFilm AS i Kristiansand om drifting av tjenesten, Filmarkivet.no. Tjenesten ble åpnet som en betalingstjeneste for allmennheten i november 2004. Det er til nå digitalisert ca. 200 filmer, og tallet økes med minst to filmer pr. uke.

Ved behandlingen av Budsjett-Innst. S. nr 2 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004), og Innst. S. nr. 240 (2004-2005), jf. St.prp. nr. 65 (2004-2005), ga Stortinget sin tilslutning til at staten kan selge sine aksjer i Norsk filmstudio AS. Salget gjennomføres høsten 2005.

Tabell 10.17 Driftsresultat i 2004 for Norsk filmstudio AS:

(i 1 000 kr)						
	Drifts- utgifter	Stats-til- skudd	Egen- inntekt	Resultat	Egenkapital pr. 01.01.04	Endring i egenkapital pr. 31.12.04
Norsk filmstudio AS	36 588	3 955	39 403	2 360	26 143	+ 635

Tilskuddet for 2004 dekker selskapets kostnader knyttet til eiendeler og gjeld, som ble over-

ført til infrastrukturselskapet Norsk filmstudio AS ved fisjonen av konsernet Norsk Film AS.

Kap. 3334 Film- og medieformål (jf. kap. 0334)

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	11 532	10 921	10 815
02	Inntekter ved oppdrag	10 603	3 462	3 573
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	308		
18	Refusjon av sykepenger	1 165		
70	Gebyr	25 783	15 500	15 500
71	Inntektsuavhengig vederlag fra TV2	26 105	26 751	27 206
72	Inntektsavhengig vederlag fra TV2		2 000	2 000
	Sum kap. 3334	75 496	58 634	59 094

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra salg og distribusjon av film, video og DVD, drift av Cinemateket og film-museet samt diverse andre inntekter ved Norsk filminstitutt, og inntekter fra egenandeler ved avholdte kurs i regi av Norsk filmutvikling, jf. kap. 334, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Inntektene gjelder oppdragsvirksomheten ved Norsk filminstitutt, Norsk filmfonds inntekter knyttet til mediedesken i MEDIA Plus og Medietilsynets inntekter knyttet til SAFT-prosjektet, jf. kap. 334, post 21.

Post 70 Gebyr

Posten gjelder inntekter fra merking og registrering av videogram og kontroll av film og videogram, samt eventuelle overtredelsesgebyr, jf. lov om film og videogram med forskrifter.

Forutsetningen for ordningen med merking og registrering av videogram er at ordningen skal være selvfinansierende, jf. Ot.prp. nr. 78 (1996-97), der det bl.a. heter:

«Regjeringa legg til grunn at gebyret for kvart merke må fastsetjast slik at den samla provenyen dekkjer dei samla utgiftene ved ordninga, auka kostnader til kontroll og omlegging, og auka utbygging av tilsynsapparatet.»

Antallet videogram som merkes og registreres har vært økende de siste årene, bl.a. som følge av mange nyutgivelser på DVD. Dette har medført at denne delen av Medietilsynets gebyrinntekter har økt.

Ordningene skal være selvfinansiert, men skal ikke gå med overskudd. Ordningen med kontroll av film går om lag i balanse. Ordningen med merking av videogram har gått med overskudd de siste årene. Gebyrsatsen for merking av videogram ble derfor nedjustert fra 2005. På bakgrunn av inntektsutviklingen hittil i år foreslås det en ytterli-

gere reduksjon i gebyrsatsen for merking av videogram fra 2006, fra kr 0,70 til kr 0,60, jf. forslag til vedtak VI nr. 1. Forslaget medfører ingen reduksjon i det totale inntektsnivået på posten.

Avgift til Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfond mottar avgifter fra kino- og videobransjen, jf. Lov om film og videogram, § 3. Norsk kino- og filmfonds regnskap viser at det i 2004 ble krevd inn 51,2 mill. kroner i avgift, en økning på 13,8 mill. kroner fra 2003. Avgiften foreslås videreført med kr 3,50 pr. videogram, jf. forslag til vedtak VI, nr. 2.

Post 71 Inntektsuavhengig vederlag fra TV2

Det inntektsuavhengige vederlaget er fastsatt til 25 mill. kroner og skal betales hvert år 1. juli. Vederlaget skal justeres for endringer i konsumprisindeksen. Vederlaget for 2006 kan etter dette anslås til 27,2 mill. kroner. Endelig fastsetting av vederlaget kan først finne sted når konsumprisindeksen pr. juni 2006 foreligger.

Endelig inntektsuavhengig vederlag for 2005 er fastsatt til 26,5 mill. kroner.

Post 72 Inntektsavhengig vederlag fra TV2

TV 2 AS skal i konsesjonsperioden 1. januar 2003 - 31. desember 2009 betale et årlig inntektsavhengig vederlag til statskassen for reklameinntekter over et visst nivå, jf. konsesjonsvilkårene §§ 2-3 og 2-4.

Det inntektsavhengige vederlaget skal beregnes slik det framgår av § 2-3 i konsesjonsvilkårene. Vederlaget justeres for endringer i konsumprisindeksen. I tillegg skal det årlige inntektsuavhengige vederlaget, jf. kap. 3334, post 71, komme til fradrag i det inntektsavhengige vederlaget. Vederlag for 2006 kan etter dette anslås til 2 mill. kroner. Endelig fastsetting av vederlaget kan først skje når reklameregnskapet for TV2 AS for 2005 og konsumprisindeksen pr. juni 2006 foreligger.

Kap. 0335 Pressestøtte

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
52	Norges forskningsråd	1 600	1 583	1 634
71	Produksjonstilskudd	246 855	244 267	244 267
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	14 714	14 608	2 900
75	Tilskudd til samiske aviser	11 619	12 969	13 169
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	30 244	20 177	9 377
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 560	1 560	1 610
Sum kap. 0335		306 592	295 164	272 957

Kapitlet omfatter produksjonstilskudd til dagsaviser, midler til forskning, støtte til samiske aviser, støtte til ymse publikasjoner og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark.

Budsjettforslag 2006**Post 52 Norges forskningsråd**

Det foreslås en bevilgning på 1,6 mill. kroner under denne posten til forskningsprogrammet Kommunikasjon, IKT og medier ved Norges forskningsråd.

Post 71 Produksjonstilskudd

Produksjonstilskuddet til dagsaviser foreslås videreført på samme nominelle nivå som i 2005.

Produksjonstilskuddet forvaltes av Medietilsynet og tildeling skjer etter forskrift om produksjonstilskudd til dagsaviser fastsatt av Kultur- og kirke departementet. Forskriften fastsetter kriterier for fordeling av støtte til nummertøaviser med opplag under 80 000, og nummerénaviser og aleneaviser med opplag under 6 000. Riksdekkende meningsbærende aviser som er berettiget til tilskudd får et særskilt tillegg.

Post 73 Anvendt medieforskning og etterutdanning

Bevilgningen på post en har i hovedsak gått til etterutdanning i pressen og til medieforskning. Tilskuddet til etterutdanning ved det private Institutt for Journalistikk har vært begrunnet med manglende utdanningskapasitet på dette området i det offentlige utdanningssystem. De senere årene er dette vesentlig endret, og det foregår i dag medie- og journalistutdanning ved en rekke universiteter og høyskoler i Norge. Et betydelig antall nord-

menn studerer journalistikk og mediefag i utlandet. Departementet foreslår at tilskudd til etterutdanning i pressen faller bort. Den etterutdanning som skjer ved Institutt for journalistikk bør eventuelt finansieres av bransjen selv, tilsvarende som på andre fagområder i samfunnet.

Departementet foreslår også at tilskuddet til databasen MedieNorge faller bort. Statens behov for statistiske opplysninger på medieområdet kan dekkes av andre aktører, bl.a. gjennom det nyetablerte Medietilsynet og Statistisk sentralbyrå (SSB). Tilskuddet til mediebruksundersøkelsen i regi av SSB flyttes til kap. 334, post 78. I tillegg overføres tilskuddet til Mediedagene i Bergen til kap. 334, post 78.

Departementet forutsetter at Rådet for anvendt medieforskning fortsatt skal fokusere på barn og unges mediebruk, med særlig fokus på den synkende avislesingen blant barn og unge og den økte bruken av nye medier for disse aldersgruppene.

Post 75 Tilskudd til samiske aviser

Det foreslås en bevilgning på 13,2 mill. kroner.

Departementet har fastsatt endringer i forskriften om tilskudd til samiske aviser i samsvar med Stortingets forutsetninger, jf. omtale under programkategoriinnledningen. Reviderte forskrifter vil bli gjort gjeldende fra høsten 2005, og vil bli lagt til grunn ved fordelingen av tilskuddene for 2005.

Post 76 Tilskudd til ymse publikasjoner

Bevilgningen dekker tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner, samt tilskudd til ymse enkeltpublikasjoner. I Ot.prp. nr. 84 (2004-05) Om lov om visse forhold vedrørende de politiske partiene, ble det foreslått at støtten til de politiske partienes informasjonsvirksomhet over kap. 335, post 76

skulle overføres til den statlige tilskuddsordningen til politiske partiers virksomhet. Stortinget sluttet seg til forslaget. Som følge av dette er 11 mill. kroner overført til kap. 1530 Tilskudd til politiske partier, post 70 Tilskudd til politiske partiers

sentrale organisasjoner, under Moderniseringsdepartementet.

Ordningen med tilskudd til ymse publikasjoner ble lagt om fra og med 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005). Tabellen viser fordeling av tilskudd over posten i 2005 og 2006:

Fordeling av tilskudd over post 76 i 2005 og 2006

	2005	2006
Tilskudd til minoritetsspråklige aviser	1 167 676	1 167 700
Tilskudd til informasjonsvirksomhet i politiske partier	10 800 000	
Tilskudd til ymse publikasjoner:		
- Morgenbladet	2 100 000	2 100 000
- Ny Tid	1 800 000	1 800 000
- Friheten	600 000	600 000
- Ruijan Kaiku	600 000	600 000
- Magazinet	1 013 033	1 013 000
- Norge I Dag	1 038 794	1 038 800
- Korsets Seier	857 497	857 500
- Ukeavisen Ledelse	100 000	100 000
- Le Monde	100 000	100 000

Formålet med tilskuddet til minoritetsspråklige aviser er å bidra til framvekst av publikasjoner for språklige minoriteter og til utvikling av redaksjonell kvalitet i disse publikasjonene. Gjennom informasjon om norske samfunnsforhold og opprinnelig hjemland på eget språk, skal publikasjonene fremme mulighetene for samfunnsdeltakelse og kulturell utfoldelse hos personer med minoritetsbakgrunn. Tilskuddet fordeles i henhold til forskrift fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet.

Post 77 Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark

Bevilgningen omfatter det særskilte distribusjonstilskuddet til avisene i Finnmark. Bevilgningen foreslås videreført på samme reelle nivå som i 2005. Ni aviser omfattes av ordningen.

Rapport 2004

Rapporteringen for 2004 tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Tabell 10.18 Diverse statistikk på presseområdet 2000-2004:

År	2000	2001	2002	2003	2004
Totalt antall dagsaviser ¹	205	203	203	208	209
Antall minoritetspublikasjoner	8	8	7	6	7
Antall nummertøaviser	24	24	23	23	24

¹ Tall ekskl. minoritetsspråklige publikasjoner og aviser i kategorien «ymse publikasjoner».

Kilde: (samtlige tabeller i avsnittet): Medietilsynet.

Totalt antall dagsaviser økte med én i 2004. Ingen aviser som mottok produksjonstilskudd ble lagt ned i 2004. Fem nye aviser mottok produksjonstilskudd for første gang i 2004. I tillegg kom tre aviser som tidligere har mottatt tilskudd tilbake i ordningen.

Antall samiske aviser, inkludert bladet Nourttanaste, har ligget konstant på fire de siste årene.

Sju minoritetsspråklige publikasjoner, mot seks i 2003, mottok tilskudd i 2004. En publikasjon på polsk avsluttet virksomheten. Språkene urdu, bosnisk og kinesisk er nå representert i ordningen.

Bevilgningen til informasjonsvirksomhet i politiske partier utgjorde 11 mill. kroner i 2004. Av dette mottok partiene på Stortinget 8,8 mill. kroner til informasjonsvirksomhet. Tilskuddet ble beregnet ut fra antall stemmer ved siste stortingsvalg. Det resterende beløpet ble fordelt til partienes spesialpublikasjoner i distribusjonsstøtte.

Etter innstilling fra Rådet for anvendt medieforskning tildelte Statens medieforvaltning i 2004 til sammen 2,9 mill. kroner til ulike forskningsprosjekter innenfor områdene presse, kringkasting og film. Prosjekter som fokuserte på barn og unges mediebruk ble prioritert ved tildelingen.

Kringkasting

Budsjettforslag 2006

Regjeringen foreslår å øke kringkastingsavgiften med kr 48 fra kr 1 840 til kr 1 888 ekskl. merverdiavgift. For 2006 foreslås merverdiavgiften på kringkastingsavgiften satt til 8 pst., jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) Skatte- avgifts- og tollvedtak. Kringkastingsavgiften for 2006 blir etter dette kr 2 039 inkl. merverdiavgift, jf. forslag til vedtak VI, nr. 2.

Økningen skal kompensere for forventet pris- og lønnsvekst. Som følge av at NRK kom inn i merverdisystemet i 2003, oppsto det en faseforskyvning mellom innbetalt lisensavgift og påløpt merverdiavgift. Noe av lisensøkningen skal derfor kompensere for dette. Dette er en engangskompensasjon som ikke skal videreføres senere år.

NRK er bedt om å iverksette de nødvendige forberedelser for å legge om kringkastingsavgiften slik at periodene for innbetalingene følger kalenderåret.

Departementet legger til grunn at NRK styrker tilbudet rettet mot barn og unge.

Det foreslås videre at tilleggsgiftsavgiften ved for sen betaling av kringkastingsavgiften skal være 15 pst., jf. forslag til vedtak VI, nr. 3.

På bakgrunn av ovennevnte forslag forventes følgende inntekter til NRK i 2006:

Tabell 10.19 NRK AS' inntekter i 2006:

	(i mill. kr)
Inntekter fra kringkastingsavgiften	3 369
Finansinntekter	16
Andre inntekter	190
Til sammen	3 575

Til grunn for de budsjetterte lisensinntektene ligger et anslag på 1 755 000 lisensbetalere.

Rapport 2004

Norsk rikskringkasting

Fra og med 2003 er NRK omfattet av merverdiavgiftssystemet med full fradragsrett for inngående

merverdiavgift. Merverdiavgiftssatsen på kringkastingsavgiften var i 2004 på 6 pst.

NRK AS hadde i 2004 til sammen 3 662 mill. kroner i inntekter fordelt slik:

Tabell 10.20 NRK AS' inntekter i 2004:

	(i mill. kr)	
	NRK AS	Konsern
Inntekter fra kringkastingsavgiften	3 309	3 309
Netto finansinntekter	16	11
Andre inntekter	337	381
Til sammen	3 662	3 701

Antallet fjernsynslisenser var ved utgangen av 2004 ca. 1 757 000, en økning på ca. 7 000 sammenliknet med 2003.

Regnskapet for NRK AS (morselskapet) viser et overskudd på om lag 84 mill. kroner for 2004. I 2003 var resultatet ca. 14 mill. kroner i underskudd (før skatt). Det positive resultatet for 2004 er imidlertid i stor grad knyttet til en engangsinntekt for endelig oppgjør for salg av tomtearealer. Kultur- og kirkedepartementet forutsetter at NRK skal gå i balanse.

post 71. Av dette ble 3,6 mill. kroner gitt i driftsstøtte til Norsk lokalradioforbund og Norsk Forbund for lokal-tv. De resterende midlene ble fordelt med 5,8 mill. kroner til ulike prosjekter mv. innenfor lokalfjernsyn, og ca. 4,3 mill. kroner til lokalradioprojekter.

Målet med tilskuddsordningen er å sikre en positiv utvikling i lokalkringkastingsbransjen. Det gis tilskudd til programproduksjoner, kompetansehevende tiltak, utviklingsprosjekter, og driftsstøtte til lokalradioer som retter seg mot etniske og språklige minoriteter.

Kringkasting forøvrig

Statens medieforvaltning fordelte i 2004 13,4 mill. kroner til lokalkringkastingsformål, jf. kap. 334,

Kap. 0336 Informasjonsberedskap-kringkasting

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
70	Informasjonsberedskap	2 499	2 499	3 579
	Sum kap. 0336	2 499	2 499	3 579

Hovedutfordringer

Bortfall av kanaler for formidling av informasjon vil kunne få store konsekvenser i en beredskapssituasjon. Det overordnede målet for beredskapsplanlegging er å sikre at viktig informasjon når befolkningen både under kriser, katastrofer og store ulykker i fredstid, under beredskap og krig. Som følge av dette legges det vekt på å opprettholde alternative beredskapsløsninger for innsamling og utsendelse av informasjon fra allmennkringkasterne NRK og TV2, gjennom bruk av bakkebaserte løsninger og faste linjer. For å redusere sårbarheten legges det også vekt på at NRKs distriktskonto-

rer skal være i stand til å opptre som selvstendige enheter i en krisesituasjon.

Budsjettforslag 2006

Post 70 Informasjonsberedskap

Bevilgningen skal dekke ekstraordinære beredskapsmessige tiltak, som allmennkringkasterne NRK og TV2 ikke dekker innenfor sitt ordinære budsjett. Dette gjelder bl.a. utgifter til fornyelse og løpende vedlikehold av beredskapsanlegg, samt løpende utskifting og oppdatering av programteknisk utstyr og kommunikasjonsutstyr m.m. Mid-

lene skal fordeles mellom nødvendige beredskapsmessige tiltak hos NRK og TV2.

Bevilgningen foreslås økt med 1,1 mill. kroner. Det er nødvendig å styrke bevilgningen på denne posten, bl.a. for å sikre at nødvendig utskifting av utstyr kan følge den teknologiske utviklingen, samt for å sikre utbyggingen av nødvendige beredskapstiltak også hos TV2.

Rapport 2004

Midlene til informasjonsberedskap ble i 2004 til delt NRK og TV2 og har vært benyttet til fornyelse og løpende vedlikehold av beredskapsanlegg, nyanskaffelser, utskifting og oppdatering av programteknisk utstyr og kommunikasjonsutstyr, og øvelser.

Kap. 0337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
70	Kompensasjon		32 500	33 540
	Sum kap. 0337		32 500	33 540

Budsjettforslag 2006

Post 70 Kompensasjon

Posten gjelder kompensasjonsordning for kopiering av åndsverk til privat bruk, jf. programkategoriiinnledningen ovenfor.

Ordningen ble innført i 2005, og skal gi kompensasjon til individuelle rettighetshavere for kopiering av åndsverk til privat bruk. Ordningen må sees i sammenheng med den kollektive kompensasjonsordningen under Fond for lyd og bilde, jf. kap. 320, post 51.

Programkategori 08.40 Den norske kirke (kap. 0340–0342)

Programkategorien omfatter de statlige bevilningene til Den norske kirke, særlig driftsbevilgninger til de regionale og sentralkirkelige organer i Den norske kirke, til prestedtjenesten og Det praktisk-teologiske seminar. Kategorien omfatter også tilskudd til kirkens virksomhet, bl.a. til de kirkelige

fellesrådene, Sjømannskirken og døvemenighetene, foruten utgifter til det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidaros domkirke og driften av Erkebispegården. Også Opplysningsvesenets fond hører inn under kategorien.

Utgifter under programkategori 08.40 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
0340	Kirkelig administrasjon	407 059	425 653	474 522	11,5
0341	Presteskapet	673 849	650 927	698 525	7,3
0342	Nidaros domkirke m.m.	48 108	51 276	38 186	-25,5
	Sum kategori 08.40	1 129 016	1 127 856	1 211 233	7,4

Utgifter under programkategori 08.40 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006	Pst. endr. 05/06
01-01	Driftsutgifter	841 011	804 188	849 717	5,7
21-23	Spesielle driftsutgifter	22 781	6 308	19 605	210,8
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	7 819	17 800	3 831	-78,5
70-89	Overføringer til private	257 405	299 560	338 080	12,9
	Sum kategori 08.40	1 129 016	1 127 856	1 211 233	7,4

Rammen under programkategorien er redusert med i alt 11 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 1 211 mill. kroner for 2006. Dette er en økning på 83,4 mill. kroner eller 7,4 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2005.

Hovedmål

Den norske kirke skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. For bevilgningene til Kirkerådet, bispedømmerådene og biskopene gjelder bl.a. følgende mål:

- gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig
- utvikle reformen av kirkens trosopplæring i samsvar med Stortingets forutsetninger
- stimulere og igangsette tiltak som styrker kirkens arbeid blant barn og unge

- fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn
- bidra til at kirkelig tilsatte og valgte rådsmedlemmer har kompetanse til å ivareta sine oppgaver
- påse at egen virksomhet har en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene.

For bevilgningene til prestatjenesten og prestskapet gjelder bl.a. følgende mål:

- sikre menighetene og det enkelte kirkemedlem regelmessig geistlig betjening
- styrke ledelsen av prestatjenesten, samordningen mellom prestene og menighetsrådene, og samvirket mellom prestene og andre kirkelig tilsatte
- motivere flere kvinner til tjeneste som menighetsprester og til å inneha lederstillinger i kirken
- utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten hos den enkelte prest
- sikre gode arbeidsvilkår for prestene.

Hovedmålet for statens ansvar overfor Nidaros domkirke og Erkebispegården er å sikre at bygningene bevarer, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk. For Opplysningsvesenets fond gjelder det at fondet skal forvaltes til beste for Den norske kirke.

Folk og kirke

Tilstandsvurdering

Kristne forestillinger og tradisjoner er viktige referanserammer i det norske samfunnet og sentrale kilder til vår identitet som nasjon og folk. Kristendommens trosgrunnlag og livstolkning, verdi- og menneskesyn kommer til uttrykk i kunst- og kulturformidling, i samfunns- og arbeidsliv, i private og personlige sammenhenger. Den norske kirke skal ivareta og videreføre vår kristne kulturarv, formidle de verdier og trosforestillinger som kjenner seg igjen i kristendommen og bevare sin identitet som folkekirke.

Viktige indikatorer for kirkens stilling som folkekirke, er utviklingen i tallet på medlemmene i kirken. Det samme gjelder tall for oppslutning og deltakelse ved gudstjenester og kirkelige handlinger. 1. januar 2004 var det vel 3,9 millioner medlemmer i Den norske kirke. Dette tilsvarer 85,7 pst. av befolkningen. 877 personer meldte seg inn i kirken i 2004, noe som er en økning på 2,5 pst. i forhold til 2003. 4 476 meldte seg ut av kirken i 2004. Siden 1990 har det vært en jevn nedgang i

antall utmeldinger. I 2004 var det imidlertid en økning med 24,3 pst. i forhold til året før. Medlemsprosenten for 2004 var den samme som i 2003. Hovedtallene viser en stabil medlemsoppslutning i Den norske kirke.

Antallet gudstjenestebesøk i 2004 var på nær 6,8 millioner. Deltakere i forbindelse med vigslar, gravferd, skolebesøk m.m. er ikke inkludert i dette tallet. Fra 2003 til 2004 økte gudstjenestedeltakelsen med 0,7 pst. for hele landet. Siden 2001 har antallet gudstjenestebesøk hatt en viss vekst. I 2004 var det gjennomsnittlig 103 deltakere ved hver gudstjeneste, mot 100 i 2001. Bispedømmene melder om en økning i antallet nattverdgjester. I Oslo bispedømme var det i flere år nedgang i gudstjenestedeltakelsen. De siste to årene har det vært en markert stigning. Oslo bispedømme har nå den største prosentvise økningen i gudstjenestedeltakelsen i landet.

Andelen døpte i forhold til antallet fødte var i 2004 på 77,3 pst., mot 77,7 pst. i 2003. Det er imidlertid store forskjeller mellom bispedømmene. Mens dåpsprosenten i Møre bispedømme var nær 100 i 2004, var den på noe over 40 i Oslo bispedømme. Dåpsprosent målt i forhold til foreldre som er medlemmer av kirken, er på vel 90. Dette viser at det er betydelig og stabil oppslutning om dåpen blant kirkens medlemmer. De siste fem årene har det vært en jevn økning i antallet som døpes etter fylte 12 år. Antallet økte fra 1 146 i 1999 til 1 439 i 2004.

Andelen unge som velger å bli konfirmert i Den norske kirke, har vært relativt stabil de seneste årene. Andelen konfirmanter i forhold til alle 14-åringer var 67,6 pst. i 2004, det samme som i 2003. Blant 14-åringer som er medlemmer av Den norske kirke, var andelen som velger kirkelig konfirmasjon 77,4 pst. Dette er omtrent samme andel som i 2003.

Kirkestatistikken fra 2004 viser at 49 pst. av alle ekteskap inngås ved kirkelig vigsel. I 2004 ble 17 pst. av ekteskapene inngått i utlandet. Fullstendig oversikt over vigselstypen i disse tilfellene foreligger ikke, men Sjømannskirken oppgir at 907 par ble viet eller velsignet i norske sjømannskirker i 2005. Dette tilsvarer 25 pst. av alle inngåtte ekteskap i utlandet.

Gjennom året har de fleste av landets innbyggere kontakt med kirken. Kirkelige handlinger dominerer som ramme rundt de sentrale overgangsrutene i samfunnet. Dette gjelder også for mange av de som ikke er medlemmer i Den norske kirke. Over 90 pst. av alle døde får en kirkelig gravferd.

Valg på menighetsråd avholdes hvert fjerde år. Valgdeltakelsen har tradisjonelt vært lav, med en

deltakelse rundt 3 pst. av de som er stemmeberettiget. Ved siste valg i 2001 ble det i noen menigheter gjort forsøk med å legge valg til menighetsråd til samme dag som stortingsvalget. Også andre tiltak for å øke deltagelsen ble gjennomført. I 2001 var valgdeltakelsen på 3,6 pst., mot 3,0 pst. ved valget i 1997. I de menighetene der tiltak for økt valgdeltakelse ble gjennomført i 2001, var valgdeltakelsen i gjennomsnitt 9 pst. Muligheten til å søke om tilsvarende forsøksordninger ved valget i 2005 som ved valget i 2001 er opprettholdt.

Samtidig som medlemmenes oppslutning om Den norske kirke er relativt stabil, har det de siste tiårene vært en økning i det kulturelle og religiøse mangfoldet i Norge. Kunnskap om egen religiøs identitet er viktig som grunnlag for dialog på tvers av tros- og livssynstilhørighet. Trosopplæringsreformen er et særlig viktig bidrag i denne sammenheng. For en majoritetskirke som Den norske kirke påligger det et særlig ansvar å bidra til god sameksistens på tvers av kulturelt og religiøst ståsted, og å fremme dialog mellom ulike kulturer, tros- og livssynssamfunn. I bispedømmene og i mange av landets menigheter legges det aktivt til rette for dette. Flere av de nasjonale minnegudstjenestene i januar 2005 etter flomkatastrofen i Asia 2. juledag 2004 hadde mellomkirkelige og interreligiøse innslag. Etter terrorangrepet i London i juli 2005 inviterte Oslo biskop representanter for flere trossamfunn til å gå sammen om en uttalelse mot religiøst legitimert vold. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn er ellers et viktig forum for interreligiøs dialog.

Fornyelse og vitalisering av gudstjenestelivet har vært et prioritert innsatsområde i kirken gjennom mange år. De seneste årene har liturgier vært fornyet og alternative gudstjenesteformer i økende grad blitt tatt i bruk. Erfaringene viser at alternative gudstjenesteformer ofte gir økt oppslutning.

Det diakonale arbeidet i menighetene er karakterisert bl.a. ved nye arbeidsformer. I samarbeid med ulike diakonale institusjoner er det flere steder etablert nettverk for å ta vare på mennesker i livskriser og vanskelige situasjoner. Enkelte menigheter har egne stillinger for ungdomsdiakoner, og i flere kommuner finnes det et kirkelig familievernkontor. I regi av Norges kristne råd er kirken engasjert i et nettverk for integrering av flyktninger. Kirkens SOS har etablert et korps av frivillige og har bygget opp en stabil og viktig kontakttjeneste. Kirkens diakonale arbeid illustrerer verdien av samarbeid mellom offentlig innsats og frivillig medarbeiderskap.

Folkekirkens framtid vil i stor grad være knyttet til kirkens evne til å inkludere barn og ungdom i sitt arbeid. Utover trosopplæringsreformen gjen-

nomføres en rekke tiltak for å styrke kirkens kontakt med barn og unge. I Bjørgvin bispedømme var 2004 erklært som «Barnas år», med fokus på barns funksjon og betydning i kirkens liv. Ungdommens kirkemøte er blitt årlig fra 2004. Fra 2005 er det ved valg til menighetsråd åpnet for forsøk med stemmerett for unge over 15 år.

Utfordringer og strategier

Kirkemøtet drøfter regelmessig hovedutfordringene for kirken. Kirkemøtet gjør i denne sammenheng vedtak om strategier og prioritering av satsingsområder. I strategiplanen for Den norske kirke 2005-2008 har Kirkemøtet fastsatt fire hovedsatsingsområder: trosopplæring, gudstjenesteliv, diakoni og ung i kirken. I planen er det framholdt at alle virksomhetsgrener i Den norske kirke skal ivareta tverrgående perspektiver i arbeidet. I strategiplanen heter det:

«Det forutsettes på alle nivå og felter at følgende perspektiver innarbeides: menneskeverd og menneskerettigheter, kjønn og likestilling, kulturelt mangfold og urfolks rettigheter, kontakt og samarbeid med andre kirker, tilrettelegging for og integrering av mennesker med fysiske funksjonshemninger og psykiske utviklingshemninger, rekruttering og frivillighet.»

De siste årene har det vært et økende fokus på kirkens rolle som kulturbærer og kulturarena. Kirkerådet la våren 2005 fram en kulturmelding for Den norske kirke, Kunsten å være kirke, der bl.a. behovet for nye uttrykksformer blir understreket. I meldingen heter det bl.a.:

«Kirken har en lang historie på sensur og kontroll av troens mange språk. Dette har rammet for eksempel det samiske folk, minoritetskulturer og ungdom som søker kirkens rom med sine mange uttrykk. Det er grunnleggende viktig at kirken alltid er vår for og alltid sikrer at den gir plass til nye stemmer, den kritiske røsten som vil forandre og skape bevegelse. Mennesker er ulike og skaper på helt forskjellig vis, derfor er det grunnleggende viktig at kirken bekrefter mange trosuttrykk.»

I meldingen understrekes betydningen av å gjøre bruk av samtidens kunst- og kulturuttrykk i gudstjenestelivet. Også behovet for kompetanseutvikling innen det kirkelige kulturlivet blir understreket, og det foreslås opprettet et kirkelig senter for skapende og utøvende kunst.

De siste årene har det vært gjennomført flere tiltak og prosjekter med formål å øke rekrutteringen til utdanning og tjeneste i kirken. I denne sammenheng har bl.a. behovet for sterkere satsing på kirkemusikk og rekruttering av kirkemusikere blitt understreket. Også Kirkerådets kulturmelding legger vekt på kirkemusikkens betydning for menighetslivet og for det lokale kulturliv. I St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 er de samme perspektiver holdt fram, med en understrekning av behovet for økte ressurser til kirkemusikk. I 2005 er det bevilget 3 mill. kroner for etablering av en tilskuddsordning for kirkemusikk, jf. St.prp. nr. 65 (2004-2005).

Gjennomføring av trosopplæringsreformen er en hovedutfordring for kirken i årene framover. Skal den realiseres etter sin intensjon, stilles det betydelige krav til alle styringsorganer i kirken, til kirkens ansatte og kirkens frivillige medarbeidere. Trosopplæringsreformen inngår som en viktig del av satsingsområdet Ung i kirken. Det vises til nærmere omtale av reformen under kap. 340, post 75.

Gjennom lengre tid har Kirkemøtet framholdt behovet for en fornyelse av gudstjenestelivet. Revisjon av høymesseliturgen er påbegynt. Ikke minst i forhold til gudstjenestelivet er det en utfordring å integrere nye kultur- og generasjonsuttrykk.

Diakonien har lange tradisjoner i kirken og er blant kirkens viktigste arbeidsområder. Gjennom misjon og økumenisk arbeid har kirken bred erfaring for internasjonal og global orientering i sitt arbeid. I Kirkemøtets strategiplan 2005-2008 er det understreket at kirken skal støtte og vise omsorg for mennesker som lider, og bidra til fred, forsoning og rettferdighet. Diakonien skal forankres lokalt, samtidig som et flerkulturelt og internasjonalt engasjement skal være en integrert del av kirkens diakonale innsats. I strategiplanen er framholdt at kirken i ord og handling skal fremme alternativer til forbrukersamfunnets idealer og livsstil, og bidra til en bærekraftig forvaltning av skaperverket. I en uttalelse fra Kirkemøtet 2004 heter det:

«Den norske kirke er kalt av Gud til å stå på de svakes og utstøttes side, påpeke urett, lindre og overvinne nød. Den norske kirke skal være en tjenende kirke, et diakonalt fellesskap der mennesker gir omsorg og finner omsorg. Kirken utfordres og utfordrer til forvaltertjeneste i en verden der livsmiljø og ressurser er truet, til kamp for rettferdighet der kløften mellom rike og fattige øker, og til handling for fred der mennesker lever med urett og krig.»

Kirkens økonomi og organisasjon

Tilstandsvurdering

Kirkens virksomhet finansieres i det vesentlige over kommunebudsjettene og statsbudsjettet. Mens kommunene har det finansielle ansvaret for drift og vedlikehold av kirker, kirkegårder og lokale kirkelige stillinger, har staten finansierings- og arbeidsgiveransvaret for prestedtjenesten. De kommunale overføringene til menighetene forvaltes i hovedsak av de kirkelige fellesrådene som har forvaltningsansvaret for kirkebyggene, kirkegårdene og de fleste kirkelige stillinger.

Utviklingstrekk i kirkeøkonomien de seneste årene er gjennomgått i St.meld. nr. 41 (2004-2005) Om økonomien i Den norske kirke, jf. tilsvarende gjennomgang i St.meld. nr. 14 (2000-2001) Børs og katedral. I perioden 1999-2003 økte de kommunale overføringene til kirken med 22 pst. Økningen var noe høyere enn lønns- og prisveksten i kommunesektoren. De samlede driftsinntektene og -utgiftene til de kirkelige fellesrådene var i 2003 på rundt 2,5 mrd. kroner. Veksten i årsverk under de kirkelige fellesrådene økte i perioden med 300, inkludert overføringen av nær 100 statlige katekestillinger i 2001. Det er karakteristisk for utviklingen at inntekts- og utgiftsveksten har vært svakere for de fellesrådene som hører til i kommuner med lavt befolkningsgrunnlag.

Kirkebyggenes situasjon er karakterisert ved et betydelig etterslep i vedlikeholds- og oppgraderingsbehovet. For de fredete og verneverdige kirkene har Riksantikvaren beregnet etterslepet i vedlikeholdsbehovet til godt over 3 mrd. kroner. Den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA har beregnet at det samlede vedlikeholds- og oppgraderingsbehovet for alle landets 1 620 kirker utgjør ca. 8 mrd. kroner.

Den norske kirke er inndelt i nær 1 300 sokn, ofte med færre enn 1 000 kirkemedlemmer. Kirkens organisering i mange og små enheter er generelt kostnadskrevende. I en rekke menigheter gjennomføres prosjekter og tiltak med formål å oppnå en mer rasjonell kirkelig organisering og drift. På sentralt hold er Kirkerådet og KA involvert i flere slike forsøks- og utviklingstiltak. Også overfor prestedtjenesten er det de siste årene gjennomført viktige organisatoriske endringer.

Til Kirkemøtet 2004 la Kirkerådet fram en utredning om ressursnivået i Den norske kirke. Utredningen anslår at ressursbehovet til Den norske kirke er ca. 1,4 mrd. kroner høyere enn i dag dersom den skal kunne ivareta sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. Det meste av dette ressursbehovet gjelder 1 400 nye årsverk. I beregningene er det ikke tatt hensyn til etterslepet i istandset-

tings- og oppgraderingsbehovet for landets kirkebygg. Utredningen ble utarbeidet på oppdrag fra Stat - kirke-utvalget og inngår som bakgrunnsmateriale for utvalgets arbeid.

Utfordringer og strategier

Statskirkeordningen er nå under utredning av det offentlige Stat - kirke-utvalget. Arbeidet skal være avsluttet innen utgangen av 2005. Utvalget skal utrede et beslutningsgrunnlag for avvikling, videreføring eller reformer i statskirkeordningen. Prinsipielle eller fundamentale endringer i kirkens ordning, dens organisasjon og finansieringsgrunnlag vil bli tatt opp og vurdert på bakgrunn av utvalgets innstilling. Uavhengig av utredningsarbeidet pågår i dag et bredt reform- og fornyelsesarbeid innenfor rammene av dagens kirkeordning. Reformarbeidet er bl.a. rettet mot kirkens organisering og en mer funksjonell kirkeforvaltning. Over statsbudsjettet har det siden 2003 vært gitt tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken med formål å stimulere til fornyelse. Gjennom de seneste endringer i kirke-loven er det dessuten åpnet for endringer i ansvars- og myndighetsfordelingen mellom kirkens lokale styringsorganer. I lys av de utfordringer kirken står overfor på det organisatoriske og økonomiske området, ser departementet det som viktig fortsatt å stimulere forsøks- og utviklingsarbeidet i kirken. Omorganisering og omstilling av prestetjenesten er en del av fornyelsesarbeidet og vil ha prioritet i tiden framover.

Vedlikeholdstilstanden for kirkebyggene og det istandsettings- og oppgraderingsbehovet som foreligger, representerer betydelige utfordringer. Med bevilgninger over statsbudsjettet er det de senere årene iverksatt flere tiltak for å bedre bygningsforvaltningen og gi besparelser i kirkenes driftsutgifter. Bl.a. er det etablert en sentral forsikringsordning for kirkebyggene og en nasjonal kirkebygg-database. Tiltakene illustrerer verdien av fellesskapsløsninger på området. Departementet ser det som viktig at slike fellestiltak blir videreført og videreutviklet.

Over statsbudsjettet for 2005 ble det etablert en rentekompensasjonsordning for istandsetting av kirkebygg. Ordningen innebærer at det gis kompensasjon for renteutgifter innenfor en investeringsramme på 500 mill. kroner. På bakgrunn av etterspørselen foreslås det at ordningen utvides fra 2006, jf. omtalen under Hovedprioriteringer 2006 og omtalen under kap. 340, post 72.

I St.meld. nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner er understreket betydningen av klarhet i rolle- og ansvarsfordelingen innenfor kirkebyggfeltet, da uklarhet i ansvarsfordelingen vil kunne

svekke innsatsen. For ivaretagelse av kirker som er vernet etter kulturminneloven, dvs. middelalderkirker og kirker bygget i perioden 1537-1650, er det i meldingen framholdt et økt statlig medansvar. Ved behandlingen av meldingen, jf. Innst. S. nr. 227 (2004-2005), ba Stortinget om at regjeringen utarbeidet en strategi for bevaring av fredete kirker. Departementet tar sikte på å komme tilbake til denne saken i statsbudsjettet for 2007.

Hovedprioriteringer 2006

Reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble igangsatt i 2004. For å vinne erfaringer med en systematisk og bredt anlagt trosopplæring, er reformen de første fem årene forankret i et prosjekt under Kirkerådet. I løpet av de første årene i perioden har bevilgningene til reformen hatt en opptapping på 55 mill. kroner. Departementet foreslår en videre opptapping med nær 23 mill. kroner i 2006. Den årlige budsjettinnsatsen på området vil dermed være på ca. 78 mill. kroner.

Den statlige rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirker ble innført fra 2005. Ordningen innebærer at kommuner/kirkeeiere får kompensert renteutgiftene for investeringstiltak overfor kirkebyggene. Investeringsrammen ble fastsatt til 500 mill. kroner. På grunn av etterspørselen foreslås investeringsrammen utvidet med ytterligere 500 mill. kroner fra 2006. Det foreslås at også investeringer i påbygg og nybygg inkluderes i ordningen.

Over lengre tid har det pågått et omstillingsarbeid overfor prestetjenesten. Bedre ivaretagelse av ledelsesfunksjonene ved en ressursmessig styrking av prosteembetene er av avgjørende betydning for gjennomføringen av omstillingsarbeidet. Det foreslås på denne bakgrunn en økning av bevilgningene til presteskaper med 6 mill. kroner.

Statstilskuddet til de kirkelige fellesrådene foreslås videreført på samme nivå som i 2005. Bevilgningsforslaget er på 92,5 mill. kroner og inkluderer videreføring av sentrale tiltak, bl.a. overfor kirkebyggene.

I forbindelse med Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2005 ble statstilskuddet til diakon- og katekestillingene under de kirkelige fellesrådene økt med 3,5 mill. kroner for annet halvår 2005. Årsvirkningen er innarbeidet i forslaget for 2006 med 7 mill. kroner. Også den årlige budsjettvirkningen av den nye beredskapsavtalen for prestene, som er på ca. 28 mill. kroner, er innarbeidet i budsjettforslaget for 2006.

Fra Opplysningsvesenets fond er det for 2006 budsjettert med et tilskudd på 25,5 mill. kroner til felleskirkelige tiltak. Dette er samme beløp som i 2005.

Kap. 0340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3340)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	132 749	122 488	121 788
21	Spesielle driftsutgifter	16 905	3 605	14 654
71	Tilskudd til kirkelige formål	140 287	146 560	161 380
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	95 000	92 500	92 500
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000	3 000	3 000
74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000	1 000	1 000
75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01</i>	17 836	53 500	76 200
76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>		2 500	3 500
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	282	500	500
	Sum kap. 0340	407 059	425 653	474 522

Kapitlet omfatter driftsutgifter til Kirkerådet, bispedømmerådene og biskopene, foruten tilskudd til kirkelige formål, bl.a. tilskudd til Sjømannskirken, døvemenighetene og stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni. Midler til reform av kirkens trosopplæring er budsjetttert under dette kapitlet, jf. post 75.

Postene 01 og 21 er redusert med henholdsvis 5,0 og 0,3 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

I forhold til 2005 er det foretatt følgende teknisk endring:

- kr 410 000 er overført fra kap. 341, post 01 til kap. 340, post 71 som følge av at en statlig kateketstilling i Agder og Telemark bispedømme nå er organisert som stilling under vedkommende kirkelige fellesråd.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal i det vesentlige dekke driftsutgiftene for landets elleve bispedømmeråd og biskoper, utgiftene til Kirkemøtet og driften av Kirkerådet og Bispemøtet. Liturgisk senter, lokalisert til Erkebispegården i Trondheim, finansieres også under posten.

Når det korrigeres for endret budsjettering av merverdiavgift, representerer budsjettforslaget under posten en videreføring av nivået i 2005.

Inntektene under kap. 3340, post 01, har i de senere årene vært høyere enn budsjetttert. Inntektene foreslås derfor økt med vel 5 mill. kroner, jf. kap. 3340, post 01. Rammen under kap. 340, post 01 er økt tilsvarende.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3340, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene til ulike prosjekter og tiltak i regi av de kirkelige rådene som finansieres ved eksterne midler. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Inntektene under kap. 3340, post 02 har i de senere årene vært høyere enn budsjetttert. Inntektene foreslås derfor økt med vel 11 mill. kroner, jf. kap. 3340, post 02. Rammen under kap. 340, post 21 er økt tilsvarende.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3340, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 71 Tilskudd til kirkelige formål

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til de formål som er ført opp i tabellen nedenfor:

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Sjømannskirken	49 300	52 000
Døvekirkene	6 250	7 150
Kristent Arbeid Blant Blinde	260	280
Stiftelsen Kirkeforskning	4 500	4 700
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	84 000	94 900
Kirkens ressursenter mot vold og overgrep	1 050	1 100
Samisk bibeloversettelse	1 200	1 250
Sum	146 560	161 380

Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet

Sjømannskirken skal på vegne av Den norske kirke ivareta den kirkelige betjeningen av nordmenn i utlandet. Statstilskuddet er basert på denne forutsetningen. Statstilskuddet til Sjømannskirken skal dekke personalkostnadene for prest, assistent og husmor ved utestasjonene, og en andel av Sjømannskirkens administrasjonskostnader i Norge.

Det statlige tilskuddet som ble tildelt Sjømannskirken i 2005 ga dekning for 107 årsverk, hvorav åtte årsverk ved administrasjonen hjemme. Tilskuddet var dermed kr 461 000 pr. årsverk.

En gjennomgang av de ansattes skattemessige forhold i vertslandet har resultert i at Sjømannskirken har fått sine lønnskostnader økt med om lag 3,5 mill. kroner på årsbasis. I bevilgningsforslaget for 2006 er det kompensert for denne merutgiften med 1 mill. kroner. Forslaget til statstilskudd for 2006 på 52 mill. kroner innebærer ellers en videreføring av tilskuddsnivået i 2005, inkludert lønns- og prisjustering. Det er det samme antallet årsverk som ligger til grunn for tildelingen i 2006 som i 2005. Tilskuddet pr. årsverk for 2006 er dermed kr 486 000.

I tillegg til statstilskuddet blir virksomheten til Sjømannskirken finansiert ved inntekter fra lotteri-virksomhet, bidrag fra lag og foreninger, ved inntekter fra utestasjonene og gjennom tilskudd fra oljeselskap og rederinæringen. Sjømannskirkens utestasjoner finansierer store deler av sin aktivitet selv. Personalkostnadene dekkes av organisasjonens hovedkasse hjemme. Samlede utgifter for Sjømannskirken, inkludert utestasjonenes utgifter, var på ca. 120 mill. kroner i 2004.

Sjømannskirken var en viktig deltaker under hjelpearbeidet i forbindelse med flodbølgekatastro-

fen i Asia, og har i 2005 opprettet en midlertidig stasjon i Phuket i Thailand. Også Sjømannskirken i Bangkok er styrket. Sjømannskirkens forsterkede nærvær i Thailand finansieres gjennom en tilleggsbevilgning over posten, jf. St.prp. nr. 37 (2004-2005).

Tilskudd til døvekirkene

Målsettingen med det statlige tilskuddet til døvekirkene er å legge til rette for et aktivt kirkelig arbeid blant døve. Det kirkelige arbeidet for døve skjer i hovedsak med utgangspunkt i døvekirkene i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Også i Ålesund og Tromsø er det et organisert døvekirke-lig arbeid.

Tromsø kommune har gjort vedtak om bygging av kirke i Kroken sokn. Kirken skal stå ferdig i 2006. Et eget kirkerom for døve skal integreres i det nye kirkebygget. Bygget har en kostnadsramme på 42 mill. kroner utover den døvekirkelige delen, som er kostnadsberegnet til 8 mill. kroner og dekkes gjennom låneopptak av døvemenigheten. Statstilskuddet til døvekirkene for 2006 er basert på at staten dekker renter og avdrag for lånet. Tilsvarende finansieringsløsning ble valgt for døvekirkene i Stavanger og Bergen.

Det statlige tilskuddet til døvekirkene var i 2005 på kr 6 250 000. Forslaget til statstilskudd for 2006 er på kr 7 150 000. Det er i forslaget lagt til grunn at 5,7 mill. kroner vil bli avsatt som driftstilskudd til landets fire døvekirkelige distrikter og til Døvekirkenes fellesråd. Resterende del av tilskuddet vil gå til dekning av renter og avdrag av byggelån for døvekirkene i Stavanger, Bergen og Tromsø.

Tilskudd til Kristent Arbeid Blant Blinde

Tilskuddet til Kristent Arbeid Blant Blinde (KABB) gis som generell driftsstøtte til utgivelse av kristen litteratur m.v. for blinde og svaksynte. For 2006 foreslås det en driftsstøtte på kr 280 000. Til bibliotekdrift mottar KABB dessuten stats-tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet over kap. 326.

Tilskudd til Stiftelsen Kirkeforskning

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) ble opprettet i 1993 etter vedtak av Kirkemøtet. Målsettingen for statstilskuddet er å legge til rette for at KIFO kan drive forsknings-, utrednings- og utviklingsarbeid innenfor fagfeltene kirke, religion og livssyn. Stiftelsen ble i 2002 for første gang finansiert over statsbudsjettet. I tillegg til det statlige grunn-tilskuddet blir virksomheten til KIFO finansiert ved oppdragsvirksomhet og gjennom samarbeids-avtaler med andre kirkelige institusjoner.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk

Målsettingen med tilskuddet er å stimulere menighetene i Den norske kirke til innsats innen kirkelig undervisning og diakoni. En mindre del av tilskuddet skal bidra til å styrke det kirkemusikalske arbeidet ved landets domkirker. Det er bispedømmerådene som disponerer tilskuddet under posten, som i hovedsak anvendes som tilskudd til de kirkelige fellesrådene til dekning av lønn for kateketer og diakoner. I 2005 gis det fra denne posten tilskudd til ca. 130 kateketstillinger og 155 diakonstillinger. Departementet legger til grunn at minst 1 mill. kroner av bevilgningen skal brukes til styrking av den kirkemusikalske virksomheten ved domkirkene.

Over tid har statstilskuddet til kateket- og diakonstillinger dekket en lavere andel av stillingenes samlede utgifter enn det som opprinnelig var forutsatt. For å bringe statstilskuddet i samsvar med forutsetningene, ble bevilgningen under posten økt med 3,5 mill. kroner for annet halvår 2005, jf. Innst. S. nr. 240 (2004-2005) og St.prp. nr. 65 (2004-2005). Årsvirkningen på 7 mill. kroner er innarbeidet i budsjettforslaget for 2006.

Av bevilgningen under posten har det tidligere vært avsatt 1 mill. kroner til sentralt initierte kompetanseutviklingstiltak for kirkelig ansatte og for medlemmer av fellesråd og menighetsråd. Innsatsen på området bør i tiden framover ses i sammenheng med behovet for å stimulere det lokale forsøks- og utviklingsarbeidet i kirken, bl.a. gjennom

rådgivning, kurs og opplæring. Fra 2006 er derfor midlene budsjettert under post 76 Tilskudd til forsøks- og utviklingsarbeid i kirken.

En kateketstilling i Agder og Telemark bispedømme, som tidligere har vært budsjettert under kap. 341, post 01, er omgjort til stilling under vedkommende kirkelige fellesråd. Midlene er tilsvarende overført fra kap. 341, post 01 til kap. 340, post 71.

Tilskudd til Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep

Fra 2003 er det gitt tilskudd over statsbudsjettet til Kirkens ressurscenter mot vold og overgrep. Tilskuddet i 2003 var på 0,7 mill. kroner. For 2006 foreslås det en bevilgning på 1,1 mill. kroner.

Tilskudd til samisk bibeloversettelse

Fra denne posten har det gjennom flere år vært gitt tilskudd til Det norske Bibelselskap til oversettelse av bibelske tekster til lule-, sør- og nordsamisk. I hovedsak går tilskuddet til oversettelse av Det gamle testamente til nordsamisk, som ble påbegynt i 1998 og var forventet å gå over ti år. Av økonomiske grunner vil arbeidet kunne bli forskjøvet noe i tid.

Post 72 Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene

Målsettingen med tilskuddet er å styrke det økonomiske grunnlaget for kirkens lokale virksomhet utover det som følger av kommunenes utgiftsforpliktelser etter kirkeoven.

I forståelse med Kirkerådet og den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA har det fra bevilgningen de senere år vært avsatt midler til sentrale tiltak som kan gi utgiftsbesparelser, effektiviseringsgevinster eller lettelser for den lokale kirkeforvaltningen. Kirkebyggene har vært særlig prioritert i denne sammenheng. Av bevilgningen i 2005 på 92,5 mill. kroner, ble 64,7 mill. kroner fordelt som driftstilskudd til de kirkelige fellesrådene, mens 27,8 mill. kroner ble avsatt til sentrale tiltak.

Avtale om en felles forsikringsordning for landets kirkebygg ble iverksatt med virkning fra 1. januar 2005. Formålet har vært å etablere en forsikring for alle kirkebygg som tar hensyn til kirkebyggenes spesielle karakter og som gir økonomiske besparelser eller gevinster for den enkelte kirkeeier. De kirkelige fellesrådene, som forvalter kirkene på menighetenes vegne, kan ikke forpliktet til å melde sine kirker inn i ordningen. Om lag

65 pst. av fellesrådene og om lag 1 000 kirker er nå tilsluttet. Den særskilte kirkebyggforsikringen har medført en betydelig reduksjon i premiene for de kirker som omfattes av forsikringen, samtidig som andre forsikringstilbydere i vesentlig grad har redusert forsikringspremiene for de kirkene som ikke er med i ordningen.

Utviklingen og etableringen av en nasjonal kirkebyggdatabase har pågått de siste to-tre årene, og var operativ fra 1. januar 2005. Databasen inneholder registre med en rekke opplysninger om kirkene i Norge. Databasen er planlagt utvidet med en rekke andre funksjoner eller moduler, og skal tjene som et verktøy i forvaltningen av det enkelte kirkebygg. Kirkebyggdatabasen er et betydningsfullt tiltak for å styrke innsatsen og øke profesjonaliteten i den lokale kirkebyggforvaltningen, og vil være blant de viktigste sentrale informasjonskildene til kunnskap om kirkebyggene. Utviklingen av kirkebyggdatabasen gjennomføres i nær kontakt med andre fagmiljøer, så som Riksantikvaren og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Til NIKU foreslås det et særskilt tilskudd på 1 mill. kroner for å sikre spesialisert kompetanse i NIKU innen kirkebyggfeltet og videreføre NIKU's dokumentasjonsarbeid overfor kirkebyggene.

Landets kirkebygg er mange steder preget av stort energiforbruk til oppvarming, noe som bl.a. innebærer at det i mange kirker er et dårlig tilpasset inneklima og bevaringsmiljø. For å styrke den generelle kunnskapen på området, ble det for noen år siden etablert et særskilt energiøkonomiseringsprosjekt for kirkebygg. Energiøkonomiseringsprosjektet har vist at formidling av kunnskap og opparbeiding av kompetanse på området har målbare konsekvenser i form av redusert og bedre tilpasset energiforbruk. I 2005 er det ellers påbegynt en landsomfattende termografering av kirkene, som er en metode for å kartlegge og avdekke mangler ved el-sikkerheten. Alle kirkenes el-sikkerhet, inkludert kirkenes lynvern, skal etter framdriftsplanen være kartlagt i løpet av to år.

På vegne av menighetene i Den norske kirke har KA inngått en sentral avtale med Kopinor om avgift ved menighetenes kopiering av opphavsrettslig beskyttet materiale. Avgiften beregnes ut fra statistiske undersøkelser. Hvert fellesråd faktureres for kopieringsavgift til Kopinor i henhold til avtalen. De samlede utgiftene har hatt en betydelig økning de senere år. Det foreslås for 2006 avsatt 2,5 mill. kroner til delvis frikjøp av menighetenes kopieringsavgift til Kopinor, herav 0,5 mill. kroner til dekning av menighetenes utgiftsandel ved kopieringsundersøkelse. Delvis frikjøp av menighetenes kopieringsavgift vil bl.a. kunne gi grunnlag for en avtalemodell som sikrer en mer rettferdig avgiftsfordeling mellom menighetene i forhold til deres faktiske kopieringsvolum.

Etter anmodning fra Kirkerådet ble det fra post 72 avsatt 0,8 mill. kroner i 2005 til dekning av utgiftene for menighetenes tilgang til det lokale medlemsregisteret. Alle menighetene må ha tilgang til det lokale registeret i forbindelse med valg. Også menighetenes innrapportering av skattefrie gaver krever tilgang til registeret. Sentral inndeckning av utgiften foreslås opprettholdt i 2006 med 0,9 mill. kroner.

Departementet vil i samråd med Kirkerådet og KA vurdere også andre felleskirkelige innsatsområder som bør finansieres fra post 72, med bakgrunn i de gevinster som i tilfelle kan oppnås for sektoren under ett. Bl.a. kan det være aktuelt å vurdere sentral finansiering av utviklingsprosjekter innen IT og elektronisk kommunikasjon i kirken. Departementet forutsetter for øvrig at det i 2006 ikke beregnes noen økning i administrasjonsutgiftene for de prosjekter og sentrale tiltak som forvaltes i regi av KA og Kirkerådet.

De nærmere kriteriene for fordelingen av driftstilskuddet til fellesrådene vil departementet på vanlig måte drøfte med Kirkerådet og KA, herunder også fordelingen mellom sentrale tiltak og driftstilskudd. Departementet legger nå til grunn følgende fordeling av bevilgningen:

Fordeling av bevilgningen på tiltak:

	(i 1 000 kr)	
	2005	2006
Andel av premie til sentral forsikringsordning, kirkebygg	17 000	17 000
Brann- og innbruddsforebyggende tiltak, kirkebygg	3 000	3 000
Kirkebyggdatabasen	4 750	5 000
Energiøkonomiseringstiltak, kirkebygg	1 000	1 500
Tilskudd til Norsk institutt for kulturminneforskning innen kirkebyggfeltet		1 000
Kopieringsavgift og -undersøkelse		2 500
Ansvars- og ulykkesforsikring for de kirkelige fellestrådene	1 250	1 250
Lokalt medlemsregister	800	900
Driftstilskudd til de kirkelige fellestrådene	64 700	60 350
Sum	92 500	92 500

Rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkene ble iverksatt fra 2005, jf. Budsjettinnst. S. nr. 12 (2004-2005). Investeringsrammen som det ble bevilget rentekompensasjon for, ble satt til 500 mill. kroner. Ordningen er budsjettet under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, jf. kap. 582, der tilsvarende kompensasjonsordning for skolebygg er budsjettet. I september 2005 er det godkjent søknader om tilskudd tilsvarende hele investeringsrammen på 500 mill. kroner. 70 kommuner er representert som søkere, og nær 130 kirker er berørt. Ca. 80 pst. av disponert investeringsramme gjelder fredede eller verneverdige kirker. Det foreslås at rammen utvides med ytterligere 500 mill. kroner i 2006, jf. bevilgningsforslaget fra Kommunal- og regionaldepartementet under kap. 582, post 61. I de regler som er fastsatt for ordningen, er påbygg og nybygg ikke omfattet. Istandsetting og oppgraderinger av kirkene (tilpasning for funksjonshemmede, modernisering av vvs- og elektroinstallasjoner m.m.) kan imidlertid reise avgrensningsspørsmål i forhold til ombygginger og påbygginger. Departementet mener kompensasjonsordningen for kirkebygg bør omfatte alle bygningsmessige arbeider vedrørende kirker, også nye kirker, jf. i denne sammenheng kompensasjonsordningen for skoleanlegg som også omfatter nye skoleanlegg. Istandsetting av kirker bør imidlertid ha prioritet i ordningen, og fredete og verneverdige kirker særlig høy prioritet.

Post 73 Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke og post 74 Tilskudd til virksomheten ved Oslo domkirke

Tilskuddet under disse postene skal gå til den kirkelige virksomheten ved Nidaros domkirke og Oslo domkirke, dvs. til tiltak som vedkommende kommuner ikke har et lovfestet ansvar for. Statstilskuddene har bakgrunn i Nidarosdomens karakter som nasjonalhelligdom, og i at Oslo domkirke har enkelte riksdekkende oppgaver. Målsettingen med begge tilskuddsordningene er å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten ved domkirkene. Det er henholdsvis Nidaros og Oslo bispedømmeråd som forvalter tilskuddene. Tilskuddet under postene foreslås videreført på samme nivå som i 2005, dvs. med 3 mill. kroner til Nidaros domkirke og 1 mill. kroner til Oslo domkirke.

Post 75 Trosopplæring, kan overføres, kan nyttes under post 01

Bevilgningsforslaget under posten gjelder satsingen på kirkens trosopplæring, jf. Innst. S. nr. 200 (2002-2003) og St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid - om reform av kirkens dåpsopplæring. Bevilgningen benyttes i hovedsak som tilskudd til de menighetene som skal utvikle et systematisk opplæringstilbud i samsvar med reformens opplegg og forutsetninger, til informasjons- og opplæringsmaterieell, pedagogisk utviklingsarbeid, forskningsbasert evaluering av reformen m.m. Departementet har lagt til grunn at fordelingen av bevilgningen på de enkelte reformaktivitetene og utgiftsområdene er en oppgave som Kirkerådet og den sentrale styringsgruppen i første rekke skal ha ansvar for.

De første fem årene av reformen er en forsøks- og utviklingsfase. 2006 er tredje året i denne fasen, som er karakterisert ved forsøk og utprøving, evaluering og erfaringsinnhenting med basis i et bredt tilfang av forsøksmenigheter og reformaktiviteter. I 2003 ble det bevilget 5 mill. kroner til en styrket trosopplæring. I 2004, i sammenheng med reformens innføring, ble det bevilget 25 mill. kroner utover tidligere års bevilgning, som ble trappet opp med ytterligere 25 mill. kroner i 2005. For 2006 foreslås en opptrapping på 22,7 mill. kroner. Reformens første fase er organisert som et erfaringsbasert prosjekt. Bevilgningsøkningen i 2006, sammenholdt med tidligere års bevilgninger til reformen, vil sikre stor variasjonsbredde i forsøk og erfaringer. Dette er av avgjørende betydning for reformens videre gjennomføring. Med bevilgningsforslaget neste år vil innsatsen for en styrket trosopplæring i kirken være på 77,7 mill. kroner, hvorav 76,2 mill. kroner bevilges under post 75 og 1,5 mill. kroner under post 71.

Utvalget av prosjektmenigheter som tildeles midler, skjer etter en vurdering av innkomne prosjektsøknader. Søknadene krever et betydelig forberedelsesarbeid. Ved første utlysning ved årsskiftet 2003/2004 kom det inn søknader som berørte over 600 menigheter. Ved annen utlysning ved årsskiftet 2004/2005 kom det inn søknader som berørte over 800 menigheter. Flere enn 900 menigheter, dvs. over 70 pst. av menighetene, har derved forberedt opplæringsprosjekter. Det er i 2005 igangsatt nær 80 opplæringsprosjekter, som involverer over 160 menigheter. 30 av prosjektene er såkalte fullskalaprosjekter, dvs. at opplæringstilbudet omfatter alle døpte fram til fylte 18 år. De øvrige prosjektene er avgrenset til ulike aldersfaser. 11 av prosjektene berører trosopplæring i den samiske befolkningen. Høsten 2004 ble det gjennomført en omfattende kursvirksomhet blant prosjektmedarbeidere i menighetene, med nærmere 800 deltakere.

Reformen stiller krav om en forskningsbasert dokumentasjon og evaluering av det utviklingsarbeidet som pågår. Forskningsinstitusjoner er gitt oppdrag i denne sammenheng. Det gjennomføres ellers en omfattende kartlegging av trosopplæringstilbudet i alle landets menigheter. Et nasjonalt kompetansenettverk for reformen er under etablering.

Reformarbeidet har utløst et bredt engasjement med en sterk kirkelig forankring. Det er for tidlig å si hvordan de opplæringstilbudene som nå er under utvikling, påvirker oppslutningen og deltakelsen blant barn og unge.

Prosjektledelsen for reformen har for 2005 budsjettert med at 43 mill. kroner overføres til pro-

sjektmenighetene. Til pedagogisk utviklingsarbeid, forskning, evaluering og informasjon er det avsatt ca. 10 mill. kroner. I tillegg kommer lønns- og driftsutgifter til prosjektsekretariatet. Med bakgrunn i de erfaringer som er vunnet, er det nødvendig å øke kapasiteten ved det sentrale sekretariatet med et 3-årig engasjement.

Post 76 Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, kan overføres

Innenfor rammen av post 72 har det siden 2003 vært avsatt midler til lokalt forsøks- og utviklingsarbeid. Post 76 ble opprettet i 2005-budsjettet og markerer at staten har et særlig ansvar for å stimulere til forsøks- og utviklingsarbeid i kirken. Bevilgningen for 2005 var på 2,5 mill. kroner, som i det vesentlige tildeles på grunnlag av søknader, særlig fra de kirkelige fellesrådene. Det er Kirkerådet som forvalter midlene, i nært samarbeid med den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA. Økningen under posten i 2006 har bakgrunn i at kompetansemidler som tidligere har vært budsjetttert under kap. 340, post 71 nå budsjetteres under post 76, jf. kommentaren til post 71 Tilskudd til diakoni m.m.

Målet med bevilgningen er å initiere og stimulere til omstillingsprosesser og prosjekter som kan virke effektiviserende og kostnadsbesparende for kirkesektoren. Rådgivning og kompetanseutvikling er et viktig element i denne sammenheng. De over 50 prosjektene som de seneste årene har blitt tildelt midler, har vært orientert mot kirkelige tilpasninger til kommunesammenslåinger, utvikling av systematiske og organiserte samarbeidsformer mellom to eller flere fellesråd, gjennomgang av soknestructuren, omstillingsprosjekter i store kommuner med ett fellesråd og mange menighetsråd m.m.

Med bakgrunn i de økonomiske og organisatoriske utfordringer som er knyttet til kirkens inndeling og organisasjon, det store antallet kirkelige forvaltningsenheter m.m., ses det som viktig i økende grad å målrette innsatsen innen forsøks- og utviklingsarbeidet i kirken. Departementet forutsetter at Kirkerådet i sin forvaltning prioriterer tiltak overfor de deler av kirkeforvaltningen som er svakest utbygget, med særlig vekt på omstillings- og endringsprosesser som sikter mot større og mer robuste kirkelige forvaltningsenheter. Departementet legger ellers til grunn at det bør være Kirkerådet, i samarbeid med KA, som forestår forvaltningen av midlene m.m.

De enkelte forsøks- og utviklingsprosjektene som det gis tilsagn om støtte til, vil ofte ikke kunne gjennomføres i løpet av budsjettåret. Det foreslås

derfor at bevilgningen under posten kan overføres fra ett budsjettår til det neste.

Post 79 Til disposisjon for departementet, kan overføres

Bevilgningen blir disponert til mindre tiltak eller prosjekter som det gjennom året oppstår behov for å gi tilskudd til.

Rapport 2004

De regionale og sentralkirkelige råd og organer arbeider i samsvar med de mål og satsingsområder som gjelder for Den norske kirke. Både biskopene og de kirkelige rådene har en viktig oppgave i å initiere til samarbeid og felleskirkelige tiltak, yte rådgivning, forestå opplæring og motivere og stimulere menighetene. Biskopene og bispedømmene har omfattende forvaltningsoppgaver, særlig overfor prestetjenesten.

Foruten ivaretagelsen av de løpende forvaltningsoppgavene, har virksomheten til bispedømmene i 2004 vært rettet inn mot trosopplæringsreformen og den pågående omstilling og omorganisering av prestetjenesten. Det har i alle bispedømmer vært gjennomført en rekke tiltak innen barne- og ungdomsarbeidet, innen det diakonale feltet, gudstjenestefornyelse, kirkemusikk m.m. I flere av bispedømmene meldes det om økt tverrfaglig oppfølging overfor kirkelig ansatte, gjennom felles kursing, i forbindelse med visitaser m.m. Arbeidet med å legge til rette for frivillig innsats og oppfølging av frivillige medarbeidere har de siste årene fått økende oppmerksomhet fra bispedømmenes side.

Hovedtemaet på Kirkemøtet 2004 i Bodø var «En bekjennende kirke», med vekt på Den norske kirkes selvforståelse. Til møtet forelå uttalelsen «Kirkens identitet og oppdrag». Trosopplæring, gudstjenesteliv, diakoni og ung i kirken ble vedtatt som særskilte satsingsområder for 2005–2008, jf. kategoriomtalen. Kirkemøtet 2004 fastsatte ellers nye tjenesteordninger for diakon, kateket og kantor.

Foruten å være sekretariat for Kirkemøtet, ivaretar Kirkerådet felleskirkelige oppgaver. Gjennomføring av trosopplæringsreformen har vært en særlig arbeidskrevende oppgave siste år. Kirkerådet har i 2004 dessuten hatt et betydelig engasjement innen kirkelig reformarbeid i sammenheng med at det under Kirkerådet for årene 2003–2006 er igangsatt et særskilt prosjekt for kirkelige reformer. Det er bl.a. nedsatt utvalg med mange frivillige medarbeidere som arbeider med reform av gudstjenestelivet. Arbeidet med en kulturmelding for Den norske kirke, jf. kategoriomtalen, pågikk i 2004. Kirkerådet la i 2004 fram en utredning om ressursnivået i Den norske kirke. Ordningen med skattefritak for gaver til Den norske kirke, som ble innført fra 2004, krever en sentral meldingstjeneste til skattemyndighetene. Denne ble etablert av Kirkerådet i 2004. Kirkerådet har ansvar for driften av det kirkelige medlemsregisteret og har intensivert arbeidet med å sikre at registeret er korrekt til enhver tid. Kirkerådet flyttet til det nye Kirkens Hus i Oslo sommeren 2004.

Mellomkirkelig råd har arbeidet aktivt med å styrke relasjonene til kirkesamfunn som Den norske kirke har forbindelser med. Det har vært gjennomført delegasjonsreiser til de lutherske kirker i Jordan, Israel, Brasil og Sør-Afrika for oppfølging av inngåtte avtaler om kirkefelleskap. Mellomkirkelig råd har også vært engasjert i diskusjonen om organiseringen av det økumeniske arbeidet, bl.a. i Kirkenes Verdensråd. Den norske kirke er tilknyttet det økumeniske nettverket European Christian Environmental Network (ECEN), og var representert under organisasjonens konferanse i Sveits i mai 2005, der hovedtemaet var hvordan kirken kan bidra til en bærekraftig utvikling.

Samisk kirkeråd har i 2004 bl.a. vært engasjert i å ivareta samiske perspektiv i trosopplæringen, og arrangerte i 2004 konferansen «Samiske verdier i lys av kristen tro». Samiske kirkedager ble arrangert for første gang i 2004. Arrangementet fant sted i Jokkmokk i Sverige sommeren 2004 og samlet over 900 deltakere.

Kap. 3340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 0340)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	10 581	4 230	9 500
02	Inntekter ved oppdrag	16 744	3 605	15 000
15	Refusjon arbeidsmarkedtiltak	70		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	477		
18	Refusjon av sykepenger	3 071		
	Sum kap. 3340	30 943	7 835	24 500

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder bl.a. inntekter fra salg av materiell som Kirkerådet og bispedømmerådene produserer, og inntekter fra Opplysningsvesenets fond til dekning av administrative utgifter til felleskirkelige tiltak i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene, jf. kap. 340, post 01. Inntektene under posten har i de senere år vært høyere enn budsjettet. Inntektene foreslås derfor økt med vel 5 mill. kroner. Bevilgningen under kap. 340, post 01 er økt tilsvarende.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter fra tidsbegrensede prosjekter og tiltak i regi av de kirkelige rådene som helt eller delvis finansieres av private eller offentlige institusjoner. Posten gjelder dessuten inntekter fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene, jf. kap. 340, post 21. Inntektene under posten har i de senere år vært høyere enn budsjettet. Inntektene foreslås derfor økt med vel 11 mill. kroner. Bevilgningen under kap. 340, post 21 er økt tilsvarende.

Kap. 0341 Presteskapet (jf. kap. 3341)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	667 973	648 224	693 574
21	Spesielle driftsutgifter	5 876	2 703	4 951
	Sum kap. 0341	673 849	650 927	698 525

Kapitlet omfatter bevilgninger til preste-tjenesten og til driften av Det praktisk-teologiske seminar.

Postene 01 og 21 er redusert med henholdsvis 1,8 og 0,05 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

I forhold til 2005 er det foretatt følgende teknisk endring:

- kr 410 000 er overført fra kap. 341, post 01 til kap. 340, post 71 som følge av at en tidligere statlig kateketstilling i Agder og Telemark

bispedømme nå er organisert under vedkommende kirkelige fellelsråd.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal i det vesentlige dekke lønn og andre driftsutgifter for preste-tjenesten og Det praktisk-teologiske seminar, inkl. Kirkelig utdannings-senter i nord.

Over lengre tid har det pågått et omstillingsarbeid overfor preste-tjenesten. Nye tjenesteordninger for prestene ble iverksatt fra 1. juli 2004. Den pågående omstilling er blant de mest betydnings-

fulle som er gjennomført overfor prestatjenesten i nyere tid, og stiller bl.a. krav om en styrking av prosteembetene, som er blant de viktigste lederstillinger i kirken. Det foreslås i denne sammenheng en økning av bevilgningene til prestatjenesten med 6 mill. kroner i 2006. I snitt innebærer forslaget at hvert prosteembete tilføres en ekstra ressurs på ca. kr 60 000. Med videreføring av tidligere års bevilgninger, vil prosteembetene være styrket med 10 mill. kroner i 2006.

Fra 1. juli 2005 ble det etablert en beredskapsordning for prestene, med formål å forsterke den kirkelige beredskapen overfor uoppsettelige tjenester og å sikre den enkelte prest større forutsigbarhet i tjeneste og fritid, jf. omtalen nedenfor under Rapport 2004. Den årlige budsjettvirkningen av ordningen er 28 mill. kroner, som er innarbeidet i budsjettforslaget.

Inntektene under kap. 3341, post 01, har i de senere årene vært høyere enn budsjettet. Inntektene foreslås derfor økt med vel 3 mill. kroner, jf. kap. 3341, post 01. Rammen under kap. 341, post 01 er økt tilsvarende.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3341, post 01, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Post 21 gjelder lønn og driftsmidler til stillinger som finansieres av andre enn staten. I hovedsak gjelder posten utgifter til sykehjemsprester i Oslo. Utgiftene refunderes fra Oslo kommune. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Disse budsjetteres under kap. 3341, post 02.

Inntektene under kap. 3341, post 02, har i de senere årene vært høyere enn budsjettet. Inntektene foreslås derfor økt med vel 2 mill. kroner, jf. kap. 3341, post 02. Rammen under kap. 341, post 21 er økt tilsvarende.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3341, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Rapport 2004

Gjennom gudstjenester og kirkelige handlinger har prestene bred og regelmessig kontakt med store deler av kirkens medlemmer. Ingen dåp, kirkelig vigsel eller gravferd finner sted uten at presten har hatt samtale med barnets foresatte, med de som skal vies, eller med de nærmeste pårørende ved gravferd. Presten har ansvar for tros- og konfirmasjonsopplæringen, forestår syke- og hjemmebesøk, besøker institusjoner og eldre-

sentra, holder bibeltimer, foredrag og kåserier i ulike sammenhenger, tar i mot besøk fra skoler og barnehager til kirken, går med dødsbud ved ulykker og katastrofer m.m. Presten er synlig til stede i sitt lokalmiljø. Det er få som gjennom livet ikke har vært i kontakt med presten. Hvordan prestatjenesten blir ivaretatt i den enkelte menighet, er av stor betydning for å bevare og videreutvikle Den norske kirke som folkekirke. Bl.a. ut fra dette hensynet har det de siste årene vært arbeidet systematisk med å bedre prestatjenestens funksjon og menighetenes geistlige betjening.

Tradisjonelt har prestatjenesten hatt rammevilkår som gir den enkelte prest stor frihet i tjenesteutøvelsen. Daglig arbeidsledelse og daglig regulering av arbeidstid og -oppgaver har vært begrenset. I senere tid er prinsipper om målstyring, økende vektlegging av arbeidsledelse og ivaretagelse av presters fritid blitt viktige sider ved tjenestens organisering. Gjennom tariffavtaler og bestemmelser om prestenes tjeneste er det nå en bedre regulering av arbeidstid, ferie og fritid. Det er lagt til rette for et bredere kollega- og tjenestefelleskap mellom prestene og for livsfasetilpasning av tjenesten. De nye tjenesteordningene for prestene, som ble fastsatt fra 1. juli 2004, er særlig viktige i denne sammenheng. Gjennom de nye tjenesteordningene er biskopenes og prostenes ansvar for ledelsen av prestatjenesten blitt tydeligere. Særlig prostene har fått et markert større ansvar som ledere. Hovedregelen er nå at det enkelte prosti utgjør prestenes tjenestedistrikt. Den enkelte prest vil likevel fortsatt ha et avgrenset område i prostiet (ett eller flere sokn) som sitt primære tjenesteområde, for slik å sikre stabilitet og nærhet mellom prest og menighet. Med prostiet som tjenestedistrikt kan det utvikles større og mer robuste arbeidsteam, tverrfaglig samarbeid og spesialisering, og det vil ligge bedre til rette for samvirke mellom prestatjenesten og de kirkelige rådenes virksomhet.

På bakgrunn av de nye tjenesteordningene har bispedømmene i 2004 påbegynt en systematisk gjennomgang av bl.a. sokne- og prostigrenser for å sikre god fordeling av de ressursene som prestatjenesten representerer. Demografiske og andre strukturelle forhold er viktige i denne sammenheng. Overgangen til prostiet som tjenestedistrikt forutsetter samtykke fra den enkelte prest gjennom fornyelse av arbeidsavtalene, noe som ble påbegynt i 2004.

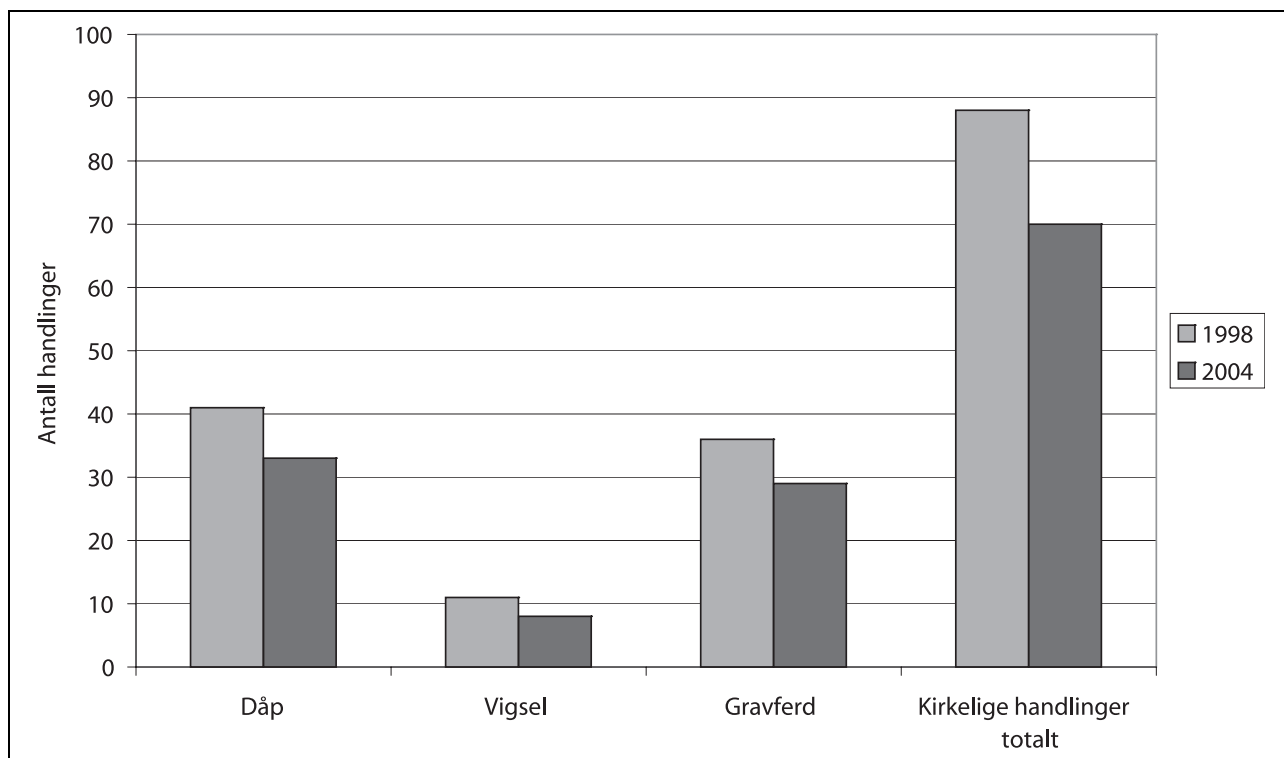
I 2001 ble det gjennom særavtale forutsatt at prestene, slik som andre arbeidstakere, skulle ha en normalarbeidsuke med fem arbeidsdager. I 2004 ble det innhentet opplysninger om praktise-

ringen av avtalen. I hovedsak bekrefter materialet at avtalens forutsetninger er innfridd.

Selv om rammevilkårene for prestenes tjeneste gjennom de siste år har vært betydelig endret, er det fortsatt et særtrekk ved tjenesten at prestene har stor selvstendighet i tjenesteutførelsen. I visse tilfeller, dvs. ved uoppsettelige tjenester (dødsbudskap m.m.), plikter presten å utføre tjenesten selv om presten i utgangspunktet har fri. For å forsterke den kirkelige beredskapen ved uoppsettelige tjenester og sikre at den enkelte prest får større forutsigbarhet i tjeneste og fritid, ble det på

nyåret 2005 inngått avtale om en beredskapsordning blant prestene. Fra 1. juli 2005 er landet inndelt i noe over 100 beredskapsområder. I hvert beredskapsområde er det utpekt en prest som om natten og i helgene skal være tilgjengelig ved plutselige og uoppsettelige hendelser.

Antallet gudstjenester og kirkelige handlinger er viktige måltall både for den geistlige betjeningen av menighetene og for prestenes arbeidsmessige belastning. Figur 10.3 viser endringen i antallet kirkelige handlinger (dåp, vigsel, gravferd) pr. prekestilling fra 1998 til 2004.

Figur 10.3 Kirkelige handlinger pr. prekestilling 1998 og 2004

Antallet kirkelige handlinger pr. prekestilling varierer naturlig mellom bispedømmene og mellom den enkelte stilling. For landet under ett viser de samlede tallene for dåp, vigsel og gravferd pr. prekestilling en nedgang fra 1998 til 2004, fra nærmere 90 kirkelige handlinger pr. stilling i 1998 til 70 i 2004. Nedgangen har mest sammenheng med økningen i antallet prekestillinger i perioden, men det har også vært en svak nedgang i antallet handlinger.

Rekrutteringen til prekestillingene er jevnt over tilfredsstillende. Gjennomsnittlig var det i 2004 i overkant av fem søkere til hver utlyste prekestilling. Det er imidlertid store variasjoner mellom bispedømmene. I bispedømmer som Tunsberg og Oslo var det gjennomsnittlig 12 og 10 søkere til hver prekestilling, mens det i Møre og

Nord-Hålogaland var gjennomsnittlig to søkere. Det er også forskjeller i andelen kvinner som søker seg til de enkelte bispedømmene. I bispedømmer som Bjørgvin, Møre og Agder og Telemark har det tradisjonelt vært vanskelig å få kvinnelige søkere. I disse bispedømmene er det satt i verk flere tiltak for å styrke rekrutteringen av kvinner.

Kvinneandelen i presteskapet er fortsatt lav, men den har steget jevnt de siste årene. I 1998 var kvinneandelen noe under 12 pst., mens den i 2004 var nær 18 pst. Særlig det siste tiåret har det vært lagt økt vekt på å styrke kvinners kompetanse til å inneha lederstillinger i kirken. Antallet kvinner i lederstillinger i kirken er nå økende. 12 av 104 proster er kvinner, herav to domproster. Tre av landets elleve biskoper er kvinner.

Det er et mål å tilrettelegge tjenesten for den enkelte prest slik at det kan tas hensyn til ulike behov i ulike livsfaser. Ca. 50 pst. av menighetsprestene er over 50 år. Bispedømmene har vedtatt handlingsplaner for en seniorpolitikk med formål bl.a. å motivere prestene til å være i tjeneste fram til pensjonsalder.

Sykefraværet i presteskapet har de siste årene vært rundt 6 pst., som er omtrent på samme nivå som ellers i staten. Samtlige bispedømmer er omfattet av avtale om inkluderende arbeidsliv.

I alle bispedømmer foreligger det planer for kompetanseutvikling. Det er opprettet et sentralt register (kompetansekart) som inneholder opplysninger bl.a. om hvilken spesialkompetanse den enkelte prest har. Kompetansekartet er til hjelp i

forbindelse med tilsettinger og stimulerer til etterutdanning. Prestenes etterutdanning har til nå i stor grad vært knyttet til etterutdanningsprogrammer i regi av Den norske kirkes presteforening. Foreningen har tatt initiativ til et samarbeid med de teologiske lærestedene om etterutdanning av prester. Tilbud om etterutdanning skal bygge på kvalitetsreformen for høyere utdanning og ellers på de særskilte kompetansebehov som bispedømmene identifiserer.

Kirkelig utdanningssenter i nord er etablert som et fast utdanningstilbud i Tromsø. Senteret er organisert som en del av Det praktisk-teologiske seminar. Tilknytningsformen til Det praktisk-teologiske seminar er under vurdering.

Kap. 3341 Presteskapet (jf. kap. 0342)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	7 563	3 863	7 000
02	Inntekter ved oppdrag	5 964	2 703	5 000
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	30		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	4 111		
18	Refusjon av sykepenger	20 916		
	Sum kap. 3341	38 584	6 566	12 000

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder bl.a. refusjoner for utgifter til ulike typer samlinger, etterutdanningstiltak m.v. som bispedømmene arrangerer for prestene, jf. kap. 341, post 01. Inntektene under posten har de senere år blitt høyere enn budsjettert. Inntektene foreslås derfor økt med vel 3 mill. kroner for 2006. Bevilgningen under kap. 341, post 01 er økt tilsvarende.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder bl.a. inntekter i forbindelse med oppdrag for sykehjemsprestetjenesten i Oslo kommune og inntekter ved kurs og andre arrangementer, jf. kap. 341, post 21. Inntektene under posten har de senere årene blitt høyere enn budsjettert. Inntektene foreslås derfor økt med vel 2 mill. kroner. Kap. 341, post 21 er økt tilsvarende.

Kap. 0342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3342)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Driftsutgifter	40 289	33 476	34 355
40	Vestfrontplassen, arkeologiske utgravninger m.v., <i>kan overføres</i>	7 270	3 300	
41	Erkebispegården, riksregaliene, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 01</i>	549	14 500	3 831
	Sum kap. 0342	48 108	51 276	38 186

Kapitlet omfatter bevilgninger til Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR), som på statens vegne har ansvaret for det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidarosdomen og for forvaltningen av Erkebispegården i Trondheim. Kapitlet omfatter også bevilgninger til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge, foruten lønn og driftsmidler til departementets rådgivende fagkonsulenter innen kirker og kirkegårder.

Postene 01 og 41 er redusert med henholdsvis 3,0 og 0,8 mill. kroner som følge av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift fra 2006, jf. omtale under pkt. 9 i hovedinnledningen.

Budsjettforslag 2006**Post 01 Driftsutgifter**

Utgiftene til antikvarisk vedlikehold av Nidaros domkirke og til forvaltning og drift av Erkebispegården dekkes under denne posten. Det er Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider som ivaretar disse oppgavene. Også utgiftene til vedlikehold av krigsgravene dekkes under posten. Statens ansvar for vedlikeholdet av utenlandske krigsgraver i Norge følger av internasjonale konvensjoner. Som rådgivere for departementet i faglige spørsmål vedrørende kirkebygg og kirkegårder, er det tilsatt to fagkonsulenter som lønnes fra post 01. Fagkonsulentene gir råd og veiledning overfor kommuner, kirkelige fellelråd og andre.

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, og forestå formidlingen av Domkirkens og Erkebispegårdens historie til allmennheten. Samtidig representerer Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider et særskilt fagmiljø. Virksomheten skal være et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.

Det løpende antikvariske vedlikeholdet av Nidarosdomen skjer med grunnlag i en langsiktig restaureringsplan.

I 2006 blir det nye publikumsbygget for Nidaros domkirke tatt i bruk. Bygget er finansiert av Opplysningsvesenets fond, mot at staten betaler en årlig leie for fondets kapitalinvestering. Den årlige leien utgjør vel 3 mill. kroner, som det er tatt hensyn til i budsjettforslaget for post 01 i 2006. Driftsbevilgningen for 2006 representerer ellers en videreføring av bevilgningen for 2005.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3342, postene 01 og 04, jf. forslag til vedtak II.

Post 41 Erkebispegården, riksregaliene, kan overføres, kan nyttes under post 01

Posten omfatter bevilgning til den nye Riksregalieutstillingen, som skal stå ferdig til kroningsjubileet i juni 2006, jf. St.prp. nr. 63 (2003–2004). Med den foreslåtte bevilgning i 2006 på 3,8 mill. kroner, vil det under posten være bevilget i alt 26,5 mill. kroner til Riksregalieutstillingen. Forslaget for 2006 inkluderer en særskilt jubileumsutstilling i 2006.

Rapport 2004

Selve gjenreisningen av Nidarosdomen, som ble påbegynt i 1869, regnes nå som avsluttet. Det løpende vedlikeholdet av kirken er basert på en langsiktig plan, Restaureringsplan for Nidarosdomen 1999–2019, som evalueres fortløpende. Restaureringen av koret i kirken har prioritet, og den utvendige restaureringen av koret har vært et viktig innsatsfelt de siste årene. I 2003 og 2004 er det dessuten gjennomført omfattende arbeider med hensyn til å forbedre de tekniske anleggene ved kirken, særlig varme- og elektrisitetsforsyningen.

Ved siden av restaureringsoppgavene, har NDR et løpende drifts- og forvaltningsansvar overfor et samlet bygningsareal på nær 16 000 kvm. Driftsoppgavene i 2004 var bl.a. knyttet til omleggingen av taket på vestfløyen i Erkebispegården, riving av den eldre bygningsmassen på vestfrontplassen og modernisering av elektroinstallasjoner. Prosjekterings- og gjennomføringsansvaret for den nye Riksregalieutstillingen ligger til NDR. Utstillingen innebærer ombygginger og tilpasninger av lokaler og hvelvrom i Erkebispegården. Prosjektet har vært en viktig del av virksomheten ved NDR i 2004.

I juni 2005 var det branttilløp i sakristiet i Nidaros domkirke. Den sannsynlige årsak var feil i det elektriske anlegget. Brannsikring av Domkirken har vært et prioritert område i mange år, og det har siden 1980-tallet vært investert betydelige beløp i sikrings- og varslingsystemer, bl.a. i form av overrisslingsanlegg. Det har de siste tre-fire årene dessuten vært foretatt betydelige investeringer i utskiften av det elektriske anlegget. Elektroinvesteringene er et særlig viktig bidrag for økt brannsikkerhet. Noen arbeider gjenstår før hele grunnstammen i el-anlegget er fornyet. Det foretas regelmessige kontroller og risikovurderinger av anlegget, og det vil høsten 2005 bli gjennomført en totalgjennomgang av brannsikkerheten i kirken.

NDR har en betydelig samling av gjenstander i stein, gips og glass, foruten skriftlig dokumentasjon og tegninger fra 1800-tallet, da restaureringen av kirken ble påbegynt. Katalogisering og systematisering av samlingene har vært prioritert i 2004.

NDR utførte i 2004 enkeltoppdrag andre steder i landet. Omfanget av slike oppdrag vurderes i forhold

til de oppgaver NDR må ivareta overfor Nidaros domkirke og Erkebispegården. Det er økende etterspørsel eksternt etter NDRs faglige rådgivning.

NDR disponerte 46 faste årsverk i 2004. Av alle ansatte var ca. 40 pst. kvinner. Lederstillingene hadde en kvinneandel på 50 pst. Fagkompetansen er fordelt på ulike typer håndverk. Foruten steinhoggere, har NDR smie, glass-, murer-, gipsmaker- og snekkerverksted. NDR besitter også fagkompetanse innen arkitektur, arkeologi, kunst- og kulturhistorie.

Det er årlig i overkant av 400 000 besøkende til Nidarosdomen. Museet i Erkebispegården hadde 58 000 besøkende i 2004, mot 50 000 året før. De siste årene har det vært lagt vekt på å forbedre formidlingstilbudet for barn. Besøktallet blant skoleelever har økt noe de siste årene.

Et eget styre for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider ble oppnevnt med virkning fra 1. januar 2004. Nidaros biskop har sete i styret. Styrets funksjonstid er fire år. I 2004 ble det vedtatt en ny organisasjonsplan for Restaureringen, som er iverksatt fra 2005. Endringen innebærer at organisasjonen er inndelt i to avdelinger: Avdeling for kulturminneforvaltning og Avdeling for formidling. Stabsfunksjonene er lagt til en egen enhet.

Vedlikeholdet av de ca. 28 000 utenlandske krigsgravene i Norge er oftest regulert gjennom avtaler med de stedlige kirkegårdsmyndighetene. Departementet fører regelmessig tilsyn med krigsgravene gjennom inspeksjonsreiser.

Kap. 3342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 0342)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2004	Saldert budsjett 2005	Forslag 2006
01	Ymse inntekter	10 203	8 142	8 403
04	Leieinntekter m.m.	2 463	1 965	2 028
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	271		
18	Refusjon av sykepenger	187		
	Sum kap. 3342	13 124	10 107	10 431

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak salgs- og billettinntekter og refusjon for oppgaver som Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider utfører for andre, jf. kap. 342, post 01.

Post 04 Leieinntekter m.m.

Posten gjelder i hovedsak inntekter fra utleie i Erkebispegården, jf. kap. 342, post 01.

Opplysningsvesenets fond

Opplysningsvesenets fond ble opprettet ved lov 20. august 1821, jf. Grunnloven § 106. Fondet består av den gjenværende del av «det Geistligheden benefiserede Gods», dvs. eiendommer som tidligere tjente til underhold for prestene. Fondets verdier er utviklet fra de opprinnelige prestegårdene ved fradelinger og salg. Foruten prestegårder, eier fondet jord- og skogbrukseiendommer, festetomter, bygninger og finanskapital.

Opplysningsvesenets fond er et eget rettssubjekt som eier de eiendommer og den finanskapital det består av, jf. lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond. Det er etablert et forvaltningsorgan for fondet, med eget styre oppnevnt av departementet. Forvaltningsorganet forestår forvaltningen av fondets eiendommer og kapital. Det kjøpes eksterne tjenester innen eiendoms- og skogforvaltningen fra Statsskog og NORSKOG. Innen finansforvaltningen kjøpes tjenester fra nasjonale og internasjonale finansinstitusjoner. Avkastningen fra fondet skal komme Den norske kirke til gode.

Opplysningsvesenets fond skal forvaltes på en forretningsmessig forsvarlig måte. Til fondet hører ca. 11 000 festetomter og ca. 900 000 dekar skog, hvorav 60 pst. er produktiv. Fondet har eiendommer i 380 kommuner. Finanskapitalen, som er plassert i norske og utenlandske verdipapirer, hadde ved årsskiftet 2004/2005 en markedsverdi på 1,4 mrd. kroner. Markedsverdien av eiendommene er beregnet til ca. 3 mrd. kroner. Medregnet finanskapitalen er den samlede markedsverdien av fondets eiendeler ca. 4,4 mrd. kroner.

Det er en primæroppgave for fondet å holde tjenestebolig for biskoper og prester. Fondet eier ca. 450 presteboliger og gir tilskudd til de ca. 550 kommunale presteboligene. Mange av fondets eiendommer representerer betydelige antikvariske og kulturhistoriske verdier.

De sentrale retningslinjene for fondets forvaltning er nedfelt i ulike stortingsdokumenter, jf. særlig St.meld. nr. 64 (1984–1985) og Ot.prp. nr. 68 (1995–1996). Departementet og styret for fondet har fastsatt utfyllende retningslinjer for forvaltningen. I St.meld. nr. 14 (2000–2001) Børs og katedral og i St.meld. nr. 41 (2004–2005) Om økonomien i Den norske kirke er det gitt en relativt bred presentasjon av fondet og dets forvaltning.

Rapport 2004

Fondets årsresultat for 2004 var på 180 mill. kroner, mot 210 mill. kroner i 2003. Eiendomssalg inngår som en vesentlig del av resultatet. Salg av

eiendom hadde i 2004 et omfang på 112 mill. kroner, som er en økning på 30 mill. kroner i forhold til 2003. Salgsinntektene avsettes til kapitalfondet i samsvar med fondsloven § 5 og regnes ikke som avkastning. Fondets salg av eiendommer de siste fem årene beløper seg til ca. 340 mill. kroner.

Det ble i 2004 brukt 55 mill. kroner til opprustning av fondets presteboliger, hvorav 35 mill. kroner var investeringer og 20 mill. kroner var ordinært vedlikehold. Prestenes husleie ga 13 mill. kroner i inntekter fra boligene. Driftsresultatet for eiendommene, inkludert salg, var på ca. 110 mill. kroner i 2004, mot nær 75 mill. kroner i 2003. Når det korrigeres for eiendomssalget, var resultatet av eiendomsforvaltningen negativt i 2004 og i 2003. Det er i første rekke presteboligene som bidrar til det negative resultatet, da vedlikeholds- og driftsutgiftene for presteboligene er betydelig høyere enn inntektene. Fondets overskudd i 2004 og 2003 må ses i sammenheng med inntektene fra finansforvaltningen.

Den viktigste inntektskilden fra eiendommene er festeinntektene. Det ble innløst ca. 1 000 feste-kontrakter i 2004, med en gjennomsnittlig salgssum på kr 57 000. I 2003 ble det til sammenlikning innløst 455 kontrakter. Festeinntektene var i 2004 på 36 mill. kroner, mot 34 mill. kroner i 2003.

Resultatet for skog- og utmarksforvaltningen var i 2004 på 1,8 mill. kroner inkludert salg av arealer, mot 5,5 mill. kroner i 2003. Inntektene ved salg av arealer var nær 4 mill. kroner i 2003, mot ca. 1 mill. kroner i 2004. For jordbruksrelatert virksomhet (forpaktning, jordleie og annen bygningsutleie) var resultatet i 2004 på 14,8 mill. kroner mot 19,6 mill. kroner i 2003, inkludert eiendomssalg. Eiendomssalget i 2004 var på 14,7 mill. kroner, mot 16,1 mill. kroner i 2003.

Forvaltnings- og administrasjonskostnadene for forvaltningsorganet og kjøp av tjenester fra andre utgjorde til sammen 55,5 mill. kroner, hvorav 28 mill. kroner var kjøp av eksterne tjenester.

Med bakgrunn i nedgangen i finansmarkedene i 2001 og 2002 ble verdien av fondets verdipapirer betydelig redusert i 2002. Oppgangen i finansmarkedene i 2003 innebar en betydelig verdiøkning. I 2004 ga finansforvaltningen et resultat nær 70 mill. kroner. Omsetningen av verdipapirer ga gevinster på 11 mill. kroner i 2004. Fondets finanskapital hadde ved årsskiftet 2004/2005 en bokført verdi på vel 1,3 mrd. kroner, med en kursreserve på 85 mill. kroner. Ved årsskiftet var 44 pst. av finanskapitalen plassert i egenkapitalinstrumenter (aksjer m.v.). Pr. 31. desember 2004 var samlet utlån til kirkelige formål 120 mill. kroner, som er nær 10 pst. av finan-

skapitalen. Det er fastsatt referanseindekser som finansforvaltningens markedsresultater måles mot. I 2004 var markedsavkastningen på finansporteføljen vel 12 pst. Til sammenlikning steg referanseindeksen med vel 7 pst.

Etter nedsalg av utenlandske aksjer i 2003 har fondets aksjeplasseringer nå en hovedvekt i Norge og Norden. Samtidig har fondet økt andelen av finansplasseringer i andre egenkapitalinstrumenter enn aksjer, vesentlig i hedgefond og næringsbygg. Formålet er å redusere risikoen og øke stabiliteten i finansinntektene. Investeringer i næringsbygg er dessuten motivert ut fra byggenes formål. Kirkens Hus i Oslo, som det er investert ca. 150 mill. kroner i, er et eksempel på dette.

Finansforvaltningen er karakterisert ved at resultatene på området er sterkt påvirket av utvik-

lingen i finansmarkedene. I årene før finansmarkedenes nedgang i 2001 ga fondets finanskapital betydelig avkastning i form av gevinster og utbytte fra verdipapirer. I årene 2002–2004 har avkastningen variert betydelig. Fondets resultat de siste årene har ikke gitt rom for å bygge opp bufferfond i vesentlig grad.

Etter avsetningene til kapitalfondet av salgsommer og til inflasjonssikring hadde kapitalfondet en bokført verdi på 1 490 mill. kroner pr. 31. desember 2004. I tillegg kommer en kursreserve på 85 mill. kroner som ikke er bokført. Den bokførte verdien var 1 364 mill. kroner ved utgangen av 2003.

Resultatregnskapet for Opplysningsvesenets fond for 2003 og 2004 er inntatt i tabell 10.21.

Tabell 10.21 Resultat for Opplysningsvesenets fond 2003 og 2004:

	(i 1 000 kr)	
	2003	2004
Salgsinntekt eiendom	81 909	111 949
Andre salgsinntekter	25 913	20 987
Annen driftsinntekt	66 979	74 123
Kalkulatorisk inntekt	25 604	28 038
Av- og nedskrivning av varige driftsmidler	-6 063	-5 644
Refusjon forvaltningsorganet	-24 689	-27 462
Annen driftskostnad	-96 206	-91 146
<i>Driftsresultat, inkludert salg av eiendommer</i>	73 447	110 845
Kalkulatorisk renteinntekt	875	1 043
Renteinntekter og aksjeutbytte	61 815	63 577
Gevinster og tap verdipapirer	-137 424	11 087
Nedskrivning av andre finansielle omløpsmidler	222 124	
Annen finanskostnad	-10 790	-6 531
<i>Netto finansinntekter</i>	136 600	69 176
<i>Årsresultat</i>	210 047	180 021
<i>Disponeringen av årsresultatet:</i>		
Avsetning av netto salgsinntekter til kapitalfondet	81 909	111 949
Naturalutbytte til Den norske kirke	26 479	29 269
Finansielt utbytte til Den norske kirke	39 674	36 119
Inflasjonssikring, overføres kapitalfondet		13 649
Til/fra disposisjonsfond	35 000	
Til/fra bufferfondet	26 985	-10 964
<i>Sum disponert</i>	210 047	180 021

Etter fondsloven § 5 skal kapitalen sikres mot inflasjon. Dette ble gjennomført første gang i 2004, da 13,6 mill. kroner ble avsatt til kapitalfondet som inflasjonssikring. Av beløpet på 13,6 mill. kroner ble nær 11 mill. kroner belastet bufferfondet. Fondets frie egenkapital, i form av bufferfond eller disposisjonsfond, var ved utgangen av 2004 på vel 38 mill. kroner.

Av årsresultatet for 2004 ble vel 65 mill. kroner disponert som direkte og indirekte tilskudd til Den norske kirke. Det direkte finansielle tilskuddet på 36 mill. kroner omfatter tilskudd til felleskirkelige tiltak og fondets nettotilskudd til de kommunale presteboligene. Indirekte tilskudd til Den norske kirke (naturalutbytte) er den beregnede verdien for kirken av at fondets utgifter til presteboligene ikke dekkes av inntektene fra boligene, verdien av rentesubsiderte lån og verdien av at fondet drifter IT-systemer for kirkelige virksomheter. I 2004 var dette indirekte bidraget til kirken på 29 mill. kroner.

Detaljert informasjon om fondets årsregnskap for 2004 er gitt i styrets årsrapport, som på vanlig måte er sendt Riksrevisjonen som reviderer fondets regnskap. I St.meld. nr. 41 (2004–2005) Om økonomien i Den norske kirke er det redegjort nærmere for fondets finansielle situasjon og rammebetingelser m.m.

Utfordringer, strategier og mål

Opplysningsvesenets fond skal forvaltes på en forretningsmessig forsvarlig måte. Forretningsvirksomheten skal preges av langsiktighet, risikospredning og lønnsomhet, og investeringer skal skje med grunnlag i fondets etiske retningslinjer.

Det er et hovedmål for fondet å oppnå en mer rasjonell og lønnsom struktur på eiendomsmassen, frigjøre kapital ved salg av eiendom med lav avkastning og videreutvikle egnede eiendommer. Det er igangsatt et strukturprosjekt for skogeiendommene for å oppnå bedre arrondering og mer driftseffektive enheter, og der det er tatt sikte på en netto reduksjon av fondets skogarealer med ca. 1/3. I tillegg til skogproduksjon skal det legges større vekt på arealutvikling og utvikling av produkter så som jakt, fiske, grus- og mineralforekomster, vannkraft m.m.

Det er en hovedoppgave for fondet å holde presteboliger. Alle fondets boliger skal holde en tilfredsstillende standard. Grunnlaget for fondets ansvar for presteboligene er prestenes bopliktordning.

Siden 1980-tallet er det solgt et betydelig antall prestegårder. Av kultur- og kirkehistoriske grunner har fondet beholdt ca. 45 prestegårder. 350 bygninger i fondets eie er fredet, herav 115 presteboliger. Fondets kulturhistoriske bygninger og

eiendommer skal forvaltes i overensstemmelse med de verdiene de representerer.

Ca. 800 festekontrakter reguleres årlig. Normalt inngås det ikke nye festeforhold for bolig- og fritidsformål. I sin forvaltning av festetomtene vil fondet på vanlig måte være underlagt lovreglene på området.

For å styrke innsatsen innen skogvern, vil det i samarbeid med miljøvernmyndighetene bli gjennomført en kartlegging av fondets skoger med sikte på vern.

Tiltak for å redusere miljøbelastninger i jordbruket og en miljømessig forsvarlig forvaltning er en prioritert oppgave. Spesielle miljøverdier skal registreres og sikres.

Det er ikke i dag fastsatt særskilte avkastningskrav til fondet. I samarbeid med fondets styre vil departementet avklare premissene for fastsettelse av eventuelle avkastningskrav overfor de deler av fondets virksomhet som er undergitt forretningsmessige rammebetingelser. Forpliktende resultat- eller avkastningskrav vil bl.a. kunne gi et bedre grunnlag for å måle de økonomiske resultatene i ettertid.

De utgiftsforpliktelser som i dag påhviler fondet, stiller krav om en betydelig årlig avkastning. Avkastningen fra finanskapitalen, som er av vesentlig betydning for fondets evne til å bære sine utgiftsforpliktelser, varierer med svingninger i finansmarkedene fra år til år. Dersom avkastningen gir muligheter for det, vil det i tiden framover prioriteres å bygge opp fri egenkapital i form av bufferfond for å sikre stabilitet i fondets utgifter også i år med lav avkastning. Fondets finansielle situasjon gir ikke nå rom for å legge ytterligere utgiftsforpliktelser på fondet eller å øke overføringene fra fondet til kirkelige formål. Med realistiske forventninger til fondets avkastning, må økte utgiftsforpliktelser i tilfelle innpasses gjennom innstramminger på andre utgiftsområder.

Tilskudd til felleskirkelige tiltak

Tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak, som de siste årene har vært på 25,5 mill. kroner, disponeres i hovedsak av Kirkerådet etter retningslinjer gitt av Kirkemøtet. Den norske kirkes bidrag til økumeniske organisasjoner, som i det vesentlige er medlemskontingenter, bl.a. til Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund, dekkes av tilskuddet. Tilskuddet i 2004 er ut over dette benyttet til prosjekter i regi av Kirkerådet, bispedømmerådene og en rekke menigheter, og representerer et vesentlig og viktig finansielt bidrag til kirkens virksomhet. Det er budsjettert med 25,5 mill. kroner til felleskirkelige tiltak også for 2006.

Kultur- og kirkedepartementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2006 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a.	Sum utgifter under kap. 300–342	kr	6 426 601 000
b.	Sum inntekter under kap. 3300–3342	kr	1 073 304 000

Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2006, kapitlene 300-342, 3300-3342

I

Utgifter:

Kap.	Post		Kr	Kr
Administrasjon m.m.				
0300		Kultur- og kirkedepartementet		
	01	Driftsutgifter	97 776 000	97 776 000
0305		Lotteri- og stiftelsestilsynet		
	01	Driftsutgifter	47 345 000	47 345 000
0310		Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	117 877 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	9 370 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	3 700 000	130 947 000
0315		Frivillighetsformål		
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	173 715 000	
	71	Tilskudd til frivillighetssentraler	64 932 000	
	73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	1 715 000	240 362 000
		Sum Administrasjon m.m.		516 430 000
Kulturformål				
0320		Allmenne kulturformål		
	01	Driftsutgifter	38 897 000	
	50	Norsk kulturfond	273 527 000	
	51	Fond for lyd og bilde	19 500 000	
	52	Norges forskningsråd	2 203 000	
	53	Samiske kulturformål	33 743 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	4 300 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	109 126 000	
	75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	7 453 000	
	78	Ymse faste tiltak	22 834 000	
	79	Til disposisjon	558 000	
	82	Nobels fredssenter	16 718 000	
	83	Stavanger som europeisk kulturby	20 000 000	548 859 000

Kap.	Post	Kr	Kr
0321	Kunstnerformål		
	01 Driftsutgifter	14 034 000	
	72 Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	12 290 000	
	73 Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	89 256 000	
	74 Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 738 000	
	75 Vederlagsordninger	104 156 000	305 474 000
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01 Driftsutgifter	10 236 000	
	50 Utsmykking av offentlige bygg	11 276 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	4 406 000	
	73 Nasjonalmuseet for kunst	183 810 000	
	75 Offentlig rom, arkitektur og design	20 924 000	
	77 Henie Onstad Kunstsenter	6 195 000	
	78 Ymse faste tiltak	43 805 000	280 652 000
0323	Musikkformål		
	01 Driftsutgifter	121 166 000	
	70 Nasjonale institusjoner	161 886 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	122 476 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	35 808 000	
	74 Landsdelsmusikere i Nord-Norge	14 113 000	
	78 Ymse faste tiltak	43 088 000	498 537 000
0324	Teater- og operaformål		
	01 Driftsutgifter	87 177 000	
	70 Nasjonale institusjoner	571 556 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	210 523 000	
	73 Region- og distriktsopera	20 728 000	
	75 Dans	17 841 000	
	78 Ymse faste tiltak	34 583 000	942 408 000
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	01 Driftsutgifter	56 699 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	5 527 000	
	73 Prosjekt- og utviklingstiltak	21 959 000	84 185 000
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Driftsutgifter	316 721 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	8 951 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 295 000	
	73 Noregs Mållag	1 566 000	
	74 Det Norske Samlaget	8 744 000	
	75 Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.	11 823 000	

Kap.	Post		Kr	Kr
0328	78	Ymse faste tiltak	86 958 000	451 058 000
		Museums- og andre kulturvernformål		
	01	Driftsutgifter	34 206 000	
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	15 124 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 030 000	
0329	70	Det nasjonale museumsnettverket	511 247 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 767 000	597 374 000
		Arkivformål		
	01	Driftsutgifter	181 571 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 225 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 244 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 417 000	206 457 000
	Sum Kulturformål		3 915 004 000	
Film- og medieformål				
0334		Film- og medieformål		
	01	Driftsutgifter	129 267 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 104 000	
	50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	230 108 000	
	51	Audiovisuelle produksjoner	27 206 000	
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	22 490 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	6 989 000	
	73	Regional filmsatsing	5 676 000	
	75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	17 274 000	
	78	Ymse faste tiltak	30 387 000	
	79	Til disposisjon	1 357 000	473 858 000
	0335		Pressestøtte	
52		Norges forskningsråd	1 634 000	
71		Produksjonstilskudd	244 267 000	
73		Anvendt medieforskning og etterutdanning	2 900 000	
75		Tilskudd til samiske aviser	13 169 000	
76		Tilskudd til ymse publikasjoner	9 377 000	
77		Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 610 000	272 957 000
0336		Informasjonsberedskap-kringkasting		
	70	Informasjonsberedskap	3 579 000	3 579 000
0337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	33 540 000	33 540 000
		Sum Film- og medieformål		783 934 000

Kap.	Post	Kr	Kr
Den norske kirke			
0340	Kirkelig administrasjon		
	01 Driftsutgifter	121 788 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	14 654 000	
	71 Tilskudd til kirkelige formål	161 380 000	
	72 Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	92 500 000	
	73 Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74 Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	75 Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01</i>	76 200 000	
	76 Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>	3 500 000	
	79 Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	474 522 000
0341	Presteskapet		
	01 Driftsutgifter	693 574 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	4 951 000	698 525 000
0342	Nidaros domkirke m.m.		
	01 Driftsutgifter	34 355 000	
	41 Erkebispegården, riksregaliene, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01</i>	3 831 000	38 186 000
	Sum Den norske kirke		1 211 233 000
	Sum departementets utgifter		6 426 601 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kr	Kr
3300	Kultur- og kirke departementet		
	01 Ymse inntekter	56 000	56 000
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	800 000 000	
	02 Gebyr-lotterier	800 000	
	03 Refusjon	50 061 000	
	04 Avgift, gebyr-stiftelser	900 000	
	05 Utjevningsfondet	32 400 000	884 161 000
3320	Allmenne kulturformål		
	01 Ymse inntekter	287 000	287 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01 Ymse inntekter	200 000	200 000
3323	Musikkformål		
	01 Inntekter ved Rikskonsertene	28 669 000	28 669 000

Kap.	Post		Kr	Kr
3324		Teater- og operaformål		
	01	Inntekter ved Riksteatret	8 844 000	8 844 000
3325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	01	Ymse inntekter	818 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	5 527 000	6 345 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01	Ymse inntekter	4 674 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	9 235 000	13 909 000
3328		Museums- og andre kulturvernformål		
	01	Ymse inntekter	1 535 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	15 576 000	17 111 000
3329		Arkivformål		
	01	Ymse inntekter	1 379 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	6 318 000	7 697 000
3334		Film- og medieformål		
	01	Ymse inntekter	10 815 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	3 573 000	
	70	Gebyr	15 500 000	
	71	Inntektsuavhengig vederlag fra TV2	27 206 000	
	72	Inntektsavhengig vederlag fra TV2	2 000 000	59 094 000
3340		Kirkelig administrasjon		
	01	Ymse inntekter	9 500 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	15 000 000	24 500 000
3341		Presteskapet		
	01	Ymse inntekter	7 000 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	5 000 000	12 000 000
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	01	Ymse inntekter	8 403 000	
	04	Leieinntekter m.m.	2 028 000	10 431 000
Sum departementets inntekter				1 073 304 000

*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2006 kan:

dekke merverdiavgift under kap. 1633, post 01 og overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300, post 01	kap. 3300, post 01
kap. 305, post 01	kap. 3305, post 06
kap. 320, post 01	kap. 3320, postene 01 og 03
kap. 322, post 01	kap. 3322, post 01
kap. 323, post 01	kap. 3323, post 01
kap. 324, post 01	kap. 3324, post 01
kap. 325, post 01	kap. 3325, post 01
kap. 325, post 21	kap. 3325, post 02
kap. 326, post 01	kap. 3326, post 01
kap. 326, post 21	kap. 3326, post 02
kap. 328, post 01	kap. 3328, post 01
kap. 328, post 21	kap. 3328, post 02
kap. 329, post 01	kap. 3329, post 01
kap. 329, post 21	kap. 3329, post 02
kap. 334, post 01	kap. 3334, post 01
kap. 334, post 21	kap. 3334, post 02
kap. 340, post 01	kap. 3340, post 01
kap. 340, post 21	kap. 3340, post 02
kap. 341, post 01	kap. 3341, post 01
kap. 341, post 21	kap. 3341, post 02
kap. 342, post 01	kap. 3342, postene 01 og 04

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*III
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2006 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,3 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd til teater- og konserthus for Sørlandet med inntil 408 mill. kroner.
3. gi tilsagn om tilskudd til konserthus for Stavanger-regionen med inntil 250 mill. kroner.

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2006 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 2 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2006:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Teater- og operaformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitu-

sjoner, kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket og kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.

3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket og kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2006 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 0,60. Kultur- og kirkedepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 888 ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Vedlegg 1**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under kap. 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2005**

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2005
Allmenne kulturformål:	
Center for Afrikansk Kulturformidling	1 055
Du Store Verden!	1 038
Dag og Tid	2 500
Internasjonalt kultursenter og museum	3 237
Kulturhistoriske film- og videoopptak ved museene	613
Kulturkirken Jacob	1 038
Kulturtiltak på Svalbard	132
Mela – Stiftelsen Horisont	415
Nordland Akademi for Kunst og Kultur, Melbu	995
Norges Døveforbund, kulturarbeid	673
Norske Kirkeakademiers Fellesråd	1 461
Norges ungdomslag – folkedanssatsingen	304
Samora	500
Ungdommens Kulturmønstring	3 376
Billedkunst og kunsthåndverk:	
Atelier Nord	2 193
Bergen senter for elektronisk kunst (BEK)	1 216
Lofoten internasjonale kunstfestival	600
Stiftelsen 3,14	180
Musikk:	
Blueshus Notodden	1 038
Dronning Sonjas Internasjonale Musikkonkurranse og Prinsesse Astrids Musikkpris	1 883
Hell Bluesfestival	534
Komponistforeningen - tilskudd trykking noter	245
Midtnorsk Jazzsenter	1 497
Musikkverkstedordningen	12 016
Nidarosdomens guttekor	400
NorgesNettet	5 935
Norges Ungdomskor	312
Norsk Folkemusikk- og danselag	1 616

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2005
Norsk Ungdomssymfoniorkester	299
NOTAM	2 418
Ny Musikk	3 004
Ole Bull Akademiet	2 568
Oslo domkor	400
Regionalt kirkemusikksenter i Bodø	250
Samspill	534
Stiftelsen Cosmopolite	910
Sørnorsk Jazzsenter	535
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	15 124
Tilskudd til lokale konsertinitiativ	6 059
Trondheim internasjonale kammermusikkonkurranse	440
Trondheimssolistene	405
Ungdommens musikkmeisterskap	76
Valdres sommersymfoni	414
Vestnorsk Jazzsenter	1 678
Østnorsk Jazzsenter	2 031
Scenekunst:	
ASSITEJ/Norsk Barne- og Ungdomsteaterforum	359
ASSITEJs barne- og ungdomsfestival	82
Buskerud Teater	685
Contemporary Dance Festival (CODA)	200
Damini House of Culture	200
Danse- og teatersentrum	1 860
Det Åpne Teater	3 548
Figurteatret i Nordland	4 354
Grenland Friteater	3 000
Landsforbundet Teatrets Venner	283
Marked for scenekunst, Sandefjord	166
Nordic Black Theatre, inkl. utviklingsprosjekt for ungdom	3 733
Norsk Dramatikkfestival	435
Norsk Revyfaglig Senter	1 462
Oktoberdans	200
Per Gynt Stemnet	1 243
Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	326
Østfold Teaterverksted	763
Sum:	105 584

Vedlegg 2**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2006 under
78-postene og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2005**

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2005
Kap. 320 Allmenne kulturformål:	
Akershus Festning for kunst og kultur	83
Fellestrådet for kunstfagene i skolen	3 445
Finsk-norsk kulturinstitutt	100
Folkeakademienes Landsforbund	5 980
Foreningen Norden	3 360
Forum for Kultur & Næringsliv	330
Fransk-norsk kultursamarbeid	500
Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner	2 200
Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge	585
Nordisk informasjonskontor i Sør-Norge	210
Nordnorsk kulturråd	2 580
Norske Dansekunstneres internasjonale arbeid	45
Norske festivaler	205
Norsk-finsk kulturfond	100
Norsk-islandsk kultursamarbeid	1 110
Norsk kulturforum	375
Norsk teater- og orkesterforening	300
Stiftelsen Arkivet	725
Sum:	22 233
Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:	
Stiftelsen Fotogalleriet	811
Festspillutstillingen i Bergen	300
Galleri Bomuldsfabriken	963
Norske Grafikere	1 047
Kunst i Skolen	930
Kunstnernes Informasjonskontor (KIK)	940
Kunstnernes Hus	5 524
Landsforeningen Norske Malere (LNM)	819
Momentum	2 992
Nordisk kunstnarsenter Dalsåsen	859
Norsk Billedhoggerforenings Skulpturkontor	1 029

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2005
Norske Kunstforeninger (NKLf)	3 076
Norske Kunsthåndverkere	6 015
Norske Tekstilkunstnere	679
RAM Galleri	1 096
Samorg. for kunstformidl. i Nord-Norge (SKINN)	764
Selskapet Kunst på Arbeidsplassen	663
Office for Contemporary Art, Norway (OCA)	5 482
Statens Kunstutstilling, Norske Billedkunstnere (NBK)	2 951
Stiftelsen Barnas Historie, Kunst og Kultur	3 008
Tegnerforbundet	889
Unge Kunstneres Samfund (UKS)	1 611
Sum:	42 448
Kap. 323 Musikkformål:	
Arne Nordheim-prisen	110
Det Norske Kammerorkester	3 500
Dissimilis	1 265
Jeunesses Musicales	531
Musikkinformasjonsenteret	7 629
Norges musikkhøgskole – praktikantplasser	825
Norsk Jazzarkiv	752
Norsk Jazzforum (inkl. nasjonal jazzscene)	9 345
Norsk Visearkiv	1 190
Norsk musikkråd – drift	1 750
Oslo-Filharmonien – tilskudd til økt husleie i Oslo konserthus	1 700
Rådet for folkemusikk og folkedans	5 490
Turnéstøtte, Den Norske Opera, symfoniorkestrene og Det Norske Kammerorkester	3 875
Utveksling mellom symfoniorkestrene i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim	1
Sum:	37 962
Kap. 324 Teater- og operaformål:	
Akershus Teater	1 335
BIT Teatergarasjen/Bergen Internasjonale Teater	964
Black Box Teater	920
Brageteatret	2 615
Circa Teater	530
Døvetolking av teaterforestillinger	305
Nettverk for scenekunst	1 500
Nordland teater, husleie	965
Nord-Trøndelag Teater	2 558
Norsk Teaterråd	7 245

	(i 1 000 kr)
Tiltak	Tilskudd 2005
Norsk forening for figurteater/Unima Norge	365
Norsk Scenekunstbruk/Danse- og teatersentrum	2 620
Teaterhuset Avant Garden	635
Teater Manu - Norsk tegnspråkteater	7 340
Vestlandske Teatersenter	980
Sum:	30 877
Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål:	
Agenda X	439
Bibliotekteneste i fengsel	5 911
Bibliotekteneste i statlige helseinstitusjoner	1 691
Bibliotekteneste på Svalbard	152
Bjørnsonfestivalen	698
Bibliotekteneste for innvandrere/flyktninger	4 144
Døves tidsskrift	254
Finsk bibliotekteneste	307
Foreningen !les	904
Forfatterforeningen (ytringsfrihetspris)	100
Formidling av spesiallitteratur	1 779
Frakttilskudd/elektronisk kommunikasjon/databaser	350
Ibsensatsingen	6 280
Kapittelfestivalen i Stavanger	65
KKDs premiering av barne- og ungdomsbøker	243
Kristelig pressekontor	403
Kristent arbeid blant blinde	1 077
Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde	136
Landssamanslutninga av nynorskkommunar	385
Leser søker bok	3 306
Lyd- og videoboktiltak	603
Nordisk råds litteraturpris	100
Nord-Sør-biblioteket	372
NORLA, Kontoret for norsk litteratur i utlandet	7 119
Norsk Barnebokforum	62
Norsk Barnebokinstitutt	4 299
Norsk biografisk leksikon	1 230
Norsk Forfattersentrum	6 991
Nynorsk pressekontor	3 487
Offentlig utvalg for blindeskrift	579
Petter Dass Dagene/Hamsun Dagene	100
Punktskriftrykkeriet i Bergen	3 782

	(i 1 000 kr)
Tiltak	Tilskudd 2005
Reisestipend for bibliotekarere	133
Riksmålsforbundet	235
Stadnamntenesta	2 597
Tiltak for døvblinde (Foreningen Norges døvblinde)	3 711
Vestlandske Blindeforbund	229
Videogram for døve	4 985
Ytringsfrihetsdatabase, biblioteket i Aleksandria	88
Sum:	69 326
Kap. 328 Museums- og andre kulturverntiltak:	
Datatjeneste for kunst og kulturhistoriske museer	1 000
Den europeiske kulturminnedagen, Norges Kulturvernforbund	283
Emanuel Vigelands museum	117
Kjøp av studieplasser ved konservatorskoler i utlandet	204
Norges Kulturvernforbund	239
Kvæntunet - senter for kvensk språk og kultur	1 582
Landslaget for lokalhistorie	277
Norges Husflidslag	8 692
Norges museumsforbund, inkl. Museum of the year Award	1 107
Norsk Folkeminnelag	65
Norsk ICOM	187
Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet	3 237
Stiftelsen Seilskipet Statsraad Lehmkuhl	4 099
Stiftelsen Skoleskipet Christian Radich	3 596
Tidsskriftet Museumsnytt	601
Tilskuddsordningen sikringstiltak ved museene	6 140
Utdannings- og reisestipend	300
Ymse prosjekter	202
Årets norske museum	51
Sum:	31 979
Kap. 329 Arkivformål:	
Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek	3 843
Landslaget for lokal- og privatarkiv	183
Norsk Misjonsselskaps arkiv	500
Stiftelsen ASTA	306
Sum:	4 832
Kap. 334 Film- og medieformål:	
Nordisk film- og TV-fond	6 500
Tiltak mot vold i billedmediene	2 000
Deltaking i internasjonalt arbeid på filmområdet	3 500

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2005
Teksting av film for hørselshemmede	1 000
Diverse tiltak innenfor presse og kringkasting	2 500
Mediefabrikken Akershus	200
Ulike film- og medietiltak, bl.a. kortfilmvederlag, Den norske filmfestivalen, og ulike filmkulturelle tiltak	10 600
Sum:	26 300

¹ Det foreslås 0,8 mill. kroner for 2006.

Vedlegg 3**Fylkesvis fordeling av tilskuddsmidler til museer som i 2006 vil bli forvaltet av ABM-utvikling, jf. kap. 328, post 70**

Fylke	(i 1 000 kr)	
	Tilskudd 2005	Tilskudd 2006
Østfold	1 173	0
Akershus	626	0
Oslo	526	151
Hedmark	1 685	993
Oppland	511	527
Buskerud	2 572	0
Vestfold	77	79
Telemark	0	0
Aust-Agder	0	0
Vest-Agder	3 171	0
Rogaland	0	0
Hordaland	8 086	1 670
Sogn og Fjordane	613	633
Møre og Romsdal	1 303	0
Sør-Trøndelag	0	0
Nord-Trøndelag	1 206	1 134
Nordland	1 254	368
Troms	863	891
Finnmark	540	0
Totalt:	24 206	6 446

For 2006 omfatter midlene tilskudd til museene nedenfor. ABM-utvikling bør imidlertid ha frihet til i samråd med vedkommende fylkeskommune å omdisponere mellom de aktuelle museene i fylket dersom videre utvikling i konsolideringsprosessen eller forholdet til fylkeskommunenenes egne tilskudd skulle tilsi det.

Østfold

Ingen.

Akershus

Ingen.

Oslo

Teatermuseum i Oslo.

Hedmark

Museumssenteret i Trysil/Engerdal, Prøysenhuset.

Oppland

Norsk Kjøretøyhistorisk Museum.

Buskerud
Ingen.

Sogn og Fjordane
Norsk Reiselivsmuseum.

Vestfold
Munchs hus.

Møre og Romsdal
Ingen.

Telemark
Ingen.

Sør-Trøndelag
Ingen.

Aust-Agder
Ingen.

Nord-Trøndelag
Falstadsenteret, Spillum Dampsag & Høvleri/
Norsk Sagbruksmuseum

Vest-Agder
Ingen.

Nordland
Norsk Fiskeværsmuseum

Rogaland
Ingen

Troms
Lenvik Bygdemuseum, Polarmuseet i Tromsø.

Hordaland
Hordamuseet

Finnmark
Ingen.

Vedlegg 4**Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak**

Nedenfor redegjøres det for daglig leders ansettelsesvilkår i de heleide statlige foretak som ligger under Kultur- og kirkedepartementet. Med heleid statlig foretak forstås her aksjeselskap eid av staten ved Kultur- og kirkedepartementet. Med

den forutsetning som er nevnt ovenfor, gis det opplysninger om daglig leders ansettelsesvilkår i Nationaltheatret AS, Norsk Tipping AS og NRK AS.

Nationaltheatret AS – teatersjef Eirik Stubø

Årslønn.	kr 935 708 Inkluderer arbeid som instruktør for inntil 2 oppsetninger ved eget teater pr. år.
Lønn i oppsigelsestiden	Opptjening av 3 måneders ventelønn pr. år begrenset oppad til 12 måneder. Ventelønn utbetales ikke ved overgang til annet lønnet arbeid eller hvis avgangen skyldes forhold som teatersjefen selv er ansvarlig for.
Spesielle vilkår	Fri telefon og avis.
Pensjon	Pensjonsordning i Vital forsikring med full opptjening etter 30 år.

Norsk Tipping AS – administrerende direktør Reidar Nordby jr.

Årslønn	kr 1 500 000
Lønn i oppsigelsestiden	3 måneder. Ved eventuell oppsigelse fra arbeidsgiver gjelder regler om lengre oppsigelsestid som følge av alder og tjenestested i henhold til arbeidsmiljøloven.
Spesielle vilkår	Fri telefon, aviser og hjemme-PC og fast bilgodtgjøring. Livsforsikringsavtale i Vesta Forsikring AS.
Pensjon	Pensjonsordning i Statens pensjonskasse.

NRK AS – kringkastingssjef John G. Bernander

Årslønn	kr 2 150 000
Lønn i oppsigelsestiden	1 år ved fratredelse etter kontraktstidens utløp eller etter minimum 3 års ansettelsestid.
Spesielle vilkår	Fri bil og pendlergodtgjøring etter statens satser.
Pensjon	Pensjonsordning som innebærer pensjon fra fylte 60 år tilsvarende 70 pst. av pensjonsgrunnlaget.